

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ СВИДЕТЕЛСТВА

Том I ÷ Дел I

Регистър на участниците в освободителните
борби в Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия през 1943 г.

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ СВИДЕТЕЛСТВА

Регистър на участниците в освободителните борби в
Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия през 1943 г.

Съставител и отговорен редактор

Филип Пеловски

София
2021

„Аз разбирам света единствено като поле за културно съревнование между народите.“

Македоно-одрински свидетелства

Регистър на участниците в освободителните борби в
Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия през 1943 г.

Отговорен редактор: Филип Пеловски

Редактор: М. Блажева

Корица: К. Филкова

Идеологическа подготовка: Атанас Струмски

Библиотека Струмски

www.strumski.com

ISBN 978-619-188-571-8

© Филип Пеловски – отговорен редактор и съставител, 2021.

Издава Библиотека Струмски и С. Л. 138, 2021.

Филип Пеловски

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ СВИДЕТЕЛСТВА

Регистър на участниците в освободителните
борби в Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия
през 1943 г.

Том I
Дел I

– Безпощадна мъст! – вика псалмопевеца.

– Не! – отговаря измъчения македонски българин. Стига кръв! Друг е моя псалом, нашия девиз:

Родина, свобода, братство, човецина!

Д. Жостов

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	17
Закон за отпускане на народни пенсии на особено заслужилите в освободителните борби дейци	20
1. Атанас Иванов Димов (с. Воиславци, Радовишко).....	23
2. Алекса Янчев Стоилков (с. Бориево, Струмичко).....	24
3. Алекси Стоянов Андов (с. Скачинци, Велешко).....	25
4. Атанас Иванов Харизанов (с. Смоларе, Струмичко).....	25
5. Атанас Георгиев Тиганчев (с. Либяхово, Неврокопско).....	26
6. Апостол Илиев Марков - Ушлинов (с. Лера, Битолско).....	27
7. Алексо Димов Хаджихристов (Велес).....	28
8. Атанас Апостолов Георгиев (с. Смърдеш, Костурско).....	29
9. Андон Киров Рачев (Малко Търново).....	30
10. Атанас Христов Кошничаров (с. Тумба, Ениджевардарско).....	30
11. Андрея Георгиев Долапчиев (с. Пирок, Лозенградско).....	31
12. Атанас Желязков Иванов (с. Стоилово, Малкотърновско).....	32
13. Атанас Стоянов Кърджиев (Лозенград).....	32
14. Александър Митев Спасов (Свети Николе).....	34
15. Анастас Михайлов Динков (с. Сребрено, Леринско).....	34
16. Атанас Стоицов Арменов (Берово).....	35
17. Атанас Желязков Митрев (с. Бръшлян, Малкотърновско).....	36
18. Алекса Божигов Костов (с. Ловча, Неврокопско).....	36
19. Апостол Додев Урумов (с. Мирковци, Скопско).....	37
20. Апостол Георгиев Обедников (с. Мало Сърбци, Битолско).....	38
21. Анастас Петков Михайлов (с. Карадере, Лозенградско).....	38
22. Ангел Костадинов Рачов (Разлог).....	39
23. Ангел Костов Пилев (с. Ковачевица, Неврокопско).....	40
24. Атанас Лазаров Бучков (с. Пътеле, Леринско).....	41
25. Апостол Николов Кълвачев (с. Делчево, Неврокопско).....	42
26. Атанас Пецев Георгиев (с. Съчево, Струмичко).....	42
27. Атанас Димитров Стоянчев (с. Цигарево, Ениджевардарско).....	43
28. Алекси Стаменов Минев (с. Врачеш, Ботевградско).....	44
29. Ангел Коцев Темелков (с. Съчево, Струмичко).....	45
30. Атанас Цонев Нивичански (с. Нивичани, Струмичко).....	45
31. Атанас Котев Ансаров (с. Моноспитово, Струмичко).....	46
32. Ангел Иванов Божков (с. Скребатно, Неврокопско).....	47
33. Атанас Александров Герайков (с. Мосомища, Неврокопско).....	48
34. Андон Янев Пеев (с. Търсие, Леринско).....	48
35. Ангел Димитров Лафчиев (с. Еникьой, Дедеагачко).....	49
36. Атанас Христов Николов (с. Извор, Ениджевардарско).....	51
37. Андон Великов Качарков (с. Ореховец, Серско).....	52
38. Атанас Алексов Попбууров (Берово).....	53
39. Атанас Тодоров Кешишев (с. Коджатарла, Лозенградско).....	54

40. Атанас Тодоров Стойков (с. Коево, Лозенградско).....	55
41. Атанас Хадживасилев Кормидов (с. Габрово, Ксантийско).....	56
42. Атанас Велков Вълков (Бунар Хисар).....	57
43. Анастас Димитров Попов (с. Прекопана, Леринско).....	57
44. Алекси Христов Македонски (с. Жужелци, Костурско).....	58
45. Ангел Панов Шурков (Велес).....	58
46. Александър Стоянов Максимов (Щип).....	59
47. Андон Атанасов Костовски (Пехчево).....	59
48. Атанас Коцев Велков (с. Павлешенци, Светиниколско).....	60
49. Андрей Георгиев Андреев (с. Кестрич, Варненско).....	61
50. Андон Тодоров Николов (с. Опила, Кратовско).....	62
51. Андо Стоянов Андреев (Велес).....	62
52. Атанас Стоянов Здравев (с. Бистрица, Велешко).....	63
53. Ангел Атанасов Велчев (с. Осиково, Неврокопско).....	63
54. Ангеле Христов Георгиев (Дебър).....	64
55. Ангел Марков Мартинов (с. Лазарополе, Реканско).....	64
56. Бонча Тодорова Пекова (с. Плевня, Драмско).....	65
57. Борис Гигов Алексов Михайлов (Велес).....	66
58. Благой Атанасов Тенекеджиев (с. Бобища, Костурско).....	67
59. Боне Атанасов Китанов (с. Колешино, Струмичко).....	67
60. Богдан Георгиев Негриев (с. Банища, Дебърско).....	68
61. Богдан Якимов Ангелов (с. Гиновци, Паланечко).....	69
62. Богдан Петков Алексов (с. Ветуница, Паланечко).....	69
63. Борис Иванов Дойранлиев (Гевгелия).....	70
64. Вълчо Стефанов Димитров (с. Коево, Лозенградско).....	71
65. Вълчо Иванов Вълчев (с. Паспалево, Малкотърновско).....	72
66. Васил Димитров Попов (Солун).....	73
67. Васил Манов Петров (с. Горни Балван, Щипско).....	74
68. Велко Цветанов Блазов (с. Драчево, Скопско).....	74
69. Вълчо Аврамов Каджабов (с. Полк. Серафимов, Смолянско).....	75
70. Велко Стоянов Цветков (Бунар Хисар).....	76
71. Вангел Атанасов Кехайов (с. Тумба, Ениджевардарско).....	77
72. Велико Стоянов Марков (с. Господарево, Бургаско).....	78
73. Васил Димов Рисковски (с. Косинец, Костурско).....	78
74. Велин Иванов Костадинов (с. Каменица, Царевоселско).....	79
75. Васил Димитров Миов (с. Умлена, Беровско).....	80
76. Васил Донеv Влахoв (с. Муртино, Струмичко).....	80
77. Васил Тренов Бетин (Берово).....	81
78. Васил Милчoв Лазарoв (с. Чифлик, Пехчевско).....	82
79. Милю Райков Узунов (с. Чаглаик, Лозенградско).....	83
80. Вангел Апостолов Стоянов (с. Дулица, Царевоселско).....	84
81. Васил поп Дoнев (с. Съчево, Струмичко).....	84
82. Васил Христов Въргов (с. Моноспитово, Струмичко).....	85
83. Величко Младенов Иванов (с. Търновац, Кратовско).....	85
84. Васил Николов Хамаков (с. Райково, Смолянско).....	86
85. Владимир Панев Наумов (Свети Николе).....	86
86. Васил Атанасов Иванов (Дебър).....	87

87. Георги Димитров Казаков (Бунар Хисар).....	88
88. Георги Костов Антонов (с. Куманичево, Костурско).....	89
89. Георги Мавров Киряков (с. Маджура, Лозенградско).....	90
90. Георги Илиев Георгиев (с. Едига, Лозенградско).....	91
91. Гаврил Василиев Аврамов (с. Ратево, Беровско).....	92
92. Гаврил Георгиев Ралупов (Берово).....	93
93. Георги К. Сланчев (с. Годлево, Разложко).....	94
94. Георги Наков Георгиев (с. Междурек, Кукушко).....	95
95. Георги Исидоров Копанаров (Разлог).....	95
96. Георги Димов Вълев (Малко Търново).....	98
97. Георги Костадинов Дукоолу (с. Стоилово, Малкотърновско).....	99
98. Георги Тодоров Пейчев (Малко Търново).....	99
99. Георги Христов Переликов (неизв.).....	101
100. Георги Петрушев Кочев (Пехчево).....	102
101. Георги Костов Денизов (с. Осиково, Неврокопско).....	102
102. Георги Божинов Трайков (с. Колешино, Струмичко).....	103
103. Георги Иванов Каракашев (с. Умлена, Беровско).....	104
104. Георги Миленков Ников (с. Киселица, Царевоселско).....	105
105. Глигор Янчев Петров (с. Василево, Струмичко).....	105
106. Георги Траянов Витанов (с. Илиово, Кочанско).....	106
107. Георги Янчев Михалчев (Лозенград).....	107
108. Григор Янков Попов (Малко Търново).....	108
109. Гйошо Андов Нацев (Велес).....	108
110. Георги Андреев Гарев (Башино село, Велес).....	109
111. Георги Андреев Месов - Бирбучука (с. Старчица, Неврокопско).....	110
112. Георги Петров Градинаров (с. Любенова махала).....	111
113. Градю Николов Градев (Малко Търново).....	111
114. Георги Филипов Арнаудов (с. Търлис, Неврокопско).....	112
115. Георги Иванов Шиперков (с. Дъмбени, Костурско).....	112
116. Георги Паряско Белчев (Разлог).....	114
117. Григор Димитров Станков (Енидже Вардар).....	114
118. Георги Петров Горганов (с. Бобища, Костурско).....	115
119. Георги Попниколов (с. Карахадър, Лозенградско).....	117
120. Георги Тодоров Атанасов (с. Яна, Лоенградско).....	118
121. Георги Атанасов Янков (с. Барбарево, Струмичко).....	119
122. Георги Стаматов Щуров (с. Стоилово, Малкотърновско).....	120
123. Георги Николов Борунсузов (с. Ловча, Неврокопско).....	120
124. Георги Иванов Стоянов (с. Бадилен, Струмичко).....	121
125. Георги Митушев Кръстев (с. Куклиш, Струмичко).....	122
126. Георги Атанасов Войников (с. Урумбеглий, Бунархисарско).....	122
127. Георги Радев Костурков (Панагюрище).....	123
128. Георги Ерсенов Нусторов (Разлог).....	124
129. Георги Стоилов Гюрнев (с. Балдево, Неврокопско).....	125
130. Георги Атанасов Станишев (Кукуш).....	125
131. Глигор Ангелов Кьосев (Кукуш).....	126
132. Георги Николов Мариов (Бунар Хисар).....	127
133. Георги Стефанов Мазнев (с. Стоилово, Малкотърновско).....	128

134. Георги Ефремов Стоилков (с. Зърновци, Кочанско)	128
135. Георги Попов Василев (с. Връбник, Костурско)	129
136. Георги Илиев Пиронков (с. Делчево, Неврокопско)	129
137. Георги Монеv Васев (с. Марчино, Кратовско)	130
138. Григор Кузов Цопов (с. Куманичево, Костурско)	130
139. Георги Стоянов Хорозов (с. Ковачевица, Неврокопско)	131
140. Георги Андонов Баджов (с. Лобаница, Костурско)	131
141. Гоно Трайков Алексов (с. Стояково, Гевгелийско)	132
142. Георги Павлов Генов (Белица, Разложко)	132
143. Григор Николов Крайничанец (с. Крайници, Велешко)	133
144. Георги Иванов Вълчинов (с. Ливадища, Неврокопско)	133
145. Григор Трифонов Гоцев (с. Зърновци, Кочанско)	134
146. Георги Станев Кондолов (с. Велика, Лозенградско)	134
147. Георги Петрушев Турсунов (Кукуш)	135
148. Георги Трифонов Куртев (Свиленград)	135
149. Георги Стефанов Шилев (Белица, Разложко)	136
150. Георги Стоянов Кирков (с. Ериклери, Лозенградско)	136
151. Георги Иванов Пехливанов (с. Яна, Лозенградско)	137
152. Димитър Андонов Попов (с. Междурек, Кукушко)	137
153. Данаил К. Сивриев (с. Скребатно, Неврокопско)	138
154. Дионис Христов Танчуров (с. Грубовци, Ениджевардарско)	139
155. Дойчин Филимонов Захов (Разлог)	140
156. Димитър Илиев Сребров (Велес)	141
157. Димитър Маринов Мунев (с. Волак, Неврокопско)	141
158. Дионис Христов Капитанов (Енидже Вардар)	142
159. Досе Христов Копанаров (Разлог)	143
160. Димитър Киров Дражев (Малко Търново)	143
161. Димитър Иванов Урдов (с. Кономлади, Костурско)	144
162. Деспод Митрев Стоилов (с. Каменица, Царевоселско)	146
163. Димитър Георгиев Тютюнджиев (Лозенград)	146
164. Димчо Апостолов Праматарски (с. Скребатно, Неврокопско)	147
165. Димитър Милев Пържанов (с. Кремен, Неврокопско)	147
166. Димитър Христов Хвалев (с. Делчево, Неврокопско)	148
167. Димитър Попниколов Манасиев (с. Крайници, Велешко)	149
168. Димитър Стоянов Агов (с. Горно Броди, Серско)	149
169. Димо Стоянов Шишков (с. Мирковци, Скопско)	150
170. Дико Георгиев Костиев (с. Маджура, Лозенградско)	151
171. Донче Хаджисанков Живадинов (Щип)	152
172. Димитър Камчев Димитров (с. Горгопик, Боймия)	153
173. Димитър Киров Пътеков (с. Маджура, Лозенградско)	154
174. Димитър Василев Чостов (с. Загоричани, Костурско)	155
175. Дико Петков Милев (с. Сарпачовица, Лозенградско)	156
176. Димо Г. Папазов (с. Стоилово, Малкотърновско)	156
177. Диме Иванов Пърличков (Велес)	157
178. Димитър Андонов Айгъров (с. Дамян, Ениджевардарско)	158
179. Димо Стоянов Бараков (с. Стоилово, Малкотърновско)	158
180. Димитър Стефанов Тръпков (с. Екши Су, Леринско)	159

181. Димитър Иванов Великов (с. Ловча, Неврокопско).....	160
182. Дино Христов Япаджиев (Гумендже)	160
183. Димитър Лазаров Трайков (с. Дреновени, Костурско)	161
184. Димитър Райков Кехайов (с. Пенека, Лозенградско).....	162
185. Димитър Стоянов Караочлиев (с. Караоч, Лозенградско)	163
186. Димитър Щерев Василев (с. Хрупища, Костурско).....	163
187. Димитър Атанасов Караилиев (с. Кавакли, Лозенградско).....	164
188. Добри Костадинов Шивачев (с. Кавакли, Лозенградско).....	165
189. Димитър Аризанов Иванов (с. Конарене, Струмичко)	165
190. Димитър Костадинов Русинов (Бунар Хисар)	166
191. Димитър Ташев Стоянов (с. Колибите, Бунархисарско)	167
192. Димо Христов Андонов (с. Сърбци, Битолско).....	168
193. Дико Градев Павлов (с. Керацино, Струмичко)	169
194. Димитър Николов Янушев (с. Войници, Велешко)	169
195. Димитър Христов Карагеоргиев (с. Пирок, Лозенградско)	170
196. Димитър Ефтимов Златаров (Малко Търново)	171
197. Дражо Киров Дражев (Малко Търново).....	172
198. Димитър Ст. Граматиков (с. Коево, Лозенградско).....	173
199. Димитър Яков Къосев (с. Загоричани, Костурско)	173
200. Дионис Георгиев Даулов (с. Петгъс, Ениджевардарско).....	174
201. Димитър Атанасов Муртов (Енидже Вардар)	175
202. Димитър Наумов Попдимитров (с. Загоричани, Костурско)	176
203. Димитър Танев Ковачев (неизв.)	177
204. Диванис Ефремов Алексов (с. Горни Балван, Щипско)	177
205. Димитър Стоев Семерджиев (с. Междурек, Кукушко)	178
206. Димитър Христов Жегов (Разлог)	178
207. Димитър Драгомиров Димитров (Аполд, Трансилвания).....	180
208. Димитър Иванов Ангелов (с. Торфа, Чаталджанско)	180
209. Дамян Николов Бисерко (с. Войници, Велешко)	181
210. Димитър Желязков Тропчев (Лозенград).....	181
211. Димитър Пандев Тилев (с. Колешино, Струмичко).....	182
212. Димче Филипов Цветанов (с. Горно Еловци, Гостиварско).....	182
213. Димко Коцев Бойков (с. Курия, Тиквешко)	183
214. Дечо Димев Карамаколев (с. Карлуково, Ахчелебийско).....	183
215. Пано Иванов Кръстев (с. Мартулци, Велешко).....	184
216. Димитър Манев (Свети Николе).....	184
217. Димитър Стоянов Димитров (с. Коево, Лозенградско)	185
218. Доне Митев Йовев (с. Нежилово, Кратовско)	185
219. Димитър Тодоров Гаджалов (с. Карлуково, Ахчелебийско)	186
220. Димитър Георгиев Гроздев (с. Осиково, Неврокопско).....	186
221. Димитър Дичов Тръпков (с. Росоки, Реканско)	187
222. Дане Кръстев Понев (с. Кучичино, Кочанско)	187
223. Даниел Василев Алексов (с. Опила, Кратовско).....	188
224. Димитър Нацев Лилев (с. Пътеле, Леринско)	188
225. Димо Павлов Стоянов (с. Чанакча, Чаталджанско)	189
226. Димо Пеев Гагов (Малко Търново).....	190
227. Дамян Стефанов Блажев (с. Гари, Реканско).....	190

228. Димитър Георгиев Йосифов (с. Простране, Битолско)	191
229. Ефтим Миленков Георгиев (с. Костин дол, Царевоселско)	191
230. Ефтим Васев Кусов (с. Подареш, Радовишко)	192
231. Ефтим Жеков Атанасов (с. Карадере, Лозенградско)	193
232. Ецо Михайлов Димитров (Тетово)	193
233. Ефтим Минов Бецековски (с. Росоки, Реканско)	194
234. Желязко Димитров Хайтов (с. Стоилово, Малкотърновско)	195
235. Желязко Ст. Зидаров (Малко Търново)	195
236. Зоица Александрова Иванова (Радовиш)	196
237. Зафир Манолов Джумайлиев (Разлог)	197
238. Илия Коцев Бачев (с. Попчево, Струмичко)	198
239. Иван Лазев Рачев (Разлог)	198
240. Иван Петров Парапунов (Разлог)	199
241. Иван Тасев Цуцуманов (Разлог)	199
242. Иван Цеков Иванов (с. Бигла, Кочанско)	200
243. Иван Христов Иванов (с. Ветрен, Кочанско)	201
244. Иван Атанасов Гулев (с. Сопот, Велешко)	201
245. Иван Андонов Левенов (с. Каракьой, Неврокопско)	202
246. Илия Самарджиев Илюшка (Велес)	203
247. Иван Попдимитров (неизв.)	204
248. Илия Трайков Костов (с. Куклиш, Струмичко)	204
249. Илия Христов Янев (Лозенград)	205
250. Иван Митев Апостолов (с. Танатарци, Щипско)	206
251. Иван Николов Мариов (Бунар Хисар)	207
252. Иван Манчев Кантарджиев (Щип)	207
253. Игнат Димитров Цоклев (с. Огняново, Неврокопско)	208
254. Иван Илиев Божинов (с. Екши Су, Леринско)	209
255. Иван Аргиров Гилев (с. Вишени, Костурско)	209
256. Иван Христов Русинов (Кукуш)	210
257. Иван Николов Иванов (с. Карадере, Лозенградско)	211
258. Илия Драганов Стоев (с. Карадере, Лозенградско)	212
259. Йорде Янев Стоилков (с. Долани, Щипско)	213
260. Иван Георгиев Ковачев (Кукуш)	213
261. Йордан Ацков Андонов (Велес)	214
262. Иван Георгиев Абаджиев (с. Плевня, Драмско)	215
263. Илия Хадживасилев Стоянов (Радовиш)	216
264. Йордан Паунов Пешов (с. Припечани, Кочанско)	217
265. Иван Димов Кенчев (Гумендже)	218
267. Иван Иванов Найдов (с. Войници, Велешко)	218
268. Иван Ацков Грозданов (Велес)	219
269. Иван Петров Джинов (Кукуш)	220
270. Иван Лазаров Несторов (с. Връбник, Костурско)	222
271. Илия Тръндов Манов (с. Връбник, Костурско)	223
272. Илия Стоянов Онбашиев (с. Балдево, Неврокопско)	224
273. Иван Георгиев Петелов (с. Драгостин, Неврокопско)	225
274. Иван Василев Кривокапов (с. Делчево, Неврокопско)	225
275. Илия Иванов Младенов (с. Скребатно, Неврокопско)	226

276. Иван Христов Вергов (с. Бобица, Неврокопско).....	226
277. Илия Илиев Попов Стоев (Пазарджик).....	227
278. Илия Цветков Пеев (с. Дреновени, Костурско).....	228
279. Иван Костадинов Ключков (с. Ловча, Неврокопско).....	228
280. Иван Тасков Трайков (с. Дреново, Велешко).....	229
281. Иван Стоянов Костов (с. Чанакча, Чаталджанско)	229
282. Иван Нефов Милев (Гостивар)	230
283. Иван Тасев Яков (с. Дебрево, Кратовско).....	230
284. Иван Трайчев Янев (Свети Николе)	231
285. Иван Христов Пешев (с. Нежилово, Кратовско).....	231
286. Иван Костадинов Кърджиев (с. Баница, Серско).....	232
287. Иван Блажев Георгиев (Скопие)	233
288. Иван Георгиев Калайджиев (с. Чокманово, Смолянско).....	233
289. Иван Михайлов Баев (с. Непрощено, Тетовско)	234
290. Иван Димов Митев (с. Сушица, Скопско)	235
291. Иван Ананиев Рашков (Якоруда).....	235
292. Иван Арсов Малечков (с. Долно Трогерци, Щипско).....	236
293. Йордан Санев Трайчев (Щип).....	237
294. Йордан Иванов Бошков (с. Долни Стубел, Злетовско)	237
295. Йордан Соколов (Неготино).....	238
296. Илия Атанасов Шонев (с. Смърдеш, Костурско).....	238
297. Илия Игнатов Петров (с. Битуше, Реканско).....	239
298. Илия Колев Трайков (с. Гърчище, Валандовско)	239
299. Илия Панев Апостолов (Свети Николе)	240
300. Илия Василев Мицов (с. Петършино, Кратовско)	240
301. Илия Стойчев Михайлов (с. Славейно, Смолянско).....	242
302. Илия П. Тотин (с. Обидим, Неврокопско).....	242
303. Йордан Лазов Пърчев (с. Уланци, Велешко)	243
304. Илия Атанасов Спахийев (с. Каракьой, Неврокопско).....	243
305. Игнат Стоянов Христов (с. Опила, Кратовско)	244
306. Игнат Трайков Петков (с. Горно Кратово, Кратовско).....	244
307. Киро Димитров Киров (с. Загоричани, Костурско)	245
308. Костадин Христов Масталарков (с. Бозец, Ениджевардарско)	246
309. Костадин Станчев Дараданов (Бунар Хисар).....	247
310. Кольо Коцев Донев (с. Куклиш, Струмичко).....	248
311. Кръсто Дамов Капурдов (с. Смърдеш, Костурско)	249
312. Коста Янев Иванов (с. Баница, Леринско).....	250
313. Костадин Георгиев Петков (с. Пирок, Лозенградско).....	250
314. Киро Вълков Топалчев (неизв.)	251
315. Коста Стамов Цветков (с. Тресонче, Реканско).....	252
316. Коста Христов Костов (с. Стоилово, Малкотърновско)	253
317. Кръсто Христов Караскаков (с. Въмбел, Костурско).....	253
318. Костадин Стоянов Чиликов (с. Пирок, Лозенградско)	254
319. Костадин Ив. Бизин (Разлог).....	255
320. Костадин Георгиев Жегов (Разлог).....	256
321. Коце Андонов Стевчев (с. Габревци, Радовишко)	257
322. Кръстю Андонов Узунов (с. Гюпчево, Ениджевардарско).....	258

323. Константин Димитров Кехайов (Бунар Хисар).....	259
324. Коста Симов Киров (с. Загоричани, Костурско)	260
325. Никола Лефтеров Павлов (с. Калиманци, Варненско)	261
326. Костадин Николов Кривокапов (с. Делчево, Неврокопско).....	262
327. Кесар Раев Сърдилиев (Балчик)	262
328. Коста Наум Шоклев (с. Смърдеш, Костурско)	263
329. Калуди Ст. Станков (с. Коево, Лозенградско).....	264
330. Костадин Христов Танев (с. Ореховец, Велешко)	265
331. Коста Стефков Манев (Струмица).....	266
332. Коце Кръстев Сиин (с. Костурино, Струмичко).....	266
333. Киро Рафайлов Георгиев (с. Лазарополе, Реканско).....	267
334. Коста Димитров Апостолов (Бунар Хисар).....	267
335. Киряк Анастев Киряков (с. Каваклия, Лозенградско)	268
336. Коста Костов Памуков (с. Бабадаг, Тулченско)	269
337. Костадин Христов Грудов (с. Карахадър, Лозенградско).....	269
338. Ламбро Манолов Кобуров (с. Апоскеп, Костурско)	270
339. Лазар Мишов Георгиев (с. Горно Оризари, Кочанско)	270
340. Леонид Георгиев Кисериев (с. Апоскеп, Костурско).....	271
341. Лазар Димитров Кенков (с. Косинец, Костурско).....	272
342. Лазар Стоянов Мицев (с. Смърдеш, Костурско).....	273
343. Леонди Бачев Попов (с. Загоричани, Костурско).....	274
344. Ламбро Иванов Караджов (с. Дъмбени, Костурско).....	275
345. Лазар Христов Вантов (Гевгелия)	276
346. Ламбо Ил. Муртов (с. Велгощи, Охридско)	277
347. Лазар Георгиев Свиначов (с. Делчево, Неврокопско)	278
348. Мария Момчилова Стайкова Хубчева (с. Аламидере, Ахчелеб.)	278
349. Марин Добрев Чолаков (с. Градинарово, Провадийско)	279
350. Манол Киряков Алаинов (с. Българска блага, Костурско)	280
351. Моне Божков Вратевски (Щип)	281
352. Марко Стоев Младенов (с. Скребатно, Неврокопско).....	282
353. Мане Атанасов Мишев (Радовиш)	282
354. Милан Донево Гоцев (с. Сърчиево, Щипско).....	283
355. Мавер Димитров Гевешев (Малко Търново)	283
356. Милан Миленков Ангелов (с. Сопот, Светиниколско)	284
357. Анастасия Панева Лилинкова (Щип)	285
358. Ангя Стоянова Лазарова (с. Инево, Радовишко).....	286
359. Алекса Спасев Тагарев (с. Смоямирово, Малешевско)	287
360. Анастасия Тодорова Янева (Бунар Хисар)	287
361. Божана Василева Георгиева (с. Прекопана, Леринско)	288
362. Божана Пецева Димова (Скопие).....	289
363. Велика Христова Костадинова (с. Люботен, Щипско).....	290
364. Вангя Стефанова Кръстева (с. Панталей, Кочанско).....	290
365. Василка Иванова Канева (с. Косинец, Костурско).....	291
366. Вангелия Димитрова Стойчева (с. Негрево, Беровско)	292
367. Варвара Иванова Църцарова (с. Белица, Разложко)	292
368. Василка Ив. Граматикова (с. Черешово, Неврокопско)	293
369. Велика Атанасова Кирякова (с. Долно Броди, Серско)	294

370. Гина Христова Манолова (с. Бобища, Костурско).....	295
371. Ганка Любен Станчева (Варна)	296
372. Димитра Николова Ив. Ярмдудакова (Лозенград).....	297
373. Доста Танова Янова (с. Мутулово, Кукушко).....	298
374. Дона Петкова Еменджиева (с. Пенека, Визинско)	298
375. Добра Георгева Тодорова (с. Стоилово, Малкотърновско)	299
376. Доне Деянов Гоцов (с. Таринци, Щипско).....	300
377. Дона Атанасова Лекарова (с. Смърдеш, Костурско).....	301
378. Дафина Тодорова Георгиева (Малко Търново)	301
379. Ефка Христова Ефремова (Щип).....	302
380. Ерина Михалева Ганчева (Малко Търново)	303
381. Елена Георгиева Казанлиева (с. Шльопинци, Гевгелийско)	304
382. Елена Иванова Трайчова (с. Прибачево, Кочанско).....	304
383. Елена Илиева Пърличева (Дойран)	305
384. Екатерина Христова Капитанова (с. Нестрам, Костурско)	306
385. Евгения Миланова Веселинова (Кратово).....	307
386. Еленка Стоянова Гърнева (с. Балдево, Неврокопско).....	307
387. Еленка Христова Домазетова (Щип).....	308
388. Еленка Петрова Давидова (Кратово).....	309
389. Елена Христова Репавцова (с. Смърдеш, Костурско).....	310
390. Елена Антонова Попщерева (с. Дъмбени, Костурско)	312
391. Елена Попниколова Петрова (с. Дебрец, Кайлярско).....	314
392. Ефка Трайкова Манева (Щип)	315
393. Жека Маркова Димова (Преслав)	316
394. Злата Янева Тодорова (с. Урумбеглий, Лозенградско).....	316
395. Йордана Трайчева Наутлиева (Щип).....	317
396. Йордана Атанасова Стамболиева (с. Негрево, Беровско)	318
397. Кера Атанасова Н. Кулджиева (с. Манастир, Гюмурджинско)	318
398. Кера Станева Петкова (с. Карадере, Лозенградско).....	319
399. Катинка Йосифова Даскалова (Кратово)	320
400. Комна Петкова Здречечкова (Малко Търново).....	322
401. Кръстина Ив. Анастасова Ингеловска (с. Косинец, Костурско).....	323
402. Кица Лазова Лазова (Лозенград)	324
403. Катерина Славкова Бояджиева (с. Горняни, Неврокопско).....	326
404. Кръстана Петрова Христова (с. Рамна, Битолско).....	326
405. Кица Пандилова Шишкова (с. Екши Су, Леринско)	327
406. Лола Петкова Димова (с. Стоилово, Малкотърновско)	328
407. Мария Василева Поптомова (Белица, Разложко).....	329
408. Мария Атанасова Курандова (с. Владимирово, Малешевско).....	332
409. Куда Янкова Тодорова (Малко Търново)	333
410. Атанас Найденов Юрданов (с. Оздолени, Охридско).....	334
411. Ангел Янев Попов (с. Златия, Добричко)	334
412. Васил Шанев Тотев (Крива Паланка).....	336
413. Васил Велинов Златев (с. Цера, Царевоселско)	336
414. Васил Кръстев Топузов (с. Куманич, Неврокопско)	337
415. Велю Лазаров Георгиев (с. Кочище, Дебърско)	337
416. Георги Мицев Георгиев (с. Гърбашел, Кукушко).....	338

417. Георги Димитров Симеонов (Добрич)	338
418. Диме Тодоров Мазнев (Велес)	340
419. Илия Костадинов Бенев (с. Старчища, Неврокопско)	340
420. Иван Мицев Ицин Янев (с. Морарци, Кукушко)	341
421. Илия Киров Шуптов (с. Загоричани, Костурско)	341
422. Илия Костадинов Комитов (с. Делчево, Неврокопско)	342
423. Йордан Петков Милев (с. Люботен, Скопско)	342
424. Иван Стоянов Милев (с. Хисарлък, Неврокопско)	343
425. Илия Ангелов Кирчев (с. Търлис, Неврокопско)	343
426. Илия Георгиев Работов (с. Търлис, Неврокопско)	344
427. Илия Велков Котев (с. Водоча, Струмичко)	344
428. Илия Спасов Панов (с. Моноспитово, Струмичко)	345
429. Иван Христов Димитров (Воден)	345
430. Илия Иванов Ацев (с. Стари град, Велешко)	347
431. Кузман Димитров Аргиров (с. Маняк, Костурско)	347
432. Коста Димитров Каравеликов (с. Долно Броди, Серско)	348
433. Коле Серафимов Стоянов (с. Куково, Светиниколско)	350
434. Коста Димитров Тошев (Прилеп)	351
435. Костадин Николов Копанаров (Разлог)	352
436. Коце Димов Николов (с. Конче, Радовишко)	352
437. Костадин Димитров Хаджиев (с. Куманич, Неврокопско)	353
438. Иван Ангелов Нешев (Велес)	354
439. Костадин Ангелов Цирков (с. Калапот, Драмско)	354
440. Кръсто Маринов Чилингиров (с. Ливадище, Неврокопско)	355
441. Калчо Стоянов Калчев (Лозенград)	355
442. Коце Атанасов Георгиев (с. Емирица, Кратовско)	356
443. Коста Андонов Огнянов Панчовски (неизв.)	356
444. Кирил Лазаров Георгиев Бачевски (с. Кочище, Дебърско)	357
445. Коста Цветков Вълков (с. Долен, Неврокопско)	357
446. Кузман Щеръов Симонов (с. Тресонче, Реканско)	358
447. Костадин Стоянов Петров (Кратово)	358
448. Коста Янакиев Козаров (с. Куманичево, Костурско)	359
449. Кузман Силков Стоянов (с. Граждане, Дебърско)	359
450. Лазар Димев Шулев (Велес)	360
451. Лазар Николов Пешев (Велес)	361
452. Лазар Грозданов Алексиев (с. Свинище, Кичевско)	361
453. Ламби Петков Найденов (с. Търново, Узункюприйско)	362
454. Марин Георгиев Петков (с. Паспалово, Бунархисарско)	363
455. Марко Христов Касабов (с. Конуй, Кайлярско)	364
456. Мария Атанасова Костовска (Пехчево)	365
457. Милан Левков Тренчев (с. Чишиновци, Кочанско)	366
458. Мильо Божинов Попризов (с. Колешино, Струмичко)	366
459. Милчо Коцев Дървошанов (с. Куклиш, Струмичко)	367
460. Мите Георгиев Витанов (с. Селник, Царевоселско)	368
461. Манол Христов Чилов (с. Аламидире, Ахчелебийско)	368
462. Михаил Стоянов Георгиев (с. Курудере, Лозенградско)	369
463. Минко Стоянов Ботков (Разлог)	369

464. Милан Коцев Джуров (Щип)	370
465. Милан Наков Ицов (Велес)	370
466. Мито Григор Тупаров (Струмица)	371
467. Милан Динев Танчев (Кукуш)	371
468. Мите Христов Стойков (с. Горни Стубел, Кратовско)	373
469. Марко Николов Бошков (с. Тресонче, Реканско)	374
470. Симеон Христов Агов (Щип)	374
471. Манол Николов Манолов Костов (с. Карлуково, Ахчелебийско)	375
472. Матей Змейков Филипов (Галичник, Реканско)	375
473. Мирче Марков Мирчев (с. Тресонче, Реканско)	376
474. Михаил А. Чакръчиев (Щип)	377
475. Марко Тръпков Стефанов (с. Банице, Дебърско)	377
476. Мильо Кантарджи Панов (Струмица)	378
477. Матей Блажев Йосифов (с. Тресонче, Реканско)	378
478. Мито Малинов Китанов (с. Просениково, Струмичко)	379
479. Миле Николов Иванов (с. Зубовце, Гостиварско)	379
480. Марко Василев Арnaudов (с. Райково, Ахчелебийско)	380
481. Милан Попянев (с. Неманица, Светиниколско)	380
482. Никола Георгиев Терзиев (с. Огняново, Неврокопско)	381
483. Никола Щерев Манушкин (с. Бачево, Разложко)	381
484. Никола Янев Самоковлиев (с. Пенека, Визенско)	383
485. Никола Георгиев Дупчев (с. Урумбеглий, Бунархисарско)	383
486. Никола Калоянов Костов (с. Стоилово, Малкотърновско)	384
487. Никола Иванов Янчев Тунджев (с. Куманичево, Костурско)	385
488. Ненчо Николов Папанчев (с. Стоилово, Малкотърновско)	386
489. Никола Стоянов Дюлгеров (с. Стоилово, Малкотърновско)	386
490. Никола Вангелов Янкулов (с. Наколец, Битолско)	387
491. Никола Маринов Дъбов (с. Маджура, Малкотърновско)	388
492. Никола Костадинов Данданов (с. Горенци, Костурско)	388
493. Наум Николов Настев (с. Царевдвор, Ресенско)	389
494. Никола Димов Христов (с. Дебрище, Кавадарско)	390
495. Никола Манев Сребрев (Велес)	391
496. Нако Ташов Узунов (с. Гявато, Битолско)	392
497. Наум Ламбрев Кръстев (с. Въмбел, Костурско)	393
498. Никола Димитров Китанов (с. Танатарци, Щипско)	394
499. Никола Иванов Пантушев (с. Баница, Серско)	395
500. Никола Гюров Кокалевски (с. Лазарополе, Реканско)	395
Документи	398
Именен показалец	422
Географски показалец	432

ПРЕДГОВОР

Законът за отпускане на народни пенсии на особено заслужилите в освободителните борби дейци е обнародван в Държавен вестник на 3 февруари 1943 г. До 9 септември 1944 г. са подадени 10 103 молби за получаване на народна пенсия от български революционери, участвали в националните борби в Македония, Одринско, Добруджа и Западните покрайнини. От тях са одобрени 4010, като на дейците, които са ги подали, е предоставена народна пенсия. 2689 от молбите са отхвърлени или са оставени временно без последствие, а други 3404 не са разгледани поради промяната на режима на 9 септември 1944 г.

Законът е одобрен и приет от правителството на Богдан Филов в разгара на Втората световна война, след дългогодишни лобирания от страна на Илинденската организация и македонските и тракийски братства в Царство България, като целта е да се повдигне патриотичния дух в новоприсъединените към царството области от Вардарска Македония, Егейска Македония и Беломорска Тракия, да се приобщат всички ветерани от революционното движение към държавните структури и да се спечели тяхната лоялност.

Един от водещите мотиви за прегледа и изследването на тези 10 103 пенсионни дела, съхранявани днес в Държавна агенция „Архиви“, е свързан с факта, че информацията, която те съдържат, е много ценна и че досега не е била обнародвана. Нейното публикуване би допринесло особено много за изясняването и опознаването на редица обстоятелства и факти от историята на Македоно-одринските освободителни борби и революционните движения в Добруджа и Западните покрайнини, а също така и за осветляването имената на непознати и забравени революционери.

Някои от пенсионните дела като тези на Радка Шекеринова (Шекеринска), Андон Янев-Кьосето, Анастасия Павлова Станковска – Баба Наста, Андон Качарков, Георги Карев и др. бяха публикувани междуременно на интернет страницата на „Библиотека Струмски“ и интересът, който те породиха, доведе до решението да бъдат обнародвани всички пенсионни дела в една документална серия на „Библиотека Струмски“. Поради финансови, печатни и времеви ограничения те ще бъдат разделени в една многотомна поредица, като всеки том ще съдържа по 500 пенсионни дела¹ (съгласно тяхната архивна номерация). Най-

¹ От петстотинте (500) пенсионни дела, публикувани в този първи том на сборника, триста седемдесет и две (372) са на революционери, родени в Македония, сто и осем (108) – на дейци с потекло от Одринска Тракия, единайсет (11) дела са на родени в пределите на тогавашното Царство България, три (3) са на дейци от Добруджа, едно (1) – на деец от Трансилвания, и пет (5) – на революционери с непознат произход поради унищожаването на документацията по време на британско-американските бомбардировки над България през 1944 г.

напред ще бъдат публикувани одобрените от Министерски съвет 4010 молби.

Настоящото издание е провокирано и от изданието на Държавния архив на Република Македония „Илинденски Сведоштва“ от 2016 г., в което са обнародвани имената и част от молбите на дейците на Македоно-одринската революционна организация, кандидати за народни пенсии, според приетия на 27 юли 1946 г. от Народното събрание на НР Македония в Югославия Закон за илинденските пенсии². Това издание представя само фототипен избор от документи на кандидатите за илинденски пенсии в НР Македония, като не упоменава дали революционерите кандидати са били одобрени за държавни борчески пенсии или по какъв начин е направен избора кои точно пенсионни документи да бъдат споделени с читателите. Това е и една от главните причини за решението в настоящото издание да бъде синтезирана пенсионната информация за революционерите, подали пенсионни молби, като за всеки един от тях се дават (според пенсионното дело) посочените заслуги, семейното положение и животописната бележка, изпратена от всеки кандидат до българското правителство. Пенсионните документи в Държавна агенция „Архиви“ съдържат и други, различни специфични удостоверения и молби, но за да бъде изследването по-конкретно, беше решено да се отсее най-важната документална информация, като бъде предоставен и точния архивен номер на пенсионните дела, за да може всеки желаещ да се запознае с тях в оригинал.

Текстът на предоставените животописни бележки в настоящото издание е нормализиран в най-малка степен. Навсякъде, където това е

От тези триста седемдесет и две (372) пенсионни дела на български революционери от Македония двеста и три (203) са на дейци, родени във Вардарска Македония, сто и осем (108) – на родени в Егейска Македония, петдесет и осем (58) – на родени в Пиринска Македония, и три (3) – на дейци от македонските области, останали в пределите на Албания.

Петдесет и едно (51) от делата съдържат пенсионни молби от вдовици или майки на загинали в борбите или починали дейци, като едно от важните условия за получаването на народна пенсия е вдовиците на революционерите да не са се омъжвали повторно.

² Законът за илинденските пенсии е приет с пропагандната цел да наследи успешната практика, инициирана от Царство България през 1943 г., и по този начин да се опита по-лесно да спечели симпатиите на все още живите македонски революционери към новия югославски режим. Законът е обнародван година и половина след неговото гласуване (на 6 февруари 1948 г.) в Службен весник на НР Македония. Той институционализира една тричленна комисия (съставена от югославския партизанин и член на ЦК на ЮКП Наум Наумовски от Крушево, члена на АСНОМ Епаминонд Попандонов от Струмица, който завършва своя живот в София, и революционера и деец на ВМОРО и ВМРО Об. Александър Мартулков от Велес, който също разочарован, прекарва последните си дни в София), която трябва да разгледа и да реши кои са достойни за подкрепата на СФР Югославия, отсявайки неблагонадеждните, т.е. тези, които са подпомагали българския режим през Втората световна война. За да се избегнат неудобните въпроси от времето на Балканските войни, в закона специално се упоменава т.нар. Илинденски период, подлежащ на разглеждане, който започва със създаването на Македоно-одринската революционна организация през 1893 г. в Солун и свършва с Младотурската революция и обявяването на Хуриета през 1908 г. В същото време българският закон за народните пенсии обхваща целия период от основаването на организацията на 23 октомври 1893 г. до влизането на българските войски в новоприсъединените територии през 1941 г.

било възможно, са оставени правописните и диалектни особености, като стремежът е бил да се запази максимално оригиналният вид и звучене на текста. Използваната до 1945 г. буква Ъ („ят“) е предадена с „е“ или с „я“ в зависимост от родното място на кандидата за народна пенсия и според преценката на съставителя.

Имената на кандидатите се предават така, както са изписани в животописните бележки. В някои случаи обаче името на кандидата се среща повече от веднъж в пенсионната документация, и то в различни варианти, като тогава в текста на изданието се използва варианта на името, с което кандидатът се е подписвал най-често.

Имената на окръзите и областите, към които спадат родните места на революционерите, се дават според начина, по който са записани от самите тях в животописните бележки, като в повечето случаи те съвпадат с наименованията, популяризирани в българската историография. Изключение правят имената на населените места, спадащи към граничната област Река, Северозападна Македония, като Галичник, Лазарополе, Тресонче и др., които в българската историография обикновено са възприемани като част от Дебърска област, но в настоящото издание са дадени като част от Реканско – географския регион, към който принадлежат, и казата, към която са спадали в Османската империя след 1885 г.

Накрая отново следва да бъде посочена изричната и най-важна цел на това издание – осветляването на имената, на делата и историите на обикновените, редовите български революционери – хората, рискували и дали живота си в борбите за свобода, но останали в повечето случаи непознати и забравени.

* Съставителят на сборника не одобрява българския държавен режим, управлявал по време на Втората световна война, и го смята за един от главните виновници (заедно с последвалия отечественофронтовски и комунистически режим) за краха на българщината във Вардарска Македония и в по-малка степен в Егейска Македония.

**ЗАКОН ЗА ОТПУСКАНЕ
НА НАРОДНИ ПЕНСИИ НА ОСОБЕНО ЗАСЛУЖИЛИТЕ
В ОСВОБОДИТЕЛНИТЕ БОРБИ ДЕЙЦИ**

ЗАКОНЪ

за отпускане на народни пенсии на особено заслужилите
въ освободителните борби дейци.

Чл. 1. Участниците въ освободителните борби въ Македония, Тракия, Добруджа, Западните покрайнини, Пиротско и Моравско, които:

а) като членове на организирани чети, съоръжия въ ръка, сж взели участие въ сражения срещу поробители на българи за освобождаването отъ чужда власт, или

б) сж били осждени най-малко на затворъ отъ сждилищата на чуждата власт за политически деяния, целящи освобождението или защитата на българската народност, или

в) сж били малтретирани отъ чуждата власт или нейни орждия, въ връзка съ борбата за освобождението или защитата на българската народност и сж останали инвалиди съ най-малко 50 на сто изгубена работоспособност,

могатъ да получатъ народна пенсия, по реда и условията, предвидени въ този законъ.

Могатъ да получатъ народна пенсия, съгласно чл. 5 и наследниците на такива участници въ освободителните борби, както и въ случаите, когато тѣхните наследодатели при борбата за освобождението или защитата на българската народност сж били убити или отвлечени въ неизвестност отъ чуждата власт или нейни орждия.

Чл. 2. Могатъ да получатъ народна пенсия, съгласно настоящия законъ и лицата, или наследниците на такива лица, които сж били най-малко десетъ години екзархийски учители въ областите, упоменати въ алинея първа на чл. 1 и сж останали на постоянно мѣстожителство въ сждитѣ области до 6 априлъ 1941 г. или до деня на смъртта си, ако сж починали преди тази дата.

Могатъ да получатъ народна пенсия и учителите, които по искане на правителството сж се съгласили и останали въ откъснатите територии упоменати въ чл. 1.

Чл. 3. Могатъ да получатъ народна пенсия, съгласно настоящия законъ и лицата, които по своя воля, безъ да сж били причислени въ списъците на войската и безъ да сж подлежали на повикване въ нея, сж постигнали въ Македони Одринското опълчение отъ 1912—1913 година и сж взели участие въ оперативна зона, определена съ заповѣдъ по действащата армия.

Лицата имащи право на пенсия по този членъ сж длъжни да представятъ съответно удостоверение, издадено отъ войсковата частъ, въ която сж служили, или отъ Министерството на войната.

Наследниците на пенсионирани лица по този членъ могатъ да получатъ наследствена пенсия следъ тѣхната смъртъ, ако отговарятъ на условията предвидени въ чл. 5.

Чл. 4. Народни пенсии се отпускатъ на лица по чл. чл. 1, 2 и 3, ако отговарятъ на следните условия:

а) да сж навършили 60-годишна възраст. Това условие не се изисква за лицата по чл. 1, ако поради нѣкоя отъ причините посочени въ

сждия членъ сж изгубили най-малко 50 на сто работоспособност;

б) да нѣматъ каквато и да е друга пенсия, или ако иматъ такава да се откажатъ отъ нея;

в) да нѣматъ доходи повече отъ 2500 лв. месечно;

г) да не сж на служба, която се зачита за пенсия по закона за пенстите за изслужено време;

д) да не сж проявявали противобългарски или противодържавни чувства или дейност.

Чл. 5. Съпругата и децата могатъ да получатъ наследствена народна пенсия, ако: а) съпругата не е встъпила въ другъ бракъ; б) децата не сж встъпили въ бракъ и не сж по-възрастни отъ 21 година, ако сж момчета и 25 години, ако сж момичета; в) нѣматъ доходъ повече отъ 2500 лв. месечно, или друга пенсия, ако иматъ такава — се откажатъ отъ нея.

Бащата и майката могатъ да получатъ наследствена пенсия, ако: а) наследодателятъ имъ нѣма жена и деца, получаващи пенсия по този законъ; б) тѣ нѣматъ месеченъ доходъ по-голямъ отъ 2500 лева, или да нѣматъ каквато и да е друга пенсия, а ако иматъ такава — се откажатъ отъ нея.

Условията по буква „г“ и „д“ на чл. 4 ваватъ и за получаване на наследствена народна пенсия.

Чл. 6. Личните народни пенсии се отпускатъ въ размѣръ на 18,000 лева годишно.

Наследниците получаватъ: сама съпруга 50 на сто отъ пенсията, която е получавала или би имала право да получава наследодателя; съпруга сж малолѣтни деца — 40 на сто за себе си и по 20 на сто за всѣко дете, до размѣръ 100 на сто; единъ крѣгълъ сиракъ — 50 на сто; двама — 75 на сто; трима и повече 100 на сто, родители — 50 на сто отъ пенсията на наследодателя.

Чл. 7. Молбата за народна пенсия трѣбва да бжде подадена до съответния областенъ директоръ най-късно въ тримесеченъ срокъ отъ влизането на този законъ въ сила. Молбата трѣбва да съдържа явна декларация, че молителятъ нѣма друга пенсия или месеченъ доходъ надъ 2500 лева. Къмъ молбата трѣбва да се приложи:

а) удостоверение отъ съответната община за мѣстожителство, възрастта, произхода, семейното и материално положение и месечния доходъ на молителя. Ако се касае за наследствена народна пенсия, въ удостоверението се посочаватъ датите на раждането на наследниците, както и качеството имъ на законни наследници. Тѣзи удостоверения се освобождаватъ отъ обгербване и таксуване.

б) кратка животописна бележка, завѣрена отъ общината и отъ трима свидетели, придружена и отъ мнението на кмета. Завѣрката се освобождава отъ гербъ и такс;

в) документи, които свидетелствуватъ, че сж

налице нѣкои отъ условията изброени въ чл. чл. 1, 2 и 3.

Лицата, които отговарят на нѣкои отъ условията, предвидени въ чл. чл. 1, 2 и 3, но не могат да получат пенсия поради това, че сж по-млади отъ 60 години или сж на служба, или имат доход надъ 2500 лева месечно, сжщо така трѣбва да подадат молба съ необходимитѣ документи, въ тримесечен срокъ, предвиденъ въ предходната алинея. Такива лица започват да получават пенсия следъ като навършатъ 60-годишна възраст, съответно следъ като напуснатъ службата или следъ намаляване на дохода имъ.

Чл. 8. Областнитѣ директори, при които постъпват молбитѣ за народни пенсии, трѣбва да наредят за незабавна, обстойна провѣрка на всѣка молба, по начинъ какъвто намѣрятъ за добре. Въ всѣки случай, тѣ трѣбва да взематъ мнението на мѣстнитѣ организации: Илинденска, Македono-Одринска, благотворителни братства, културно-просвѣтни дружества и др. такива. Освенъ това могат да се съберат служебни сведения и сведения отъ други лица. Следъ провѣрка, областнитѣ директори трѣбва да препратятъ молбитѣ, чрезъ Директора на разположение при Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве въ комисията за народни пенсии (чл. 9) съ мнение, дали да се уважи молбата, като се иматъ предвидъ условията предвидени въ този законъ.

Чл. 9. При министра на финанситѣ се образува комитетъ за народни пенсии въ составъ: Директора на разположение при Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве, Директора на пенситѣ, представител на съответната организация (Илинденска, Македono-Одринска, благотворителни братства, културно-просвѣтни дружества и др. такива), одобренъ отъ Министра на финанситѣ и две лица, назначени отъ сжщия министъръ. Представителътъ на съответната организация участвува при разглеждане на молбитѣ, които засѣгатъ членове на неговата организация. Комисията за народни пенсии преглежда постъпилитѣ чрезъ областнитѣ директори молби и дава мнение кои отъ тѣхъ да се уважатъ.

Чл. 10. Отпускането на народни пенсии по този законъ, включително и случаитѣ по чл. 7, ал. II, става по решение на Министерския съветъ, по докладъ на Министра на финанситѣ.

Чл. 10. Получаването на пенсия започва отъ датата на подаване на молбата за пенсия.

Чл. 12. Пенситѣ се изплащатъ отъ държавното съкровище. Изплащането имъ става чрезъ пенсионни книжки, тримесечно, въ началото на тримесечието, отъ клоноветѣ на Българската народна банка, а въ мѣста гдето банката нѣма клонове — отъ телеграфо-пощенскитѣ станции.

Върху пенситѣ, отпуснати по този законъ, не се плащатъ никакви увеличения. Тѣзи пенсии не подлежатъ на запоръ.

Чл. 13. Лицата пенсионирани по този законъ не могат да получатъ пенсията си, ако бждатъ назначени на служба, която се зачита за пенсия по закона за пенситѣ за изслужено време.

Чл. 14. Измѣняването и прекратяването на пенситѣ поради измѣняване или изгубване на нѣкои отъ условията за получаване на народна пен-

сия става съ заповѣдъ на Директора на пенситѣ.

При намаление или прекратяване на пенсията поради смъртъ, получената преди смъртъта въ повече пенсия за тримесечието не се търси.

Възобновяване на пенситѣ, поради напускане на служба или поради намаление на дохода става съ решение на Директора на пенситѣ.

Чл. 15. Народната пенсия може да бжде всѣкога прекратена отъ Министерския съветъ, по докладъ на Министра на финанситѣ, когато се установи невѣрността на условията, въз основа на които е отпусната, или когато пенсионерътъ се е проявилъ съ противобългарски или противодържавни чувства или дейности.

Когато пенсията се прекрати на основание този членъ, платеното до тогава срещу тази пенсия подлежи на връщане. Дължимото се събира по реда на закона за събиране на прѣжитѣ данѣци въз основа на писмото на Директора на пенситѣ, придружено съ извѣщение за платената пенсия.

Настоящиятъ законъ да се облѣче съ държавния печатъ, да се обнародва въ „Държавен вестникъ“ и да се тури въ действие.

Изпълнението на настоящия законъ възлага се на Нашия Министъръ на финанситѣ.

Изданъ въ София на 20 януарий 1943 год.
На първообразия съ собствената на Негово Величество рѣка написано:

„БОРИСЪ III“

Приподписалъ,

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ
Първообразиятъ указъ е облѣченъ съ държавния печатъ и регистриранъ подъ № 7408 на 2 февруарий 1943 г.

Пазителъ на държавния печатъ,

Министъръ на правосъдието: Д-ръ К. Партовъ
На първообразия съ собствената на Негово Величество Царя рѣка написано:

„Одобрено БОРИСЪ III“

Старитѣ ветерани:

Лука Джеровъ, Анаст. Лозанчевъ
и Георги Чурановъ
(отъ лѣво на дѣсно)

№ 1

Атанас Иванов Димов (66 г.⁴)
род. от с. Воиславци, Радовишко
жив. в с. Воиславци, Радовишко
27.03.1943 г.⁵

*Заслуги*⁶: четник на Стамен войвода⁷ от с. Ореховица⁸, арестуван и затворен от сърбите; лежи 6 г. и половина; малтретиран.

Семейство: съпруга Веселинка на 62 г., син Александър на 22 г.

Животописна бележка: „Атанас Иванов Димов, земеделец от с. Воиславци, общ. Воиславска. Роден съм в с. Воиславци от православни родители българи – Иван Димов и майка Дана от с. Воиславци. На възраст съм от 62 г. Оженен съм с Веселинка от с. Воиславци. Имам един син на 22 г. Още като млад българин активно участвах в освободителното движение, нарочно в борбата против турците и като такъв с пушка в ръка, като организиран четник в четата на Стамен войвода от с. Ореховица, борех се против турците. За време на сръбската подтисническа власт пак вземах живо участие в освободителното движение и като такъв бех арестуван от сърбите, затворен и държан без присъда 6 и половина месеци по разните затвори. Всичко това, което работех, работех с пълно съзнание, че в Македония живеят българи, които трябва да бъдат свободни и присъединят към майката – отечество България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4 а.е. 1.

⁴ В скоби се дава възрастта на подателя при изпращането на документацията.

⁵ Дата на подписаната и изпратена животописна бележка.

⁶ Заслугите се дават така, както те фигурират в одобрените пенсионни молби.

⁷ Стамен Темелков, известен още и като Ораовски или Радовишки, от с. Ораовица, радовишки войвода на ВМОРО.

⁸ Дн. Ораовица, Радовишко.

Алекса Янчев Стоилков (73 г.)
род. от с. Бориево, Струмичко
жив. в с. Бориево, Струмичко
22.04.1943 г.

Заслуги: куриер, милиционер и войвода на ВМОРО⁹; бил се срещу турците; лежал в затвора.

Семейство: син Атанас на 22 г., син Георги на 16 г., снаха Фроса на 23 г. и дъщеря Еленка на 18 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македоно-одринската революционна организация от 1901 г. като куриер и милиционер в местната чета. Известно време съм бил и войвода на същата. През 1904 г. бех избран за делегат на конгреса в Червенополе¹⁰, който продължи 6 дена. Около 1902 г. аз и брата ми Хр. Янчев и Г. Манчев, въоръжени, водейки нелегална чета, срещнахме се с трима такендаре (бирници), които откриха огън и завърза се сражение и ги избихме. След един час пристигна турска войска. Брата ми успя да се измъкне с четата и след пет-шест месеци падна убит в едно сражение в Кривопаланечко. Аз бидох заловен и арестуван в Еди куле¹¹. Лежах в затвора осем месеци през 1904 г. От засади при Шемкови орехи, стрем.¹², ни гръцкия владика¹³ и пак бидох арестуван в Еди куле. Като лежах шест месеци и не можа да се докаже, бидох пущен и пак продължих с делото. С нелегалната чета на Хаджи Иван¹⁴, наоръжен, шетах в с. Дванадесет махали¹⁵ в Огражден около 20 дена, гонейки една гръцка чета. И в Сръбско¹⁶ продължих делото. Сега живея дома поради притиска на старостта си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.2.

⁹ Вътрешна македоно-одринска революционна организация.

¹⁰ Дн. Црвено поле, археологическо находище, късноантично селище в землището на с. Барбарево, Струмичко.

¹¹ Солунски затвор.

¹² Неясно съкращение, така е дадено в текста.

¹³ Смыслът тук не е съвсем ясен.

¹⁴ Вероятно става дума за Иван Илиев от с. Дедино, Радовишко.

¹⁵ Селото е наричано още Игуменец, Петричко.

¹⁶ Под „Сръбско“ трябва да се разбира периодът под управлението на Кралството на сърби, хървати и словенци (1918–1928) и Кралство Югославия (1929–1941).

№ 3

Алекси Стоянов Андов (64 г.)
род. от с. Скачинци, Велешко
жив. в с. Скачинци, Велешко
22.04.1943 г.

Заслуги: селски четник и войвода; влизал в сражения с турците.

Семейство: съпруга Пандора Андова на 59 г., син Йордан Стоянов Андов на 28 г., син Никола на 20 г., син Георги на 16 г., снаха Васа Йорданова на 27 г., внучка Люба на 6 г., внук Данко на 4 г.

Животописна бележка: „За Турско време при Македоно-одринската революционна организация бех отначало десетар, после селски четник и след това селски войвода. Влизал съм с четата в сражение срещу турците при Никодимското поле, в което сражение турската войска уби четиридесет мой четници. Винаги с оръжие в ръце съм водил денем и нощем бой с турците. Понасял съм хиляди мъчения и несгоди. Готов винаги за смърт.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е. 3.

№ 4

Атанас Иванов Харизанов (70 г.)
род. от с. Смоларе, Струмичко
жив. в с. Смоларе, Струмичко
28.04.1943 г.

Заслуги: войвода на селска милиция; малтретиран от турците, вследствие на което осакатява в десната ръка; лежал в затвор.

Семейство: съпруга Трена на 63 г., син Борис на 23 г., снаха Ленка на 23 г., син Георги на 20 г., дъщеря Савета на 18 г.

Животописна бележка: „През Турско време бех член на Македоно-одринската революционна организация; като такъв взех живо участие в борбите на Македонското движение в освобождаването на Македония от Турско робство. През това време, в качеството си на член на същата,

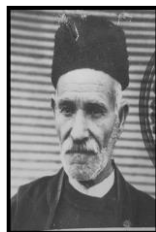
изпълнявах разни длъжности като войвода на селската милиция с четническа униформа и с пушка в ръце, която когато станеше нужда отиваше при околийската чета под войводството на Алекса Поройски¹⁷ и Иван Смоларски¹⁸ и вършеше разни нареждания на войводите. През това време, намирайки се в четата, заедно с нея участвувах в едно сражение на Смоларския мост, където от наша страна падна Божин Пехливан, а от турците паднаха повече от седем-осем души. През това време, като селски войвода, турците ме арестуваха и биха, и стегаха в ръцете, вследствие на което ми остана десната ръка саката. Друго сражение сме имали в Огражден с турските бежанци; като въоръжен четник причекахме дохождането на капитан Коев¹⁹ и войводата Лефтер²⁰ през 1912 г. Като такъв още през 1912 г. заедно с моите другари обезоръжихме турска войска от около 80 души. През Сръбско време полицията се осъмни и извърши вкъщи обиск на баща ми, където намериха две пушки – една маузерова и една манлихера, за което нещо бидох аз и баща ми арестувани и лежах към два месеца и докато се насрочи делото даде се и амнистия, по силата на която и аз бидох освободен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.4.

№ 5

Атанас Георгиев Тиганчев (73 г.)
род. от с. Либяхово²¹, Неврокопско
жив. в Неврокоп²²
10.03.1943 г.

Заслуги: четник на Атанас Тешовски²³.

Семейство: съпруга Яна Атанасова, р. 1870 г. в с. Бутим; има и две деца, едното – омъжено, другото живее отделно.

¹⁷ Алексо Николов Малчев (1864–1903), известен като Поройлията или Поройски, войвода на ВМОРО и ВМОК (Върховния македоно-одрински комитет), родом от с. Долни Порой.

¹⁸ Иван Тасев - Смоларски (1872–1928) – петрички войвода на ВМОРО, родом от с. Смолари, Струмичко.

¹⁹ Никола Коев (1880–1961), наречен Мамин Колю, войвода на ВМОРО, роден в Хасково.

²⁰ Никола Лефтеров (1876–1957) – български офицер и революционер, войвода на ВМОК, вж. пенсия № 326

²¹ Дн. с. Илинден.

²² Дн. гр. Гоце Делчев.

²³ Атанас Шабанов - Тешовски (1865–1905) – български хайдутин и войвода на ВМОРО, родом от с. Тешово, Неврокопско.

Животописна бележка: „Заверен съм от войводата Атанас Тешовски през 1901 г. и до 1903 г. работих в Македоно-одринската организация като легален. На 12.05.1903 г., като заподозрен от турците, напуснах селото си и се зачислих нелегален в четата на войводата Атанас Тешовски. Сражавахме се с турска войска на местност Сухия връх над с. Голешово. Заминахме през граница в България и след 5 месеци, през 1904 г., се завърнах в родното си село по амнистията на султана. От 1904 до 1907 г. бех редовен работник в Македоно-одринската организация.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 8 юли 1944 г.

388к, оп.4, а.е.5.

№ 6

Апостол Илиев Марков-Ушлинов (77 г.)
род. от с. Лера, Битолско
жив. във Варна
19.03.1943 г.

Заслуги: дългогодишен четник на ВМОРО и Георги Сугарев.

Семейство: дъщеря Еленка, р. 1906 г., съпруга Сребра Димова Апостолова²⁴.

*Животописна бележка*²⁵: „От 1898 г., като гурбетчия в Цариград, бех легален член на ВМОРО. Такъв останах до началото на 1902 г. при завръщането ми в родното ми село Лера. Като легален член ми е дело наказателната акция с убийството на джелебина, кърсердар²⁶ и узурпатор Реджеб Сюлов в селото ни, който в качеството си на привилегирован доставчик на турския гарнизон в Битоля, винаги се въоръжаваше и с тайфа обикаляше и тормозеше българското население в селата като оръдие на властта. От неговите хора бех заловен и пребит, за да респектира семейството ни с потурчването на жена ми. По тази афера избегах ведно с жена ми Сребра и снаха ми от братовчед Донка²⁷, а баба

²⁴ Сребра Димова Апостолова Ушлинова (1886–1942) е българска революционерка, терорист и четник на ВМОРО, родена в с. Лера, Битолско.

²⁵ Оригиналят на Животописната бележка е приложен в раздел Документи (№1);

²⁶ Началник на полска или селска стража (тур.).

²⁷ Донка Христова-Ушлинова (1880–1937) е българска революционерка, дългогодишен четник на ВМОРО, родом от с. Смилево.

ми Стефания в чиято къща го убихме, арестуваха и осъдиха и лежа до Хуриета (1908 г.) в битолския затвор, след което почина. Тази афера подробно е описана в кн. 8 (88) и кн. 9 (89) от 1937 г. на списание „Илюстрация Илинден“. Така през 1902 г. станах четник наедно с жена ми и снаха ми в районната чета на Георги Сугарев²⁸, в която останах и с оръжие; взех участие във всички акции и сражения в борбата с поробителите на българското население в Македония до Илинденското въстание и през въстанието 1903 г. до преустановяване на действията в Битолския революционен район, бех в отряд на Горското началство начело с Георги Сугарев. Поради мене и брат ми Цветко (учител в селото ми) избега и като четник през въстанието загина. Понеже бехме осъдени задочно с жена ми и снаха ми на доживотен затвор, след въстанието с оръжие прехвърлихме границата и останахме като емигранти в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.6.

№ 7

Алексо Димов хаджи Христов (64 г.)

род. от Велес

жив. във Велес

11.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник на Иван Наумов Алябако²⁹ и Дечев³⁰.

Семейство: съпруга Ката, р. 1882 г., дъщеря Надежда, р. 1930 г., дъщеря Вера, р. 1934 г.

Животописна бележка: „През 1899 г. бехме против сръбската пропаганда – аз, Алексо Димов хаджи Христов, Христо Тодоров Майсторев и Христо Николов – всички от гр. Велес. От село Ореховец³¹ Димко Пендов – сръбски пропагандист, в засада го ранихме в местността Преволец, Велешко. Съм бил като нелегален в четата на Никола Дечев във Велешко; също съм бил нелегален с Иван Оровчанов (Алабакот) във Велешко. От

²⁸ Георги Сугарев (1876–1906) е битолски войвода на ВМОРО, родом от Битоля.

²⁹ Иван Наумов-Алябака (Алабакот) (1870–1907) е велешки войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, родом от с. Ораовец.

³⁰ Никола Дечев (1880–1903) е велешки войвода на ВМОРО, родом от Стара Загора.

³¹ Дн. с. Ораовец, Клепа, Велешко.

1905 до 1908 г. съм бил осъден три години в затвор като политически престъпник за българщината, осъден от турците в Скопие.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.7.

№ 8

Атанас Апостолов Георгиев (69 г.)
род. от с. Смърдеш, Костурско³²
жив. във Варна
11.03.1943 г.

Заслуги: четник на Васил Чекаларов³³.

Семейство: съпруга Еленка, р. 1886 г., син Кирил, р. 1922 г., и дъщеря Деспа, р. 1912 г.

Животописна бележка: „От 1900 г. бех легален член на ВМОРО в родното ми село. Като такъв извършвах всичко и винаги каквото се заповядваше от ръководителите на организацията в селото ни или от районния войвода, който често идваше и квартируваше с четата в селото ни. Като такъв по възможност участвувах с оръжие в сражението при обсадата на селото ни от войска през 1902 г. преди Врѣбница, за да спасим четата, която беше в селото ни с Борис Сарафов³⁴, а така също и в сражението на 6 май същата година, когато турската войска за отмъщение нахлу в селото ни и го изгори. Изгоре от основи и нашата къща. През Илинденското въстание бех четник с отряда на Васил Чекаларов и взех участие в борбата до преустановяване въстанието, след което избегах в България, понеже селото ни повторно биде ограбено и опустошено от башибозук и войската, която се отдаде на грабеж и убийства. Жена ми Еленка при бегството я раниха, а дедо ми Венчо Богоев убиха в пристроената ни къщурка и изгоре.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.8.

³² Дн. Кристалописи в Гърция.

³³ Васил Чекаларов (1874–1913) е изтъкнат войвода на ВМОРО, един от лидерите на Илинденското въстание, родом от с. Смърдеш, Костурско.

³⁴ Борис Сарафов (1872–1907) е български военен и революционер, войвода и ръководител на ВМОК и ВМОРО, роден в с. Либяхово, Неврокопско.

№ 9

Андон Киров Рачев (68 г.)
род. от Малко Търново
жив. в с. Росен, Бургас
02.03.1943 г.

Заслуги: четник на Димитър Т. Халачев³⁵ и Георги Кондолов³⁶.

Семейство: съпруга Султана Андонова на 51 г., син Киряк Андонов на 28 г., син Иван Андонов на 23 г., дъщеря Нанка Андонова на 18 г., снаха Неделя Кирякова на 24 г., снаха Иванка Иванова на 21 г., внучка Султана Кирякова на 2 м.

Животописна бележка: „В началото на 1902 г. постъпих четник в частта на Георги Кондолов, която действуваше в Тракия, и се числях в нея до м. юни 1903 г., когато след конгреса на всички четници в Тракия ме прехвърлиха в четата на Димитър Т. Халачев. Взех участие в сражението с турски аскер в с. Потурнак³⁷, Василикоско³⁸.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.9.

№ 10

Атанас Христов Кошничаров (84 г.)
род. от с. Тумба, Ениджевардарско³⁹
жив. в Бургас
06.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; лежал в затвора 2 г.

Семейство: живее при синовете си на ул. „Шейново“ 114.

Животописна бележка: „Той притежава качествата на илинденец, числи се член на организацията, не принадлежи на никаква противодържавна

³⁵ Димитър Т. Халачев (1879–1952) е одрински войвода на ВМОРО, родом от Малко Търново.

³⁶ Георги Кондолов (1858–1903) е войвода на ВМОРО, водач на Преображенското въстание, роден в с. Велика, Малкотърновско.

³⁷ Дн. с. Велика.

³⁸ Дн. община Царево.

³⁹ Днес в Гърция.

организация. Не е заминал с войводата Апостол⁴⁰, а оставили го в селото. След като убили касиера Дим. Халца от с. Петгас⁴¹, заловили му архивата и намерили името на Атанаса; арестуват го, осъждат го на 5 г., излежал в затвора Еди куле само 2 г. и при дадения турски Хуриет го освободили.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.10.

№ 11

Андрея Георгиев Долапчиев (62 г.)
род. от с. Пирок, Лозенградско⁴²
жив. в Бургас
29.04.1943 г.

Заслуги: четник на Лазар Маджаров⁴³.

Семейство: съпруга Сатина, р. 1890 г., син Георги, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1902 г. бях посветен в революционното дело от войводата Лазар Маджаров, в четата на когото бях зачислен. Участвувах във всички походи и сражения на четата, а именно: в сражението, което четата има с турска войскава част при Пазлака, Пирошко землище, а след това имаме сражение при Кукордан, Ковачевско⁴⁴ землище, гдето паднаха убити: пом. войводата Иванчо (бащиното име не помня) и четника дядо Яни, а четника Вълчо Петков, ранен и понастоящем е жив и живее в с. Средец⁴⁵. Като ранен ние – другарите му, го пренесохме в баира Марковец, гдето имаше превързочен пункт и се лекува. Това бе през време на въстанието 1903 г. След тези сражения, които четата води, българските села бяха изложени на голям терор от страна на турските власти и ние преведохме в България много българи, за да се спасят от турската жестокост. В четата участвувах до разпушането ѝ, когато предадохме оръжието си в с. Текенджа – погранично село, сега именуемо Граничар.“

⁴⁰ Апостол Петков Терзиев или „Ениджевардарското слънце“ (1869–1911) е легендарен войвода на ВМОРО, родом от Боймица.

⁴¹ Дн. Пендалофос в Гърция.

⁴² Дн. Гечитагъз в Турция.

⁴³ Лазар Маджаров (1872–1907) е виден деец на ВМОРО, един от лидерите на Одринския революционен окръг, родом от с. Негован, Солунско.

⁴⁴ Дн. Кофчаз в Турция.

⁴⁵ Дн. гр. Средец.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.11.

№ 12

Атанас Желязков Иванов (71 г.)
род. от с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: участник в Преображенското въстание.

Семейство: съпруга Стана на 65 г., син Янаки на 36 г., дъщеря Къдра на 40 г., дъщеря Руса на 30 г.

Животописна бележка: „Удоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм грамотен, че по занятие съм земеделец, че съм женен с 3 деца, че бях член на организираната чета на воеводата Дико Георгиев Джелебов⁴⁶ и като такъв, с оръжие в ръка, съм взел живо участие в станалото на 6 август в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители и че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавнически идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.12.

№ 13

Атанас Стоянов Кърджиев (68 г.)
род. от Лозенград⁴⁷
жив. в Созопол
15.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; осъден на 15 г. от Османските власти.

Семейство: съпруга Ана Ат. Кърджиева на 65 г.

⁴⁶ Дико Джелебов (1873–1909) е войвода на ВМОРО, родом от Малко Търново.

⁴⁷ Дн. Къркларели в Турция.

Животописна бележка: „През месец април 1896 г. станах член на Македоно-одринската революционна организация. Покръстен бях от Павел Генадиев⁴⁸ – учител тогава в гр. Лозенград; понеже освен с бакалия, занимавах се с търговия на едър и дребен добитък, заобикалях почти всичките български села в Лозенградската околия и разнасях всички писма на организацията до селските ръководители, понеже брат ми Никола беше ръководител на Лозенградския районен комитет. На 26 април 1903 г. стана Ракленската афера, при която се залови повечето от оръжието на смъртните дружини в района. Тогава решихме брат ми Никола да замине за България; изкарах му паспорт, уж че отива в България да събира добитък, а той да се срещне с Герджиков⁴⁹ и да се съветват какво да правят. Тогава аз останах сам; като станаха аферите, властта откри организацията и на 1 май 1903 г. дойдоха войници-полицаи и обискираха къщата ни, дюкяна и хана ни, който беше център на всичките български села и куриери, и, като не намериха нищо, взеха ме двама полицаи и четири войника и ме отведоха в Лозенградския окръжен затвор. Там изпитах най-големите изтезания, като ме подложиха на изпит, туриха под коленете ми орехи и един полицаи ми се качи на гърба, а друг ме биеше. След два дена извадиха ме от затвора и ми вързаха краката и толкова ме биха, че не можах да се движа. Георги поп Николов, който беше арестуван по убийството на шпионите в с. Карахадър⁵⁰, ме вземаше на гърба си и ме отнасяше до клозета. На 24 май ме изпратиха в одринския затвор и там бях осъден от Одринския военен съд на 15 г. строг тъмничен затвор на заточение в Бияз кале⁵¹. На 2 август същата година като ме оковаха във вериги ме изпратиха в Цариградския затвор и там ме набедиха гърците, че съм бил ръководител и ме туриха десет дена в зандана да лежа. На 16 ноември, като ме оковаха пак във вериги, изпратиха ме обратно в одринския затвор и ме съдиха повторно и пак ми дадоха същата присъда, т.е. 15 г. строг тъмничен затвор, и бях освободен от същата амнистия, която се даде на политическите затворници.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.13.

⁴⁸ Павел Генадиев (1873–1959) е български общественик, публицист и революционер, брат на изтъкнатия общественик и министър Никола Генадиев, родом от Битоля.

⁴⁹ Михаил Герджиков (1877–1947) е виден български общественик, анархист и революционер, един от ръководителите на Илинденско-Преображенското въстание и водач на въстанието в Одринско, роден в Пловдив.

⁵⁰ Квартал на Лозенград, дн. в Турция.

⁵¹ Крепост, използвана като затвор. Намира се в района на Адана, Мала Азия, Турция.

№ 14

Александър Митев Спасов (60 г.)

род. от Св. Николе

жив. в Св. Николе

22.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМРО; осъждан от сърбите; лежал в нишкия затвор.

Семейство: съпруга Наталия на 60 г.

Животописна бележка: „Подписаният Александър Митев Спасов, родом от гр. Св. Никола, на възраст 60 г., живущ в Св. Никола, ул. „Княз Симеон“ 56. Вземал е участие в организацията на ВМРО от 1903 г. През 1921 г., по заповед на организацията, бех поставен ръководител на гр. Св. Никола. През 1923 г. е осъден от сръбската власт на 8 г. строг тъмничен затвор и закаран в нишкия затвор, и окован в тежки вериги, и 1930 г. арестуван като такъв и тормозен от поробителя. За доказателство на горното поред подписаните свидетели доказва и черната книга, която се намира в ръцете на г-н Цанков в гр. Скопие, и препис от същата в околийското управление в Св. Никола.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.14.

№ 15

Анастас Михайлов Динков (73 г.)

род. от с. Сребрено⁵², Леринско

жив. във Варна

18.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник по време на Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Султана, р. 1875 г., дъщеря Гергина, р. 1913 г., син Михаил, р. 1916 г., син Васил, р. 1922 г., и дъщеря Марийка, р. 1925 г.

Животописна бележка: „Като член на ВМОРО в родното ми село бех посветен на 15.10.1901 г. от Леринския районен войвода Г. Иванов

⁵² Дн. Аспрогия в Гърция.

(Марко)⁵³ и останах такъв до края. През 1902 г. участвувах в екзекуцията на ренегата Ташко Костов-Гегата. Същата година поради аферата в село Пътеле, където загина и районния ни войвода, за да избегна изтезанията в турския затвор, станах нелегален, след което бех принуден да емигрирам в България. През 1903 г. бех във Варна, когато ми съобщиha, че се събира чета за Македония. По мое желание бех зачислен четник в четата на полковник Янков⁵⁴, с когото и заминах. През Илинденското въстание, като четник в същата чета, взех участие в борбата и сраженията с турския аскер в с. Пирин, а след това при с. Бачево, Белица, и пр. След въстанието се прибрах във Варна и през 1904 г. постъпих повторно четник в четата на Никола Лефтеров и като такъв взех участие в Малашевския район. От там се отделих и минах в четата на Марко Шишков⁵⁵ и се отправихме за Леринско, но се върнахме обратно, понеже получихме специално нареждане. През общата война бех в 40-та допълваща дружина, след което останах в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.15.

№ 16

Атанас Стоицов Арменов (75 г.)

род. от Берово

жив. в Берово

13.04.1943 г.

Заслуги: ятак на ВМРО; осъждан и преследван от сръбските власти.

Семейство: син Михаил на 25 г., син Гаврил на 25 г., снаха Лена на 23 г. и снаха Люба на 20 г.

Животописна бележка: „През 1921 г. бех арестуван от сръбските власти, осъден на две години и половина, съден от Струмишкия съд. Излежаването на присъдата беше в затвора в Пожаревац⁵⁶. Обвинен бех, както и беше право, че съм помагал на четите български и така беше – с

⁵³ Георги Иванов или още Марко Лерински (1862–1902) е български военен и лерински войвода на ВМОРО, родом от Котел.

⁵⁴ Анастас Янков (1857–1906) е български опълченец, офицер и войвода на ВМОК, роден в с. Загоричани, Костурско.

⁵⁵ Пандил Шишков (1874–1929) е деец и войвода на ВМОРО, член на Битолския окръжен революционен комитет; вж. пенсия № 405.

⁵⁶ Град в Сърбия.

хлеб, писма и пр. – българските чети, които се бориха против сръбското робство.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.16.

№ 17

Атанас Желязков Митрев (67 г.)
род. от с. Бръшлян, Малкотърновско
жив. в с. Скеф⁵⁷, Бургаско
16.04.1943 г.

Заслуги: осъден след Илинденското въстание и заточен в Мала Азия, Синап кале.

Семейство: съпруга Гина Атанасова на 50 г.

Животописна бележка: „Той се зачисли в редовете на Илинденската организация през 1903 г.; заподозрен от турската власт и арестуван от властта, съден и осъждан на 4 г. и изпратен на заточение в Мала Азия, в крепостта Синап Кале и по амнистията освободен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.17.

№ 18

Алекса Божиков Костов (78 г.)
род. от с. Ловча, Неврокопско
жив. в с. Ловча, Неврокопско
26.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник; войник.

Семейство: съпруга Неделка на 52 г., дъщеря Николина на 16 г. и син Георги на 6 г.

⁵⁷ Дн. с. Димчево, Бургаско.

Животописна бележка: „От 1897 г. бех деен член в Македоно-одринската организация. През 1903 г. въстанието бех нелегален в четата на Атанас Тешовски. Сражавах се с турските войски над с. Голешово. През 1906–1907 г. бех в четата на П. Милев⁵⁸. Сражавах се в с. Зърнево с турска войска. През 1913 год. като войник в 69-ти пехотен полк бех ранен при сражението с гърцка войска при с. Лахана. През 1924 г., на 26.07. – Търнишкото клане⁵⁹ – като българин, стар революционер, бех закаран от гърците, за да бъде застрелян. Отрезох въжето и се спасихме за големо чудо – само осем души от всички завързани. За последният случай имам открит лист от Петричкото Ок. управление № 3518 от 15.08.1924 г.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.18.

№ 19

Апостол Додев Урумов (64 г.)
род. от с. Мирковци, Скопско
жив. в Скопие
20.02.1943 г.

Заслуги: дългогодишен куриер на ВМОРО.

Семейство: съпруга Елена на 63 г., син Трайко на 28 г. и син Стоилко на 24 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че през време на освободителните борби в Македония съм бил редовен куриер на организацията. От 1917 до 1918 г. – селски общински кмет на с. Мирковци. През 1919 г. бех интерниран от сърбите във Валево⁶⁰.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.19.

⁵⁸ Петър Милев (1879–1908) е неврокопски войвода на ВМОРО, родом с. Косача, Радомирско.

⁵⁹ Става дума за т.нар. Търлиски инцидент от 27 юли 1924 г., при който гръцки офицери избиват 17 български селяни от селата Търлис, Ловча и Каракьой.

⁶⁰ Град в Западна Сърбия.

№ 20

Апостол Георгиев Обедников (63 г.)
род. от с. Мало Сърбци⁶¹, Битолско
жив. във Варна
28.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник по време на Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Анастасия, р. 1887 г., дъщеря Миска 1921 г., дъщеря Ангелина 1909 г. и дъщеря Верка 1923 г.

Животописна бележка: „Посветен съм в революционното дело и покръстен от селския войвода Митре Михайлов Дальчев. До Илинденското въстание като легален бех куриер и свързка между четите на Георги Сугарев, Ацко⁶² и Йован Пашата⁶³ в Смилевския революционен район. Улеснявах преминаването на районните чети. В къщата ми имах пригответено скривалище, приспособено за укриване на пушки, дрехи и други неща, необходими за районните чети, което и сега още стои. През Илинденското въстание 1903 г. бех четник в четата на Ацко войвода и с оръжие взех участие в сражението при с. Рамна и на 12.08.1903 г. стар стил в сражението при с. Гявато за спасяване обсадената чета на Георги Сугарев. След въстанието поради дадената обща амнистия се завърнах в селото си и се легализирах.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.20.

№ 21

Анастас Петков Михайлов (65 г.)
род. от с. Карадере, Лозенградско
жив. в с. Долен Близнак⁶⁴, Варненско
13.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; участник в Преображенското въстание.

⁶¹ Дн. Сърбци.

⁶² Ангел Трайчев Коларов-Коларчето – войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, родом от с. Базерник, Битолско.

⁶³ Иван Найдov Димов-Пашата (1878–1907) е битолски районен войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в с. Тройкърсти, Прилепско.

⁶⁴ Дн. с. Близнаци.

Семейство: съпруга Нана, р. 1880 г., син Тодор, р. 1920 г., снаха Юрдана Тодорова, р. 1922 г., внук Анастас, р. 1941 г.

Животописна бележка: „Като член на бившата ВМОРО в родното ми село от 1900 г. до общото въстание през 1903 г. бях укривател и куриер на доставяното оръжие и материал за организацията и къщата ми служеше винаги за убежище на районната чета под войводството на Георги Кондолов. През 1902 и 1903 г. до Преображенското въстание бях четник в тайната участъкова смъртна чета под воеводството на Иван Николов от селото ни. Като такъв взех участие във всички терористични акции по заповед на районния и нашия войводи: преди въстанието, при обявяването на въстанието и след това, до деня на потушаването му срещу турската власт за свободата на българското население в Тракия от турското иго с оръжие. Първата нощ при обявяване на въстанието съсекохме телеграфните стълбове и унищожихме телеграфните жици в участъка между Лозенград и Малко Търново. На същия ден Преображение (6 август) заловихме и убихме таксилдарика⁶⁵ Осман ефенди и двамата му стражари за охрана, които тоя ден бяха дошли в селото ни. След загубата на районния началник Георги Кондолов в Паспалево нашата чета остана под началството на Дико Джелебов и с него взех участие във всички акции и сражения с турския аскер, до деня на потушаване въстанието. Понеже турския аскер ограби къщата и добитъка ни, а населението в селото подложи на зверски изпитания и тормоз с убийства, след прекратяване на въстанието емигрирах в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.21.

№ 22

Ангел Костадинов Рачов (79 г.)

род. от Разлог

жив. в Разлог

09.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; осъден от турските власти.

Семейство: дъщеря Неделя Ангелова Рачова на 43 г., внучка Верка Дим. Рачова на 16 г.

⁶⁵ Събирач на дългове (тур.).

Животописна бележка: „Подписаният Ангел Костадинов Рачов от гр. Разлог на 78 г. възраст заявявам, че съм взел дейно участие в борбите за освобождението ни от Турско робство като член и работник на В.М.Р. организация до 1912 г., като бех осъден през 1903 г. от турския съд в Солун на 8 г. строг тъмничен затвор и след излежаване на 9 месеци и половина бех освободен по силата на дадената политическа амнистия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.22.

№ 23

Ангел Костов Палев (79 г.)
род. от с. Ковачевица, Неврокопско
жив. в с. Ковачевица, Неврокопско
30.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМОРО; четник и куриер.

Семейство: син Стоян на 56 г. и снаха Веселина на 45 г.

Животописна бележка: „Не можейки да търпя турския произвол и тормоз, през 1893 г. заедно с шест души нашенци турихме основите на ВМРО в нашето село. Това нещо подразбраха нашите съседи помаци от селата Горно Дреново, Осиково и Скребатно. С това значително намалеха кражбите и помашките золумлуци. При основаването на местния комитет внесохме кой колкото обича за подсилване организационната каса и аз внесох сумата 1000 златни грошове, което е видно от тук приложената организационна разписка № 1067⁶⁶. През всичкото време съм бил легален четник – ръководител на всички почти чети от Македония, като съм се грижил за преминаването им през границата по пътища мен само известни. Не един път съм бил подозиран пред турците по донос от нашите съседи помаци от селата Горно Дреново, Осиково и Скребатно. С моето познанство и левска практика винаги съм се отървавал от явна смърт; за сметка на това обаче през 1903 г. – Илинденското въстание – тираните турци ми срутиха къщата с цел да се предам, тъй като преди това бех нелегален. От 1893 г. до идването на нашите освободителни войски съм влизал в състава на местното ръководно тело – бил съм ръководител. През 1903 г. – Илинденското въстание, взимах активно участие в

⁶⁶ Бележката е приложена в раздел Документи (№2);

сраженията с турския аскер в местността Балък дере, числящ се към четата на Стоян Мълчанков⁶⁷.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.23.

№ 24

Атанас Лазаров Бучков (67 г.)
род. от с. Пътеле⁶⁸, Леринско
жив. в Пловдив
03.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; участник в Илинденското въстание; осъден на заточение.

Семейство: съпруга Васила, р. 1890 г., син Вангел 1924 г., син Лазар, р. 1930 г. и дъщеря Елена 1927 г.

Животописна бележка: „Бех посветен в В.М.Р. Организация още 1897 год. и служих като преносвач на оръжие заедно със съселанина Дине Абдурманов⁶⁹. Но след убийството на войводата Марко Лерински (Георги Иванов – род. от Котел) и Дине Абдурманов през 1902 г. на 2 май бех потърсен от властта, за да ме арестуват, поради което напуснах легалните борби и станах четник при войводата Васил Календжиев⁷⁰. През Илинденското въстание взех живо участие до края на есента. Участвувах в сраженията в местностите Горническа бука, Осново, Маркова Кула, Бичкиите, Чеганските Митеризи и пр. С прекратяването на въстанието и по силата на дадената амнистия по заповед на Борис Сарафов всички четници, които не са извършили убийство и не се търсят от властта, требваше да се приберат вкъщи. Аз се завърнах, но понеже бех потърсен наново напускам селото и ставам четник на войводата Тане Стойчев⁷¹ и Васил Календжиев от 1904 до 1906 г. През 1906 г. войводата В.

⁶⁷ Стоян Мълчанков (1875–1920) е български просветен деец и народен представител, войвода на ВМОРО, родом от с. Скробатно, Неврокопско.

⁶⁸ Дн. Агиос Панталеймонас в Гърция.

⁶⁹ Дине Ключев Абдураманов е ръководител на революционния комитет в Пътеле, четник на ВМОРО, родом от с. Пътеле, Леринско.

⁷⁰ Васил Календжиев (1870–1958) е деец на ВМОРО, войвода на чета по време на Илинденското въстание, родом от с. Пътеле, Леринско.

⁷¹ Тане Стойчев Клянджев (1874–1907) е лерински войвода на ВМОРО, един от ръководителите на Леринския революционен район по време на Илинденското въстание, родом от с. Горничево, Леринско.

Календжиев по заповед на Окръжния комитет заедно с четата заминава в България, където съм и аз. На Хуриета 1908 г. връщам се от България в родното място и след малко престой бех арестуван и лежах в битолския затвор до 1910 г. Гърците, които заеха нашите места, също ме арестуваха като опасен комита през 1912 г. и 1913 г., като лежах в Лерин и Кожани. При отстъплението на българската войска през 1916 г., на която бехме в услуга с пренасяне на сведения за разположение на противника, при опит за бегство заедно с двамата братя Димитър и Георги Петров Марчелови в българска територия, бехме заловени от настъпващата гръцка войска.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.24.

№ 25

Апостол Николов Кълвачев (80 г.)
род. от с. Делчево, Неврокопско
жив. в с. Делчево, Неврокопско
26.02.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник.

Семейство: женен; няма други данни.

Животописна бележка: „Взех участие во востанието през 1903 г. Сражавах се с турците в с. Балдево. Заловиха ме турците и ме осъдиха на 15 г. в гр. Солун и там лежах в солунските затвори.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.25.

№ 26

Атанас Пецев Георгиев (64 г.)
род. от с. Съчево, Струмичко
жив. в с. Съчево, Струмичко
29.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; войвода.

Семейство: съпруга Ката на 64 г., син Тимо на 36 г., снаха Веселина 34 г., внук Стоян на 5 г. и внучки – Стефанка на 12 г., Еленка на 11 г. и Йорданка на 5 г.

Животописна бележка: „Вземал съм участие в Македоно-одринската революционна организация още от 1901 г. като куриер и след малко бех избран войвода на селската организирана чета, все до 1912 г. Като такъв вземах участие с четата си на оръжие в помощ на откриването на нелегалната чета на Кръсто Новоселски⁷² през 1904 г. в с. Куклиш. Същата година подир малко пък в същото село взех участие при откриването на четата на Христо Чернопеев⁷³, като нападнахме от една страна и поменутата нелегална чета, след като даде едно големо сражение и рани доста турски войници се измъкна, като даде една жертва, а селото биде напълно изгорено. 1912 г. при обявяването на освободителна война от българските войски със своята организирана и наоръжена чета излезнахме да сечем телеграфически жици и стълбове, при което над с. Куклиш отворихме и сражение на едно турско войсково отделение, което се пръсна в бегство. А също съм земал участие в помощ на нелегалните от засада по-рано, за да бъде убит прочутия турчин, гонител Бахтиара, като успехме да бъде убит. В Турско бидех арестуван и, немайки доказателства, след месец и половина, като бидех малтретиран, без доказателства, бидох освободен. Продължих делото и в Сръбско, следствие на което бидех арестуван около два месеца, малтретиран, а без доказателства пущен и пак продължих делото. А в Общата европейска война съм бил войник три г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.26.

№ 27

Атанас Димитров Стоянчев (73 г.)
род. от с. Цигарево⁷⁴, Ениджевардарско
жив. в Несебър
23.03.1943 г.

⁷² Кръсто Георгиев-Новоселски е деец на ВМОРО, четник на Андон Кьосето, струмички войвода на организацията, родом от Ново село, Струмичко.

⁷³ Христо Чернопеев (1868–1915) е виден български революционер и офицер, ръководител на Струмичкия окръг на ВМОРО, роден в с. Дерманци, Ловешко.

⁷⁴ Дн. Анидро в Гърция.

Заслуги: селски войвода.

Семейство: син Георги на 24 г. и снаха Атанаска Георгиева на 22 г.

Животописна бележка: „Бил съм селски войвода. Редовно съм бил с четата. Посрещал съм и съм изпращал четите. Бит съм от турците четири пъти. Земал съм участие в четири стражения с турците. Лежал съм в турския затвор 1 г. за комитски работи. Лежал съм 1 г. в гърцки затвор като българин. Вместо мене е убит брат ми.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4. а.е.27.

№ 28

Алекси Стаменов Минев (65 г.)
род. от с. Врачеш, Ботевградско
жив. в Созопол
28.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО в четата на Лазо Лазов⁷⁵.

Семейство: съпруга Зафирица на 52 г., син Ставро на 22 г.

Животописна бележка: „През 1913 г. турците дойдоха на старата граница, дойде Лазо Лазов, който беше тогава войвода, и събра доброволци и аз отидох с неговата чета. Минахме границата и се установихме в гората край с. Граматиково, Малкотърновско. Турците нападناха с. Граматиково, за да крадат добитък и други вещи от българите. Открихме огън на турците и ги пръснахме, и не позволихме да се гаврят с българското население. Дойде българската войска, зае границата и четата се пръсна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4. а.е.28.

⁷⁵ Лазо Лазов (1872–1929) е деец на ВМОРО, войвода на Дерекъйския район. През 1923 г. е председател на учредителния конгрес на Вътрешната тракийска революционна организация. Виж пенсия № 402.

№ 29

Ангел Коцев Темелков (73 г.)
род. от с. Съчево, Струмичко
жив. в Съчево, Струмичко
20.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМОРО; четник и куриер.

Семейство: съпруга Марика на 58 г., син Трайко на 41 г., внук Стоян на 19 г., внук Петър на 16 г., внук Алекса на 10 г., снаха Савета на 41 г., внучка Траянка на 8 г., внук Георги на 6 г., внучка Лимона на 11 г. и внучка Златка на 5 г.

Животописна бележка: „Стъпих в Македоно-одринската революционна организация през 1901 г. като куриер и милиционер на селската чета. Като такъв при убийството на Бахтиара заедно с четата вземах участие с оръжие и успехме да унищожим поменатия гонител-шпион. А 1904 г. взех участие като помощ при откриването на нелегалната чета на Кръсто Новоселски в с. Куклиш и втория път, пак същата година, при откриването в същото село на четата на Христо Чернопеев с оръжие в ръка взех участие, когато много турци бидеха ранени, а от четата – една жертва, и селото съвсем изгорено. През 1912 г. със селския ни войвода Атанас Пецев излезехме наоружени за сечене на телеграфни жици и стълбове, където бидехме забележани и стъпихме в сражение с турски войски, които удриха на бегство, а и през Сръбско време продължих делото, в следствие на което бидех хванат от сърбите, малтретиран най-зверски; с набодени пирони в нозете съм шетан в селото да кажа и откроя организацията и, след като видяха твърдостта ми, бех извънредно бит и пак нищо не можах да открият; даже имам и ребро строшено. А в Общоевропейската война съм бил три години войник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.29.

№ 30

Атанас Цонев Нивичански (83 г.)
род. от с. Нивичани, Струмичко
жив. в Струмица
26.02.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; дългогодишен войвода на организацията.

*Семейство*⁷⁶: съпруга Янгя на 84 г., син Стоян на 50 г., син Страхил на 39 г., снаха Паца на 46 г., снаха Славка на 36 г., внуци Атанас 21 г., Кирил 18 г., Митко 14 г., Любен на 9 г., внуци Мария на 12 г. и Траянка на 5 г.

*Животописна бележка*⁷⁷: „Още от 1895 г. съм земал участие в освободителното дело в Македоно-одринска революционна организация, срещайки се със старите дейци Гоце Делчев, Дамян Груев, Гьорче Петров и почти всички други войводи. Бех пунктов началник на най-главния канал в струмишко село Нивичане за поминване на чети и прекарване оръжие за цела Македония. Като такъв винаги с пушка в ръце пазех разни оръжия и прекарвах чети навсякъде. Следствие на това, макар и да не можеха да ме хватат, някои факти, турските власти, дознавайки делата ми, арестуваха ме. Лежах в затвор 7 месеци. Понеже и в Сръбско продължих националното дело, и при них лежах 10 месеци. Знамето разкошно везано с коприна за въстанието запазих го и пазих и до днес, и още ми е в ръцете. Моята животописна история е доста голема, понеже аз съм прочутия дедо Атанас Нивички.“

*Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет*⁷⁸.

388к. оп.4, а.е.30.

№ 31

Атанас Котев Ансаров (63 г.)
род. от с. Моноспитово, Струмичко
жив. в с. Моноспитово, Струмичко
12.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник на Христо Чернопеев.

Семейство: син Михаил на 43 г., Борис на 34 г., Иван на 27 г., снаха Спасийка на 36 г., внуци Роберт на 14 г., Радко на 6 г., Владимир на 4 г., Венера на 13 г. и Павлина 10 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македоно-одринската революционна организация от 1900 г. Като такъв през 1903 г. бях избран

⁷⁶ Семейното удостоверение е приложено в раздел Документи (№3);

⁷⁷ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№4);

⁷⁸ Бележката за отпуснатата пенсия е приложена в раздел Документи (№5);

член в окръжното ръководно тело, а 1904 г. – член-делегат в конгреса на Червено поле. А 1906 г. бегах нелегален в четата на Христо Чернопеев; същата година над с. Куклиш дадохме едно сражение, където бидох ранен, а три мои другари паднаха убити, турци – четири, и много ранени. Това върших до Хуриета. През 1912 г. пак нелегален в четата на К. Аджиманев⁷⁹, чистейки страната от опасни турци. И в Сръбско продължих; 1922 г. стъпих в нелегалната чета на Георги Въндев⁸⁰ и същевременно открихме сражение над с. Дървош, избихме 12 сръбски жандари и доста ранихме. А сега живея дома си под притиска на старостта си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.31.

№ 32

Ангел Иванов Божков (68 г.)
род. от с.Скрбатно, Неврокопско
жив. в с. Скрбатно, Неврокопско
23.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник на Стоян Мълчанков.

Семейство: съпруга Елена Ангелова Божова, р. 1872 г., син Димитър Ангелов Божов, р. 1906 г., снаха Елена, р. 1908 г., внука Митра, р. 1936 г., внук Ангел, р. 1940 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. бех нелегален четник в четата на войводата Стоян Мълчанков. Сражавахме се с турската войска в местностите Арами бунар (Пирин), Айгидик и Разложкото поле.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.32.

⁷⁹ Кочо Хаджиманов е войвода на ВМОРО и ВМОК, войвода на чета №8 на Македоно-одринското опълчение, родом от Струмица.

⁸⁰ Георги Въндев Гьошев (1890–1942) е войвода на ВМОРО, околийски войвода на Струмишка околия. По време на Петричкия инцидент организира защитата на Петрич срещу нахлулата гръцка армия; син на войводата Въндо Гьошев, роден в с. Лесково, Мегленско.

№ 33

Атанас Александров Герайков (80 г.)
род. от с. Мосомища, Неврокопско
жив. в с. Мосомища, Неврокопско
03.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник на Георги Радев⁸¹.

Семейство: син Христо Атанасов на 39 г., снаха Яна Христова на 39 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. постъпих в четата на Серския войвода Георги Радев като нелегален четник. През месец януарий същата година заминахме в с. Порой, дето се събрахме с четите на войводите Атанас Тешовски и Илия Кърчовски⁸². От там трите чети заминахме за с. Агуменец⁸³, престояхме три дни, бяхме предадени и открити и се почна сражение с турската войска от сутринта до вечерта. През нощта се измъкнахме от обсадата и заминахме за планината Беласица, дето след двудневно лутане по снежните преспи заминахме за околиите си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.33.

№ 34

Андон Янев Пеев (64 г.)
род. от с. Търсие, Леринско
жив. в с. Мадара, Шуменско
14.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник на Фоте Стоянов⁸⁴ и Борис Сарафов.

Семейство: съпруга Софка, р. 1884 г.

⁸¹ Георги Радев (1857–1942) е български революционер, участник в Четническата акция през 1895 г., серски войвода на ВМОРО, родом от с. Горно Броди, Серско.

⁸² Илия Аргиров-Кърчовалията (1856–1918) е български хайдутин и революционер, войвода на Македонския комитет и ВМОРО, роден в с. Кърчово, Валовишко.

⁸³ Става дума за с. Игуменец, Петричко.

⁸⁴ Фоте Стоянов е деец на ВМОРО, войвода на селската чета на Търсие по време на Илинденското въстание, родом от с. Търсие.

Животописна бележка: „Вземал съм участие като четник в четата на Фоте Стоянов от с. Търсие. Стражавахме се с турците на връх Рунзел през 1903 г.; също съм участвал в четата на войводата Георги Поп Христов⁸⁵; стражавахме се с турците на връх Бигла. С Поптрайковата чета се бихме с турците в Мегленско, с. Пожарско пак 1903 г. Участвувах в четата на Борис Сарафов, сражавахме се с турците при село Буф, Леринско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.34.

№ 35

Ангел Димитров Лафчиев (75 г.)
род. от с. Еникьой, Дедеагачко⁸⁶
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; четник.

Семейство: съпруга Елена, р. 1881 г., син Петър, р. 1920 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Еникьой, Дедеагачко, на 05.01.1868 г. тогава Турско; сега от 1918 г. съм жител на гр. Пловдив, български поданик, женен. В редовете на М.О.Р.К.⁸⁷ като първи основатели в Дедеагач⁸⁸ влязохме Георги Маринов⁸⁹, Димитър Гоголов⁹⁰ и двамата покойници Кирил Христов Совичанов⁹¹ – тогава екзархийски учител в Дедеагач, сега живущ в София, и аз. Определен бях за околийски касиер на комитета, която длъжност изпълнявах до 1903 г., когато се издаде и залови архивата на комитета от тогавашния учител в с. Еникьой Вълчо Атанасов; и аз избягах в Домуздерския балкан при четата на

⁸⁵ Георги Попхристов Стойчев (1876–1962) е организатор и войвода на ВМОРО, член на ЦК на ВМРО.

⁸⁶ Дн. Яна в Гърция.

⁸⁷ Македоно-одрински революционен комитет.

⁸⁸ Дн. Александруполис в Гърция.

⁸⁹ Георги Маринов Янев (1875–1903) е деец на ВМОРО в Дедеагачко, родом от с. Дервент, Дедеагачко.

⁹⁰ Димитър Гоголов (1866–1921) е деец на ВМОРО в Дедеагачко, родом от с. Балькьой, Дедеагачко.

⁹¹ Кирил Христов Совичанов (1878–1961) е просветен деец и революционер, деец на ВМОРО, председател на Илинденската организация, баща на оперния певец Борис Христов, родом от Битоля.

войводата Никола Нунков⁹². По това време в Дедеагачко имаше две чети – едната – с войвода Нунков, а другата – с войвода Таню Николов⁹³. С четата на Нунков се движехме из българските села, като организирахме всяко село, и най-после през с. Арнауткьой минахме Арда и се озовахме в Хасково, и оттам в Пловдив, където касиерът на комитета г-н д-р Костов и други ни дадоха първа парична помощ по 2 лв. на човек и по един открит лист за пътуване по БДЖ безплатно, разбира се, храна и пране на казан в Пловдив. След известно време получих писмо от Дедеагач чрез австрийската поща от покойния Юлиан Шумлянски⁹⁴ – австрийски поданик, учител-препаратор в Дедеагачкото българско училище, с което ми съобщаваше, че жена ми с 6-месечното ми дете били здрави и живи, но аз съм бил осъден от Одринския съд, който съдеше комитите на 101 г. затвор като касиер на комитета. През 1904 г. българското правителство на Рачо Петров⁹⁵ с пратеникът си в Цариград Начевич⁹⁶ издействувал от султан Хамид⁹⁷ амнистия и аз се завърнах пак в Дедеагач, където работих и като български търговец между гърците, с които се гонехме тогава, защото и те имаха комитет. При антигръцкото движение на България гърците, които минаваха през Дедеагач, и тамошния гръцки комитет (както това после научих от самите турци) нощно време поставиха в моята скромна кантора взрив, който се запали и изгърмя много силно, и посред нощ полиция и войска турска обкръжи къщата ми, влязоха вътре с българския архиерейски наместник Тодор поп Николов – сега покойник, обискираха всичко и, като не намериха нищо, взеха ме и ме арестуваха като откривател на бомби. След четиридесетдневно следствие от следователя бях изпратен от Дедеагач в Одринския политически затвор и там чаках да ме съдят. Помня като днес, че в затвора идваше Ангел Янков – ученик от Одринската българска гимназия и член в комитета, който ми казваше, че му били заявили тогавашния български търговски агент г-н Стоев (сега покойник) и секретаря му Семенов да ми съобщи да бъде спокоен, защото и да бъде осъден, ще ми се издействува амнистия. Най-после изправен пред съда на няколко пъти и оправдан, бях изпратен под полицейски надзор в Дедеагач. Това е накратко моята история на моята скромна заслуга през Турско време за освобождението на Тракия и присъединяването ѝ към майка България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁹² Става дума за Константин Нунков (1877–1905) – български революционер, анархист, войвода на ВМОРО, роден в Чирпан.

⁹³ Тане Николов Жеков (1873–1947) е виден деец на национал-освободителното движение на българите в Македония и Тракия, войвода на ВМОРО и ВТРО, родом от Хасково.

⁹⁴ Юлиан Шумлянски (1840–1920) е български просветен деец и благотетел, етнически поляк.

⁹⁵ Рачо Петров (1861–1942) е офицер и политик, два пъти министър-председател на България (1901; 1903–1906).

⁹⁶ Григор Начович (1845–1920) е изтъкнат български политик и дипломат.

⁹⁷ Абдул Хамид II (1842–1918) е султан на Османската империя в периода 1876–1909 г.

388к. оп.4 а.е.35.

№ 36

Атанас Христов Николов (71 г.)
род. от с. Извор⁹⁸, Ениджевардарско
жив. в Пловдив
30.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; осъден и затворен.

Семейство: съпруга Злата, р. 1873 г., син Димитър, р. 1902 г., снаха Худраш, р. 1912 г., внук Атанас, р. 1938 г., внук Ангел, р. 1939 г., и внучка Злата, р. 1942 г.

Животописна бележка: „Участвувах като деен член в редовете на М.О.Р.О. от нейното основание в нашия роден край до Европейската война като куриер на четите, които кръстосваха нашите околности, на Апостол войвода и др. През Турско време бех заловен, на 1900 г. бит, малтретиран и хвърлен в затвора. Съдът ме осъжда на 12 г. тъмничен затвор, като бех изпратен да излеждам наказанието в Мала Азия. По амнистията бех освободен през 1907 г., а през 1908 г. – пак арестуван и затворен 5 месеци в Солун. В Балканската война гърците заловиха повидните българи и ни затвориха в черквата. Аз с некой друг успехме да избегаме, а останалите всички бежа избити. Тогава убиха и баща ми, а жената ми измъчена в такава степен, щото остана парализирана дори до днес. През 1915 г. бех назначен от войводата Аргир Манасиев⁹⁹ за куриер да пренасям сведения на българската войска в Гевгели. Преминавайки границата през 1916 г. бех леко ранен в главата от французите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.36.

⁹⁸ Дн. Пиги в Гърция.

⁹⁹ Аргир Манасиев (1872–1933) е гевгелийски околийски войвода на ВМОРО, председател на Горноджумайското околийско ръководно тяло на ВМОРО, родом от с. Сехово, Гевгелийско.

Андон Великов Качарков (61 г.)
род. от с. Ореховец¹⁰⁰, Серско
жив. в Неврокоп
14.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; войвода.

Семейство: женен с четири деца.

*Животописна бележка*¹⁰¹: „От 1904 г. бех деен член в М.О. организация. През 1911 г. бех нелегален; като групов началник водих сражение с турска войска в местността Ковача, Серско. През 1912 г., преди започване на Балканската война, в четите на Г. Занков¹⁰² и Мих. Скендеров¹⁰³ се сражавах с турската войска при местността Капакли, над Сер, и в града при превземането му. После заминах доброволец в М. О. опълчение¹⁰⁴ – XIV Воденска дружина, 1-ва рота, 1-ви взвод. При сражението на Султан тепе, връх Говедар, бех ранен в гърдите. За това притежавам Свидетелство №165 от 10.08.1913 г. от дружината.

През 1914 г. бех войвода на чета за разузнаване, назначен от Протогеров¹⁰⁵ и Т. Александров¹⁰⁶, действах в Серския район. Сражавах се с гръцки войски в местността Св. Неделя, с. Ореховско. През 1915 г. убихме Ангел Манделата от с. Д. Фращен¹⁰⁷. Той обираше, убиваше и безчестеше всичко българско в околията. Като се оттеглихме, сражавахме се при с. Каракьой¹⁰⁸ и местността Зеляново, Долнобродско. За същото убийство гръцкия съд задочно ме осъди на смърт. През Европейската война бех в планинската дружина, която действуваше въ Моравско и Шумадия, където имахме не по-малко от 50 сражения със сърбите. Отъ 1922 до 1934 г. бех войвода на Серската чета за организиране на българското население и изстребване на вредителите за българщината.

През 1925 г., при настъплението на гръцките войски в Петричко, ръководих милицията от Неврокопската околия от 800 души, които

¹⁰⁰ Дн. Мармарас в Гърция.

¹⁰¹ Оригиналят на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№6);

¹⁰² Георги Занков (1886–1949) е революционер и журналист, деец на ВМОРО и ВМРО (обединена), родом от Самоков.

¹⁰³ Михаил Скендеров (1888–1930) е серски войвода на ВМОРО и ВМРО, роден в Горно Броди.

¹⁰⁴ Македоно-одринско опълчение към българската армия.

¹⁰⁵ Александър Протогеров (1867–1928) е изтъкнат български офицер (генерал-лейтенант) и революционер, войвода на ВМОК, член на ЦК на ВМОРО и ВМРО, родом от Охрид.

¹⁰⁶ Тодор Александров (1881–1924) е виден български общественик и революционер, член на ЦК на ВМОРО и лидер и член на ЦК на ВМРО, роден в Ново село, Щип.

¹⁰⁷ Долно Фращени, Серско (дн. Като Орини в Гърция).

¹⁰⁸ Каракьой, Неврокопско (дн. Катафито в Гърция).

заминахме от с. Парил, „Св. Костадин“, Либяховско, до местността Коритата, Али Ботуш, Голешовско.

През 1941 г. месец февруари бех изпратен от Вътрешно министерство с група от осем души в Гърция, Серско, за разузнаване и произвеждане на атентати. При навлизане на германските войски към с. Зърнево, Неврокопско, и линията „Метаксас“¹⁰⁹ аз им бех водач и се сражавах.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.37.

№ 38

Атанас Алексов поп Буров (83 г.)

род. от Берово

жив. в Берово

15.04.1943 г.

Заслуги: куриер и четник; доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Йордана Георгиева Пачемова, дъщеря Цвета Герасимова Трайчова на 37 г., дъщеря Параскева Григ. Генчева на 50 г., дъщеря Елисавета Ст. Куюмджиева на 40 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 18.01.1860 г. в Берово от родители чисти българи. През Турското робство, още от 1893 г., съм в редовете на революционна борба отначало като куриер, а по-късно като четник в четите на Зинови Стоянов¹¹⁰, Саев¹¹¹ и др. С четите съм взел участие с оръжие в ръка в сраженията при Голак, Ново село, Готен, и др. Станал ми живота невъзможен в родния град, бех принуден да избегам в България. Балканската война ме завари в гр. Кюстендил. Явих се доброволец и бех зачислен в Македоно-Одринското опълчение в VII Кумановска дружина, 1-ва рота. Участвувах в боевете при Шаркьой, Фере, Дедеагач, Султан тепе, Злетово и др. При Дедеагач спасих живота на поручик Петър Стоичков, командир на 3-та рота на дружината ни. Между войните 1914–

¹⁰⁹ Линията „Метаксас“ е верига от укрепления, издигнати по протежение на гръцко-българската граница и имащи за цел да защитят Гърция в случай на българско нападение по време на Втората световна война.

¹¹⁰ Вероятно става дума за Софроний Стоянов (1871–1903) – български офицер и революционер, войвода на ВМОК.

¹¹¹ Мичман Тодор Саев (1872–1903) е български офицер и революционер, войвода на ВМОК, родом от Белица, Разложко.

1915 г. живея в България, защото не можех да понасям сръбската робия. След Европейската война се прибрах в родния си град с намерение да живея там, но сърбите не ме оставиха мирен. Терор, арести и побои ме принудиха наново да бегам в старите предели и до 6 април 1941 г. живеях по границата на нашите постове. Войниците ме хранеха и обличаха срещу някои услуги, каквито можех да им направя. Веднага след опразване на града ни от сърбите се прибрах при децата си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 17.05.1944 г.

388к. оп.4 а.е.38.

№ 39

Атанас Тодоров Кешишев (63 г.)
род. от с. Коджатарла, Лозенградско¹¹²
жив. в с. Белоградец, Варненско
15.04.1943 г.

Заслуги: четник на Лазар Маджаров.

Семейство: съпруга Савета Атанасова, р. 1880 г.

Животописна бележка: „Атанас Тодоров Кешишев е роден в село Коджа Тарла, Лозенградска околия, от родители българи. Още от млади години той се посветил на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвувал в комитета и четата на воеводите Лазар Маджаров и Янко Попов¹¹³, като ведно с тях и останалите четници е ходил в селата Тас Тепе, Кеширлик, Канара, Терзи дере и Долно и Горно Кадиево, за да разнася оръжие по въоръжаване на населението, което се подготвяло за въстанието през 1903 г. При обсаждане на с. Сърмашик¹¹⁴, Лозенградска околия, в което е имало български четници, той веднага с четата на горепоменататите войводи е взел участие с пушка в ръка срещу турския аскер до прогонването на същите. По-после, когато четниците са били пуснати, той се завръща в селото, където прекарват Светлите Христови празници; той се завръща, където го сварва въстанието в същата 1903 г.,

¹¹² Днес в Турция.

¹¹³ Яни Попов (1876–1945) е войвода на ВМОРО в Одринско, автор на въстаническия марш „Ясен месец веч изгрява“, роден в с. Карахадър, Лозенградско.

¹¹⁴ Дн. Бръшлян, Малкотърновско.

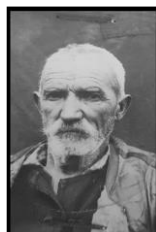
и той ведно с другарите си взема участие в същото и след потушаването на въстанието се завръща в селото си, но поради това, че същото е било опожарено от турския аскер, той идва в България под страха на малтретиране от страна на турската власт и се заселва в с. Кайбилар, Елховско, Странджа, а после се преселва в с. Белоградец, Новопазарска околия, на което е жител и сега.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.39.

№ 40

Атанас Тодоров Стойков (75 г.)
род. от с. Коево¹¹⁵, Лозенградско
жив. в с. Владислав Варненчик, Варненско
18.03.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; осъждан.

Семейство: син Теодоси Атанасов на 32 г.

Животописна бележка: „Още от млади години съм се просветил в делото за освобождението на поробената родна земя Източна Тракия и съм участвувал в революционните тайни комитети. А при въстанието в 1903 г. и преди това съм участвувал с оръжие в ръка в четите, които бродеха из Странджа. На Преображенското въстание в Странджа през 1903 г. участвувах с оръжие в ръка за освобождението на родината от турската власт и бях в четата на Лазар Маджаров, сега покойник. След въстанието и по време на борбите ни срещу турците бях заловен като четник и бях осъден на 15 г. затвор, които излеждах в затвора в Одрин, Цариград и пак Одрин. Това се вижда от списъка на осъдените затворници през 1903–1904 г. от Одринския вилает, публикуван в брошурата-биография на свещеник П. Д. Киприлов по случай 50-годишния му юбилей на 20.10.1929 г., печатана в Айтос. След амнистирането ни от Султана, понеже селото ни беше опожарено от турците при въстанието, ние дойдохме в майка България и се заселихме в с. Владиславово, Варненско, като не сме престанали да мислим и да работим според силите си за освобождението на татковината ни.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹¹⁵ Дн. Кузулу в Турция.

388к. оп.4 а.е.40.

№ 41

Атанас (Нашо) Хадживасилев Кормидов (69 г.)
род. от с. Габрово¹¹⁶, Ксантийско
жив. в Пловдив
07.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; участник в Преображенското въстание.

Семейство: съпруга Елена, р. 1883 г., син Васил, р. 1904 г., снаха Александра, р. 1909 г., внуци Юлий, р. 1928 г., и Александър, р. 1931 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 10.10.1874 г. Към 1893 г. в селото ни дойде воеводата Иван Збирков от с. Дерекьой¹¹⁷ и той събра осем души младежи от селото, измежду които бях и аз, и ни закле пред пистолет и Устава на Централния революционен комитет на Борис Сарафов да работим за освобождението на поробените български земи. Дотогава ние работихме със старо оръжие, а след известно време Борис Сарафов ни изпрати ново оръжие – кримки и бердяни около 80, които раздадохме на останалите четници. Водихме много сражения с турците и това бе причина да бъда дирен, за да ме арестуват. През 1903 г. взех участие в Преображенското въстание. За тази ми дейност като четник бях арестуван заедно със седем души – други четници, и отведен в Одрин, където турският военен съд ме осъди на 15 г. затвор и, след като лежах една година в одринския затвор, ме освободиха поради това, че бе дадена обща амнистия. Сега живея в гр. Пловдив и получавам пенсия от фонда О.О. в размер на 570 лв. месечно, но декларирам, че при получаване на народната пенсия ще се откажа от тази.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.41.

¹¹⁶ Дн. Калитеа, Гърция.

¹¹⁷ Дн. с. Соколовци, Смолянско.

№ 42

Атанас Велков Вълков (неизв.)
род. от Бунар Хисар¹¹⁸
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
19.04.1943 г.

Заслуги: участник в борбите за свободата на Източна Тракия.

Семейство: съпруга Мария Атанасова Велкова, р. 1862 г.

Животописна бележка: преписката е изгоряла на 10.01.1944 г. при бомбардировката.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 10.06.1943 г.

388к. оп.4 а.е.42.

№ 43

Анастас Димитров Попов (72 г.)
род. от Прекопана¹¹⁹, Леринско
жив. в Бургас
27.02.1943 г.

Заслуги: илинденски четник на Пандо Мечкаров¹²⁰ и Никола Андреев Мокренеца¹²¹.

Семейство: съпруга Теодосия, р. 1887 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че като четник в селската чета под воеводството на Пандо Мечкаров от с. Прекопана и при районен воевода Никола Андреев-Мокранецо, с пушка в ръка, взех участие в кръвопролитните сражения, които водиха в Костурско и Леринско

¹¹⁸ Днес в Турция

¹¹⁹ Дн. Перикопи в Гърция.

¹²⁰ Пандо Мечкаров (1869–1904) е председател на революционния комитет в Прекопана, войвода на селската чета по време на Илинденското въстание, родом от с. Прекопана.

¹²¹ Никола Андреев-Алай бей (1879–1911) е костурски войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в с. Мокрени, Костурско.

съединените чети на воеводите Васил Чекаларов, Иван Попов¹²² и Пандо Кляшев¹²³. След Илинденското въстание се преселих в Цариград, а от 1918 г. живея в гр. Бургас.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.43.

№ 44

Алекси Христов Апостолов Македонски (65 г.)

род. от Жужелци¹²⁴, Костурско

жив. в с. Сушина, Шуменско

25.03.1943 г.

Заслуги: служил в Македоно-одринското опълчение, XI Серска дружина.

Семейство: сам той, р. на 15.03.1878 г.

Животописна бележка: „Родом от Жужелци, Костурско, живущ в с. Сушина, Преславска околия. През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-Одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.44.

№ 45

Ангел Панов Шурков (60 г.)

род. от Велес

жив. във Велес

29.03.1943 г.

¹²² Иван Попов (1871–1921) е български офицер и революционер, костурски войвода на ВМОРО по време на Илинденското въстание, родом от с. Лески, Неврокопско.

¹²³ Пандо Кляшев (1882–1907) е костурски войвода на ВМОРО, член на Костурското горско началство по време на Илинденското въстание, роден в с. Смърдеш, Костурско.

¹²⁴ Дн. Спилеа в Гърция.

Заслуги: служил в Македоно-одринското опълчение, 1-ва рота на VIII Костурска дружина.

Семейство: съпруга Мария, р. 1900 г., дъщеря Цветанка, р. 1926 г., син Панче, р. 1928 г., син Благой, р. 1931 г., дъщеря Вера, р. 1933 г.

Животописна бележка: „Имам уволнителен билет; награден съм с кръст „За храброст“ IV степен и съм произведен в чин ефрейтор (МОО)“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.45.

№ 46

Александър Стоянов Максимов (65 г.)

род. от Щип

жив. в Бургас

13.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в III Солунска дружина на Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Неда, р. 1881 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец; служих в III Солунска дружина (дружинен тръбач)“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.46.

№ 47

Андон Атанасов Костовски (63 г.)

род. от Пехчево

жив. в Пехчево

16.02.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; доброволец в Македоно-одринското опълчение, XV Шипска дивизия.

Семейство: син Борис Андонов на 33 г., снаха Катерина на 32 г., внук Здравко на 9 г., внук Атанас¹²⁵ на 5 г.

Животописна бележка: „През 1901 г., по нареждане на ВМОРО, е убит ренегата Алексия Я. Попов в къщата на Атанас Костов, вследствие на което Атанас и син му Андон са пребегнали в България, поради което турската власт материално ги е съсипала. През 1902 и 1903 г. е бил в четите на Кръсто Асенов¹²⁶ и Христо Чернопеев. През време на освободителната война 1912–1913 г. е бил доброволец в МОО в XV Шипска дружина, където е взел участие във всички боеве с полка и ротата, и е награден с орден „За храброст“ IV степен. През цялото време от 1915–1918 г. е бил в 5-ти полк на Македонската дивизия, а във времето от 1919–1941 г. се е държал като здрав българин.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.47.

№ 48

Атанас Коцев Велков (60 г.)
род. от Павлешенци, Светиниколско
жив. в Св. Николе
29.04.1943 г.

Заслуга: доброволец в Македоно-одринското опълчение, II Скопска дружина.

Семейство: съпруга Миланка на 60 г., син Лазо на 20 г., син Александър на 13 г., дъщеря Павлина на 18 г.

Животописна бележка: „Доброволец в Македоно-одринското опълчение, взема участие в битките при Шаркьой, Султан тепе, Говедар, Редки буки, Роткова скала и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹²⁵ Известен македонски спортен журналист.

¹²⁶ Кръстю Хаджипетров Асенов (1877–1903) е ениджевардарски войвода на ВМОРО, племенник на Хаджи Димитър, родом от Сливен.

№ 49

Андрей Георгиев Андреев (60 г.)
род. от с. Кестрич¹²⁷, Варненско
жив. в с. Царево¹²⁸, Варненско
22.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, в X Прилепска дружина.

Семейство: съпруга Димитра, р. 1886 г., син Петко, р. 1924 г., и син Георги, р. 1929 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г., един месец преди да се обяви мобилизацията, се зачислих в четата на Колю Левтеров за освобождение на поробените българи в Македония от Турското робство; като четник, с оръжие в ръка, вземах участие в походите Варна, София, Радомир, Дупница, Границата, Пехчево, Струмица, Дойран, Серес, Нигрита, Чай аза, Правище, Кавала, Драма, Алистрат. Взех участие в боевете и сраженията против турците – бой при връх Занога на 6, 7 и 9.10.1912 г., при Чаир чаля бой на 11, 12 и 13.10.1912 г., бой против гърците при Чай Аза, бой на 16 и 17.02.1913 г. при Ангиста, бой на 09 и 10.05.1913 г. при Пърнар Даг, бой на 17 и 18.05.1913 г. След горните походи и бойове с турците и гърците с поход от Кавала, Драма, Радовиш, Щип, Кочани четата на Колю Левтеров се зачисли в III Бригада на Македоно-одринското опълчение в X Прилепска дружина, 4-та рота, и вземах участие в страженията и бойовете на 16, 17, 18 и 19.06 1913 г. Горното ми сведение е вярно; притежавам свидетелство, издадено от съюза на МОО, за проявената ми дейност; награден съм два пъти с войнишки ордени „За храброст“ IV степен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹²⁷ Дн. Виница.

¹²⁸ Дн. Царевци.

№ 50

Андон Тодоров Николов (63 г.)
род. от с. Опила, Кратовско
жив. в с. Опила, Кратовско
28.03.1943 г.

Заслуга: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Магда, син Йордан, снаха Виторка, дъщеря Гела, дъщеря Драга, внуци Добри и Душан.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, служих в 4-та рота на III Солунска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.50.

№ 51

Андо (Андрея) Стоянов Андреев (94 г.)
род. от Велес
жив. във Велес
30.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: син Никола, р. 1912 г., снаха Тана, р. 1916 г., внук Илия, р. 1934 г., внучка Родна р. 1936 г., внучка Пандора, р. 1941 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в М.О.О. като доброволец.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.51.

№ 52

Атанас Стоянов Здравев (67 г.)
род. от с. Бистрица, Велешко
жив. във Велес
30.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, IV Битолска дружина.

Семейство: съпруга Тасия, р. 1873 г., дъщеря Анастасия, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в М.О.О. като доброволец; имам уволнителен билет, че съм служил в IV Битолска дружина, награден съм с орден „За храброст“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.52.

№ 53

Ангел Атанасов Велчев (75 г.)
род. от с. Осиково, Неврокопско
жив. в с. Осиково, Неврокопско
05.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, XIII Кукушка дружина.

Семейство: съпруга Паса, р. 1870 г., зет Костадин Джунев, р. 1897 г., внук Мирчо Джунев, р. 1920 г., внук Ангел Джунев, р. 1922 г., внук Васил Джунев, р. 1930 г., внучка Митра Джунева, р. 1925 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец; участие имах в боевете Емирица, Парадли, Поликва и Говедарника. През 1903 г. участвах в боевете с турската войска в Пирин, Мелнишко и Обидим, и с. Кремен, Неврокопско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.53.

№ 54

Ангеле Христов Георгиев (66 г.)

род. от Дебър

жив. в Скопие

04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, I Дебърска дружина, 3-та рота.

Семейство: съпруга Кръстана на 73 г., син Георги на 40 г., дъщеря Веселинка на 46 г., дъщеря Дока на 43 г., дъщеря Наталия на 30 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в I Дебърска дружина, 3-та рота, и взех участие във всички боеве; в обществените работи съм член в М.О.О. и Дебърското благотворително братство, като идеала ми винаги е бил българска мисъл.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.54.

№ 55

Ангел Марков Мартинов (69 г.)

род. от с. Лазарополе, Реканско

жив. в Скопие

24.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, I Дебърска дружина.

Семейство: съпруга Менда на 59 г., син Мелко на 29 г.

Животописна бележка: „Роден в 1873 г. в с. Лазаро-поле, Галичка околия, от български родители, от български произход, учил съм само в българско училище до 1. клас; като станах на 10 години заминах в България; 5 г. работих в Сливен като дърводелец и живеях 5 години; от Сливен заминах в гр. Троян като млекар и халваджия работех 4 години; от Троян отидох в Казанлък халваджия в казармите 5 г.; от Казанлък – в Ст. Загора, 5 г.; от Ст. Загора заминах в Бургас като халваджия и млекар до 1912 г. Като се обяви войната с Турция аз отидох доброволец в Македоно-одринското опълчение в I Дебърска дружина, 1-ва рота.

Участвувах във всички бойове – Шаркьой и др. Стражавах се също и срещу сърбите и след това в Общоевропейската война от 1915 г. до 1918 г. като войник в 62-ри пехотен полк до края на войната, след което се върнах в родното ми място, за да вдигна семейството за в България, обаче сръбската власт не ми позволи да замина. Това е моят живот.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.55.

№ 56

Бонча Тодорова Пекова (60 г.)
род. от с. Плевня¹²⁹, Драмско
жив. в Драма
17.02.1943 г.

Заслуги: куриерка на В.М.О.Р.О.; баща ѝ Пеко Серафимов е четник на Гоце Делчев; тя е лежала в затвора в Драма и Еди куле; интернирана е от гръцките власти на гръцките острови през 1941 г.

Семейство: син Георги на 29 г., дъщеря Славка на 26 г., вдовица.

Животописна бележка: „Свършила Солунската девическа гимназия през 1900/1901 г. Още като ученичка бех в услугите на Македонската революционна организация, в чиито нелегални редове рамо до рамо с другарите си Гоце Делчев, Михаил Даев¹³⁰, П. Яворов, Д. Гащанов¹³¹ и др. революционери бе покойният ми баща Пека Серафимов, който се бори ред години и умре с надупчено от вражески куршум тело. По-късно, като екзархийка и член в М.О.Р. организация на Илинденското въстание, бех заловена като куриерка, пренасяйки писма от един район в друг; бех осъдена на 1 г. и изпратена във влажния Солунски затвор Еди куле. Като учителка в с. Просечен, Драмско, бех осъдена на 8 месеци арест. Като революционерка през 1907 г. – пак осъдена за 1 г. и изпратена в Еди Куле като опасен съучастник в революционните борби. Напоследък, по силата на обстоятелствата, останах да живея в пределите на Гърция, през което време не забравих старите си връзки с бившите мои другари, като

¹²⁹ Дн. Петруса в Гърция.

¹³⁰ Михаил Даев (1881–1907) е одрински и драмски войвода на ВМОРО, родом от Балчик.

¹³¹ Димитър Гушанов (1876–1903) е български просветен деец и революционер, инспектор на четите на ВМОРО за Серски окръг; загива заедно с Гоце Делчев; родом от с. Крушево, Демирхисарско.

същевременно се стараех да поддържам дух на българщината и оказвах най-ревнива дейност, заради което на 1 март 1941 г. бех интернирана в най-затътените краища на Стара Гърция (околността) на Пирея, където дочаках освободителните германски войски и се завърнах в Драма на 24 май същата година.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4. а.е.56.

№ 57

Борис Гигов Алексов Михайлов (63 г.)
род. от Велес
жив. във Велес
18.03.1943 г.

Заслуги: легален член на ВМОРО; куриер.

Семейство: род. съпруга Донка, р. 1880 г., дъщеря Елена, р. в 1922 г.

Животописна бележка: „Родом от Велес на 63 г. Завършил съм 4-то отделение първоначално училище. След като навърших 20-годишна възраст съм работел легален член в комитета за освобождението от Турското робство преди Балканската война, т.е. отпреди 1903 г. съм превеждал чети през река Вардар и съм ходел с тях по селата за организиране на населението против Турското робство. През 1912 г. съм участвал в сражение против турците между селата Войница и Крайници с четата на войводата Петър Лесев¹³². В Европейската война от 1915 г. до 1918 г. съм участвал като български войник в 11-та Македонска дивизия, 1-ви македонски полк. Участвал съм в боевете на фронта на Беласица, Доиранското езеро, Бутковското езеро, Серска планина, към село Пепелище. Взел съм участие в походите: София, Цръква, Радомир, Царево село, Щип, Криволак, Беласица, Струмица, с. Ветрен, Демир Хисар, Фращани, а и в боевете Криволак и Ерни Кьой. За доказателство на същото имам уволнителен билет, издаден от 11-та пехотна Македонска дивизия, под № 636 от 12.10.1918 г., подписан от командира на 59-ти пехотен полк от генералния щаб.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹³² Петър Лесев е велешки войвода на ВМОРО, родом от Ямбол.

388к. оп.4. а.е.

№ 58

Благой Атанасов Тенекеджиев (67 г.)
род. от Бобища¹³³, Костурско
жив. в Златоград
16.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; придружавал Борис Сарафов; участник в Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Катерина, р. 1884 г.

Животописна бележка: „На 1903 г., по устна заповед от Цариград, заминах за селото ми и още с пристигането ми се даде оръжие. До деня на Илинденското въстание съм се движил из селата на околията за организиране. През този период съм придружавал дейците Борис Сарафов и Гоце Делчев. На 20 юлий стар стил същата година събраха всички чети от селата на околията в с. Загоричани, където от Васил Чакаларов ни се прочете заповедта от Централния революционен комитет за общо въстание. Същият ден превзехме влашкото с. Клисура след стражение, като изгонихме турския аскер. Участвах при нападението казармите на влашкото с. Невеска; превзехме казармите и вземахме пленници. Биехме се по планините Чеган, Пожарско, където падна убит войводата от селото ни Манол Розов¹³⁴ и тъй, след дълго скитане по тези места, на 9 ноември, стар стил, същата година, ни се съобщи, че сме амнистирани и можеме да се завърнеме из селата, които ни беха изгорени от турците.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.58.

№ 59

Боне Атанасов Китанов (64 г.)
род. от с. Колешино, Струмичко

¹³³ Дн. Верга в Гърция.

¹³⁴ Манол Розов (1878–1903) е войвода на ВМОРО, родом от с. Бобища, Костурско.

жив. в с. Колешино, Струмичко
30.03.1943 г.

Заслуги: куриер и десетар на ВМОРО.

Семейство: съпруга Елена Бонева на 50 г., син Новко Бонев на 35 г., снаха Грозда Новкова на 30 г., внук Никола Новков на 8 г., внук Иван Новков на 6 г., внучка Еленка Новкова на 3 г.

Животописна бележка: „Встъпил съм в Македоно-одринската революционна организация 1903 г. като куриер и милиционер, а 1905 г. зех длъжност като десетар на милицията, която беше наоръжена. Това върших, причеквайки и изпращайки нелегални чети се до Хуриета, а после пак заех същата си длъжност, се до прогонването на турците. През 1913 г., подгонен от гърците, бех нелегален с няколко другаре, понеже бехме готови на бъдем избити. А ние се наоръжихме и организирахме чета и още при бегството, като бяхме нападнати от гърците, завърза се стражение всред селото и, понеже ни беха по-познати места, положението, успехме да се измъкнем в Беласица, откъдето често ги нападахме до техното изгонване. Взел съм участие с четата на Христо Чернопеев по-раншните години при горенето на с. Три води като бейски чифлик. А 1915 г. стъпих като редовен войник в българската армия три години. После и в Сръбско продължих делото, за което 1923 г. бех подгонен от сърбите, и, като нелегален, стъпих в четата на Георги Въндев. После известно време като болен заминах към границата и се настанях в Петрич. А 1925 г., като беше амнистия, върнах се в селото си и продължих националното дело.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.59.

№ 60

Богдан Георгиев Негриев (61 г.)
род. от с. Баница, Дебърско
жив. в Скопие
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, I Дебърска дружина, 3-та рота.

Семейство: съпруга Руса на 55 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в I Дебърска дружина, 3-та рота, и взех участие във всички боеве. За всичкото време през целия си живот идеала ми е бил свобода и обединението на нашия български народ.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.60.

№ 61

Богдан Якимов Ангелов (74 г.)
род. от с. Гиновци, Паланечко
жив. в с. Ранковци, Паланечко
27.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, I Дебърска дружина.

Семейство: съпруга Кръстана, р. 1874 г., дъщеря Борика, р. 1922 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в I Дебърска дружина, 3-та рота, и взех участие във всички боеве, защото бех по-рано четник, а през Световната война служих в 4-та рота на 61-ви пехотен полк, где съм и ранен в левото око, от което съм слеп.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.61.

№ 62

Богдан Петков Алексов (74 г.)
род. от с. Ветуница, Паланечко
жив. в Крива Паланка
26.02.1943

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, II Скопска дружина.

Семейство: съпруга Славка Богданова на 47 г., дъщеря Юлияна Богданова на 20 г., син Стефан Богданов на 18 г., дъщеря Любица Богданова на 17 г., син Димитър Богданов на 13 г.

Животописна бележка: „От 1900 г. дейно участвувам на ширене на българската пропаганда и на организиране на български чети в Кривопаланската околия. Дейно подпомагах акцията за Илинденското въстание и днес съм член в Илинденската организация тук. През Балканската война служех като доброволец във 2-ра рота на II Скопска дружина и участвувах във всички сражения като подофицер и съм с орден IV степен, а през 1913 г. съм ранен на Осоговската планина в с. Емирица. През Световната война служех в 7-ма рота, 59-ти пехотен полк като щатен подофицер и участвувах във всички сражения и като таков съм награден с орден III степен на Криволак, а през 1917 г. бидох прекомандиран в инспекционна Моравска област като взводен командир на 10-ти планински взвод, където останах до демобилизацията. След демобилизацията дойдох в дома си, понеже ми беха починали съпругата и баща ми, за да уреди въпроса с имота ми, но тогава ме наклеветиха някои лица и сръбската власт ме осъди на 5 г. строг тъмничен затвор, от които издържах 4 години, както и да платим обезщетения на лицата сърби, интернирани по моя инициатива, което обезщетение платих около 200 000 (двесте хиляди) лева. За всичко горе изложено притежавам документи. През Балканската и Световна война съм награден с още три медала, от които единия е германски.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.62.

№ 63

Борис Иванов Дойранлиев (60 г.)

род. от Гевгелия

жив. в Гевгелия

14.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, XI Серска дружина.

Семейство: съпруга Илвана на 54 г., дъщеря Миления на 15 г., син Петър на 11 г., син Живко на 9 г., син Душан на 7 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в XI Серска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.63.

№ 64

Вълчо Стефанов Димитров (77 г.)
род. от с. Коево, Лозенградско
жив. във Варна
23.02.1943 г.

Заслуги: четник, с оръжие в ръка, осъждан и затварян на 15 г. затвор.

Семейство: съпруга Марийка, р. 1891 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Коево, Лозенградско, през 1866 г. от родители българи. Още от млади години аз се посветих на революционното дело за освобождението на поробената ни родна земя и участвах в комитета и в четите, които бродеха из Странджа с оръжие в ръка, за подготвяне на въстанието в 1903 г. През месец април 1903 г., бидейки с четите на войводите Лазар Маджаров и Лазо Лазов в землището на с. Коево, се завърза сражение между четите и Турския аскер, след което мен ме заловиха, съдиха ме в Лозенград и Одрин и ме осъдиха на 15 г. тъмничен затвор, който излеждах в затвора в Одрин, Цариград и пак в Одрин. Това се вижда и от брошурата-биография на свещеник П. Д. Киприлов по случай 50-годишния юбилей на същия на 20.10.1929 г., печатан в гр. Айтос на стр. 22. След амнистията, преследван от Турската власт, аз се принудих да дойда в България и се установих в гр. Варна. Но и до сега не съм престанал да мисля за освобождението на поробената родна земя, за свободата, на която се борих на младини с оръжие в ръка.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е. 64.

Вълчо Иванов Вълчев (72 г.)
 род. от с. Паспалево¹³⁵, Малкотърновско
 жив. в с. Искър, Варненско
 12.04.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие във въстанието през 1903 г. с оръжие в ръка.

Семейство: съпруга Тона на 70 г., син Панайот на 32 г., снаха Милева на 31 г., внук Вълчо на 10 г. и внучка Иванка на 6 г.

Животописна бележка: „Няколко години преди Илинденското-Преображенско въстание доброволно се записах като член в смъртната дружина в с. Паспалево в четата на Георги Кондолов. До въстанието положих клетва за вяност, снабдих се с пушка и поддържах четата с храна, пренасях писма от село на село и изпълнявах всички поръчения на войводата Георги Кондолов и неговите помощници Даев, Дико Желябов, Паскал Иванов¹³⁶ от Лозенград, Серафим Македончето¹³⁷ и др. На 6 август 1903 г. войводата Георги Кондолов ни събра на края на селото и ни каза, че е дошел часа за освобождението от поробителите турци, за който ден сме го нападали твърде често. Съобщи ни, че въстанието е обявено и ни разпреди кой на кое място да застане, за да обградим турската войска. Аз и моите другари с пушка в ръка, като член на смъртната дружина, завързахме пушечен бой с турската войска. Сражението продължи цяла нощ и чак на другата сутрин жените от селото почнаха да бягат и между тях един турски войник се преоблякъл в женски български дрехи и успял да излезе от селото и заминал за Малко Търново, където съобщил на турската войска, че има въстание и от там дойде турска войска, която посрещнахме и влязохме с нея в бой, разбихме я и взехме в плен един кон и един катър заедно с един сандък турски патрони. Войската отстъпи и се отправи за към Малко Търново и биде посрещната от друга турска войска, но тя се оттегли и с нея не можахме да влезем в бой. Заградената турска войска от около 50 души беше пазена от само трима наши четници, поради което успя да избяга, но впоследствие ги избихме с изключение на предателя – гърка Аристиди. В тия сражения падна убит войводата ни Георги Кондолов, който погребяхме в Паспаловската могила. Свободата ни продължи 27 дни и дойде много турска войска от Малко Търново, с която по решение на нашите войводи

¹³⁵ Днес Армутверен в Турция.

¹³⁶ Паскал Иванов (1882–1903) е одрински деец на ВМОРО, секретар на четата на Георги Кондолов, родом от Лозенград.

¹³⁷ Вероятно става дума за Серафим Стоянов.

не влязохме в бой поради малочисленността си и със семействата си избягахме в България. Избяга и цялото население.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.65.

№ 66

Васил Димитров Попов (61 г.)
род. от Солун
жив. в Пловдив
12.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; четник, осъден на 20 г. затвор; заточаван.

Семейство: съпруга Магда, р. 1896 г., дъщеря Елена, р. 1920 г., син Благой, р. 1921 г., дов. син Стефан Цв. Петраков, р. 1921 г., снаха Мария Стефанова, р. 1925 г. и внук Андрей Стефанов, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. станах член на ВМРО, като бех зачислен при групата на Христо Попов, а после при Аргир Минков и непрекъснато до 1912 г. бех в услуга на организацията като куриер, а към края на годината станах нелегален, като се присъединих към четата на войводата Васил Гамандов Чакаларов¹³⁸. По заповед на теловото управление служих като куриер на българската войска, натоварена да реквизира из околните на гр. Солун села. Беха реквизирани 400 овци, храна и предадени на войската. През месец декември гърците ме залавят с оръжието в гр. Солун и, понеже служих като куриер на българската войска, бех осъден от военен съд на 20 години затвор. По този случай българското комендантство е направило постъпка, която обаче остана без последствие. На месец април 1913 г. бех изпратен на заточение в полуостров Нафплион, в затвора Паламуда, където лежах до юни 1914 г. След освобождението ми бех постоянно преследван като неблагонадежден, поради което избегах от Гърция и се заселих в гр. Софлу, а през 1915 г. постъпих войник в 40-ти полк, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.66.

¹³⁸ Васил Гамандов Чакаларов е солунски деец на ВМОРО и ВМРО, родом от с. Коритен, Солунско.

№ 67

Васил Манов Петров (65 г.)
род. от с. Горни Балван, Щипско
жив. в с. Таринци, Щипско
24.02.1943 г.

Заслуги: четник, осъждан на 4 г. затвор и малтретиран от чуждата власт.

Семейство: съпруга Аника на 64 г., дъщеря Павлина на 31 г.

Животописна бележка: „Аз съм взел участие в Македонската освободителна борба с пушка в ръка в четата на войводата Иван Бърльо¹³⁹. Още през Виничката афера¹⁴⁰ бех заловен от турците и осъден на 10 г. затвор, където лежах 10 месеци. През 1909 г. наново бех заловен от турците, хвърлен в затвора и лежах една година. През 1918 г. бех заловен от сърбите, хвърлен в затвора и осъден на смърт чрез обесване. Присъдата не се изпълни, защото съм един от участниците-затворници, които прокопахме щипския затвор през 1920 г. и всички 22 затворници, осъдени на смърт, избегахме.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.67.

№ 68

Велко Цветанов Блазов (68 г.)
род. от с. Драчево, Скопско
жив. в с. Драчево, Скопско
24.03.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО и ВМРО; осъден от сръбската власт на 10 г. затвор, от които 3 г. излежал.

Семейство: син Стоил на 36 г., син Георги на 26 г., син Пеце на 22 г., внук Томе на 5 г., снаха Руска на 34 г., снаха Велка на 25 г., внука Анушка на 10 г., съпруга Санка на 65 г.

¹³⁹ Иван Янев-Бърльо (1877–1925) е щипски войвода на ВМОРО и ВМРО, роден в с. Горни Балван, Щипско.

¹⁴⁰ Виничката афера от 1897 г. е първият голям провал на ВМОРО, започнал след нападението на четата на Коте Голчев над богатия турчин Касим бег.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм стъпил в редовете на ВМРО от 1901 г. като куриер. От 1907 г. до Хуриета бил съм четник в четата на Васил Аджаларски¹⁴¹ и съм взел участие в сражението между Агино село и Романовци (Кумановско). През 1921 г. бех осъден от сръбските власти на 10 години и, след като отлежах 3 г. в Скопие и Лепа глава¹⁴², бех пуснат на свобода. През 1918 г. бех интерниран в гр. Валево, Сърбия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.68.

№ 69

Вълчо Аврамов Каджабов (62 г.)
род. от с. Полковник Серафимово, Смолянско
жив. в с. Полковник Серафимово, Смолянско
18.03.1943 г.

Заслуги: член на Македоно-одринския комитет, осъден от турската власт на 2 г. тъмничен затвор.

Семейство: съпруга Тодора Вълчева Каджебова на 46 г., син Илия Вълчев Аврамов на 22 г., син (несъщи) Стою Николов Кехайов на 21 г., син (несъщи) Недялко на 19 г.

Животописна бележка: „Чртици от живота ми във връзка с освободителното движение в Родопската покрайна. На 26 юлий 1906 г. борците, които ратуваха за свободата на Родопската област, известни под името комити, пристигнаха в с. Полк. Серафимово, като бяха настанени в моята и още една друга, съседна къща. Турската власт обаче подушила, че се крои нещо опасно и наредила да се блокира цялата махала на селището с части от Смолянския гарнизон. Когато комитите разбраха нагласената засада, откриха огън, като дадоха само една жертва, а останалите успяха да преминат тогавашната турско-българска граница. Попаднах в ръцете на турците аз заедно с моите близки; закараха ни в гр. Смолян, установиха нашата виновност и от там ни отправиха за Одрин. Там лежахме 6 месеца до разглеждането на делото, след което ни поставиха две години под строг военен надзор. Този надзор продължи до

¹⁴¹ Васил Аджаларски (1880–1909) е скопски и кумановски войвода на ВМОРО, роден в с. Аджаларе (дн. Миладиновци), Скопско.

¹⁴² Лепоглава, дн. в Хърватска.

обявяването на Хуриета, след което бяхме оставени на свобода, а моите затворени близки също освободени от одринския затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.69.

№ 70

Велко Стоянов Цветков (70 г.)
род. от Бунар Хисар
жив. в с. Черни връх, Бургаско
19.02.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка.

Семейство: Стана Велкова, съпруга, на 57 г.

Животописна бележка: „В желанието си да видя българския народ обединен в своите етнически граници, не можейки да понасям потисничеството на турската власт на българите от Източна Тракия, гонен и руган от турските власти, по Коледа 1902 г. се присъединих към организатора на революционните комитети в Бунар Хисарско – Михаил Герджиков. С него заедно обхождахме селата Урум Беглий, Колибите, Кавакли, Бунар Хисар и други села. След успешно привършване на мисията си, виждайки, че е невъзможен живота ми в родното ми място, се отзовах в четата на Тодор Шишманов¹⁴³ и Джелебов, която се движеше през същата година из Бунархисарско. През пролетта бяхме разпуснати с единствената цел да работим и насаждаме освободителните идеали между българския народ, че той трябва да въстане като един човек срещу потиснителите на народа ни. От село на село, от къща на къща, посяхахме семето на свободата, докато през месец април 1903 г. не се прибрахме наново в четите си. Бях зачислен в четата на Дико Джелебов, която имаше район Малко Търново, Калово, Стоилово, Заберново и други села в същия район. На Илинден същата година на Петрова нива всички чети се събрахме на конгрес, на който се определи денят и часът на общото въстание. В определения ден на въстанието ни беше зададена задача да нападнем турския пост на границата при с. Калово. Задачата извършихме с успех, прогонихме поста, отзовахме се при с. Стоилово и нападناхме лагеруващата там турска войска, с която завързахме сражение,

¹⁴³ Тодор Шишманов (1877–1909) е войвода на ВМОРО, един от водачите на Преображенското въстание, родом от с. Пенка, Визенско.

принудихме я да отстъпи към Малкотърновския балкан. Пропуснах да допълня и кажа, че четата броеше около 100 човека. При с. Стоилово останахме 4 дена. Турската войска се завърна наново при същото село и приехме сражение с нея, което продължи 24 часа. Дадохме ранени двама четника, принудиха ни да отстъпим, като се установихме и движихме в планините. Непрекъснато бяхме в допир и сражения с неприятеля, докато най-после получихме заповед да напуснем турска територия и да се отзовем на границата при с. Алан Кайряк¹⁴⁴. С мен в същата чета бяха и следните жители, понастоящем на Бургас, а именно: Милю Р. Узунов, Коста Станишев и Димитър Халачев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.70.

№ 71

Вангел Атанасов Кехайов (70 г.)
род. от с. Тумба, Ениджевардарско
жив. в Бургас
06.03.1943 г.

Заслуги: малтретиран и осъждан от турските власти на 7 месеца затвор.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: „Той е почтен гражданин, член е на Илинденската организация от дълги години и сега даже е член, не принадлежи на никаква противодържавна организация. През време на въстанието е арестуван от турските власти от сред село и го осъдиха, че е бил комита. Лежал е в затвора 7 месеца. Освободиха го, не след много време пак набедили го и го арестували в затвора Еди куле и там излежал още 8 месеца.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.71.

¹⁴⁴ Дн. Ясна поляна, Бургаско.

№ 72

Велико Симеонов Марков (63 г.)
род. от с. Господарево¹⁴⁵, Бургаско
жив. в с. Господарево, Бургаско
16.04.1943 г.

Заслуги: бил член на ВМРО; участник в четата на Лазо Лазов и Коста Тенишев.¹⁴⁶

Семейство: съпруга Дена Великова на 56 г., син Иван на 21 г., син Христо на 17 г., син Димитър на 16 г., син Тодор на 14 г., син Нейчо Великов на 27 г.

Животописна бележка: „Той е член на Дружеството Илинден. През 1903 г., във време на въстанието, е взел живо участие с пушка в ръка; нападнахме пограничния пост при с. Мусакьой и местност Каратопрака, след което се прибрахме в България заедно с войводите Лазо Лазов и Коста Тенишев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.72.

№ 73

Васил Димов Рисковски (76 г.)
род. от с. Косинец¹⁴⁷, Костурско
жив. във Варна
18.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; участвал в четата на Лефтеров през 1903 г. в Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Митра, р. 1875 г., син Кирил, р. 1899 г., снаха Цена, р. 1907 г., внучка Димитричка, р. 1929 г.

Животописна бележка: „През 1900 г. бех посветен и станах член на ВМОРО в родното си село. През 1902 г. отидох във Варна като гурбетчия

¹⁴⁵ Дн. с. Светлина.

¹⁴⁶ Коста Тенишев (1878–1951) е одрински войвода на ВМОРО, родом от Лозенград.

¹⁴⁷ Дн. Йеропиги в Гърция.

за работа. През 1903 г. изявих желание да замина комита с некая чета в Македония. Записах ме за четник в четата на Никола Лефтеров. Като такъв, през Илинденското въстание 1903 г. взех участие с четата във всички сражения с турския аскер в Разложкия район при с. Пирин, при Разделна, Кулата и пр. След въстанието през 1905 г. със същата чета взех участие в сраженията и в Малашевския район против поробителите на българите в Македония. При потушаване на въстанието турския аскер ограби и изгоре къщата ни в родното ми село, а брата ми Георги заловиха, измъчваха и убиха.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.73.

№ 74

Велин Иванов Костадинов (76 г.)
род. от с. Каменица, Царевоселско
жив. в с. Каменица, Царевоселско
18.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; куриер; осъждан.

Семейство: съпруга Ката на 58 г., син Петър на 30 г., син Санде на 24 г., дъщеря Магделена на 20 г., дъщеря Звезда на 18 г., дъщеря Аника на 14 г., син Крум на 12 г., снаха Злата на 30 г., внук Симеон на 8 г., внук Спас на 3 г. и снаха Стоянка на 23 г.

Животописна бележка: „През 1919 г. ставам организиран член на ВМРО. Изпълнявам служба на куриер и също събирам пари за организацията. През 1923 г. ме откриват и ме вкарват в затвора, където прекарвам девет и половина месеци. След изпълнението им продължих със същата дейност. През 1926 г. отново ме откриват и ме вкарват повторно в затвора, където прекарах още девет и половина месеци. След пущението ми от затвора продължих същата дейност до освобождението на Македония и сега съм неспособен за тежки работи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.74.

№ 75

Васил Димитров Миов (62 г.)
род. от с. Умлена, Беровско
жив. в с. Умлена, Беровско
28.04.1943 г.

Заслуги: куриер на ВМРО; осъден от сръбската власт.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: „Като легален борец за свободата на Македония и доверен човек на ВМРО, заедно с други лица, бех натоварен да премина границата през 1923 г. и да отида в гр. Горна Джумая, и да пренесем оръжие, пушки, бомби, патрони и друго за четата в Малешевско, което извършихме. След като донесохме оръжието и го предадохме на воеводата Стефан Караджата¹⁴⁸, бехме предадени от шпиони на сърбите, които ни арестуваха в гр.Берово, биха ни жестоко и ни дадоха в съд. С присъда на Първостепенния съд в гр. Струмица бехме осъдени на 2 г. строг тъмничен затвор, който излежахме напълно в гр. Струмица.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.75.

№ 76

Васил Донев Влахов (80 г.)
род. от с. Муртино, Струмичко
жив. в с. Муртино, Струмичко
30.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМОРО от 1900 г.; борец за черковна и национална свобода, затворен през 1888 г.; куриер.

Семейство: съпруга Елена на 82 г., син Тома на 53 г., и син Панде на 42 г., снаха Маца на 42 г., и Фършина на 40 г., внуци Георги на 10 г., Трайко на 15 г., Анета на 5 г., и Алтъна на 2 г.

¹⁴⁸ Стефан Кръстев Давидов-Караджата (1878–1934) е кочански войвода на ВМРО, родом от с. Пантелей, Кочанско.

Животописна бележка: „Земал съм участие в Македоно-одринската организация още 1900 г. във времената, когато обикаляше апостола ни Гоце Делчев. А водил съм борба национална, черковна, училищна, вследствие на което съм затворен още 1888 г. в Беяз куле и Еди куле; лежал съм осъден 3 г. затвор. А 1902 г. бех член в ръководното тело, вършейки и куриерска служба. При откриването на Сандокитановата¹⁴⁹ чета в Щипско-Радовишка околия, наоръжен с нелегалната чета на Кръсто Новоселски, одихме на помощ чак там, а четата беше се измъкнала, а после четата, нелегална, остана в планината, наречена Биволица, и през Сръбско време продължих делото, а сега живея под притиска на големата ми старост.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.76.

№ 77

Васил Тренов Бетин (65 г.)
род. от Берово
жив. в Берово
08.04.1943 г.

Заслуги: революционер; деец и четник на ВМОРО и ВМРО; участва срещу турци и сърби.

Семейство: съпруга Фета на 61 г., дъщеря Фима на 23 г., син Никола на 22 г., син Григор на 20 г.

Животописна бележка: „Роден съм през 1877 г. в гр. Берово от родители чисти българи. От 1895 г. съм заклет член на Македонската революционна организация и легално действах като куриер. През 1907 г. бех затворен и закаран в Скопие. През 1908 г. по случай Хуриета бех освободен. През 1909 г. наново бех арестуван. Участвувал съм с оръжие в ръка в четите на Чернопеев, Герасим Огнянов¹⁵⁰, Г. п. Стаматов¹⁵¹, Хр.

¹⁴⁹ Александър Китанов Николов (1881–1906) е деец на ВМОРО, околийски войвода в Малешевията и Кукушко, родом от с. Лешко, Горноджумайско.

¹⁵⁰ Герасим Огнянов Петканчин (1885–1912) е деец на ВМОК и малешевски околийски войвода на ВМОРО, роден в Банско.

¹⁵¹ Вероятно става дума за Димитър поп Стаматов (1880–1904), войвода на ВМОРО в Малешевско и Струмичко.

Котрулко¹⁵², Павле Будуков¹⁵³ и др. Взел съм участие в страженията при местността Кукута с Чернопеев при унищожаване на сръбската чета на Гюро¹⁵⁴, в сражението в местността Абланица със сръбския войвода Владо Ковачевич¹⁵⁵ и др. През 1914 г. бегах в България, а през 1915 г. бех зачислен в 6-ти македонски полк, 9-та рота. През Сръбския режим след 1918 г. бех непрекъснато преследван и малтретиран и вписан в черния им списък.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.77.

№ 78

Васил Милчов Лазаров (66 г.)
род. от с. Чифлик, Пехчевско
жив. в с. Истевник, Царевоселско
08.04.1943 г.

Заслуги: знаменосец в четата на Иван Пашалийски¹⁵⁶, ранен в сражение при с. Гореме, Петричко; от 1903 до 1905 г. четник на войводата Анастас Милев¹⁵⁷; през 1906 г. четник на войводата Георги Попето; четник на Алексо Поройлията; дългогодишен деец на ВМОРО.

Семейство: съпруга Йордана на 56 г., син Иван на 26 г., син Михаил на 20 г., дъщеря Верка на 18 г., син Димитър на 15 г., син Благой на 12 г.

Животописна бележка: „След като почна Върховния македоно-одрински комитет действията си, аз влизам като член на същия и ме назначават да пренасям пощата на комитета. Подозрен от турските власти, те искаха да ме арестуват и турнат в затвора. Обаче аз разбрах тази работа и веднага избегах в България и там стоях 1 г. След това наново се поведе акцията за въоръжение на македонския комитет и като редовен член на същия аз отново заминах в Беласица – Поройско и Дойранско, и се представих на войводата Алексо Поройлията, и с неговата чета ходих две години. След

¹⁵² Христо Димитров-Кутрула е малешевски войвода на ВМОРО, родом от с. Робово, Малешевско.

¹⁵³ Павел Дудуков (1879–1914) е районен началник на ВМОРО, роден в Берово.

¹⁵⁴ Джура Иванишев е сръбски четнически войвода, по потекло от Черна гора.

¹⁵⁵ Владимир Ковачевич (1871–1905) е сръбски четнически войвода.

¹⁵⁶ Иван Пашалийски е малешевски околийски войвода на ВМОК, родом от Берово.

¹⁵⁷ Анастас Милев-Чифлигаро (1873–1905) е малешевски околийски войвода на ВМОК, роден в с. Чифлик, Малешевско.

туй се завърнах пак в родния си край в Малешевско, сега Беровска околия, и се представих на войводата Иван Пашалийски и, като такъв, бех четник до въстанието на 1902 г. През 1903 г. отново се явявам четник и се давам на разположение на ген. Цончев¹⁵⁸ – председател на комитета, и през времето на тая служба става случка и стражаваме се с турците в с. Пирин и след туй се завръщаме в Разложко, с. Белица, гдето отново стават стражения и запалихме селото, и изпъдихме турците от Разложкото. През 1912 г. пак като голем българин влизам доброволно в страженията на Осоговските планини със сърбите и черногорците и след тия стражения влизам като опълченец на 53-ти пехотен полк и карам свършетъка на войната от 1915 до 1918 г. и оставам под робството на сърбите до 6 април 1941 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.78.

№ 79

Милю Райков Узунов (65 г.)
род. от с. Чаглаик¹⁵⁹, Лозенградско
жив. в Бургас
22.03.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; взел участие в редица сражения.

Семейство: съпруга Станка, р. 1890 г., и син Иван, р. 1919 г.

Животописна бележка: „Милю Райков Узунов е роден в село Чаглаик, Лозенградско, Турция, през 1875 г., по народност Българин, син на Райко Милев Узунов и Ерина Стоянова Панайотова. Живел е в родното си село до 1888 г., след това се преселил в гр. Бургас, където впоследствие през 1900 г., посветен в Революционното дело, и през 15 април 1903 г. той постъпил като четник в четата на войводата-революционер Георги Кондолов, която чета е вземала активно участие във всички стражения с Турците до конгреса на Петрова нива. След това той, Милю Узунов, постъпил в четата на войводата Дико Желебов, която чета е имала участие във всички стражения с турските войски до края на месец ноември 1903 г., до когато четите бяха разтурени, а след това той се завърнал на

¹⁵⁸ Ген. Иван Цончев (1859–1910) е български опълченец, офицер, революционер, водач на ВМОК, роден в Дряново.

¹⁵⁹ Днес в Турция.

постоянно местожителство в гр. Бургас, гдето живее и до сега. Поради напредналата си възраст сега той не е годен за никаква физическа работа и няма никакви доходи за издръжка.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.79.

№ 80

Вангел Апостолов Стоянов (67 г.)

род. от с. Дулица, Царевоселско

жив. във Виница

12.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО и ВМРО.

Семейство: няма данни за друг освен него.

Животописна бележка: „Бил съм четник с оръжие в ръка; бранил съм своето отечество от неприятелите турци и сърби. Бил съм в четата на Панче Михайлов¹⁶⁰, Евтим Полски¹⁶¹ и Илия Шиндарски. Взимал участие и в сражения, и то в Мощице, Кочанска околия, в с. Илиово, Царевоселска околия и т.н.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 13 май 1943 г.

388к, оп.4, а.е.80.

№ 81

Васил поп Донев (71 г.)

род. от с. Съчево, Струмишко

жив. в с. Моноспитово, Струмишко

¹⁶⁰ Панчо Михайлов (1891–1925) е български фолклорист и кочански околийски войвода на ВМРО, родом от Щип.

¹⁶¹ Евтим Ташов-Полски (1886–1931) е войвода на ВМОРО и ВМРО, роден в с. Нивичани, Кочанско.

10.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, XIII Кукушка дружина.

Семейство: съпруга Савета на 52 г., син Иван на 29 г., дъщеря Зорка на 22 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в XIII Кукушка дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.81.

№ 82

Васил Христов Въргов (62 г.)
род. от с. Моноспитово, Струмишко
жив. в с. Моноспитово, Струмишко
10.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, Воденска дружина.

Семейство: съпруга Верча на 60 г., син Костадин на 19 г., дъщеря Кръстина на 15 г., дъщеря Зорка на 12 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в XIV Воденска дружина, 3-а рота; награден съм с две отличия-медали.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.82.

№ 83

Величко Младенов Иванов (63 г.)
род. от с. Търновац, Кратовско

жив. в с. Търновац, Кратовско
21.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, Солунска дружина.

Семейство: син Йордан, син Стойко, снаха Кева, дъщеря Традика, внук Велко, внук Стойка, внучка Борика и внучка Гуна.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4 а.е.83.

№84

Васил Николов Хамаков (76 г.)
род. от с. Райково, Смолянско
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, X Прилепска дружина.

Семейство: съпруга Руска, р. 1877 г., дъщеря Тодорка, р. 1907 г., син Борис, р. 1916 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, X Прилепска дружина, 3-а рота.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.84.

№ 85

Владимир Панев Наумов (68 г.)
род. от Св. Николе

жив. в Св. Николе
09.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Генка на 62 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец. Участвал съм в борбите при Дедеагач, Мерхамли, Шаркьой, Райково, Говедар, Слона, Редки Буки, Сумрак тепе¹⁶².“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.85.

№ 86

Васил Атанасов Иванов (62 г.)
род. от Дебър
жив. в Скопие
15.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, в V Одринска дружина.

Семейство: съпруга Търпа 50 г., дъщеря Олга на 17 г., дъщеря Таса на 13 г., снаха Руска на 55 г., вдовица.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в V-а Одринска дружина, и взех участие във всички боеве. През войната 1915–1918 г. постъпих в 59-ти пехотен полк, 11-та Македонска дивизия; като боец взех участие във всички боеве на полка. През целия живот в миналото, както и до днес, работил съм и въодушевявал съм се от идеята свобода на Македония и обединена България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.86.

¹⁶² Има предвид Султан тепе.

Георги Димитров Казаков (67 г.)
род. от Бунар Хисар
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
10.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМОРО; с оръжие в ръка взел участие в борбата срещу турците; лежал в затвор, където бил измъчван; заточен в Скутари¹⁶³.

Семейство: съпруга Ева, р.1888 г., баба Кетати, р. 1855 г.

Животописна бележка: „В началото на 1902 г. бях посветен и постъпих легален член на тайната ВМОРО в родния ми град и като такъв изпълнявах всички нареждания на същата организация в борбата ни за освобождението на българите от турското иго в Тракия и Македония до края на октомври 1913 г. През Преображенското въстание 1903 г. бях милиционер и при нужда вземах участия в помощ на рев. акции в Бунархисарския регион. През Балканската война, при превземането на родния ми Бунар Хисар от българските войски, взех най-активно живо участие за посрещането и улеснението им във всяко отношение и особено от цялото ни семейство начело с баща ми като дългогодишен църковно-училищен общественик и касиер на църковно-училищното настоятелство в Бунар Хисар. След оттеглянето на българските войски и повторното идване на турците в Бунар Хисар бях предаден като комита от местните гърци, поради което бях арестуван, жестоко малтретиран и изтезаван в турския затвор. След изтезанията ме изпратиха и осъдиха в Цариград, където, хвърлен в затвора Селемие Къшласи в Скутари на азиатския бряг, лежах като политически деец до края на 1913 г. Амнистиран след сключения мир между България и Турция, пуснаха ме от право да отида в родния ми град. Под конвой заведоха ме на границата и ме предадоха на българските погранични войски при Малко Търново. В България намерих изгонено и цялото ми семейство – голи, без да могат да вземат и най-необходимите си дрехи. Целият ни имот и свиден земеделски инвентар по къщи, добитъка и пр. бе ограбен и раздаден на пришелци турци, без да бъдем обезщетени и до днес.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.87.

¹⁶³ Дн. Юскуда в Турция.

Георги Костов Антонов (80 г.)
род. от с. Куманичево¹⁶⁴, Костурско
жив. във Варна
16.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; участник в Илинденското въстание.

Семейството: няма данни.

*Животописна бележка*¹⁶⁵: „От основаването на ВМОРО в гр. Солун бех посветен за член в квартала Вардар капия, където имах своя гостилница с шкембеджийница. Като такъв до атентата с Банка Отоман 1903 г., чрез заведението ми, бех тайната връзка на ЦК в Солун за сношение с ръководните лица и куриери от провинциалните градове и околните села, които идваха ежедневно в гр. Солун. За тази цел, при по-важни случаи, под предлог за закуска или обед идваха лично д-р Христо Татарчев¹⁶⁶, а впоследствие и Ив. Гарванов¹⁶⁷ и др. По техно нареждане хранех през всеко време и настаняхах на квартири временно пребиваващи или проходящи нелегални дейци и терористи под моя отговорност и грижи за тайното им пребиваване. Чрез заведението ми ставаше размената на тайната кореспонденция и разпращането на връзки с революционна литература за провинцията и снабдяването с взривни вещества, оръжие, ками, револвери и патрони и др., донасяни и отправяни, опаковани като колетни пакети със закупени домашни вещи от клиенти в гостилницата ми. По аферата с атентата на Банка Отоман сполучих да се укрия и станях нелегален и по канала на организацията се прибрах в родното ми село, където се зачислих в селската чета на Христо Ив. Бабаеленов. Няколко дни преди въстанието ми се възложи и отидох тайно в административния център Влахоклисура (мюдюрлук¹⁶⁸) с мисията да узная разположението на квартируващите войски, изпратени за постоянен гарнизон, и с местни лица да уредя в деня на въстанието една терористична акция, с която да се улесни и отвлъгне нападението и превземането на градчето. По предателство от куцовласи и гърци ме арестуваха и подложиха на изтезания, след което ме хвърлиха в местния затвор. Планът се осуети, но и без това при обявяване на въстанието през 1903 г. въстаническите чети от Кайлярския и Костурския революционни райони обсадиха

¹⁶⁴ Дн. Лития в Гърция.

¹⁶⁵ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№7);

¹⁶⁶ Д-р Христо Татарчев (1869–1952) е български лекар и деец на БТЦРК, един от основателите на ВМОРО, родом от Ресен.

¹⁶⁷ Иван Гарванов (1869–1907) е български общественик и просветен деец, член на ЦК на ВМОРО, роден в Стара Загора.

¹⁶⁸ Или още „мюдюрлук“ – околийски център (тур.).

Влахоклисура, нападнаха гарнизона и го превзеха. С влизането на четите разбиха затвора и ме освободиха. Присъединих се веднага към селската ни чета и като четник останах до края на въстанието. Като такъв взех участие в сраженията при превземането на гр. Невеска, в големото сражение на Върбица планина над с. Загоричени и Бобища, в това при Чанища, в борбата за освобождението на българите от турско иго. След въстанието се легализирах по общата амнистия. Понеже селото ни отчасти бе опожарено и ограбено, отидох пак в гр. Солун, но намерих гостилницата ми ограбена.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.88.

№ 89

Георги Мавров Киряков (71 г.)
род. от с. Маджура¹⁶⁹, Лозенградско
жив. в с. Бродилово, Малкотърновско
14.03.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; влиза в сражения с турци.

Семейство: съпруга Комня на 62 г.

Животописна бележка: „През месец януари 1902 г. дойде в селото ни войводата Дико Джебев от М. Търново и ни събра всички в църквата ни „Св. Костадин“ от около 50 души и ни закълна за вярност, че ще се борим за освобождението ни от турско иго. През това време нощно време ни обучаваха, а денем бяхме свободни. През лятото на 1903 г. бяхме изпратени няколко души в селото Алан Кайряк (сега Ясна Поляна), Бургаско, за да вземем пушки; след като пренесохме оръжието, се образува чета от около 150 души с войвода Петър Ангелов¹⁷⁰. Първо открихме огън в селото ни Маджура с около 25 души турски аскер, които дойдоха в селото ни и казаха на кмета Ефтим Каймакамов, че селото ни ще бъде изгорено от тях. Същият дойде при четата, намираща се в местността Божейме, където ни бяха и складовете за разни провизии, и каза на войводата Петър Ангелов, че в селото ни дойдоха турците и искат

¹⁶⁹ Населението на с. Маджура се изселва след Междусъюзническата война в България, предимно в с. Бродилово, Малкотърновско.

¹⁷⁰ Петър Ангелов (1878–1923) е деец на ВМОК, паланечки и пиргопулски войвода на ВМОРО, родом от Хасково.

да го запалят; ний, като чухме тези думи на кмета, тръгнахме от посоченото място и започнахме сражение, което сражение трая 24 часа, а през това време ранихме двама турски войници, а другите ги избихме; а ранените двама турски войника хванахме и ги закарахме в гр. Василико (сега Царево) с едно писмо, което писмо пишеше до каймакамина околийски управител, че балкана е препълнен с четници, от нашата чета имаше убити трима души. От денят, когато се сражавахме, след 2–3 дни потеглихме към турските села Коркулиба и Лиманет, които села запалихме, изгорихме къщите до една и при палежа на селото имаме определени от четата наши другари, които палеха селото, а ние се сражавахме с турците. След сраженията се оттеглихме в България и предадохме оръжието в българското село Алан Кайряк, Зеленковската река.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е. 89.

№ 90

Георги Илиев Георгиев (61 г.)
род. от с. Едига¹⁷¹, Лозенградско
жив. в с. Слънчево, Варненско
27.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; участник в Преображенското въстание.

Семейство: съпруга Димитра, р. 1885 г, дъщеря Панора Георгиева, р. 1920 г, син Иван, р. 1922 г, дъщеря Руса, р. 1932 г.

Животописна бележка: „Роден съм през 1882 г. в с. Едига, Лозенградско, от родители българи. През 1900 г., като 17-годишен, се записах в Тракийската организация, в която членувах до завършване на въстанието през 1903 г. До повдигането на въстанието, като организиран член на организацията, се занимавахме ведно с другите членове с организационна работа и обучение с оръжие в определени за селата райони. На мене, като доверен човек, ми се даваше и поверителна куриерска длъжност. През пролетта на 1903 г. се зачислих ведно с други свои съселяни към четата на войводата Георги Кондолов, която чета се раздели на групи, и групата, състояща се от 40-50 човека с подвойводи Тодор Четника и Димитър Самоковлията, получи за обект да обкръжи и изгори селото Сазара – чисто турско село. Селото обкръжихме и изгорихме към началото на

¹⁷¹ Дн. Армаан в Турция.

август, след което се оттеглихме в гората до с. Едига. След три дни пристигна патрула на редовната турска войска, с която влязахме в стражение до пристигането на редовната турска войска, след което четата ни се оттегли към България и разформирова. От групата ни паднаха на полесражението 2 души – при нападението на с. Сазара. Оръжието си сдадохме в с. Алан Кайряк, Бургаско, след което се установих в България. През Балканската война не взех участие, а през Европейската война взех участие – числящ се в 4-ти опълченски полк и 2-ри македонски полк, с които полкове взех участие във всички сражения.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4 а.е.90.

№ 91

Гаврил Василиев Аврамов (69 г.)
род. от с. Ратево, Беровско
жив. в с. Ратево, Беровско
05.04.1943 г.

Заслуги: четник, осъден от сръбските власти на 10 г. затвор, затова че е съдействувал в борбите против сръбски граничари през 1915 г. като комита в четата на българския войвода Мишев¹⁷².

Семейство: съпруга Лисавета на 69 г.

Животописна бележка: „През 1904 г., двадесетгодишен, бех вече в услуга на войводите Протогеров, полк. Янков, Саев, Дончо Златков¹⁷³ като куриер и ятак. През 1912–1913 г. бех въоръжен от организацията, но останах в селото си като милиция. След войната, като се установи сръбската власт, избегах в България, Струмица. Общата война 1915 г. ни завари там и аз бех взет войник в 6-ти македонски полк. От там ме извадиха като четник и с войводата Саве Младенов¹⁷⁴ бех изпратен в Сърбия два месеци преди войната. С обявяване на войната влязохме в сражение със сръбските войници в местността Трите реки, за което после бех осъден от сърбите на 10 г. тъмничен затвор. Пак бех изпратен в 6-ти

¹⁷² Стоян Мишев (1882–1924) е щипски околийски войвода на ВМОРО, убит по-късно като ренегат; родом от Щип.

¹⁷³ Дончо Златков (1865–1918) е български хайдутин и революционер, войвода на ВМОК и народен представител, роден в с. Палат, Светиврачко.

¹⁷⁴ Славе Младенов е малешевски войвода на ВМОРО, родом от с. Владимирово, Малешевско.

македонски полк и взех участие в боевете при Криволак, Удово, Бабуна планина. През 1917 г. бех освободен от войската по старост. След войната останах да живея в родното си село. Сърбите ме арестуваха през 1927 г. и след една година ме пуснаха, оти съда не установи нищо. През 1931 г. наново заведоха дело и ме осъдиха 10 г. тъмничен затвор и лежах до 20.04.1936 г., когато бех пуснат с условна свобода.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.91.

№ 92

Гаврил Георгиев Ралупов (75 г.)

род. от Берово

жив. в Берово

13.04.1943 г.

Заслуги: взел участие с оръжие в ръка срещу турците; после те го затварят и измъчват.

Семейство: съпруга Йордана 59 г., син Александър на 29 г., син Димитър на 22 г., дъщеря Нада на 24 г., снаха Ефимия на 30 г., внук Иван на 6 г., внук Петър на 4 г., и дъщеря Виолетка на 1 г.

Животописна бележка: „През 1902 г. бех зачислен в четата на войводата Саев, с когото сме влизали в борби срещу турските войски и жандарми. В местността Студената вода, Петричко, се сражавахме един ден; мен ме раниха в левата ръка и до днес се познава следата на ръката ми, а самия войвода Саев на същата местност го убиха турците и, въпреки че бех ранен, всички скритом от турската потеря го погребяхме. През 1912 г., преди да се отвори войната срещу турците, бех в четата на Странджата¹⁷⁵ и влезохме в сражение срещу турците, докато не пристигне славната българска армия и да спаси населението, за да не бъде избито от самите турци; от там отидохме в Струмичко, в Новата махала, пак влезохме в сражение срещу турските войски и убихме 11 души турци, като в момента пристигна българска кавалерия и заградихме турския аскер, и повечето от тях избихме. През 1913 г. със същата чета в местността Влаина, Пехчевско, се сражавахме срещу гърците три дни и с помощта на българската армия прогонихме гърците. През 1915 г. с четата на Аце Бетински от гр. Берово

¹⁷⁵ Иван Странджата-Гого е малешевски войвода на ВМОРО, родом от с. Ратево, Малешевско.

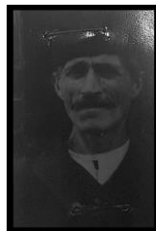
и пункт. началник Христо Ципушев¹⁷⁶ от Радовиш се сражаваме срещу сърбите на границата между Струмичко и Беровско в местността Кукувица; мен ме раниха под мишката от левата страна. През 1915 г., при разбиване на границата, се сражаваме срещу сърбите в местността Каша. През 1912 г. турския аскер ми изгоре целата покъщнина без всекакви средства останах с децата си, без подслон, гол и без всекакви средства. Подхвърлян ми е от сръбските власти 40 кг тютюн с цел да бъде изтезаван от сърбите като чист българин. През 1925 г. и през 1941 г. като българин и още няколко души ни затвориха в гр. Берово, където бехме изтезавани от сърбите и Господ здраве да дава на германската и българската армия, която пристигна на време и ни освободи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е.92.

№ 93

Георги К. Сланчев (63 г.)
род. от с. Годлево, Разложко
жив. в с. Годлево, Разложко
13.04.1943 г.

Заслуги: четник-милиционер взел участие с оръжие в ръка срещу турската войска и башибозуци през Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Атанаса, р. 10.04.1881 г., син Борис, р. на 6.10.1915 г., син Симеон, р. 1918 г., снаха Надежда, р. 1918 г., внучка Мария, р. на 15.10.1939 г.

Животописна бележка: „През време на Илинденското въстание от 14.09.1903 до 23.09.1903 г. бех четник-милиционер в Годлевската местна чета под началството на Симеон П. Костадинов¹⁷⁷. Четата обслужваше през горното време куриерската служба на бежанците за Рилския манастир, а на 22.09.1903 г. вземах живо участие, с оръжие в ръка, в битката, която стана на Годлевската планина срещу турската войска и башибозуци.“

¹⁷⁶ Константин Ципушев (1877–1968) е виден деец на ВМОРО, ръководител на Струмичкия революционен пункт, родом от Радовиш.

¹⁷⁷ Симеон Попконстантинов (1874–1962) е мехомийски (разложки) войвода на ВМОРО, родом от с. Годлево, Разложко.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп.4 а.е. 93.

№ 94

Георги Наков Каранаков Георгиев (71 г.)
род. от с. Междурек¹⁷⁸, Кукушко
жив. в Пловдив
13.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в Освободителните борби за Македония; осъден на 10 г. затвор, от които излежал 15 месеца.

Семейство: съпруга София, р. 1866 г., син Христо, р. 1907 г., снаха Надежда, р. 1909 г., внучка Благовеста, р. 1936 г., и внук Костадин, р. 1940 г.

Животописна бележка: „Бех посветен в Македонското освободително движение през 1900 г. и работих като легален. През 1903 г. четата на войводата Кръсто Асенов беше открита в с. Тодорак. След сражението властта е направила масов обиск с цел да открие ятаците на четите. По предателство на куриера Митю Казака от с. Бурсук, че четата от с. Бурсук е била в с. Междурек, властта ме арестува като укривател на комитите и изпраща в гр. Сер и после в Кукуш, където бех изтезаван, за да направя признания, че работя и имам връзка с комитета. В Солун съдът ме осъжда на 10 г. затвор като укривател на четите, но лежах само 15 месеца благодарение на дадената амнистия на политическите затворници.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.94.

№ 95

Георги Исидоров Копанаров (78 г.)
род. от с.Разлог
жив. в Разлог
06.04.1943 г.

¹⁷⁸ Дн. Мелисургио в Гърция.

Заслуги: с оръжие в ръка взел участие във време на въстанието в Разложко.

Семейство: съпруга Цона на 68 г.

Животописна бележка: „Баща ми, който никога не сервилничеше с турците, си беше спечелил ненавистта им повече, отколкото требваше. Той беше популярен с прекора си Цигата, по който прекор и нас с убийтия ми брат ни наричаха Циговите комити. През 1897 г. бех осветлен по задачите на М.О.Р. организация и поех клетва, че ще служа верно на делото за освобождението и ще се боря против потисниците. Оттогава постоянно вече бех във връзка и неотклонно с четите. От 1901 г. вече положението се влоши толкова много, че през 1902 г. бехме принудени да избегаме зад граница с брат ми Никола, който падна убит по време на въстанието. Бехме в Рилския манастир и Дупница, откъдето вече като нелегални прехвърляхме границата със специални задачи – пренасяне на оръжие, пропагандна цел, връзка с народа, куриерство, все за подготовката на големото въстание. Въстанието в Разложко бе определено за месец септември 1903 г., точно кой ден не помня. Заминахме за Разлог (Мехомия) под войводството на капитан Владимир Н. Каназирев¹⁷⁹. Четата беше разквартирувана из къщите в града. Ние с брат ми Никола и други момчета отидохме в бащината ми къща, където ни живееха семействата. По това време гарнизона бе подсилен с аскер. Внезапно блоката започна из целия град, но най-вече нашата Крапата махала, където беше войводството и по-големата част четници. Точно срещу Кръстовден привечер, още преди да са се прибрали семействата ни, в двора ни се втурнаха аскер и къщата бе обградена от всички страни. Веднага заключих и подпрех отвътре вратата и почнах да дебна с пушка в ръка действията на турския аскер. Брат ми пазеше потона (тавана) – да спомена, че един ден преди това другите момчета беха сменили вече нашата квартира. Не се минава и половин час и чувам гласа на най-кръвожадния чаушин от конака Юмер хаджи Сюлейманов (местен човек) да вика „Я, ми донесете балтията (брадвата), да разбия вратата, за да ги хванем живи“. В тоя момент чувам вистрел и квичене на куче – разбрах, че са убили кучето на двора. Довели беха, за да разбие вратата, свещеника (наш сват) свещ. Никола, който категорически отказа да разбива вратата. Аз затаен зад вратата, виждайки, че ще я разбият, се прицелих през прозорчето и улучих в гърдите Юмер, който се строполи из стълбите надолу. Всички турци побегнаха и, изпокрити, почнаха да сипят като град куршуми срещу нас. Стъмни се и всичко утихна. Преди полунощ брат ми избега през тавана и съседните къщи, които беха по-ниски от нашата, като аз отвърщах срещу всеки изстрел, откъдето се светнеше в тъмнината.

¹⁷⁹ Владимир Каназирев (1879–1962) е български юрист, просветен деец, офицер и разложки войвода на ВМОК, роден в Разлог.

Като утихна стрелбата посред нощ, се прехвърлих и аз, но в тишината от тропота по керемидите ме усетиха и от всички страни почна силна стрелба. Успех да захвърля една бомба одринка и без колебание скочих в двора на съседите ни роднини. Благодаря на Бога никъде не бех ранен, въпреки че куршумите пицеха около мене. Лутайки се, да намеря изход през този обръч, чувствах, че скоро ще се съмне. Намерих за най-благоразумно да се подвря под едни дърва в един двор. Току-що се нагласих с оръжието и главата към изхода на дупката и виждам как двора се изпълни с глъч и да викат „бу акшам бурда комита вариди“¹⁸⁰. Достатъчно бе некой да се наведе и надзърне към дупката – разбира се, че щеше да опита първия куршум, но и аз сега немаше да бъда жив. Убийствата и пожарищата беха в разгара си. Чувствам дори горещината на горещите къщи около мене. През втората вечер през пепелищата и разредените кордони успех да се добера до полето. Два дена и две нощи нито хлеб, нито вода съм сложил в устата си. На третия ден се добрах до Пирина, местността Хайдушкото кладенче, където намерих част от четата и много бежанци. След няколко дена се прехвърлихме към Рилския манастир, където почнахме да прескачаме до съседните на Разлог села. Впоследствие се научих, че през дните на въстанието аз съм претърпел много злини от тираните турци. Баща ми и брат ми Никола – убити, убити били и други братовчеди и роднини, къщата ни опожарена, добитъка разграбен, жена ми ранена в главата и арестувана най-напред в конака и после в дома на един свещеник, а с двете ми деца какво е станало още не знаех. Уреди се специална група, която трябва да измъкне в пазарен ден на всеки четник семействата до най-близкото село Годлево, откъдето четата ще ги прехвърли във вътрешността. Така и стана. След дадената амнистия от турското правителство се завърна жена ми и двете ми деца, а за мене бе ясно, че никаква амнистия не би била състояние да ме спаси, тъй като вече се говорило, че единия от Циговите комити е жив. Аз заминах за Ахчелебийско, с. Райково и Устово. В тоя край с население повече българо-мохамедани не бех обезпокояван. Турците от Разлог направили опит да си отмъстят на сина ми, още дете, като хванали турски ловджии и искали да го стрелят на нишан. По щастлива случайност се бе спасило. С куриер и него прибрах при мене в Райково. През цялото време аз не престанах да работа за Освобождението, като бех във връзка с местния ръководител Димитър Лелов, учител. С навлизането на българската войска през 1912 г. ние сформирахме чета под войводството на войводата Гюмушев¹⁸¹. Четата ни бе в услуга на нашата войска, като на няколко пъти взех участие в сражения. С четата отидох до Дедеагач, след което заболех от простуда и се завърнах в Райково и в последствие в Разлог. Понастоящем преживявам старините си в родния ми гр. Разлог,

¹⁸⁰ „Има комити тука тая вечер“ (тур.).

¹⁸¹ Никола Гюмушев е войвода на ВМОК и ВМОРО, родом от с. Райково (Смолян).

но без собствен дом и без всекакъв приход за сносно живеене със съпругата ми.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп.4 а.е.95.

№ 96

Георги Димов Вълев (75 г.)
род. от Малко Търново
жив. във Варна
30.04.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, участвал в Преображенското въстание.

Семейство: съпруга Донка, р. 1881 г.

Животописна бележка: „През 1900 г. влезох в легалната революционна организация в гр. Малко Търново, като дадох клетва пред ръководителя на същата г-н Димо Янков¹⁸² и Райко Петров¹⁸³. Възложено ми бе да пренасям хранителни припаси до четниците, които ги предавах на време. Такива носех и на Георги Константинов¹⁸⁴ и Петко Пухов¹⁸⁵, след като направиха покушение върху Дяков. Втората задача ми бе да посрещам четници и да ги превеждам по места, непознати за тях; тъй също и войводите Кондолов и Камилски¹⁸⁶, които бяха доверени на мен, да ги развеждам из къщите, които ги интересуваха, до М. Търново. Напоследък станах подозрителен пред турската власт и бях поставен под наблюдение и пред навечерието на въстанието имах една среща с турския горски стражар Нежи Ефенди (който) ми беше добър клиент, докато аз бях бръснар, каза ми веднага да напусна града, тъй като властта щяла да ме арестува, и аз още същия ден напуснах легалния живот и с пушка в ръка се присъединих към четата на Георги Константинов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹⁸² Димо Янков (1875–1965) е български революционер, общественик и народен представител, родом от Малко Търново.

¹⁸³ Райко Петров (1876–1933) е ръководител на Околийския комитет на ВМОРО в Малко Търново, роден в Малко Търново.

¹⁸⁴ Георги Костадиев Шивачев (1879–1942) е деец на ВМОРО, родом от Малко Търново.

¹⁸⁵ Петко Пухов (1880–1946) е одрински деец на ВМОРО, родом от Малко Търново;

¹⁸⁶ Стоян Камилски (1870–1938) е одрински деец на ВМОРО, родом от с. Камилите, Малкотърновско.

388к, оп.4, а.е.96.

№ 97

Георги Костадинов Дукоолу (68 г.)
род. от Стоилово, Малкотърновско
жив. във Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка взел участие в Преображенското въстание.

Семейство: съпруга Ирина на 63 г., дъщеря Мария на 31 г., дъщеря Мара на 29 г., дъщеря Дафина на 14 г., син Костадин на 24 г., син Илия на 20 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм земеделец, че съм женен с 5 деца, че бях член на организираната чета на войводата Дико Георгиев Джелебов и като такъв, с оръжие в ръка, съм взел участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители, и че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4.а.е.97.

№ 98

Георги Тодоров Пейчев (62 г.)
род. от Малко Търново
жив. във Варна
01.03.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО, на обучение при М. Герджиков; четник при Петър Ангелов; участвал във Въстанието в Тракия.

Семейство: съпруга Пауна, р. 1896 г. и осиновен син Георги Костадинов, р. 1931 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 13 март 1881 г. в гр. Малко Търново. Баща ми беше терзия-шивач. Отиваше често в България да шие по селата. Когато бях в второ отделение отидох и аз при него в Бургас, чираче у поп Коларов, където и завърших основното си образование. През зимата на 1903 г. отидох си в Малко Търново, където за първи път чух, че има комитети за въстание против Турската власт и видях пушки кримки у приятелите си Янко и Димитър Ефтимови, които им били дадени от организацията. Тук в мен се породило желание и аз да имам пушка и аз да бъда в организацията. Тъкмо по това време бяха предадени и убити Пано¹⁸⁷ (и) Равашопла¹⁸⁸ с четата му в с. Сърмашик и затова турците бяха станали много подозрителни. Моето стоене в Малко Търново бе невъзможно и аз една вечер избягах обратно в Бургас. Там се запознах със Ставри Янев от Бунар Хисар, Янко Керекичин и др. Те ме заведоха в с. Алан Кайрак, където ме зачислиха към хората на войводата Михаил Герджиков, и останахме да ни обучават с пушки и хвърляне на бомби повече от един месец. Бяхме около 500–600 души. След като се запознахме с оръжието, дадохме ни формено облекло, раздадохме ни пушки патрони и бомби и една вечер преминахме границата със съдействието на граничния български офицер. Подир няколко дни стигнахме в местността Петрова Нива, където заседаваше конгреса Михаил Герджиков, Георги Кондолов, Дико Желябов, Цено Куртев¹⁸⁹, Петър Ангелов и др. По това време пристигат в с. Стоилово около 200 души войска, а една група от около 30 души дойде в Петрова Нива, с които ние завързахме сражение и убихме от тях двама, а другите избягаха. Конгреса ни разпредели на чети, като ни възложи да организираме и въоръжиме местното българско население. Аз останах в четата на Петър Ангелов с район Пиргоплово¹⁹⁰ – Мажура, а четата на Цено Куртев с район Резово–Блаца¹⁹¹, та, като съседни места, ние действахме двете чети заедно. Двете чети наброявахме около 60 души, но, след като организирахме местното население от районите ни, станахме около 200 души. Два дни преди въстанието войводите Цено Куртев и Петър Ангелов се събраха и си изработиха план на действие как да нападнем турските села Корколиба и Еняда. В това време дойде попа от с. Пиргоплово и ни съобщи, че дошли в селото им турски аскер около 30 души. Взехме решение да ги нападнем двете чети едновременно, за да им вземем оръжието. Обградихме селото започна се сражение с турците, които се бяха скрили в една двуетажна

¹⁸⁷ Пано Ангелов Апостолов (1879–1903) е одрински войвода на ВМОРО, родом от с. Башклисе, Софийско.

¹⁸⁸ Никола Атанасов-Равашопла (1863–1903) е деец на ВМОРО, четник на Михаил Герджиков и Пано Ангелов.

¹⁸⁹ Цено Куртев (1877–1905) е български подофицер, ръководител на Инеадския революционен участък на ВМОРО, родом от Златица.

¹⁹⁰ Пиргопуло е село в Лозенградско, съществувало до 1913 г., когато населението му се изселва в България – предимно в с. Кости, Малкотърновско.

¹⁹¹ Дн. Сислиоба в Турция.

къща. По обяд запалихме къщата, някои от турците изгоряха, а други избихме и вземахме 8 пушки. Тук падна убит четника Атанас Хлебаров от Ямбол и един от местните селяни. Един от турците хванахме жив и го изпратихме с писмо до каймакама във Василико. На 6 август 1903 г. тръгнахме двете чети за с. Куртколиба и, току-що пристигнахме, чухме бомбата от Василико – сигнала за въстанието. Заградихме селото обаче турците усетиха и ходжата започна да вика на населението да бягат. Имаше случайни турски войници, които откриха огън срещу нас. Завърза се усилена престрелка. Оставиха път на населението да бяга към Еняда, а селото запалихме. На другия ден продължихме пътя си за с. Еняда. Целта ни беше да вдигнем във въздуха фара и да нападнем турската войска. Обаче селото беше изпразнено, турците бяха избягали с лодки. Убихме пазача на фара, поставихме динамит и вдигнахме фара във въздуха. Имаше грамадни складове въглища дървени, които запалихме заедно със селото и така станахме пълни господари на цялата околност на районите ни в продължение на 25 дни, докато дойде редовна турска войска около 25,000 души с артилерия, кавалерия и пехота за потушаване на въстанието. Куриер ни съобщи, че всички наши чети са се оттеглили в България, затова и ние се оттеглихме заедно с българското население от районите ни. Тогава събрахме всички мъже и деца от четирите села на районите ни и под наша охрана преминахме в България. Спряхме се в Аланкайрашката река. Там намерихме всички чети събрани, където и ние си оставихме оръжието. Тук бяха дошли наши и чужди кореспонденти, които ни направиха снимки и след това ни разпуснаха.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.98.

№ 99

Георги Христов Переликов (62 г.)
род. (непознато)
жив. в с. Белоградец, Варненско
22.04.1943 г.

Заслуги: участник в Илинденското въстание.

Семейство: преписката е изгоряла на 10.01.1944 при бомбардировката.

Животописна бележка: преписката е изгоряла на 10.01.1944 г. при бомбардировката.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.99.

№ 100

Георги Петрушев Кочев (60 г.)

род. в Пехчево

жив. във Варна

01.03.1943 г.

Заслуги: четник, влизал в сражения с гърци и турци.

Семейство: съпруга Велика, р. 1894 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм бил организиран в Македоно-одринската революционна организация в началото на 1904 г. и през пролетта на същата година заминах като четник в Македония с войводата Бончо Василев¹⁹² – ресенски войвода. По поръчение от София требваше да се присъединя към четата на Кузо Попов Блатски¹⁹³ – костурски войвода, и като сторих това в село Прекопана, Костурско. Влезъл съм неколккратно в сражения с другарите си от четата против турски аскер и гръцки чети: в сражение с гръцка чета над с. Прекопана и друга в самото село с турски аскер – сражение в с. Куманичево, в с. Габреш и край Преспанското езеро.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп.4, а.е.100.

№ 101

Георги Костов Денизов (65 г.)

род. в с. Осиково, Неврокопско

жив. в с. Лъджене¹⁹⁴, Пещерско

06.03.1943 г.

¹⁹² Бончо Василев (1872–1937) е български военен и войвода на ВМОРО, родом от Етрополе.

¹⁹³ Кузо поп Динов Блатски (1875–1907) е костурски войвода на ВМОРО, родом от с. Българска Блаца, Костурско.

¹⁹⁴ Днес част от Велинград.

Заслуги: като четник сражавал се с турската войска в с. Обидим, Разложкото поле, и с. Пирин през 1903 г.

Семейство: съпруга Гена на 63 г. и Костадин син на 35 г.

Животописна бележка: „През 1903 г., като нелегален четник, участвувах в Илинденското въстание в четата на покойния Стоян Мълчанков от с. Скребатно, Неврокопско. Взех живо участие в сраженията при с. Перин¹⁹⁵, Мелнишката местност „Св. Богородица“, с турския аскер (войници); от другарите ми убиха Илия Димитров от с. Осиково и др. След това в с. Обидим, при прекачването на бежанците поради вдигнатото въстание в Неврокопско, селата Обидим и Кремен, се сражавахме в Разложкото поле.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.101.

№ 102

Георги Божинов Трайков (64 г.)
род. в с. Колешино, Струмичко
жив. в с. Колешино, Струмичко
06.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; бил е куриер и милиционер, и за тази му дейност осъден на 2 г. строг тъмничен затвор.

Семейство: съпруга Калъпа на 60 г., син Йосиф на 22 г., снаха Ката на 22 г., син Димитър на 19 г., дъщеря София на 18 г. и син Васил на 15 г.

Животописна бележка: „Иминуция Георге Божинов Трайков бил съм през 1905 г. като милиционер и куриер, и съм продължил и 1922 г. като милиция и куриер на организацията – В.М.Р. Организация. И на заловяването на двама шпиони от селото ни бидех заловен от сръбската власт като куриер и много немилостно бит – дотолкова, що ме отведоха в струмичкия затвор като полумъртъв и, след като си дойдох в себе си, ме оковаха със тежки букагии. А после ме отведоха в гр. Скопие и тамо бидох осуден на 2 г. строг темничен затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹⁹⁵ Т.е. с. Пирин.

№ 103

Георги Иванов Каракашев (74 г.)
род. в с. Умлена, Беровско
жив. в с. Умлена, Беровско
29.04.1943 г.

Заслуги: легален деец на ВМОРО; осъден от сръбските съдилища на строг тъмничен затвор, излежал 9 месеца.

Семейство: съпруга Магделена на 76 г.

Животописна бележка: „През време на турското и сръбско робство над Македония заедно с брата ми Мито Иванов Умленски съм вземал видно участие в легалната борба за свободата на Македония. Служил съм като ятак и канал при преминаването на разни чети и пренасяне на оръжие, поради което съм минавал за опасен и съмнителен човек пред сърбите и затова постоянно бех под наблюдение от тях. Особено поради това, че брат ми беше емигрант от 1918 до 1941 г. в гр. Горна Джумая, сърбите ме тормозиха извънредно много и ме съсипаха материално, като ми налагаха тежки данъци. През 1927 г. аз и Глигор Митрачински (сега покойник) бехме повикани в местността Голак, Златкови колиби, от трима четници, изпратени до мен от брат ми в Горна Джумая. Последните ни повериха, че имат заповед от ВМРО да убият генерал Ковачевич в гр. Щип и поискаха да ги преведем до с. Винаца, Кочанско, което веднага извършихме. След убийството на генерала ние бехме издадени на сърбите и аз бех арестуван и закаран в затвора в гр. Царево село. След като бех бит жестоко, измъчван нечовешки да издам всички замесени в тази афера, поставиха ме посред зима и нощно време да стоя бос в р. Брегалница, хвърлиха ме в затвора и след 9 месеца ме пуснаха. Вследствие на този побой изгубих здраве и сега съм неспособен за физическа работа.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 104

Георги Миленков Ников (63 г.)
род. в с. Киселица, Царевоселско
жив. в с. Киселица, Царевоселско
01.05.1943 г.

Заслуги: организационен член на ВМРО, осъден на 2 г. тъмничен затвор;

Семейство: съпруга Спасена на 60 г., син Салтир на 35 г., син Иван на 29 г., син Петър на 22 г., дъщеря Ката на 17 г., дъщеря Фима на 16 г., снаха Фрона на 35 г., внук Павле на 9 г., внучка Даринка на 7 г., внучка Радка на 6 г.

Животописна бележка: „Още за време Турско, 1906 г., бех в организацията на комитето за действието на Илинденската организация до края на 1922 г. Сръбската власт ме затвори в затвора и бех осъден 2 г. и издържах в затвора със окови. Затова съм жизнеспособен на 50% и не мога да се издържавам. В 1914 г. брат ми сърбите го заклаха в Царево село заради нашето дело.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.104.

№ 105

Глигор Янчев Петров (65 г.)
род. в с. Василево, Струмичко
жив. в с. Василево, Струмичко
04.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО бил е милиционер и куриер; осъден на затвор и лежал 6 месеци;

Семейство: съпруга Ана на 63 г., син Павле на 33 г., син Кирил на 23 г., дъщеря Люба на 21 г., снаха Мита на 35 г., внучка Йордана на 10 г., внучка Милойка на 6 г. и внук Алекса на 2 г.

Животописна бележка: „Стъпил съм в Македоно-одринската организация от 1901 г. като куриер и милиционер и това постоянно наоръжен с денове не съм се връщал дома си. Като такъв, около 1905 г.,

от засада заедно с един мой другар убихме турчина гонител Айдара, арнаутин. Работата ми беше се до 1912 г. И в Сръбско продължих делото, вследствие на което един ден, около 1932 г., бех в общината, а сърбите търсеха само рачка и, приказвайки за портрета на сръбския крал, един писар църногорец веднага казва ни, че сме говорили лошо за краля им и извикаха жандари, бой голем, щото единия мой другар умре после некой ден, бидейки арестувани. Аз лежах осъден 6 месеци. Има доста да кажа, но мисля да е това достатъчно“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.105.

№ 106

Георги Траянов Витанов (69 г.)

род. в с. Илиово, Кочанско

жив. в с. Илиово, Кочанско

14.04.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка е взел живо участие в освободителните борби за освобождението на Македония.

Семейство: син Методий на 24 г., син Петър на 20 г., син Александър на 14 г.

Животописна бележка: „Още от детинство през Турското робство през 1889 г. съм почнал като куриер с войводата Чакъров¹⁹⁶, Ангел Винишки¹⁹⁷, Велко Железаров¹⁹⁸, Кръсто Бугарията¹⁹⁹, Борис Сарафов, легендарния Гоце Делчев, Мише Развигоров²⁰⁰, Лука Иванов²⁰¹, Стамен Радовишки, Аргир Манасиев и през 1914 г. бех подгонен от мръсните

¹⁹⁶ Вероятно Александър Чакъров, войвода на ВМОК, родом от Щип.

¹⁹⁷ Ангел Димитров Винишки (1860–1902) е ръководител на Виничкия революционен комитет, куриер на ВМОРО и съратник на Гоце Делчев, родом от Винаца.

¹⁹⁸ Вероятно Велко Миков (1880–1903) – войвода на ВМОРО в Кочанско и Радовишко, родом от Кула.

¹⁹⁹ Кръсто Георгиев-Българията (1874–1913) е войвода на Македонския комитет и ВМОРО, роден във Враца.

²⁰⁰ Мише Развигоров (1873–1907) е български просветен деец и виден войвода на ВМОРО, родом от Щип.

²⁰¹ Лука Иванов (1867–1906) е български офицер и воденски войвода на ВМОРО, родом от Панагюрище.

сърби, като избегах в България с войводата Мите Блатчанецът²⁰² и при едно стражение бех ранен в местността „Равна вода“. Същата година бех назначен като помощник войвода, като се бих в с. Драгобраще при черквата, като вземах един кон. През 1922 г. бех назначен за околийски войвода от легендарния войвода Тодор Александров и ходих до 1927 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.106.

№ 107

Георги Янчев Михалчев (65 г.)
род. в Лозенград
жив. в Бургас
23.02.1943 г.

Заслуги: четник на Кръсто Българията и влизал в сражения на няколко места в Одринско срещу турците като четник и революционер с оръжие в ръка.

Семейство: съпруга Стоянка, р. 1889 г., син Михаил, р. 1909 г., дъщеря Тодорка, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Той е почтен гражданин, не се числи към никакви противодържавни организации, редовен член на Илинденска организация²⁰³, в която, като въстаник, е взел активно участие за освобождението на брата роб. Действувал с революционерите в Тракия и днес пак си е член в Илинденската организация.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.107.

²⁰² Димитър Костадинов-Блатцалията е кочански войвода на ВМОРО, родом от с. Блатец, Кочанско.

²⁰³ Има предвид ВМОРО.

№ 108

Григор Янков Попов (64 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
04.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник с четата на войводата Йордан Георг. Мешков²⁰⁴; участвувал в сраженията в с. Гьоктепе на 06.08.1903 г. срещу турската войска за свободата на Тракия.

Семейство: съпруга Марина Попова.

Животописна бележка: „Донасям ви господин директоре, че от събраните сведения чрез разпита на участващи в Преображенското въстание в Странджа лица – едно от които е и на войводата на звездецката чета Йордан Георгиев от М. Търново, се установява, че Григор Янков Попов от Малко Търново е вземал активно участие във въстанието, като с оръжие в ръка се е сражавал с четата на войводата Йордан Георгиев в с. Гьоктепе (Звездец) на 6 август, стар стил, 1903 г. против турската войска за свободата на Тракия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 22.10.1944 г.

388K, оп.4, а.е.108.

№ 109

Гйошо Андов Нацев (72 г.)
род. във Велес
жив. във Велес
08.03.1943 г.

Заслуги: В 1906 г. по аферата на Крум Зографов²⁰⁵ емигрирал в гр. Кюстендил, а Скопският извънреден съд го осъдил на доживотен затвор.

Семейство: съпруга Пандора, р. 1874 г.

²⁰⁴ Йордан Георгиев Мешков е одрински войвода на ВМОРО, роден в Малко Търново.

²⁰⁵ Крум Зографов (1884–1922) е деец на ВМОРО и Македонската федеративна организация, родом от Велес.

Животописна бележка: „Като истински родолюбец, който е работил за освобождението на Македония и обединението на българския народ в 1906 г. по аферата на покойния Крум Зографов, в която бех замесен и аз, за да не попадна в затвора, избегах по канален ред в гр. Кюстендил. След моето бегство Скопския извънреден съд задочно ме осъди на смърт. Освен това, като национален деец, бил съм дълги години член в епархиалния съвет член в училищното настоятелство, а от 1904 г. до моето бегство непрекъснато съм бил член на съдебната комисия на Македоно-одринската революционна организация за гр. Велес и околията. Като доказателство за моята родолюбива дейност прилагам и писмото на дирекцията на националната пропаганда.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 13.03.1944 г.

388К, оп.4, а.е.109.

№ 110

Георги Андреев Гарев (66 г.)
род. в Башино село
жив. в Куманово
19.04.1943 г.

Заслуги: помощник-войвода, осъден на 4 г. затвор от сръбските власти.

Семейство: той роден през 1877 г.

Животописна бележка: „От 1902 г. се зачислих към легалната революционна организация и бех назначен за помощник селски войвода в с. Башино село. Там изпълнявах и длъжността куриер на всички преминаващи през Вардара чети и материали. През 1904 г. по повод и във връзка с организационни въпроси и убийството на един сръбски шпионин аз бех от турците арестуван и осъден на 5 г. строг затвор с вериги, като затвора излежах до 1908 г. в Куршумли хан. След Юриета²⁰⁶ бех заставен да се преселя в гр. Куманово, където отново влезох в състава на местната организация и вземах живо участие в освободителното движение. През Сръбския режим аз бех морално и материално тормозен и съсипан, без обаче да ми разклатат верата в нашата победа. При отстъплението през 1941 г. бех арестуван, но не успях да ме убият и то благодарение на бързото Германско настъпление.“

²⁰⁶ Хуриета.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.110.

№ 111

Георги Ангелов Месов - Бирбучука (63 г.)
род. в с. Старчища²⁰⁷, Неврокопско
жив. в Неврокоп
05.03.1943 г.

Заслуги: през 1909–1912 г. бил четник при войводите Г. Занков, Хр. Чернопеев и Чавдаров²⁰⁸ и др., с които участвувал в сражения с турската войска при местността Голак; през 1912 г. участвувал в М.О. опълчение; раняван 2 пъти.

Семейство: женен с 3 деца.

Животописна бележка: „През 1906 и 1907 г. бех войвода на селската милиция. През 1909, 1910, 1911 и 1912 г. бех нелегален четник при войводите Г. Занков, Хр. Чернопеев и Чавдаров. През 1912 г. бех с войводите Стоян Мълчанков, Стоян Филипов²⁰⁹, с когото водихме сражение с турската войска при местността Голяк, над с. Марчево, околия Неврокопска, преди пристигането на българската войска. Първи влезохме в гр. Неврокоп и обявихме свободата. В края на 1912 г. зачислих се в М.О. опълчение, XIII Кукушка дружина, до края на Балканската война. В това време водих пет сражения, ранен два пъти, а един път бях ранен при местността Голак. В началото на Европейската война бех в партизанския отред под войводството на Ст. Филипов и после зачислен войник в 6-ти македонски полк до 1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.111.

²⁰⁷ Дн. Перитори в Гърция.

²⁰⁸ Стефан Чавдаров (1883–1944) е драмски войвода на ВМОРО, родом от Стара Загора.

²⁰⁹ Стоян Филипов (1877–1944) е български общественик, народен представител и неврокопски войвода на ВМОРО, родом от Старчища, Неврокопско.

№ 112

Георги Петров Градинаров (73 г.)
род. в с. Любенова махала
жив. в Бургас
22.02.1943 г.

Заслуги: с четата на Кръсто България участвувал в сражения с турците;

Семейство: съпруга Сотирка, р. 1886 г., син Никола, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Чистокръвен българин. Още преди 1903 г. е приет за член в революционната организация и зачислен към четата на Кръсто България, действующа в Чокенско-Одрински вилает. Влизали в стражение при с. хаджи Талишман, разбили турските пълчища и продължавали в походи на разни краища, и в края на октомврий разпуснали се и се прибрали в България. Член е и сега в организацията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.112.

№ 113

Градю Николов Градев (64 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Бургас
10.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник в четата на войводата Дико Джелебов; сражавал се е с турците при с. Стоилово и Гьоктепе с войводата Юрдан Мешков.

Семейство: дъщеря Марийка, р. 1912 г., син Кирил, р. 1919 г.

Животописна бележка: „Той е илинденец и през 1903 г. е бил зачислен в четата на Дико Джелебов, и със съзнание е взел активно участие във въстанието през 1903 г. Сражавам се при с. Стоилово, сетне при с. Гьоктепе с войводата Юрдан Мешков, след което се оттеглили.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.113.

№ 114

Георги Филипов Арnaudов (60 г.)
род. в с. Търлис²¹⁰, Неврокопско
жив. в Неврокоп
28.02.1943 г.

Заслуги: след 1903 г. бил четник, сражавал се с турската войска; бил на заточение на о-в Родос 2 г. и бил осъждан на смърт за политически деяния.

Семейство: женен с 4 деца.

Животописна бележка: „Бех нелегален четник след 1903 г. с войводите Динката Дробенов²¹¹, Занков, Чавдаров и една година в четата на Илия Титимов (Заяка)²¹². Бех на заточение две години на остров Родосто²¹³. Бех осъден на смърт от турските съдилища. Присъдата бе в случай на смърт три дена часовой да пази гроба. След излизане от затвора продължих нелегалния си живот в четата на Илия Титимов до войните с турците. Сражавал съм се с турски войски в с. Старчища, дето убиха другаря ми Стоян Баталов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.114.

№ 115

Георги Иванов Шиперков (66 г.)
род. в с. Дъмбени, Костурско²¹⁴
жив. в Пловдив
27.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в организираните чети с оръжие в ръка, в сражения против поробителите.

²¹⁰ Дн. Ватитопос в Гърция.

²¹¹ Костадин Дробенов-Динката е неврокопски войвода на ВМОРО, родом от с. Търлис, Неврокопско.

²¹² Илия Тетимов (1885–1922) е войвода на ВМОРО и ВМРО, роден в с. Ковачевица, Неврокопско.

²¹³ Не в Родосто, а на о-в Родос.

²¹⁴ Дн. Дендрохори в Гърция.

Семейство: съпруга Яна, р. 1878 г., синове Иван и Методи, снахи Надежда и Анка, внуци Мария Иванова, Фанка Методиева, Георги Методиев.

Животописна бележка: „Роден съм през 1877 г. в с. Дъмбени, Костурско. През 1895 г. бех посветен в идеите на ВМРО и записан като член на същата. Това сториха Лазар п. Трайков²¹⁵ и Чолаков. В онова време мои най-близки другари и сподвижници беха Ставро Кала Буров, Янко Прешленков, Иван Грежов и др., от които първите двама са сега покойници, а третият живее във Варна. В 1902 г. бех отвлечен от турците от лозето, където работех, и бех бит до смърт, за да изкажа както моето, така и на другарите ми, оръжие и местото, където се крият другите комити. След като не можах да научат нищо, ме хвърлиха полумъртъв в дерето, където бех открит от добри хора случайно и спасен от явна смърт. В 1903 г. участвувах в едно сражение, което стана преди Илинден, а именно на 23 май. Сражението стана в местността Локвата и бе изнесено от четите на Лазар поп Трайков и Васил Чакаларов. В това сражение бех ранен в крака и останах полумъртъв, скрит в гората, и впоследствие намерен от Христо Дуров и докаран на лечение в с. Жупанища, и след двумесечно лечение постъпих отново в четата. В това големо сражение освен мене беха ранени още няколко четници и паднаха убити 15 души. Убити – Пандо Близнаков, Иван Бекиров, Ставре Золев, Петър Кърманов и др. Живи другари, които взеха участие в това сражение, са Васил Матушаков, сега жител на гр. Пловдив, Петър Марков, сега жител на София и др. По време на въстанието съм взел живо участие в четата на горните войводи в следните сражения: две сражения на Локвата, в с. Апоскеп, на Ковач планина, над с. Кономлади, където убиха другария ми Наполеончето – учител, след това в Черна гора, при влашкото с. Псодери, Леринско. В турското село Жервени, което изгорихме и където избихме доста турци и дадохме в жертва нашият другар Атанас Пачков от родното ми село Дъмбени. В Грамос, където убихме няколко турци и където падна убит един от нашите четници. Сега живея в гр. Пловдив и немам нито пенсия, нито доход повече от 2500 хил. лева месечно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.115.

²¹⁵ Лазар Поптрайков (1878–1903) е виден деец на ВМОРО, костурски войвода, родом от с. Дъмбени, Костурско.

№ 116

Георги Паряско Белчев (75 г.)

род. в Разлог

жив. в Разлог

07.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в Освободителните борби като четник с оръжие в ръка през 1903 г.; участвувал с оръжие в ръка в сражения с турската войска при нападението на с. Белица, Разложко.

Семейство: съпруга Милана Георг. Дuceва Белчова на 76 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм бил член на В. М. Р. Организация от началото до 1912 г. (освобождението ни от турско робство); че като член на същата организация взех участие в сраженията на четите с турския аскер, а именно – при нападението, извършено от четата, предвождана от Петър Каназирев²¹⁶ на село Белица, Разложко, през 1903 г., месец септември – годината на обявяването на Илинденското въстание; че съм взел участие и в сражението на четата ни с турския аскер, за да дадем помощ на четата на полковник Янков в с. Белица, Разложко.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.116.

№ 117

Григор Димитров Станков (75 г.)

род. в Енидже Вардар²¹⁷

жив. в Пловдив

18.02.1943 г.

Заслуги: участие е взел в освободителни борби в Македония от 1903 до 1908 г., като четник в четите на войводите Апостол Петков Терзиев и Христо Думчев²¹⁸ и се е сражавал с оръжие в няколко сражения, в различни места при подножието на Паяк планина.

²¹⁶ Петър Каназирев (1870–1931) е български предприемач, дарител и деец на ВМОРО, родом от Разлог.

²¹⁷ Дн. Яница в Гърция.

²¹⁸ Христо Думчев Бабянски е български хайдутин и войвода на ВМОРО, родом от с. Бабяни, Ениджевардарско.

Семейство: вдовец, дъщеря Сийка, р. 1914 г., дъщеря Милка, р. 1927 г., син Димитър, р. 1916 г., син Атанас, р. 1921 г.

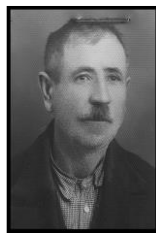
Животописна бележка: „През 1898 г. бех просветен в Македоно-одринската организация от учителите си Христо Матов²¹⁹ и Иван Гарванов в Солунската гимназия, където следвах образованието си. Същата година напуснах гимназията и станах деен член на Ениджевардарската тайна организация. През 1902 г. бех назначен за учител в с. Либяхово. След изпита на учениците ми и атентата в Солун бех принуден да остава културната си дейност, за да влезе в редовете на Ениджевардарската чета на легендарния войвода Апостол Петков Терзиев. През 1903 г. водихме сражения при следните селища: с. Радомир, между с. Баровица и Църна Река, тук сраженията продължиха към 20 часа; Гола Чука, Беш Бунар; Лесковските воденици; между Ениджевардарско и Гевгелийско. В 1904 г. имахме големо сражение, в което бех и леко контузен с подвойводата Христо Думчев от с. Бабяни. Сраженията водихме в местностите Трите бари, между селата Мандалево и Ново село. Тук дадохме един убит и няколко тежко ранени. По-горните сражения ставаха в подножието на Паяк Планина. Престрелки имахме при Ениджевардарското блато с гръцки андарты и войници от началото на 1905 г. до 1908 г. Четата ни се състоеше от 154 души, от които живи до днес сме останали към 16 души. През 1908 г., след издаването на конституционно управление за Македония и Одринско, сложихме оръжието си. Същата година бех назначен за учител в с. Бабяни. Учителствах през следните години: 1908, 1909, 1910 г. в с. Бабяни. 1910–1911 г. в с. Литовой; 1911–1912 г. в с. Въдрища. В 1912–1913 г. в с. Бабяни. В края на 1913 г. гърците ни изгониха от училищата, като отвориша гръцки такива. От 1913 г. до 1922 г., като българин, бех преследван и затварян на няколко пъти из гръцките затвори. През 1923 г. успех да се изселя заедно със семейството си в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.117.

№ 118

Георги Петров Горганов (67 г.)
род. в с. Бобища, Костурско
жив. във Варна

²¹⁹ Христо Матов (1869–1922) е член на ЦК и на Задграничното представителство на ВМОРО, теоретик на десницата в организацията, родом от Струга.

11.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник в четата на Тома Давидов²²⁰; през Илинденското въстание е бил селски войвода; с оръжие в ръка е взел участие във всички сражения с турския аскер.

Семейство: съпруга Урания, р. 1888 г., син Любомир, р. 1921 г., и дъщеря Дочка, р. 1926 г.

*Животописна бележка*²²¹: „От 1900 г. бех член на ВМОРО в родното ми село. През 1902 г. бех на работа в България и изиявих желание да замина в Македония като комита в некая чета. Желанието ми се изпълни. На 08.09.1902 г. заминах четник в ревизионната чета на Втори Битолски революционен районен окръг под началството на Тома Давидов и Христо Настев²²². Като такъв взех участие и в сражението при с. Оздолени, Охридско, където падна Давидов. През Илинденското въстание 1903 г. по назначение бех войвода на селската чета в родното ми село на полския участък. Като такъв, с четата, начело с горските началници на Костурския район, взех участие при превземането на Влахоклисура и Невеска и след това и в сраженията при с. Пожарско, планина Чеган, с. Черновища и Котори. След въстанието емигрирах в България. През въстанието турския аскер и башибозук опожариха родното ми село. Къщата ни изгориха, а движимите ми имоти ограбиха. През 1905 г. заминах в Аржентина на работа. В Буенос Айрес образувахме Македоно-одринско братство, на което бех председател, и притежавам удостоверение за заслуга. През Балканската война бех в дружината на МО Опълчение, от което притежавам уволнителен билет № 639. През общата война бех във II дружина, 7-ма рота, 3-ти взвод на 7-ми македонски полк, и от Беласица ме изпратиха, командироваха в 5-ти опълченски полк. Повторно бех мобилизиран в 5-та батарея във Варна и притежавам уволнителен билет № 130 от 11–10.1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.118.

²²⁰ Тома Давидов (1868–1903) е български офицер, войвода на ВМОК и ВМОРО, роден в Ловеч.

²²¹ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№8);

²²² Христо Настев (1876–1962) е български просветен деец и войвода на ВМОРО, родом от Щип.

Георги поп Николов (68 г.)
род. в с. Карахадър, Лозенградско
жив. в Созопол
10.04.1943 г.

Заслуги: бил осъден от военния съд в гр. Одрин и излежал три години в същия затвор, строг тъмничен затвор.

Семейство: съпруга Дафина на 54 г., дъщеря Цвета на 27 г.

Животописна бележка: „Член съм на Македоно-одринската революционна организация. Посветен бях от брат ми Яни Попов, ръководител на местната революционна организация в с. Карахадър. През лятото на 1900 г. стана известната Керемедчиоглува афера²²³, която засегна интелигенцията на Лозенградска, Бунархисарска и Бабаескийска околии. Брат ми Яни, ръководител на селската революционна организация, който взе участие в превеждането на четата, която залови лекаря Кермидчиоглу, бе издаден и потърсен в полицията. Той сполучи да избяга в Свободна България, а аз, като чирак при него, бях арестуван. След като ни разпитаха, ме освободиха. Избягаха също и баща ми – свещеник Никола Янев, и брат ми Димитър поп Николов. Те бяха осъдени задочно от одринския военен съд. Преди да научи за осъждането си баща ми се върна в село по покана на Лозенградския архиерейски наместник, който съобщи на него и на нас, че опасност има само за синовете му, а не и за него. След завръщането си обаче той бе заловен от властта и изпратен в Одринския затвор, където бе осъден и изпратен на заточение в Паяз Кале²²⁴, Мала Азия, където стоя до месец септември 1904 г. Вследствие на тая афера семейството ни бе поставено под непрекъснат тормоз и разсипано. Властта бе насъсквана към това от четворица селски шпиони, които със своите доноси бяха хвърлили в затвора и изпратили на заточение, както споменах по-горе, баща ми и много други българи, които работеха за свободата на Одринско. През месец юний 1901 г. един от тия шпиони бе убит от нарочно изпратена за целта чета. Създаде се нашата, Карахадърска политическа афера, вследствие на убийството цялото семейство – майка ми, аз и малолетните ми братчета Илия и Костадин бяхме арестувани, заедно с 24 души съселяни, също така членове и съмишленици на революционната организация. След 45-дневни побоища

²²³ Керемедчиоглувата афера избухва през юли 1900 г. в Лозенградско след пленяването на гръцкия лекар и чифликчия Костаки Керемидчиоглу от българска чета, водена от Георги Тенев. Четата освобождава Керемидчиоглу срещу откуп от 800 лири, но следват големи гонения срещу организацията в Лозенградския и Бунархисарския район.

²²⁴ Бязз кале.

и разпити майка ми и братчетата ми бяха освободени срещу големи парични откупи. Аз и останалите 24 души бяхме изпратени в Одрин, где то бяхме съдени от Военния съд (Дивани харп); съдът повечето ги оправда и ги освободи, а мен осъди на пет години строг, тъмничен затвор. Излежах три години в лозенградския и одринския затвор и бях освободен през 1904 г. След амнистията и освобождението си от затвора през 1904 г. и 1905 г. посрещах и превеждах революционната чета на брат си Яни Попов и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.119.

№ 120

Георги Тодоров Атанасов (60 г.)
род. в с. Яна²²⁵, Бунархисарско
жив. в с. Страшимирово, Варненско
09.04.1943 г.

Заслуги: Участвувал в Преображенското въстание. Взел е живо участие с оръжие в ръка като четник в четата на капитан Шиваров²²⁶; постъпил като доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Рада Георгиева, р. 1891 г., син доведен Свободко, р. 1929 г. и дъщеря Петранка Георгиева, р. 1934 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Яна, Бунархисарско, през 1882 г. от родители българи. Още от млади години аз се посветих на революционното дело за освобождението на поробената ни родина и участвувах в комитетите и четите. Още преди въстанието в 1903 г. с четата на капитан Шиваров аз навлязох в Странджа планина и през време на въстанието – Преображенското въстание 1903 г., с неговата чета се бихме при с. Граматиково, Малко Търновско, и го превзехме, като прогонихме турския аскер. След това аз минах в четата на поручик Стоянов и с него нападнахме с оръжие в ръка Каратопрашкия пост. След въстанието помагахме на населението да се прехвърли в България, след което и аз се прибрах в България. През време на Балканската война постъпих доброволец в МОО и участвувах в боевете с него през 1912–1913 г.“

²²⁵ Дн. Кайнарджа в Турция.

²²⁶ Пеню Шиваров (1873–1919) е български офицер, деец на ВМОК и войвода на ВМОРО, родом от с. Гита (Кара Терзилери), Чирпанско.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.120.

№ 121

Георги Атанасов Янков (64 г.)
род. в с.Барбарево, Струмичко
жив. в с. Барбарево, Струмичко
18.04.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в освободителното движение на Македония като униформен четник с пушка в ръка, поради което е бит и измъчван в затвора и осъден на 20 г. строг тъмничен затвор.

Семейство: дъщеря Мария на 16 г., Илинка на 14 г., и майка Милка на 90 г.

Животописна бележка: „Съм бил активен член на М.О.Р. организация през Турско време и съм вършил разни възложени ми длъжности. Подир дохождането на сръбската власт в нашия край и създаването на нова революционна организация взех живо участие в нея като активен член. През това време ми беше възложена куриерска длъжност и като такъв постоянно преминавах границата между Сърбия и България, превеждайки въоръжените чети във и от Сърбия. По този начин аз бех постоянно при четата през деня, а вечер вършех другите длъжности и то винаги въоръжен с пушка в ръце. За тези ми дейност сръбската официална власт ме посъмна и залови, и арестува през месец юни 1923 г., където бех освен осъден на 20 г. строг тъмничен затвор, но и силно малтретиран, биен и измъчван. И най-после след 16-месечно издържаване на наказанието ми, бидох амнестиран през месец септември 1924 г. и пуснат на свобода от нишкия областен затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.121.

№ 122

Георги Стаматов Щуров (71 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка е взел живо участие във Въстанието, станало на 06.08.1903 г.

Семейство: съпруга Желка на 66 г., син Балю на 22 г., дъщеря Мария на 32 г., син Стамат на 30 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик; че съм неграмотен; че по занятие съм земеделец; че съм женен с 3 деца; че бях член на организираната чета на войводата Дико Георгиев Джебев и като такъв, с оръжие в ръка, съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители, и че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.122.

№ 123

Георги Николов Борунсузов (62 г.)
род. в с. Ловча, Неврокопско
жив. в с. Ловча, Неврокопско
26.03.1943 г.

Заслуги: бил нелегален в четата на войводата Атанас Тешовски; сражавал се с турската войска.

Семейство: съпруга Злата на 61 г., син Петър на 29 г., снаха Николина на 22 г., внучка Елена на 4 г., внучка Здравка на 1 г. и внук Георги на 6 месеца.

Животописна бележка: „От 1897 г. бех член в Македоно-одринската организация. През въстанието 1903 г. бех нелегален в четата на войводата Атанас Тешовски. Стражавах се с турската войска в местността Сухия

върх над с. Голешово. През 1906 г. бех в четата на П. Милев. Стражавахме се в с. Зърнево с турската войска. През Междусъюзническата война бех войник в 34-ти пехотен полк, 3-та рота, девет месеци наред.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.123.

№ 124

Георги Иванов Стоянов (61 г.)
род. в с. Бадилен, Струмичко
жив. в с. Конарене, Струмичко
23.04.1943 г.

Заслуги: активен член на ВМРО и като такъв арестуван и осъден на 2 г. затвор, където е бил подлаган на ужасни мерки и изтезания.

Семейство: съпруга Вангелия на 59 г., син Кирил на 22 г., син Любен на 18 г., дъщеря Калина 16 г., син Христо на 13 г., син Лазар на 9 г.

Животописна бележка: „Подписаният Георгия Иванов Стоянов, родом от с. Бадилен, а живущ в с. Конарене, община Новоселска, околия Струмишка, заявявам, че бех активен член на М.О.Р. организация през Турско време. През това време върших длъжността куриер. Когато се създаде революционната организация през Сръбско време в нашия край, аз наново взех участие и като активен член на същата аз върших всички възлагани ми длъжности. Бех куриер и милиционер. Постоянно се сношавахме с местната чета и често пъти по цели месеци се задържавах към четата, без да се явявам в селото при домашните ми. Затова дело сръбската власт ме арестува и съдебните власти ме арестуваха и осъдиха на 2 години. Арестуваха ме през месец юни 1923 г., ме пуснаха през месец септември 1924 г., като бидох ослободен, понеже ме амнистираха. По този начин изтърпех цели 16 месеца. През леженето ми в затвора аз бивах подлаган на ужасни мъки и изтезания. И то всичко това, за да могат да изтъргнат от мене тайната на организацията, но аз въпреки нечуваните мъки издържах и не открих нищо организационно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.124.

№ 125

Георги Митушев Кръстев (67 г.)

род. в с. Куклиш, Струмичко

жив. в с. Куклиш, Струмичко

23.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; селски войвода, сражавал се с неприятеля дълго време за свободата на родината.

Семейство: син Тимо на 42 г., снаха Савета на 47 г., внук Киро на 18 г., внучка Зорка на 16 г., внук Христоман на 14 г., внучка Олга на 12 г., внук Йосиф на 10 г., внучка Милица на 6 год., снаха Кумяния на 30 г., внук Трайчо на 8 г., внук Атанас на 6 г., син Славчо на 37 г. снаха Фида на 36 г., внук Васил на 12 год., внучка Нада на 6 г., внучка Луза на 2 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в М.О.Р. Организация от 1900 г. като войвода на селската организирана чета. Като такъв 1904 г. откри се четата на Кръсто Новоселски в селото ни, завърза се големо стражение, аз одма наоръжих местната чета и стъпихме в стражението, което трая ден и нощ. Пристигнаха на помощ и от други села; в помощ удариха в гръб, за което благодарение и ние отвътре с бомбите разбихме блокадата, и четата на нелегалните се измъкна. Селото ни цело изгореха и от наште селяни паднаха 48 мъртви, а от турците много повече и доста ранени. После малко време пак се откри Х. Чернопеев, пак стъпих в страженията и тръгнах нелегален. Продължил съм делото до 1912 г., когато при сечене на телеграфски жици пак се стражавахме с турците и наново изгореха селото ми. И в Сръбско продължих делото.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.125.

№ 126

Георги Атанасов Войников (72 г.)

род. в с. Урумбеглий²²⁷, Бунархисарско

жив. в Царево

29.03.1943 г.

²²⁷ Стоян Петров (1874–1914) е одрински войвода на ВМОРО, родом от Малко Търново.

Заслуги: Взел участие в революционните борби за народностното ни обединение. Бил е ръководител на чета.

Семейство: съпруга Кита на 67 г.

Животописна бележка: „От 1902 г. бях легален член на революционната организация в селото ни. През месец май 1903 г. от терора на турската власт бях принуден с много наши съзаклятници да заминем като нелегални за България за доставка на оръжие. Около 70 други отидохме в Бургас, откъдето взехме оръжие и се върнахме в с. Аланкайряк (Ясна поляна), където през командата на разни четници произвеждахме упражнения с пушките и запознаване с манипулации с бомби. На 13 юлий 1903 г. под командата на Димитър Ташев²²⁸ преминахме границата и се съединихме с войводата Стоян Петров в центъра на Странджа планина. От тук войводата ни разпредели на 30 души за смъртна чета за селото ни, ръководството на която чета предаде на мен. Четата се намиреше до 5 август 1903 г. в селото ни и вечерта срещу 6 август взехме участие в нападението на турския гарнизон в с. Инджекьой. С четата ходихме до разформируването ни през месец септември, където предадохме оръжието си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.126.

№ 127

Георги Радев Костурков (61 г.)
род. в Панагюрище
жив. в Шумен
19.04.1943 г.

Заслуги: участвал в сраженията при с. Витолица и с. Вепърчани, Прилепско, и в Крушовската кория като четник.

Семейство: съпруга Мара, р. 1895 г., син Георги, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Син съм на Ради Георгиев Костурков и Мария Р. Костуркова от гр. Костур, Македония, които ми родители по неволя в първите дни на Свободна България се заселват в гр. Панагюрище. В онова

²²⁸ Димитър Ташев Стоянов (1874-1955) е одрински войвода на ВМОРО, роден в с. Колибите, Бунархисарско; вж. пенсия №191

време 1902–1903 г. аз, като син на поробена Македония, насърчен и от родители пожелах да вляза, макар млад, в борбата за свободата на Македония, като участвах в Прилепско с четата на Тани Николов и Борис Сарафов. През 1909 г. в по-особени тогава политически времена требваше от София, гдето се подвизавах, да се изселя в гр. Шумен, като заработих занаят черварство, задохих се и сега със съпругата си живея при единствения си син Георги в Шумен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.127.

№ 128

Георги Ерсенов Нусторов (62 г.)
род. в с. Годлево, Разложко
жив. в с. Годлево, Разложко
02.04.1943 г.

Заслуги: участвал в освободителните борби – Илинденското въстание, с оръжие в ръка, в сраженията, където е бил ранен в десната ръка, сега пречупена.

Семейство: съпруга Рада, р. 1881 г., снаха Иванка, р. на 1908 г., внучка Славка, р. на 1933 г., внучка Звездинка, р. на 1934 г.

Животописна бележка: „През време на Илинденското въстание (респективно за Разложка околия) – от 14.09.1903 до 23.09.1903 г., бех четник-милиционер в Годлевската местна чета под началството на Симон поп Костадинов. Четата обслужваше през горното време куриерската служба на бежанците за Рилския манастир, а на 22.09.1903 г. взех участие в битката, която стана на Годлевската планина – с турската войска, от която бех ранен в десната ръка, която и досега е полуинвалидна.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.128.

№ 129

Георги Стоилов Гюрнев (63 г.)
род. в с. Балдево, Неврокопско
жив. в с. Балдево, Неврокопско
09.03.1943 г.

Заслуги: участвал в сражения при с. Балдево; заловен и осъден на 101 г. затвор, лежал в затвора Еди куле, Солун.

Семейство: съпруга Сирма на 55 г., дъщеря Стефанка на 27 г.

Животописна бележка: „На 11.05.1903 г. взех живо участие в пренасяне на оръжие от България за Неврокопския район. Бехме разкрити и в с. Балдево, Неврокопско, с турската войска се сражавахме. Бехме оградени с многочислена турска войска и ме заловиха и изпратиха на заточение в Солун. От турската власт бех осъден на 101 г. и затворен в Еди куле, Солун. Подир една година по амнистия на Султана бех освободен. През 1908 г. бех три месеца нелегален в четата на войводата П. Милев. До 1912 г. бех редовен член на Македоно-одринската организация.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.129.

№ 130

Георги Атанасов Станишев (61 г.)
род. в Кукуш
жив. в Русе
09.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в Илинденското въстание като четник през 1903 г.; през 1905 г. бил в четата на Иван Раднелията; през 1913 г. взел участие в МОО.

Семейство: съпруга Еленка Хр. Дякова на 50 г., дъщеря Линка на 23 г., дъщеря Катя на 21 г., дъщеря Лиляна на 17 г.

Животописна бележка: „1. постъпил съм во Вътрешната Македонска революционна организация през 1902 г. в гр. Кукуш; 2. През 1903 г. съм взел участие в Илинденското въстание като четник в четата на войводата

Иванчо Христов Гевгелийчето²²⁹ в Гевгелийския район; 3. През 1905 г. съм взел участие в четата на войводата Иван Раднелиев²³⁰ в Тиквешкия район; 4. През 1910 г. съм взел участие като четник в Македоно-одринското опълчение в 1-ва рота, I дружина, в похода до Кешан, до Авдин и от Авдин до Демир Хисар.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.130.

№ 131

Глигор Ангелов Кьосев (69 г.)
род. в Кукуш
жив. в Пловдив
24.02.1943 г.

Заслуги: деен участник в Македонското освободителното движение, измъчван и затварян от турските власти; осъден от турски военен съд на 2 г. и изпратен в Еди куле; и през гръцкия режим са го преследвали и се е спасил с бегство в България.

Семейство: съпруга Анка, р. 1882 г., дъщеря Цветанка, р. 1914 г., дъщеря Надежда, р. 1922 г. и син Ангел, р. 1919 г.

Животописна бележка: „Преселил съм се в гр. Солун 20-годишен, а след година-две постъпих в В.М.Р. организация, в която организация взимам живо участие с пренасяне на оръжие, прикриване и провеждане на нелегални членове на организацията. В 1902 г. станах десятник; по заповед на организацията приготвихме се целата десетка за въстание, обаче преди въстанието стана атентата на Банк Отоман и попаднах в затвора, където нощно време диган бех на полунощ и изтезаван за разпит. С амнистията бех освободен, но много често обискираха дюкяна ми и силния надзор на полицията пречеше на работата ми. През Междусъюзническата война, гръцката власт ме потърси да ме арестува, но аз успех да се скрия във фабриката на италианеца Феди, от където със съдействието на сестра Августина заминах за гр. Дедеагач, България. В Солун след атентата на Банк Отоман бех заловен и хвърлен в затвора

²²⁹ Иван Христов Орджанов-Карасулията (1875–1905) е войвода на ВМОРО и ВМОК, родом от Карасуле, Боймия.

²³⁰ Иван Радналията (Йоанис Радиналис) е деец на ВМОРО и войвода на гръцката въоръжена пропаганда в Македония, родом от с. Радня, Тиквешко.

Сарая, а после в затвора Беяз куле, изправен пред военния съд и осъден на две години затвор, след което бях изпратен в Еди куле. Освободен бях от там през 1904 г. поради дадената султанска амнистия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.131.

№ 132

Георги Николов Мариов (67 г.)

род. в Бунар Хисар

жив. в с. Просеник, Бургаско

11.03.1943 г.

Заслуги: член на Илинденската организация; вследствие на д-р Керемидчиоглувата афера бил арестуван и осъден на 7 г. затвор и изпратен на заточение в Мала Азия, дето лежал 5 г.

Семейство: съпруга Мария Стоянова Койкова на 67 г., син Никола на 42 г., снаха Манда на 39 г., внучка Костадина на 10 г., внук Стоян на 8 г., внук Желю на 4 г.

Животописна бележка: „Роден съм в гр. Бунар Хисар, Турция, през 1875 г. и съм живял там до 1913 г., през която бяхме изгонени от турската власт и, като бежанци, дойдохме в България. Докато живеех в родния си град, учителят от града ни – Настев, ни организираваше и аз се записах за четник в местната чета, която, ведно с всички чети в Тракия, се готвеше за въстание против турската власт. В 1900 г. в Лозенград се разкри д-р Керемидчовловата афера и само след 2–3 дни от разкриването на тая афера – на 2 август, Илинден, турската власт ни арестува и откара в Лозенград. От там след един месец заедно с всички четници от нашия град ме откараха в Одрин в затвора и бяхме дадени под съд в тамошния военен съд. Осъден бях на 7 (седем) години тъмничен затвор, които ме пратиха да излеждавам в Аке кале в Мала Азия. Там лежах 5 г. и после освободен. След това се завърнах в родния си град, където живях до 1913 г., през която бяхме изгонени от турците и дойдох в България, и се установих на постоянно местожителство в с. Просеник, Айтоска околия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 01.04.1943 г.

388К, оп.4, а.е.132.

№ 133

Георги Стефанов Мазнев (няма данни)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
22.04.1943 г.

Заслуги: „един от първите комити“ твърди; пенсионната книжка е изгубена.

Семейство: изгубени документи.

Животописна бележка: изгубени документи.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.133.

№ 134

Георги Ефремов Стоилков (63 г.)
род. в с. Зърновца, Кочанско
жив. в с. Зърновца, Кочанско
11.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение; XIV Воденска дружина.

Семейство: съпруга Йордана на 62 г., синове Димитър на 7 г., син Тома на 23 г., дъщеря Тимка на 28 г., дъщеря Елена на 23 г., внуци Йорданка на 7 г., Благой на 4 г., Никола на 2 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 постъпих в МОО като доброволец, в XIV Воденска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.134.

№ 135

Георги Попов Василев (73 г.)
род. в с. Връбник, Костурско
жив. в Провадия
10.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец-редник и като такъв е взел участие във всичките походи и боеве през 1912–1913 г. с войсковата част, в която се е числил.

Семейство: син Добри, р. 1900 г., син Борис, р. 1915 г., снаха Катя, р. 1910 г., внук Георги р. 1931 г., внучка Капка, р. 1932 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Връбник, Костурско, Македония, на 20.04.1870 г. от баща свещеник – Васил Панов, българин от български произход, и майка Стойна поп Василева също българка от български произход. Преселих се в България в 1896 г., където се останових на постоянно местожителство в гр. Провадия. Щом се обяви Балканската война, постъпих доброволец в Македоно-одринското опълчение. Служих в VI Охридска дружина и служих до края на същата война. Ожених се в Провадия за Калушка Георги Попова по баща Добрева, българка и от български произход. Жена ми умре в 1909 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.135.

№ 136

Георги Илиев Пиронков (60 г.)
род. в с. Делчево, Неврокопско
жив. в с. Делчево, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: редник доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: син Христо на 25 г. и дъщеря Велика на 18 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в XV Щипска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.136.

№ 137

Георги Монеv Васев (73 г.)
род. в с. Марчино, Кратовско
жив. в с. Марчино, Кратовско
08.03.1943 г.

Заслуги: редник доброволец в МОО.

Семейство: съпруга на 65 г, дъщеря Благородна на 17 г., дъщеря Зорка на 16 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 постъпих в МОО като доброволец, в III Солунска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.137.

№ 138

Григор Кузов Цопов (66 г.)
род. в с. Куманичево, Костурско
жив. във Варна
06.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Евдокия, р. 1885 г., и син Марин, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец и взех участие в походите София, Саранбей²³¹, Мустафа паша²³², Димотика, Софлу, Фере, Дедеагач, Шаркьой, Султан тепе, Кочани с VIII костурска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²³¹ Дн. гр. Септември.

²³² Дн. Свиленград.

388К, оп.4, а.е.138.

№ 139

Георги Стоянов Хорозов (62 г.)
род. в с. Ковачевица, Неврокопско
жив. в с. Ковачевица, Неврокопско
05.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в оперативната зона.

Семейство: съпруга Георгия на 64 г., дъщеря Сребра на 18 г., дъщеря Велика на 14 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 постъпих в МОО като доброволец, в XV Щипска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.139.

№ 140

Георги Андонов Баджов (63 г.)
род. в с. Лобаница²³³, Костурско
жив. във Варна
05.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в оперативната зона.

Семейство: съпруга Васила, р. 1880 г., син Иван, р. 1917 г., снаха Гергина.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в X Прилепска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²³³ Дн. Агиос Димитриос в Гърция.

388К, оп.4, а.е.140.

№ 141

Гоно Трайков Алексиев (78 г.)
род. в с. Стояково, Гевгелийско
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, в оперативната зона.

Семейство: син Васил, р. 1907 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в XIII Кукушка дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.141.

№ 142

Георги Павлов Генов (61 г.)
род. в гр. Белица, Разложко
жив. в гр. Белица, Разложко
05.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, в оперативната зона.

Семейство: зет Спас на 31 г., дъщеря Мария 26 г., внучка Кръстана на 4 г. и внук Георги на 10 мес.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец; бех в Румъния на работа, като се обяви война с Турция, реших да отида и аз от все сърце да се боря за свободата и да се освободим от турското робство; напуснах работата си в Румъния и доброволно се зачислих в опълчението.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.142.

№ 143

Григор Николов Крайничанец (72 г.)
род. в с. Крайници, Велешко
жив. във Велес
03.04.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в Македоно-одринското опълчение през 1912-1913 г.

Семейство: съпруга Костадина, р. 1881 г., син Пано, р. 1919 г., дъщеря Драга, р. 1922 г., дъщеря Цвета (доведена), р. 1923 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец; имам уволнителен билет.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.143.

№ 144

Георги Иванов Вълчинов (61 г.)
род. в с. Ливадища²³⁴, Неврокопско
жив. в с. Братаница, Пазарджишко
24.02.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Злата на 45 г., син Методи Георгиев на 23 г., син Сотир на 21 г., дъщеря Мария на 19 г., дъщеря Петра на 16 г., дъщеря Атанаса на 14 г., дъщеря Ивана на 9 г.

²³⁴ Дн. Ливадаки в Гърция.

Животописна бележка: „През 1912–1913 постъпих в МОО като доброволец. Притежавам временно свидетелство от командира на МОО.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.144.

№ 145

Григор Трифонов Гоцев (68 г.)
род. в с. Зърновци, Кочанско
жив. в с. Зърновци, Кочанско
15.04.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение във Воденската дружина като доброволец.

Семейство: син Спиро на 27 г., снаха Велика на 30 г., внук Иван на 8 г., внук Благой на 4 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в XIV Воденска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.145.

№ 146

Георги Станев Кондолов (60 г.)
род. в с. Велика²³⁵, Лозенградско
жив. в с. Лозенец, Царевско
05.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение в Лозенградската партизанска дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Керана Георгева на 49 г., син Иван Георгиев на 13 г.

²³⁵ Дн. с. Балабан в Турция.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, от четата на Герджиков.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.146.

№ 147

Георги Петрушев Турсунов (72 г.)

род. в Кукуш

жив. в Пловдив

21.03.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: „През 1912–1913 постъпих в МОО като доброволец, в XV Щипска дружина 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.147.

№ 148

Георги Трифонов Куртев (70 г.)

род. в Свиленград

жив. в Пловдив

30.03.1943 г.

Заслуги: доброволец-редник в МОО; през 1912–1913 г. бил в четата на Таню Николов; през 1904 г. взел участие с оръжие в ръка със същата чета в похода към Дедеагач; познат като упорит борец за Целокупна България.

Семейство: вдовец с едно живо и пет умрели деца.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец и служих в X Прилепска дружина; като доброволец служих в Пловдив, после в София, Източна Тракия, Македония и др. Един от най-преданите участници в Македоно-одринското революционно дело през 1902 и 1903 г., четник на Тане Николов, взел участие в похода към Дедеагач през 1904 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.148.

№ 149

Георги Стефанов Шилев (65 г.)

род. в Белица, Разложко

жив. в Белица, Разложко

03.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913, в оперативната зона.

Семейство: съпруга Томина на 63 г., зет Исидор на 34 г., дъщеря Раша на 28 г., внучка Цветана на 11 г., внучка Роса на 7 г., внук Георги на 4 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 постъпих в МОО като доброволец, отидох по желание от Румъния за освобождение на отечеството ми.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.149.

№ 150

Георги Стоянов Кирков (66 г.)

род. в Ериклери²³⁶, Лозенградско

жив. в Бургас

22.03.1943 г.

²³⁶ Дн. Ериклер в Турция.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913, в оперативната зона.

Семейство: съпруга Анастасия, р. 1892 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, в партизанския отряд на подполковник Димо Аянов²³⁷.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.150.

№ 151

Георги Иванов Пехливанов (66 г.)
род. в с. Яна, Лозенградско
жив. в Бургас
14.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Полона, р. 1886 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, участвувах в XII Лозенградска дружина, 3-та рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.151.

№ 152

Димитър Андонов Попов (71 г.)
род. в с. Междурек, Кукушко
жив. в Пловдив
20.03.1943 г.

²³⁷ Димитър Аянов (1882–1952) е български офицер и деец на ВМОРО, родом от с. Дерекьой, Лозенградско.

Заслуги: взел участие в Илинденското въстание през 1903 г.; участвал в много чети и сражения с неприятелите.

Семейство: съпруга Янка, р. 1890 г., дъщеря Николина, р. 1921 г., дъщеря Елена, р. 1928 г., дъщеря София, р. 1931 г., син Михаил, р. 1923 г., син Андон, р. 1926 г., син Тома, р. 1937 г.

Животописна бележка: „През 1894 г. аз заедно с още 4 души бех посветен в тайните на революционната организация от великия апостол Гоце Делчев. С дохождането на Никола Манолов²³⁸ за учител в селото – последния е покръстил още 30 души селяни в делото. По това време в нашинско се движеше хайдутина Гоце Тодорашки²³⁹; обаче той по наше давление и разубеждение бе привлечен към революционната организация, като става и първия войвода в нашия край. С дохождането на войводата Хр. Чернопеев организирахме целото село. В края на 1902 г. станах нелегален и влезох в четата на Трайко Йотов²⁴⁰, а отпосле бех в много престрелки и седем сражения, от които най-големото стана в с. Постоларе, където от четата паднаха убити 6 души и няколко ранени. Есента четата се прибра в България. През 1904 г. поради амнистията се завърнах в Македония, като продължавах да работя до Балканската война с милиция, и с четата на Тодор Александров първи влезохме в Кукуш, а след четири дни пристигна и българската войска. Останах да работя на гара Сарагьол по изпращане с влака, с реквизиция за войската. На Европейската война бех войник в 40-ти полк до края на войната.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.152.

№ 153

Данаил К. Сивриев (72 г.)
род. в с. Скребатно, Неврокопско
жив. в с. Скребатно, Неврокопско
22.02.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие в Илинденското въстание с оръжие в ръка.

²³⁸ Никола Манолов е български учен, юрист и деец на ВМОРО, родом от Кукуш.

²³⁹ Гоце Тодорачки е един от първите войводи на ВМОРО в Кукушко, родом от с. Тодорак, Кукушко.

²⁴⁰ Трайко Йотов или Гьотов (1870–1941) е кукушки войвода на ВМОРО, родом от с. Драгомирици, Кукушко.

Семейство: съпруга Велика Данаилова Сивриева, р. 1872 г., син Славейчо, р. 1907 г., снаха Йорданка, р. 1912 г., внук Костадин, внук Василка, внук Кирил Славейчов, внучка Велика.

Животописна бележка: „От 1895 до 1903 г. бех куриер. Във време на Илинденското въстание взех участие като четник в четата на войводата Стоян Мълчанков. Влизах в сражение при местността Арами бунар, в местността Айгидик, в Разложкото поле, при р. Канина, под с. Горно Дреново, и изсичахме телеграфни стълбове от с. Господинци до Разлога. Участвуваха като терорист при избиване на турците от седем души във воденицата на Костадин Делчев в р. Канина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.153.

№ 154

Дионис Христов Танчуров (67 г.)
род. в с. Грубовци, Ениджевардарско
жив. в Пловдив
18.02.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, взел живо участие във всички сражения.

Семейство: няма данни.

*Животописна бележка*²⁴¹: „През 1903 г. напуснах дома си и отидох в четата на Апостол Петков Терзиев. През 1903 г. водихме сражение при следните селища: с. Радомир, между с. Баровица и Църна река; тук сраженията продължиха към 20 часа; Гола Чука, Беш Бунар, Лесковските воденици, между Ениджевардарско и Гевгелийско. В 1904 г. водихме голямо сражение под воеводството на Христо Думчев от с. Бабяни. Сраженията водихме в местностите: Трите бари, между с. Мандалево и с. Новосел. Тук дадохме един убит и няколко тежко ранени. Горните сражения ставаха в подножието на Паяк Планина. Престрелки имахме при Ениджевардарското блато с гръцки андарты и войници от началото на 1905 г. до 1908 г. Четата се състоеше от 154 души, от които живи днес сме останали към 16 души. През 1908 г., след издаването на конституционно управление за Македония и Одринско, сложихме оръжието си.“

²⁴¹ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№9);

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.154.

№ 155

Дойчин Филимонов Захов (67 г.)

род. в Разлог

жив. в Разлог

08.04.1943 г.

Заслуги: четник; влиза в сражения с турската войска; взел участие в прехвърляне на динамит в къщата на афуза²⁴² в гр. Разлог.

Семейство: син Илия Захов на 34 г., снаха Елена на 34 г., внучка Райна на 12 г., внук Атанас на 4 г., внучка Мария на 1 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че през 1902 г. от Румъния дойдох в София и там с войводата Йордан Пиперката²⁴³ и други 25 заминахме за Прилепско. Близко до Прилеп, не мога да си спомня селото, дадохме големо сражение и паднаха три момчета. Оттеглихме се към друга посока, докато турската войска ни изгуби дирата. Правеше отлично впечатление, че в което и селище да отидохме, бехме приемани най-радушно. През есента същата година се завърнахме в България на почивка. През 1903 г. бех на рибените шолове и оттам заминахме с Благой Максимов²⁴⁴ в с. Годлево, Разложко. Той остана там, а аз с куриера отидох при ген. Цончев и се присъединих към неговата чета. Той избра 12 момчета и ни даде 7 кр. динамит, и влезохме в гр. Разлог (тогава Мехомия), и го хвърлихме в афузовата къща. През същата нощ по нареждане на генерала, не се върнахме при него, а отидохме в Пирин планина при Дончо войвода и заминахме за България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.155.

²⁴² Афуз или хафъз (тур.) е титла, давана на човек за отлично познаване на Корана.

²⁴³ Йордан Силянов-Пиперката (1870–1903) е демирхисарски и кичевски войвода на ВМОРО, родом от с. Козица, Кичевско.

²⁴⁴ Благой Максимов (1881–1944) е български учител и деец на ВМОРО, родом от Разлог.

№ 156

Димитър Илиев Сребров (62 г.)

род. във Велес

жив. във Велес

11.03.1943 г.

Заслуги: куриер за извеждане на разни чети през р. Вардар; с оръжие в ръка участвувал във въстанието през 1903 г.; осъден на 101 г. затвор, от които излежал 11 месеца.

Семейство: съпруга Васа, р. 1881 г.

Животописна бележка: „През 1901 г. бех покърстен за сериозната борба, която я образува Македоно-одринската революционна организация в гр. Велес. Работех най-предано в организацията за освобождението на отечеството ни. През 1903 г. участвувах с оръжие в ръка в подготвеното въстание. Бех осъден от турската власт заедно с Диме Пърличков на 10 – 12 години строг тъмничен затвор, но след голем рушвет бехме освободени след 11 месеци. Бех на разположение на организацията за пренасяне на чети и оръжие преко р. Вардар и пренасяне до определеното място. През 1915 г. дезертирах от сръбската армия с оръжието си и се прибрах в майката родина България. Служих като български войник до демобилизацията през 1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.156.

№ 157

Димитър Маринов Мунев (68 г.)

род. в с. Волак²⁴⁵, Неврокопско

жив. с. Жостово²⁴⁶, Неврокопско

28.02.1943 г.

Заслуги: милиционер и куриер в Македонската организация, осъждан на 4 г.

²⁴⁵ Дн. Волакас в Гърция.

²⁴⁶ Дн. гр. Хаджидимово.

Семейство: съпруга Велика на 55 г., син Стоян на 22 г., син Марин на 19 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че действително от 1900 до 1905 г. съм бил милиционер в легалната чета на тогавашната ВМОРО. От 1905 до 1908 г. (Хуриета) съм заподозрен от турската власт и съм заловен, и съм бил изтезаван, осъден на 4 г. в Еди куле (Солун), и осъден за революционна дейност. Участвувал съм като четник-разузнавач в партизански отред през 1914 г., при което съм водил сражение в гръцка територия с гръцки редовни войски и милиция.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.157.

№ 158

Дионис Христов Капитанов (65 г.)
род. в Енидже Вардар
жив. в Пловдив
10.04.1943 г.

Заслуги: осъден като член на ВМОРО на 3 г. затвор, които излежал в Еди куле; после е заточен на о-в Трикери.

Семейство: съпруга Александра, р. 1881 г., дъщеря Анастасия, р. 1915 г.

Животописна бележка: „Заработих като легален член на В.М.Р. организация от 1902 г., като бех постоянно в услугите на последните. През 1905 г. натоварен бех от войводата Апостол Петков да събирам парични суми за комитета. Явих се между многото лица и при Михал поп Муджов, на когото бе определено да внесе сума от 2 лири, обаче последният отказа да даде и извърши предателство. По този случай властта залавя ме заедно с баща ми Хр. П. Капитанов и съдът ме осъди на 3 години строг тъмничен затвор, които прекарах в Еди куле в гр. Солун, и бех освободен преди Хуриета. Когато се настаниха гърците в нашия край, почнаха да преследват по-дейните българи. Ето защо, знаейки за моето политическо минало в Турско, гърците през 1913 г. залавят ме като опасен за гръцката кауза комитета и ме изпращат на заточение в о-в Трикери, където лежах 7 месеца. Понеже след окончателното настаняване на гърците из нашинско не остана сносен живот на българина, особено на

народни дейци, то бех принуден да се изселя и дойда в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.158.

№ 159

Досе Христов Копанаров (67 г.)

род. в Разлог

жив. в Разлог

06.04.1943 г.

Заслуги: деен член на ВМРО; през 1903 г. осъден от турския съд в Солун на 8 г. затвор, от които излежал 3 месеца.

Семейство: съпруга на 65 г., син Димитър на 37 г., снаха Филка на 38 г., внучка Мария на 13 г., внучка Миланка на 11 г., внук Атанас Копанаров на 8 г., внук Надежда на 4 г.

Животописна бележка: „Подписаният Досе Христов Копанаров на 66 г. възраст заявявам, че съм бил работник и деен член на В.М.Р. организация до 1912 г.; че през 1903 г. съм осъждан от турския съд в Солун на 8 г. строг тъмничен затвор и освободен след излежаване на 9 месеца в солунския затвор по силата на последвалата политическа амнистия след Илинденското въстание.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.159.

№ 160

Димитър Киров Дражев (65 г.)

род. в Малко Търново

жив. в Малко Търново

23.02.1943 г.

Заслуги: куриер на пренасяне на пушки, издаден на турската власт, която го осъжда на 10 г. затвор.

Семейство: съпруга Калина на 60 г., син Киро на 41 г., син Дражо на 28 г., дъщеря Кина на 39 г., дъщеря Тодорка на 30 г., дъщеря Ирина на 23 г., дъщеря Стойна на 17 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 15 юний 1876 г. в гр. Малко Търново от родители чисти българи – Киро Димитров Дражев и майка Тодора Кирова Дражева. Детинството прекарах при родителите си в гр. М. Търново. Завърших 2-ро отделение при българското училище тук. Учих занаята зидарство и до днес се препитавам от него. През месец март 1900 г. бях посветен в тайната революционна организация от войводата Георги Кондолов в местността Остракът и ми определиха да изпълнявам длъжността куриерство за пренасяне пушки и кореспонденция. Наложиха ми да се въоръжа и да отида един месец с четата на войводата Пеню Ангелов²⁴⁷. След този месец пак се завърнах и почнах работата между града и четите (куриерството), но преди денят на въстанието през месец август 1903 г. бях предаден от съгражданина си Дико Яландиков на турската власт, която ме залови и изпрати в одринския затвор, където ме осъди турското правителство на десет години строг тъмничен затвор. На другата година, 1904 г., се издаде султанска амнистия, с която освободиха всички политически престъпници, между които бях и аз. Женен съм, с 6 деца, от които пет са оженени и един неженен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.160.

№ 161

Димитър Иванов Урдов (67 г.)
род. в с. Кономлади²⁴⁸, Костурско
жив. в Ловеч
23.02.1943 г.

Заслуги: като четник в четите на Васил Чекаларов, Иван Попов и Митре Влаха²⁴⁹ е водил сражения с турски аскер и башибозук, а през 1912–1913 г. е взел участие в освободителното движение.

²⁴⁷ Вероятно става дума за Пано Ангелов.

²⁴⁸ Дн. Макрохори в Гърция.

²⁴⁹ Димитър Панджаров-Влаха (1873–1907) е костурски войвода на ВМОРО, родом от Кономлади, Костурско.

Семейство: син е на Иван Петров Урдов и Пена Котева; съпруга Йордана Димитрова, по баща Цветкова.

Животописна бележка: „В живота и дейността на македонската организация за свободата и освобождението на заробените македонски земи взех участие от 1901 г. През 1903 г., при въстанието, бех четник под ръководството на Чекаларов и Иван Попов, при войводата Митре Влаха и подвойводата Васил Котов²⁵⁰. През време на водене на сраженията бех помощник на знаменосеца Вачко Котев и се числех към Кономладската чета. Сражения води четата с турския аскер и башибозук в следните села и местности: с. Пцодери, местността Рундзен, местността Билища, на Албанската граница, с. Капещица, с. Дъмбени, местността Локвата, с. Невеска, Леринско, Меглен, с. Пожарско, с. Чаница, Прилепско, на местността Вичо и местността Павлин, Леринско, където бех ранен в ръката и левия крак. През освободителната война 1912–1913 г. взех участие в четата на Чекаларов и водихме сражения с турците в Леринския участък, който бе определен от военните власти за район на действие на четата. В с. Кономлади, родното ми село, бех оставен от комитета и работих вътрешна дейност. След установяване на гръцката власт последната почна да ме преследва и аз бех принуден да хвана Балкана и да се крия. Всички документи, които имах за участието ми в освободителното движение, в мое отсъствие са иззети от гръцките власти и унищожени. През 1916 г. започна гръцката власт да ни вика за войници и аз заедно с много други другари от наше село и околните избегахме от родните ни места през 1916 г., а през 1924 г. се заселих в Ловеч на постоянно местожителство. Тъй като с. Кономлади, Костурско, родното ми село, е под чужда власт, не мога да се снабдя с нужните книжа от това село и съм без всекакви документи. С избегването ми през 1916 г. гръцката власт ме дирила и, понеже не ме намери, тя заловила майка ми; изтезавали я да посочи къде съм, къде е знамето на четата, оръжието на същата и пр., и понеже не могли да изтръгнат нищо от нея, откарали я в лагера на англичаните и французите през 1917 г., където я държали 40 дни, и от тормоза и от лошо третиране след освобождението ѝ тя почина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.161.

²⁵⁰ Васил Котев-Кономладски (1860–1903) е костурски войвода на ВМОРО, родом от Кономлади, Костурско.

№ 162

Деспод Митрев Стоилов (61 г.)
род. в с. Каменица, Царевоселско
жив. в с. Каменица, Царевоселско
19.04.1943 г.

Заслуги: член-организатор на ВМРО; като куриер от 1919 г. осъден от сърбите на 3 г. затвор, от които излежал 9 месеца.

Семейство: съпруга Сава на 59 г., син Лазар на 32 г., дъщеря Веша на 9 г., снаха Милкана на 30 г., внук Илия на 11 г., внучка Павлина на 9 г., внук Мирослав на 6 г., внучка Гина на 4 г. и внук Милан на 1 г.

Животописна бележка: „През 1919 г. ставам организатор-член на ВМРО и служих като куриер. През 1923 г. ме откриват и вкарват в затвора, където прекарах 3 месеци и половина. След пушането ми от затвора продължих същата дейност до освобождението на Македония, но останах неспособен за работа.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.162.

№ 163

Димитър Георгиев Тютюнджиев (62 г.)
род. в Лозенград
жив. в Бургас
22.02.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка и е вземал участие в сражения.

Семейство: съпруга Каля, р. 1891 г. и син Стефан, р. 1925 г., внуци Атанас, Ласка и Марийка.

Животописна бележка: „Действителен член на Илинденската организация. Още през 1902 г. е приет за член и обявен нелегален. През време на въстанието зачислен в четата на Лазар Маджаров. Влезъл в сражение при с. Ковчаско²⁵¹ и в края на есента разформировани. И днес си остава като активен член в дружеството ни.“

²⁵¹ Кофчаз, днес в Турция.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.163.

№ 164

Димчо Апостолов Праматарски (84 г.)
род. в с. Скребатно, Неврокопско
жив. в с. Скребатно, Неврокопско
22.02.1943 г.

Заслуги: четник, влизал в сражения и бил знаменосец на четата.

Семейство: вдовец.

Животописна бележка: „Посветен съм 1896 г. До 1903 г. бех ръководител в с. Зърнево; напуснах селото и заминах за Скребатно, и веднага заминах за с. Баня. През същото време Мълчанков организира чета; и три тройни чети – Стоян Мълчанков, Атанас Тешов, Михаил Чако Анджелията²⁵², бехме изпратени от пограничния капитан. Мълчанков повери на мене знамето и заминахме за Пирина на 30.08.1903 г. Бихме се с турците на 31 август в селото Пирин; на Кръстовден в с. Обидим; бихме се с турците, изгорееме казармите, знахме трофеите, на същия се бихме на Арабийски бунар, след това Разложкото поле, Добро поле и Ал-гедина²⁵³. Тука вече предадох пушката и знамето на войводата, понеже бех болен, с рани по телото от паразити, закахме се в Самоков на лечение.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.164.

№ 165

Димитър Милев Пържанов (68 г.)
род. в с. Кремен, Неврокопско
жив. в Неврокоп
23.02.1943 г.

²⁵² Михаил Чаков (1873–1938) е войвода на ВМОРО. През 1903 г. участва в сражението, в което загива Гоце Делчев, по-късно прибира и съхранява костите му в София, родом от Гумендже.

²⁵³ Вер. Айгидик, Рила планина;

Заслуги: четник участвал в сражения с турците, като бива ранен в левия крак.

Семейство: женен, няма данни за семейството.

Животописна бележка: „Преди 1903 г. бех куриер. През 1903 г. бех нелегален четник с войводата Иван Куманичлиев (Копаран чауш)²⁵⁴. В сражението с турската войска в с. Обидим, Неврокопско, бех ранен в левия крак, след което бех откаран на лекуване в болниците в Пазарджик и София, Александровската. Лекуването продължи 9 месеци. И до днес не мога свободно да ходя.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.165.

№ 166

Димитър Христов Фалев или Хвалев (74 г.)

род. в с. Делчево, Неврокопско

жив. в с. Делчево, Неврокопско

26.02.1943 г.

Заслуги: сражавал се с турците; осъждан на 15 г.

Семейство: женен с един син.

Животописна бележка: „Взех участие във въстанието през 1903 г., стражавах се с турците в с. Балдево. Осъден от турските власти на 15 г. Лежах в солунския затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.166.

²⁵⁴ Иван Апостолов-Копаран чауш (1847–1926) е български хайдутин и революционер, участник в Кресненско-разложкото въстание, войвода на ВМОРО, родом от с. Куманич, Неврокопско.

№ 167

Димитър поп Николов Манасиев (65 г.)
род. в с. Крайници, Велешко
жив. в Скопие
19.02.1943 г.

Заслуги: екзархийски учител от 1896 до 1902 г., осъден от турските власти на 5 г. затвор.

Семейство: син на Никола Манасиев и Гуга поп Николова (починали), съпруга Васа Дим. Попниколова на 55 г., дъщеря Траянка 23 г. и Петър на 20 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че през време на освободителните борби съм бил ръководител от 1898 до 1906 г. Бил съм екзархийски учител от 1896 до 1902 г. Сражавал съм се с турците в местността Ножот, 1907 г.; арестуван от турците и осъден на 5 г.; за време на Хуриета съм амнистиран. През време на сръбския режим преследван за укриването на Трайче Чундев²⁵⁵.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.167.

№ 168

Димитър Стоянов Агов (64 г.)
род. в с. Горно Броди²⁵⁶, Серско
жив. в Пловдив
12.03.1943 г.

Заслуги: четник; осъждан от чужда власт, вземал участие в сражения.

Семейство: съпруга Елена, р. 1880 г.

²⁵⁵ Трайчо Чундев (1896–1948) е деец на ВМРО, участник в АСНОМ, разстрелян през 1948 г., родом от с. Подлес, Велешко.

²⁵⁶ Дн. Ано Вронду в Гърция.

Животописна бележка: „През 1898 г. бех посветен в В.М.Р. организация от Андрея Хърлев²⁵⁷ и работих непрекъснато до 1903 г. като куриер на чети, преносвач на пушки и писма. В сражението на с. Баница, Серско, където падна убит апостола на Македония Гоце Делчев и ръководителя на серския окръг Димитър Гушанов, на последния в чантата бе намерен списък, вследствие на което бех заловен и лежах в солунския затвор Беяз куле три месеци и после по амнистия освободен. По убийството на гъркоманина Димитър поп Иванов от Броди в 1907 г. бех заловен и, на основание показанията на изтезания до смърт Димитър Рачков, който бе задържан по причина на убийството, че аз съм пренасял оръжие на комитета, осъден бех на 4 г. затвор. Обаче през 1908 г., с идването Хуриета в Турция, бех освободен, като лежах в затвора само една година. През Балканската война придружихме четата на Георги Занков, като дадохме сражение в местността Капакли пред гр. Сер с турския башибозук и навлезохме първи в града, след което пристигна българската войска. На Европейската война бех войник на III погранична дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.168.

№ 169

Димо Стоянов Шишков (69 г.)
род. в с. Мирковци, Скопско
жив. в с. Мирковци, Скопско
19.02.1943 г.

Заслуги: куриер, малтретиран и осъден за убийство.

Семейство: син Борис на 42 г., син Стайко на 33 г., син Станко на 30 г., син Йордан на 25 г., син Любен на 21 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм през време на освободителните борби в Македония бил съм като куриер на всички чети, които са минали през селото ми. През 1905 г. сражавал съм се със сръбската чета в местността Под село с нашия войвода Йордан Кюстендилец. През 1910 г. арестуван от турците и осъден за убийството на сръбски четник и амнистиран. През сръбския режим бех малтретиран и бит до крайност, и под надзор.“

²⁵⁷ Андрея Хърлев е деец на ВМОРО, ръководител на революционния комитет в Горно Броди, родом от Горно Броди, Серско.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.169.

№ 170

Дико Георгиев Костиев (69 г.)
род. в с. Маджура, Лозенградско
жив. в с. Бродилово, Малко Търново
14.03.1943 г.

Заслуги: бил в четата на Петър Ангелов; влизал в сражения с турските власти.

Семейство: съпруга Мария на 61 г., син Георги на 13 г.

Животописна бележка: „През месец януари 1902 г. дойде в селото ни войводата Дико Джебев от гр. Малко Търново и ни събра всички в църквата ни „Св. Костадин“ с около 50 души и ни закълна за вяност, че ще се борим за освобождението ни от турското иго. През това време нощно време ни обучаваха, а денем бяхме свободни. През лятото на 1903 г. бяхме изпратени няколко души в селото Алан Кайряк (сега Ясна Поляна, Бургаско), за да вземем пушки. След като преносихме оръжието, се образува чета от около 150 души с войвода Петър Ангелов. Аз бях назначен десятник. Първо открихме огън в сражение в селото ни Маджура с около 25 души турски аскер, които дойдоха в селото ни и казаха на кмета ни Ефтим Каймакамов, че селото ни ще бъде изгорено от тях. Същият дойде при четата, намираща се в местността Божейме, където ни бяха и складовете за разни провизии, и каза на войводата Петър Ангелов, че в селото ни дойдоха турците и искат да го палят. Ний, като чухме тези думи на кмета, тръгнахме от посочената местност към селото, влязохме в селото, намерихме турския аскер и започнахме сражение, което трая 24 часа. През това време ранихме двама турски войници, а другите ги избихме; а ранените двама турски войника хванахме и ги закарахме в гр. Василико (сега Царево) с едно писмо, което писмо му пишеше, че Балкана е препълнен с четници. От нашата чета имаше убити трима. От денят, когато се сражавахме, след 2–3 дни потеглихме към турското село Куркулиба и Лиманет, които села запалихме, изгорихме къщите до една, и при палежа на селото имаше определени от четата наши другари, които палеха селото, а ние се сражавахме с турците. След сраженията се оттеглихме в България и предадохме оръжието в българското село Алан Кайряк, Зеленковската река.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.170.

№ 171

Донче хаджи Санков Живадинов²⁵⁸ (61 г.)

род. в Щип

жив. в Щип

15.02.1943 г.

Заслуги: поради убийството на сръбския генерал Ковачевич²⁵⁹ арестуван и осъден на смърт като съучастник; лежал в затвора 15 г.; доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Люба на 52 г.

*Животописна бележка*²⁶⁰: „Донче Хаджи Санков-Живадинов от гр. Щип, по народност българин и от български произход, като активен член и деец за освобождението и обединението на родината ни Македония към майката България, е бил осъден от страна на сръбските тиранически власти – като кмет при тогавашната сръбска община, поради убийството на сръбския генерал Ковачевич, на смърт, но от страна на сръбския крал Александър²⁶¹ е помилван на 20 (двадесет) години строг тъмничен затвор с тежки вериги. В затвора е бил 15 (петнадесет) години тормозен и след пускането му от затвора е бил като такъв винаги под полицейско подозрение. Същия Донче е бил като български войник в македоно-одринското опълчение през войните 1912–1913 г. и 1915–1918 г. Донче Хаджи Санков Живадинов от гр. Щип, като деец за свободата на Македония, е получил помощ от Министерството на вътрешните работи и народното здраве и от Министерството на финансите. Горната животописна бележка я даваме, за да му послужи при отпускане на народна пенсия като заслужен българин от Македония.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁵⁸ Заявлението е приложено в раздел Документи (№11);

²⁵⁹ Михайло В. Ковачевич (1878–1927) е бригаден генерал от пехотата на Сръбската армия, участва в ръководството на Сдружението против българските бандити.

²⁶⁰ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№12);

²⁶¹ Александър I Караджорджевич (1888–1934) е крал на сърби, хървати и словенци и крал на Югославия от 16 август 1921 г. до 9 октомври 1934 г., когато е убит в атентат в Марсилия от революционера на ВМРО Владо Черноземски.

№ 172

Димитър Камчев Димитров (90 г.)
род. в с. Горгопик²⁶², Боймия
жив. в Пловдив
25.02.1943 г.

Заслуги: учител, работил в организацията на войводата Апостол Петков; малтретиран и осъден на доживотен затвор от гръцките власти; заточаван в Мала Азия, Подрум кале, където прекарал 2 г.

Семейство: съпруга Божана, р. 1866 г., син Михаил, р. 1911 г., снаха Мария, р. 1913 г.

Животописна бележка: „Тъй като бех учител, същевременно работих и в организацията на четата на войводата Апостол Петков, в която бех избран от войводата като секретар. Но като работих продължително време, архивата биде предадена от шпиони и веднага къщата ми бе обискирана, и ми намериха писма, които бех написал за четата; и веднага бех арестуван и изпратен в ениджевардарския затвор, и бех подложен на страшни мъки и побой. От там бех изпратен в солунския затвор Еди куле, където бех осъден от солунския съд на доживотен затвор. След като претърпях една година в Еди куле, бех изпратен на заточение в Подрум кале в Анадола, където претърпех две години, и чрез амнистията се освободих. Но като се завърнах при семейството си, гръцки андарты заедно с турска войска убили синът ми. След завръщането ми постоянно бех изтезаван от гръците и гръцките власти и бех принуден през 1925 г. да напусна родните си места.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁶² Дн. Горгопи в Гърция.

Димитър Киров Пътеков (65 г.)
род. в с. Маджура, Лозенградско
жив. в Бродилово, Малкотърновско
14.03.1943 г.

Заслуги: взел участие през летото на 1903 г. с оръжие в ръка в четата на Петър Ангелов и е влизал в сражения.

Семейство: съпругата Стана на 50 г.

Животописна бележка: „През месец януари 1902 г. дойде в селото ни войводата Дико Джелебов от гр. Малко Търново и ни събра всички в църквата ни „Св. Костадин“ от около 50 души и ни закълна за вярност, че ще се борим за освобождението ни от турското иго. През това време нощно време ни обучаваха, а денем бяхме свободни. През лятото на 1903 г. бяхме изпратени няколко души в селото Алан Кайряк (сега Ясна Поляна), Бургаско, за да вземем пушки. След като пренесохме оръжието, се образува чета от около 150 души с войвода Петър Ангелов. Първо открихме огън в сражение в селото ни Маджура с около 25 души турски аскер, които дойдоха в селото ни и казаха на кмета ни Ефтим Каймакамов, че селото ни ще бъде изгорено от тях. Същия дойде при четата, намираща се в местността Божейме, където ни бяха и складовете за разни провизии, и каза на войводата Петър Ангелов, че в селото ни дойдоха турците и искат да го палят. Ний, като чухме тези думи на кмета, тръгнахме от посочената местност към селото, влязохме в селото, намерихме турския аскер и започнахме сражение, което трая 24 часа. През това време ранихме двама турцки войници, а другите ги избихме; а ранените двама турски войника хванахме и ги закарахме в гр. Василико (сега Царево) с едно писмо, което писмо му пишеше, че Балкана е препълнен с четници. От нашата чета имаше убити трима души. От денът, когато се сражавахме, след 2–3 дни потеглихме към турското село Куркулиба и Лиманет, които села запалихме, изгорихме къщите до една, и при палежа на селото имашме определени от четата наши другари, които палеха селото, а ние се сражавахме с турците. След сраженията се оттеглихме в България и предадохме оръжието в българското село Алан Кайряк, Зеленковската река.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.173.

Димитър Василев Чостов (60 г.)
род. в с. Загоричани²⁶³, Костурско
жив. в Пловдив
23.02.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в сраженията през Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Тинка, р. 1880 г., син Спиро, р. 1900 г., внуци Григор Спиров, р. 1924 г., Димитър Спиров, р. 1930 г., внучка Мария Спирова, р. 1927 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Загоричани, Костурско, от родители българи. През 1902 г. бех покръстен да служа на В.М.Р. организация в с. Олища от войводите Пандо Кляшев и Иван Попов и, изпълнявайки заповедите на организацията, пренасях тайни писма до комисиите в с. Пътеле, Върбени и др. Пренасях оръжие от с. Лошница за въоръжаване на населението. Взел съм активно участие на Илинденското въстание под войводството на началниците Манол Розов и Михаил Николов²⁶⁴ и участвах при превземането на гр. Клисуре и Невеска. Пребродих цялото Костурско като преследвани от войската и сме достигнали до Преспанското езеро и Германската планина. След изгоряването почти на всички български села в Костурско принудени бехме да го напуснем и един въстанишки отряд от 700 души се отправи за Леринско и Мориховско, водени от началниците Манол Розов и Михаил Николов. Там дадохме сражения при с. Пожар и Чанища и паднаха убити освен четници и началника Манол Розов. Срегнахме се с члена от щаба на въстаниците Борис Сарафов, Гьорче Петров и др. и ни бе заповедено да се върнем обратно в Костурско, понеже въстанието се прекратява. На връщане, при едно сражение с войската, попаднах в четите на Алекси Турунджов²⁶⁵ и Пандил Шишков. Бродих с тях, като главна база ни беше Черкезкото езеро, служейки ни за скривалище. Прибрах се в изгореното ни село чак на края на месец октомври, като оръжието ни беше прибрано от войводите и складирано в тайно място. Понеже не можах да търпя ново гръцко робство, напуснах родното село през 1924 г. и се прибрах да живея в свободна България, сега в Пловдив.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁶³ Дн. Василиада в Гърция.

²⁶⁴ Михаил Николов Розов (1874–1935) е костурски войвода на ВМОРО, родом от с. Бобища, Костурско.

²⁶⁵ Александър Турунджев (1872–1905) е лерински войвода на ВМОРО, родом от с. Екши Су, Леринско.

388К, оп.4, а.е.174.

№ 175

Дико Петков Милев (74 г.)
род. в с. Сарпачовица²⁶⁶, Лозенградско
жив. в Бродилово, Малкотърновско
12.03.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в сраженията през Илинденското въстание.

Семейство: при избухване на Преображенското въстание 1903 г. той е взел участие с оръжие в ръка.

Животописна бележка: „През 1902 г. в селото ни Сарпачовица дойде войводата Георги Кондолов и, след като пред тях дадохме нужната клетва, посвети ни в делото на Македоно-одринската революционна организация. В деня на въстанието си бяхме в село. На нас войводата ни беше комитинът Петко от Дриньовци. Един ден преди въстанието войводата ни Петко ни поведе и отидохме в Дупница. Там заварихме и четите от селата Маглаикьой и Едига. Там ни организираха през целия ден и вечерта отидохме при турското с. Сазара. На сутринта, на определеното време, го нападнахме заедно с гореспоменатите чети от другите села и се сражавахме до сутринта. Там оставихме убити двама наши другари – Георги Славов от селото Сазара, и видяхме от турския аскер, дето бяха в Паспалово, да бягат, другаря ни Димитър Ильов от с. Маглаикьой уби един от тях.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.175.

№ 176

Димо Г. Папазов (неизвестно)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в Бяла Слатина
22.04.1943 г.

²⁶⁶ Дн. Сарпач в Турция.

Заслуги: документацията, изгоряла при бомбардировката в гр. Бяла Слатина.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: документацията, изгоряла при бомбардировката в гр. Бяла Слатина.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.176.

№ 177

Диме Иванов Пърличков (82 г.)

род. във Велес

жив. във Велес

24.03.1943 г.

Заслуги: малтретиран и осъден на доживотен затвор

*Семейство*²⁶⁷: съпруга Мария, р. 1877 г., син Петър²⁶⁸, р. 1911 г., снаха Грозда, р. 1914 г., внук Йордан, р. 1934 г., внучка Сута, р.1942 г.

Животописна бележка: „Съм бил в Македоно-одринската революциона организация от 1895 г. като десетар. Взимал съм живо участие във всички движения на организацията с оръжие в ръка. Бех осъден на 101 г. в 1903 г. от турците с другаря ми Диме Ил. Сребров. Работех в организацията с велешкия директор Велко Думев²⁶⁹ и върших всичките нареждания на организацията, които ми възлагаше. Върших наложените убийства на шпионите, която ми възлагаше същата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.177.

²⁶⁷ Семейното удостоверение е приложено в раздел Документи (№13);

²⁶⁸ Вер. роднина на изтъкнатия македонски актьор и режисьор Петре Пърличко.

²⁶⁹ Велко Думев (1869–1945) е български просветен деец и революционер, родом от Воден.

№ 178

Димитър Андонов Айгъров (77 г.)
род. в с. Дамян²⁷⁰, Ениджевардарско
жив. в Св. Влас, Поморийско
15.03.1943 г.

Заслуги: бил в четата на Апостол войвода и взел участие във въстанието и през сръбско време в четата на Бобето²⁷¹ в Кумановско.

Семейство: син Сотир на 25 г., син Атанас на 21 г., снаха Султана на 18 г., внук Димитър на 1 г.

Животописна бележка: „бил съм четник на Апостол войвода в Ениджевардарско. Зимал съм участие във въстанието и съм водил три стражения с турския аскер. Бил съм в четата на Бобето в Кумановско и съм се страждал със сръбските чети.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.178.

№ 179

Димо Стоянов Бараков (неизв.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в Бяла Слатина
17.08.1943 г.

Заслуги: документацията, изгоряла при бомбардировката в гр. Бяла Слатина.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: документацията, изгоряла при бомбардировката в гр. Бяла Слатина.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁷⁰ Дн. Дамяно в Гърция.

²⁷¹ Боби Стойчев (1872–1906) е български офицер, скопски и кумановски войвода на ВМОРО, родом от Дряново.

№ 180

Димитър Стефанов Тръпков (73 г.)
род. в с. Екши Су²⁷², Леринско
жив. в Варна
19.03.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, влизал в сражения.

Семейство: съпруга Зака, р. 1886 г., син Борис, р. 1909 г., и син Никола, р. 1910 г.

Животописна бележка: „Като гурбетчия през 1901 г. на работа във Варна записах се за член на Македонския комитет. През 1902 г. изявих желание да замина с някоя чета комита в Македония. Записаха ме и след това есента заминах в четата на Йордан Пърнаров и Атанас Мурджов²⁷³ в Мъгленията и Мориовско. През Илинденското въстание 1903 г. бех четник в четата на Никола Лефтеров и наедно с тия на Александър Протогеров, полковник Янков и др. взех участие в борбата и сраженията с турския аскер в Горноджумайския и Разложки райони. След въстанието, през 1905 г., пак заминах четник в четата на подпоручик Настев²⁷⁴ в Малашевския район. През 1908 г. поради Хуриета и преврата на Младотурския комитет легализирах се в родното ми село и до края на 1909 г. бех ръководител на организацията. През 1910 г. заминах на гурбет в Америка. Там през 1912 г. за Балканската война организирах доброволческа чета с 30 наши момчета и под мое войводство през Гърция отидохме в гр. Мечев²⁷⁵, където се въоръжихме, след което навлезохме в Западна Македония, където с четата ми се присъединихме към доброволческия отряд на Никола Лефтеров. Като такъв взех участие в борбата срещу турците, а през Междусъюзническата война срещу гърците и сърбите. Като доброволец притежавам и кръст „За храброст“ IV степен с удостоверение № 422 от 9 август 1913 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁷² Дн. Ксино Неро в Гърция.

²⁷³ Атанас Мурджев (1872–1944) е войвода на ВМОРО и ВМОК, родом от Прилеп.

²⁷⁴ Константин Настев Стоянов (1880-1916) е български офицер и малешевски войвода на ВМОК, роден е в Солун в семейството на възрожденеца Насте Стоянов от Крушево.

²⁷⁵ Вероятно има предвид Мецово, Епир.

№ 181

Димитър Иванов Великов (70 г.)
род. в с. Ловча, Неврокопско
жив. в с. Ловча, Неврокопско
26.03.1943 г.

Заслуги: четник във ВМРО; участник в четите на Атанас Тешовски и Петър Милев.

Семейство: син Георги на 36 г., снаха Мария на 34 г., внук Тодор на 11 г., внук Димитър на 9 г., внук Борис на 7 г., внук Кирил на 3 г., внук Иван на 1 г.

Животописна бележка: „От 1897 г. бех деен член в Македоно-одринската организация. През 1903 г., по време на въстанието, бех нелегален в четата на войводата Атанас Тешовски. Сражавах се с турската войска в местността Сухия връх над с. Голешово. През 1906–1907 г. бех в четата на Петър Милев. Сражавах се с турската войска в с. Зърнево. През Европейската война бех войник в 2-ри гл. полк, 4-та батарея.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 182

Дино Христов Япаджиев (64 г.)
род. в Гумендже²⁷⁶
жив. в Асеновград
07.03.1943 г.

Заслуги: дезертър от турската армия; четник в четата на Апостол войвода; в сражение с турците бива ранен в дясната ръка, вследствие на което остава неспособен за физическа работа.

²⁷⁶ Дн. Гумениса в Гърция.

Семейство: съпруга Мария на 65 г., дъщеря Велика на 30 г.

Животописна бележка: „Молителят Дино Христов Япаджиев е взет за войник в редовете на турската войска. Дезертирал е от последната и се е присъединил към четата на Апостол войвода. В сражение с турска войскава част преди Балканската война, в деня, в който турците запалили с. Крива (което изцело е изгорело), Япаджиев е бил ранен в десната ръка. От тоя ден насетне Япаджиев не е взел активно участие в борбите с поробителя, защото не е имал физическа възможност. Същият е имал 5 деца, от които жива е само една дъщеря.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.182.

№ 183

Димитър Лазаров Трайков (68 г.)
род. в с. Дреновени²⁷⁷, Костурско
жив. във Варна
07.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; през 1903 г. е четник в четата на Митре Влаха.

Семейство: съпруга Велика, р. 1894 г.

Животописна бележка: „През 1902 г. бех посветен член на ВМОРО в родното ми село. До Илинденското въстание през 1903 г. като легален член изпълнявах куриерска длъжност до селото Джупанища, Вишени, Дъмбени и обратно. През Илинденското въстание през 1903 г. бех четник в четата на Митре Влаха в Костурския район. Като такъв взех участие в нападението над турското с. Жервени, в сраженията с турския аскер над с. Апоскеп, при местността Ковача и над с. Дъмбени, при местността Кърката, а така също и при обсадата на Псодерския мост, и на Бигла планина, и 14-часовото сражение с придошлия аскер от Лерин при местността Езерците, северно от Псодерския мост. След това участвах при нападението на казармата в Невеска и превземането на Невеска. След разделата ни във Върбица с отряда на горския началник Иван Попов се оттеглихме към Преспа и взех участие в сраженията при Чанища и Влашките колиби при Каймакчалан и при с. Пасивище²⁷⁸. Къщата ми през

²⁷⁷ Дн. Кранионас в Гърция.

²⁷⁸ с. Пасивище не е познато, може би има предвид с. Поздивища, Костурско.

въстанието турците изгореха. След въстанието се легализирах в село, но бех всекидневно преследван и избегах в България. През 1906 г. заминах на гурбет в Америка, където ме завари война. Всичкия ни недвижим имот след войната биде обсебен от пришелци гърци, без да бъдем обезщетени.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.183.

№ 184

Димитър Райков Кехайов (65 г.)
род. в с. Пенека²⁷⁹, Лозенградско
жив. в с. Страшимирово, Варненско
24.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в освободителната борба, осъден на затвор за тази му дейност.

Семейство: сам той, р. 1876 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Пенека, Лозенградско, през 1877 г. от родители българи. Още от млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвах в комитета, на който бях ръководител в с. Ятрос, Лозенградско, Визинско. Като човек на комитета и негов ръководител бях издаден от предатели гърци на турците, от които бях заловен, малтретиран и ме осъдиха на 5 г. затвор през месец септември 1903 г., като затвора си излежавах в гр. Одрин. После ме освободиха поради амнистия от Султана и се завърнах в родното си място. През 1913 г. ме изгониха от родното ми място турците заедно с всички българи от Източна Тракия и аз се заселих в с. Страшимирово, Варненско. За осъждането ми на затвор, който излежавах в Одрин, се доказва от брошурата „Биография на свещеник П. Д. Киприлов по случай 50-годишния му юбилей 20.10.1929 г.“, печатана в Айтос, в която на стр. 25 е моето име – Димитър Р. Кехайов, и там е казано, че съм бил осъден на 5 г. затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.184.

²⁷⁹ Дн. Кьомюркьой в Турция.

№ 185

Димитър Стоянов Караочлиев (77 г.)

род. в с. Караоч²⁸⁰, Лозенградско

жив. в с. Тагарево²⁸¹, Бургаско

15.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО участвал в четата на Яни Попов, осъден на 15 г. затвор от турските власти.

Семейство: син Христо Димитров на 42 г., снаха Мария Христова на 40 г., внук Димитър Христов на 17 г., внучка Тодора на 14 г., внук Стоян на 11 г.

Животописна бележка: „Заклет в тайните на Македоно-одринската революционна организация; през 1902 г. зачислен в четата на Яни Попов войвода като легален, и впоследствие и нелегален, с четата се завърнах в с. Караоч като легален, заподозрен от турската власт. През 1903 г. заловиха ме, арестуваха ме и ме осъдиха в Одрин от В. П. съд на 15 г., от които години излежах една година с другарите ми Сийко и Янко Бончеви и Васил Димов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.185.

№ 186

Димитър Щерев Василев (70 г.)

род. в. Хрупища²⁸², Костурско

жив. в с. Приселци, Бургаско

14.04.1943 г.

Заслуги: взел живо участие с четата на Лефтеров в освободителното движение, Горноджумайското и Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Елена на 56 г., син Костадин на 21 г., син Щерю на 17 г., син Димитър на 17 г., син Яни на 14 г.

²⁸⁰ Днес в Турция.

²⁸¹ Дн. Вълчаново.

²⁸² Дн. Аргос Орестико в Гърция.

Животописна бележка: „Взел съм активно участие с оръжие в ръка с четата на Колю Лефтеров в борбата срещу турците през 1902 г. в Креснишкото въстание, а така също и през време на Илинденското въстание през 1903 г., тоже със същата чета. Освен в горните сражения, взел съм участие в сраженията в Готенския балкан през 1903 г. През годините 1902 и 1903 г. съм бил непрекъснато илинденски въстаник. Целият си живот съм прекарал в стремеж да освободя и видя целокупния български народ обединен и сплотен около своя вожд Н.В. Цар Борис III.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.186.

№ 187

Димитър Атанасов Караилив (71 г.)
род. в с. Кавакли, Лозенградско
жив. в с. Равнец, Бургаско
06.03.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в борбите през 1903 г.; участник в четата на Лазар Маджаров.

Семейство: съпруга Милка на 70 г.

Животописна бележка: „Той е честен и почтен гражданин. Не се числи в никакви противодържавни организации. Бил е посветен в делото за освобождението на братята роби в Тракия и Македония. През време на въстанието през 1903 г. постъпил в четата на войводата Лазар Маджаров и участвувал в нападението на с. Дерекьой против турските пълчища, и участвувал в походите на четата в демобилизацията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.187.

№ 188

Добри Костадинов Шивачев (67 г.)
род. в с. Кавакли, Лозенградско
жив. в гр. Бургас
09.04.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в борбите през 1903 г.; участвувал в четата на Лазар Маджаров.

Семейство: съпруга Ирина, р. 1890 г., тъща Стана, р. 1856 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че по заповед на войводата Яни Попов запалихме снопите на двама шпиони Киряк Чауша и Д. Хаджиев от Каваклий, и сме се сражавали със стражарите, които са били там. От там минали през Одринско и телеграфните жици изсекли, и заминахме за баира Марковец, и там ни разпредели Лазар Маджаров по чети, и отидохме да пазим среща Ковчаз, и секохме пак жица, и изгорихме турски пост, и се сражавахме.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.188.

№ 189

Димитър Аризанов Иванов (63 г.)
род. в с. Конарене²⁸³, Струмичко
жив. в с. Конарене, Струмичко
09.04.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в борбите през 1903 г., участвувал в четата на Лазар Маджаров.

Семейство: активен член на ВМРО; арестуван и осъден на 2 г. строг тъмничен затвор, където е измъчван и бит за освободителната му дейност от сръбските власти.

Животописна бележка: „Съм бил активен член на Македоно-одринската революционна организация и като такъв съм вършил винаги възлаганите ми длъжности като куриерска длъжност за прекарване на хора през

²⁸³ Дн. Конярево.

границата и докарване на оръжия. Щом дойде сръбската власт в нашия край, се създаде наново революционната организация и взех живо участие в нея като активен член; и тогава съм изпълнявал всичките ми възлагани длъжности като десетарска служба за събиране на пари, след което, като ме залови сръбската власт, арестува ме през месец юни 1923 г., съди ме и осъди на 2 г. строг тъмничен затвор. В затвора бех силно малтретиран, биен и измъчван и през месец октомври 1924 г., когато бех амнистиран, бидох пуснат на свобода от нишкия областен затвор, след като излежах цели 16 месеци.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.189.

№ 190

Димитър Костадинов Русинов (71 г.)
род. в Бунар Хисар
жив. в с. Приселци, Варненско
17.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в освободителните борби в Тракия като куриер на четите на Македоно-одринската организация, а през Преображенското въстание е бил бит, мъчен, осакатен и осъден от турските съдилища на 6 г. затвор.

Семейство: съпруга Фаница, р. 1876 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Бунар Хисар през 1872 г. от родители българи. Още от млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвах в комитета, като бех куриер между комитета и четите, които укривах и снабдявах с храна. През 1903 г. бех издаден на турците от гърци предатели. Турската власт ме залови, малтретираха ме, биха ме жестоко и ми изкривиха десната ръка, която от тогава остана саката, а също ми повредиха и десното мъдо. Освен това ме осъдиха на 6 г. затвор, който лежах в Лозенград, но сетне ме помилваха и останах пак в родното си място, но вече повреден и осакатен. След Балканската война, 1913 г., при изгонването на българите от Източна Тракия и аз бех изгонен от там и се заселих в с. Приселци, Варненско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 191

Димитър Ташев Стоянов (74 г.)
род. в с. Колибите²⁸⁴, Бунархисарско
жив. в Созопол
17.02.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения и бил войвода.

Семейство: вдовец.

Животописна бележка: „През месец декември 1897 г. станах член на Македоно-одринската революционна организация. Покръстен бях от Костадин Благоев²⁸⁵ от с. Ракита, Леринско, учител тогава в с. Каваклий. През 1898, 1899 и 1900 г. бях касиер на комитета ни. На 4 май 1900 г., по донесение на един турчин, че съм комита, ме арестуваха в лозенградския затвор, но с големи откупи успях да докажа, че донесението не е вярно, и на 30 май същата година бях освободен. На 27, 28, 29 и 30 юни 1900 г. престоя в къщата ми една 6-членна чета под войводството на Христо Илиев от с. Енимакле, Бабаескийско, връщайки се от гр. Родосто. На заминаване за Балкана четата бе забелязана около Лозенград, вследствие на което се извърши задържането на много учители, свещеници и първенци от Лозенград и Бунархисарско, и впоследствие изпратени на заточение. От нашия район около 50 души се спасихме, като избягахме в България. През месец април 1902 г. от с. Ясна поляна преминахме границата на път за Бунархисарския район под войводството на Тодор Шишманов, покойник. През месец февруари 1903 г., като четник в четата на Михаил Герджиков, взех участие в бомбардировката на влака при гара Черкезкой. Продължих с Герджиковата чета в Бунархисарския район до конгреса, състоял се на Петрова нива, Тракийското Оборище. По решение на конгреса бях определен за подвойвода на Бунархисарския район с войвода Стоян Петров от Малко Търново, покойник. През дните 5 и 6 август 1903 г. нападнахме и водихме сражение с турската войска в гръцкото градче Инджекой, Визинска кааза. След въстанието през месец март 1904 г. в гр. Варна организацията ни свика конгрес за ликвидиране на някои въпроси. Там бях избран за войвода на Бунархисарския район, откъдето през месец ноември 1904 г. с другарите си четници заминах за

²⁸⁴ Дн. Хамзабей в Турция.

²⁸⁵ Константин поп Благоев Попов (1869–1946) е български учител и деец на ВМОРО, родом от с. Ракита, Леринско; брат е на българския юрист и историк Никола Благоев.

Лозенградския и Бабаеският райони, а през месец юлий 1905 г. се съединих с четата на капитан Стамат Икономов²⁸⁶ от гр. Малко Търново, сега покойник, и след като обходихме цяла Странджа планина, по липса на поддръжка от страна на населението – това се дължеше на разоренията, които то понесе след потушаването на въстанието, бяхме принудени да се завърнем в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.191.

№ 192

Димо Христов Андонов (79 г.)
род. в с. Сърбци, Битолско
жив. във Варна
07.04.1943 г.

Заслуги: бил е деен член в М.О.Р.О. и като четник се е сражавал през 1903 г. с четите на войводите Иван Рогле²⁸⁷ и Георги Сугарев срещу турската войска на няколко места.

Семейство: съпруга Донка, р. 1878 г., син Александър Иванов, р. 1908 г., доведен син Христо Димов, р. 1921 г.

Животописна бележка: „Съм работил за подготовката на Илинденското въстание, като съм участвувал в четите на Йован Рогле войвода, Дафинов войвода²⁸⁸, Цветко войвода²⁸⁹, който падна убит при с. Могила, Битолско, като съм започнал четническата си дейност 8-9 месеца преди Илинденското въстание. През време на Илинденското въстание взех участие в четата на Георги Сугарев войвода и влизахме на няколко пъти в сражение с турския аскер при с. Гявата, в Пелистер, с. Слепче и др. Участвал съм и в нападението на турския гарнизон на казармата в с. Смилево. Останах жив след въстанието и продължих четническата си дейност до прибирането на оръжието от войводите, начело с войводата Георги Сугарев, което стана към Димитровден.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁸⁶ Стамат Икономов (1866–1912) е български офицер и войвода на ВМОРО, роден в Малко Търново.

²⁸⁷ Йован (Йон) Рогле-Лисолаецот е битолски войвода на ВМОРО, роден в с. Лисолай, Битолско.

²⁸⁸ Не е ясно за кой войвода на ВМОРО става въпрос.

²⁸⁹ Парашкев Цветков (1875–1903) е български учител и войвода на ВМОРО, родом от Плевен.

388К, оп.4, а.е.192.

№ 193

Дико Градев Павлов (65 г.)
род. в с. Керациново²⁹⁰, Малкотърновско
жив. в с. Ново Паничарево, Бургаско
26.03.1943 г.

Заслуги: бил е деен член на Македоно-одринската революционна организация; първо четник в четата на Кръсто Българията, после редовен четник в четата на войводата Стоян Камилски; взел участие в две сражения през Преображенското въстание срещу турците в Тракия.

Семейство: съпруга Стана Дикова, р. 1879 г., син Димитър Диков, р. 1918 г., син Стоян Диков, р. 1927 г.

Животописна бележка: „Аз съм син на Градю Павлов и Ковня Градева и заявявам, че през 1902 г. образувахме в с. Керациново селска смъртна дружина, която действуваше под заповедите на районната чета. Нашия организатор беше войводата Кръстю Българията, починал, а също така и Панчо войводата. Като четник в смъртната дружина, на Преображение, 06.08.1903 г., с четата на Стоян Камилски Махерата, взимах участие в сражението с турския аскер в с. Цикнихор. След 5–6 дни, пак с четата на войводата Стоян Камилски, взимах участие в сражението с турците в с. Труле. Четата на войводата Стоян Камилски беше с район в с. Цикнихор, Керациново, Магалово и Камила.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.193.

№ 194

Димитър Николов Янушев (64 г.)
род. в с. Войници, Велешко
жив. в с. Войници, Велешко
08.04.1943 г.

²⁹⁰ Дн. Бозташ, Лозенградско.

Заслуги: бил действителен член в Македонската революционна организация като легален и като четник в четата под войводството на Петър Лесев, като е взел участие в няколко сражения срещу турците, а през сръбското робство е бил осъждан на затвор.

Семейство: съпруга Пандора на 60 г., син Темо на 22 г., син Благой на 17 г., дъщеря Мария на 14 г.

Животописна бележка: „През турското робство бех заклет член на Македоно-одринската революционна организация и като такъв целта ми беше да работя против общия враг на българщината – турчина и сърбина. Бех селски десетар и четник. Изпращах и дочаках българските чети, и участвах в борбата против сърбите в гр. Велес през 1915 г. с войводата Петър Лесев. След туй заминах със същия войвода в Азот и там влизах в няколко сражения – и то в селата Богомила, Дъгавец²⁹¹ и Костенец. За време на сръбското робство бех бит, осъждан, бех на затвор от сърбите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.194.

№ 195

Димитър Христов Карагеоргиев (68 г.)
род. в с. Пирок, Лозенградско
жив. в с. Евренозово, Малкотърновско
26.03.1943 г.

Заслуги: през време на въстанието в 1903 г. взел живо участие с оръжие в ръка между борците за освобождение на Странджанския край от турско робство.

Семейство: съпруга Елена, р. 20.09.1877 г.

Животописна бележка: „Димитър Христов Карагеоргиев, живущ в с. Евренозово, Малкотърновска околия, а роден в с. Пирок, на възраст 68 г., женен, неосъждан за противозаконни идеи, вредни за държавата, е взел участие в следните освободителни борби: местността Кукордан, Ковчас и Коево през 1903 г., като е изходил ведно с войводата си Лазо Лазов, роден в Лозенград, Тас тепе, Канарите, Терзе дере и др., 30–40 дни за

²⁹¹ Става дума за с. Долгаец, Прилепско.

организиране на населението да продължи борбата с турците и не ги оставя на мира.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.195.

№ 196

Димитър Ефтимов Златаров (68 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
06.03.1943 г.

Заслуги: редовен член на Илинденската организация. По време на въстанието през 1903 г. е взел активно участие с оръжие в ръка в сраженията между четата и турската войска в с. Граматиково.

Семейство: съпруга Ирина на 58 г., дъщеря Нана на 41 г., дъщеря Марийка на 23 г.

Животописна бележка: „Давам следующата животописна бележка: че съм по народност българин, български поданик, че съм 2-класно образование и по занятие златарство, женен съм, с две женени деца, и като член на организационните чети съм взимал живо участие с три чети – с войводата Кръстю Българията и с Димитър Хомачев²⁹², в станалото сражение на 6 август 1903 г. в с. Граматиково, Малкотърновска околия, между четата и турската войска за освобождението на този край от турците поробители, и съм организатор тук, в Малкотърновска околия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.196.

²⁹² Има предвид Димитър Халачев.

Дражо Киров Дражев (64 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
06.03.1943 г.

Заслуги: вземал живо участие като член на смъртна дружина с оръжие в ръка срещу поробителя.

Семейство: съпруга Калица на 54 г., син Киро на 33 г., дъщеря Тодорка на 37 г., дъщеря Ирина на 27 г., син Георги на 23 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 15 септември 1879 г. в Малко Търново от родители чисти българи: Киро Дражев и майка Тодора Кирова Дражева. Детинството прекарах при родителите си в гр. М. Търново и завърших 4-то отделение в българското училище тук. Учих занаята кафеджия и до сега се препитавам от него. През 1901 г. бях извикан на обучение в четата на Георги Кондолов и в същото време дадохме клетва в местността Дражовата колиба. Натовариха ме с длъжността куриерство за пренасяне пушки и кореспонденция. В 1902 г. покойния вече Кондолов ме определи за куриер между него и войводата Дико Джелепов. В надвечерието на въстанието през 1903 г. вземах живо участие в сражението. След като раниха Георги Кондолов при с. Паспалово, го занесохме на Могилата, където го оставихме, и се върнахме да посрещнеме турската сган, пристигаща от гр. Малко Търново. Като ги отблъснахме и ударихме техния офицер, и пленихме коня му, се завърнахме наново при войводата. Той ме повика и ми даде неговите частни вещи, за да ги предам на неговата съпруга в гр. Бургас, и офицерския турски кон – в комитета. На връщане за четата срещнах Дико Джелепов в землището на с. Стоилово. Той ме върна заедно с него в селото. На другия ден пристигна цял полк артилерия, кавалерия и пехота, гдето се завърза сражението, което продължи цял ден и в което взех живо участие. Но по заповед на комитета се изтеглихме във Вътрешна България, а през месец септември същата година се завърнах в родния си град, където бях предаден от съгражданина си Дико Яландиков на турската власт, и ме предадоха в малкотърновския затвор, където ме осъди турското правителство на два месеца строг тъмничен затвор, а след това бях освободен заедно с другите политически въстаници. Женен съм, с четири деца, от които три оженени и един неженен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.197.

№ 198

Димитър Ст. Граматиков (77 г.)
род. в с. Коево, Лозенградско
жив. в с. Аксаково, Варненско
02.03.1943 г.

Заслуги: взел участие с оръжие в ръка през 1903 г. и бил в четата на Лазар Маджаров.

Семейство: съпруга Ковна Димитрова, р. 1876 г., син Желю Димитров, р. 1920 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Коево, Лозенградско, от родители българи. Още през млади години аз се посветих на революционното дело за освобождението на поробената ни родна земя и участвах в комитета и четите. През време на въстанието в Странджа (Преображенското въстание) през 1903 г. аз участвах с оръжие в ръка като четник в четата на войводата Лазар Маджаров и се бихме срещу турците при с. Ковчаз и с. Коево, Лозенградско, и другаде за свободата на поробената ни родна земя – Източна Тракия. След въстанието аз се установих в България – в с. Аксаково, Варненско, и до днес не съм престанал да мисля за освобождението на милата ни татковина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.198.

№ 199

Димитър Яков Кьосев (70 г.)
род. в с. Загоричани, Костурско
жив. във Варна
27.03.1943 г.

Заслуги: деен член на ВМРО; бил е четник в отряд на горския началник Васил Чакаларов.

Семейство: съпруга Евгения, р. 1900 г., син Яков, р. 1915 г., син Кузман, р. 1921 г., син Васил, р. 1923 г., дъщеря Надежда, р. 1925 г., син Борис, р. 1911 г.

Животописна бележка: „От 1899 г. бех член на ВМОРО в родното ми село. До средата на 1901 г. бех куриер и изпълнявах всичко, каквото ми се възложи от ръководителя на организацията в селото ни или от райония ни войвода. Като такъв, често цели нощи с оръжие в ръка придружавах четата при по-важни акции; охранявах селото при квартируване на четата и при пренасяне доставеното оръжие за другите села и пр. Преди Илинденското въстание, през втората половина на 1901 и 1902 г., бех четник в четата на Петър Байков²⁹³ от Котел. През Илинденското въстание, 1903 г., до края бех четник в боевия отред на горските районни началници в Костурската революционна околия – Васил Чекаларов, Пандо Кляшев, Лазар поп Трайков. Като такъв, с оръжие взех участие при обсадите и превземането на Влахоклисура, Билища, Псодерската кула при Бигла, Невеска, Върбица и пр. При оттеглянето ни на 15.09.1903 г. от базата ни на Върбица, начело с Ив. Попов и Лазар поп Трайков, с другите селски чети към Преспа и връщането ни участвах и в сраженията при с. Чанище, Влашките колиби при Каймакчалан, при с. Пожарско на Чеган, Соклето и с. Котори при Вич. След въстанието по общата амнистия се легализирах в родното ми село. Понеже къщата ни бе опожарена и добитъкът и инвентара ограбен от турския аскер и башибозук, през 1904 г. отидох като гурбетчия за работа да осигуря прехраната на семейството ни в Цариград. Там ме арестуваха и обвиниха, че съм отишъл да правя отново комитлък. След продължително разследване и изтезания хвърлиха ме в затвора Хайдер паша, от където след два и половина месеца ме интернираха в родното ми село. След войната и недвижимите ни имоти се заграбиха от гърци пристигли от Азия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.199.

№ 200

Дионис Георгиев Даулов (70 г.)
род. в с. Петгъс, Ениджевардарско
жив. във Варна
27.03.1943 г.

Заслуги: бил четник, сражавал се с турски войски и лежал в затвор.

Семейство: съпруга Мария на 65 г., дъщеря София на 33 г.

²⁹³ Такъв войвода на ВМОРО не е известен, може би има предвид Марко Лерински (Георги Иванов), който е от Котел и който обикаля Леринско и Костурско през 1901 и 1902 г. Познат е войводата Нестор Байков, но той не е от Котел и пристига в Прилепско през 1903 г.

Животописна бележка: „През 1900 г. станах член на революционната организация и заработих в нея като легален. През Илинденското въстание бех подгонен от турската власт и избегах с четата на Апостол войвода. Нелегален, при едно от сраженията с войската, бех ранен. След като оздравех добре, се присъединих към четата на Христо Чернопеев в Струмишко след дадена амнистия, дадена от Султана, върнах се в България и от България върнах се в родното село. След туй наново заработих с Апостол войвода. След Хуриета турската власт ме арестува. След една година бех освободен, обаче не можеше да се живее от тормоз и избегах нелегален с четата на Ичко Димитров²⁹⁴. През 1912 г., като дойдоха гърците, избегах в България, а жена ми бе интернирана в Стара Гърция три години. През 1914–1915 г. участвах във Валандовската акция с Иван Палйоски²⁹⁵ и Гр. Узунов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.200.

№ 201

Димитър Атанасов Муртов (61 г.)
род. в Енидже Вардар
жив. в Бургас
23.04.1943 г.

Заслуги: член на Илинденската организация; участвувал като четник в сражение с турската войска през 1905 и 1906 г.

Семейство: съпруга Катерина, р. 1883 г., син Душан, р. 1907 г., дъщеря Еленка, р. 1916 г. и дъщеря Анастасия, р. 1917 г.

Животописна бележка: „Участвал съм през 1905 г. в сражение срещу турския аскер в с. Боймица под войводството на Апостол войвода и четници като Тано Петков, брат на войводата, който пада убит същия ден, Мицо Матракуля от с. Радомир, тежко ранен, а всички останали четници като Митю Карасулев, Димитър Бабански²⁹⁶, Иван Костурски, Атанас

²⁹⁴ Христо (Ичко) Димитров (1880–1920) е български революционер и войвода на ВМОРО, ръководител на Солунския революционен окръг, родом от с. Баровица, Гумендженско.

²⁹⁵ Иван Палйосев-Палйоски е деец на ВМОРО, войвода на МОО, деец на МФО, по-късно минава на сръбска служба, родом от Енидже Вардар.

²⁹⁶ Димитър Бабански е македонски харамия и войвода на ВМОРО, родом от с. Бабяни, Ениджевардарско.

Чопката²⁹⁷ от с. Гърдибор, Пецан Пеко от с. Петрово, Митю Мачкоевски, Ильо от Лебаово²⁹⁸ и Белялот от с. Баровец²⁹⁹, след упорито сражение и подпомогнати от настъпващата нощ, успехме да се спасим, за да продължим борбата за свободата на Македония. През 1906 г., под войводството на Павле Кушински и при четници Дионис Кошински, Пецак Пеню, Гоцо Бегинете от Кукуш³⁰⁰, Атанас Никлев от Куфалово, Кочо Костурски, Тунара Керкалски, Христо Бабянски и Атанас Чопката, влезохме в сражение при Грубишката река, с. Аларе, и другаде.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.201.

№ 202

Димитър Наумов поп Димитров (74 г.)
род. в с. Загоричани, Костурско
жив. в Бургас
02.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в сражения през време на Илинденското въстание при с. Прекопана, Невеска, гр. Клисуре и др.

Семейство: съпруга Парашкева, р. 1870 г.

Животописна бележка: „Димитър Наумов поп Димитров е сега подпълно слеп, не вижда никак, бивш млекопродавец, честен и почтен гражданин, не е взимал никакво участие в противодържавни организации, той е националист и член на Илинденската организация. Взел активно участие с пушка в ръка под войводството на господин полковник Янков. Водили сражения при следните пунктове: с. Прекопана, гр. Невеска и Клисуре, с. Бобище, Българска Блага, Черешница и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.202.

²⁹⁷ Атанас Чопков-Градоборлията (1860–1903) е македонски харамия, деец на ВМОРО и ВМОК, родом от с. Градобор, Солунско.

²⁹⁸ Либахово, Ениджевардарско (дн. Филирия в Гърция).

²⁹⁹ Баровица, Ениджевардарско (дн. Кастанери в Гърция).

³⁰⁰ Гонце Бегинин е деец на ВМОРО и ВМОК, кукушки войвода, родом от Кукуш.

№ 203

Димитър Тоню или Танев Ковачев (87 г.)

род. (неизвестно)

жив. в Бургас

09.03.1943 г.

Заслуги: осъден на 5 г. затвор; излежал 2 г. в Еди куле, Солун.

Семейство: зет Пеню Стайков.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.203.

№ 204

Диванис Ефремов Алексов (76 г.)

род. в с. Горни Балван, Щипско

жив. в Щип

08.03.1943 г.

Заслуги: участник в четата на Славчо Ковачев³⁰¹; сражавал се при с. Луково; осъден на 5 г.

Семейство: съпруга Фимка на 72 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македонската революционна организация. Като нелегален член, четник на Славчо Ковачев в Щипската чета. Със Сотир Атанасов³⁰² съм участвувал в сражение при с. Луково, Черни връх, и Рашкова скала, Плавица. Ранен съм на две места. Четник от 1904 до 1908 г. Осъден от сърбите на 5 г. затвор и лежал в скопския затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³⁰¹ Владислав (Славчо) Ковачев (1875–1924) е български офицер, секретар на ВМОК, деец на ВМОРО, един от ръководителите на Македонската федеративна организация, родом от Скопие.

³⁰² Сотир Атанасов Янакиев (1876–1940) е български офицер и войвода на ВМОК, роден е в с. Клисура, Горноджумайско.

388К, оп.4, а.е.204.

№ 205

Димитър Стоев Семерджиев (76 г.)
род. в с. Междурек, Кукушко
жив. в Пловдив
24.03.1943 г.

Заслуги: осъждан като ятак и укривател на четници през 1903 г.; член на ВМРО; бил куриер.

Семейство: сам, роден 1867 г.

Животописна бележка: „Бех посветен в Македонската революционна организация още с появяването на нейните апостоли в нашия край. След дохождането обаче на учителя Никола Манолов в нашето село се организираха нови работници на делото така, щото организацията се засили много. Това става и в околните села. За пръв войвода из нашинско става Гоце Тодорацки. Работих като куриер на четите, пренасях оръжие и писма и пр. Дойде 1903 г. Четата на войводата Кръсто Асенов бива открита в местността Люлка. Завързва се сражение, след което тя пристига в селото ни. Потерата е по дирите на четата. Пристига войска от Кукуш, а също и от гр. Сер заедно с шпионина казака Митю от с. Борсук. Аз бех хванат, бит и изтезаван, като ме хвърлиха в серския затвор, където престоях един месец. После ме закараха в Солун в Еди куле. Осъден бех на няколко години като укривател на четите, но лежах само 9 месеца, защото през 1904 г. бех освободен, вследствие на дадената от султана политическа амнистия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.205.

№ 206

Димитър Христов Жегов (70 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
10.04.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. взел участие в сраженията срещу турската войска и е член на организацията.

Семейство: съпруга Султана Дим. Жегова на 53 г.

Животописна бележка: „Още от млад симпатизирах към освободителното дело на В. М. Р. организация и през 1898 г. дадох клетва за честна и верна служба на същата организация за борба против турската власт. От тогава до 1903 г., за когато се подготвяше въстание, аз изпълнявах куриерска служба и на няколко пъти минавах границата нелегално за пренасяне на оръжие от Стара България за Македония. В 1903 г. станах нелегален, като постъпих в четата на капитан Шипков³⁰³, която чета през месец август същата година, сформирована в местността Рибените езера, потегли с оръжие през Разлог за Пирин с цел да отидем и повдигнем въстание в Демирхисарско, но ние останахме в Разложко и се вмъкнахме в града, за да можем да сме по-близо до турските власти, които успяхме да нападнем в дадения сигнал за общо въстание. Но за наша изненада бехме открити от турската власт и така въстанието избухна порано. След като турската войска обсъди града и се почна сражението по махалите и нашата махала бе подпалена и опожарена, ние требваше след сражение да успеем и да си пробием път през турската войска, за да можем да се изтеглим от града и да можем наново да минем и отидем в Стара България нелегално през границата. В това въстание аз понесох и следните жертви – къщата ни се опожари, баща ми убиха, убиха също и брат ми, и аз единствен останах да се грижа за семействата им. От тогава до 1912 г. аз пак не престанах да се интересувам и работя за освобождението на Македония, за което бех и арестуван от турските власти в 1912 г., и освободен от българските войски при освобождението на гр. Разлог.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.206.

³⁰³ Антон Шипков (1868–1913) е български офицер и войвода на ВМОК и ВМОРО, родом от Казанлък.

№ 207

Димитър Драгомиров Димитров (70 г.)
род. в Аполд, окр. Меркуря, Трансилвания
жив. в Ямбол
18.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО; V Одринска дружина.

Семейство: съпруга Катерина, дъщеря Еленка и син Атанас.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-Одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Действително аз съм родом от Трансилвания и се преселих в румънското добруджанско с. Гречи, Мачин. Взеха ме войник в румънската армия. Като българин те ме много изтезаваха и аз избегах и се преселих в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.207.

№ 208

Димитър Иванов Ангелов (64 г.)
род. в с. Торфа³⁰⁴, Чаталджанско
жив. в с. Долно Езерово, Бургаско
18.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО, V Одринска дружина.

Семейство: съпруга Ивана, син Велико, син Андон, дъщеря Мата, доведен син Стоян.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VIII костурска дружина, 2-ра рота, 2-ри взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.208

³⁰⁴ Днес в Турция.

№ 209

Дамян Николов Бисерко (67 г.)
род. в с. Войници, Велешко
жив. във Велес
03.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Райна Дашева, р. 1870 г., син Иван, р. 1916 г., снаха Евра, р. 1914 г., внук Георги, р. 1941 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина; взел участие във всички боеве.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал през септември 1943 г.

388К, оп.4, а.е.209.

№ 210

Димитър Желязков Тропчев (66 г.)
род. в Лозенград
жив. в Ямбол
25.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Стефана, дъщеря Гинка, р. 1920 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.210.

№ 211

Димитър Пандев Тилев (62 г.)
род. в с. Колешино, Струмичко
жив. в с. Колешино, Струмичко
30.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Елена на 50 г., син Кирил на 28 г., снаха Фидана на 25 г., внук Дончо, внук Панде, внук Сандо, внук Борис и син Стоян на 15 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, IX Велешка дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.211.

№ 212

Димче³⁰⁵ Филипов Цветанов (78 г.)
род. в с. Горно Еловци, Гостиварско
жив. в с. Криволак, Неготинско
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Цара на 58 г., син Димитър на 28 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във II Скопска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 20.09.1944 г. Умира, бягайки за България, в Царево село. Съпругата първо се заселва в Божурица, Плевенско, после се преселва в с. Ябука, окръг Панчево, Югославия.

³⁰⁵ В документацията се среща и като Диле или Димитър.

388К, оп.4, а.е.212.

№ 213

Димко Коцев Бойков (60 г.)
род. в с. Курия, Тиквешко
жив. в с. Курия, Тиквешко
08.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Ленка на 58 г., син Лазар на 29 г., син Методий на 25 г., дъщеря Марийка на 17 г., син Христо на 15 г., дъщеря Надежда на 13 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, IV Солунска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.213.

№ 214

Дечо Димов Карамаколев (79 г.)
род. в с. Карлуково³⁰⁶, Ахчелебийско
жив. в Пловдив
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Славка, р. 1880 г., син Стефан, р. 1918 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, X Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³⁰⁶ Дн. Славейно, Смолянско.

388K, оп.4, а.е.214.

№ 215

Пано Иванов Кръстев (76 г.)
род. в с. Мартулци, Велешко
жив. във Велес
10.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г. в оперативната зона.

Семейство: съпруга Елена Илчева.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, VI Охридска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.215.

№ 216

Димитър Манев (63 г.)
род. в Св. Николе
жив. в Св. Николе
15.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец-редник в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г. и е взел участие във всички походи и боеве с войските, към които се числил на фронта.

Семейство: син Стойчо на 29 г., син Венчо на 20 г., снаха Слоботка на 27 г., внук Тодор на 4 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, VII Кумановска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.216.

№ 217

Димитър Стоянов Димитров (74 г.)
род. в с. Коево, Лозенградско
жив. в с. Аксаково, Варненско
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Найденка на 69 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, VIII Костурска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.217.

№ 218

Доне Митев Йовев (70 г.)
род. в с. Нежилово, Кратовско
жив. в с. Нежилово, Кратовско
14.04.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец-редник в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г. и е взел участие в боевете.

Семейство: съпруга Тасика на 61 г., син Славко на 31 г., дъщеря Ристосимка на 34 г., внук Трайко на 9 г., внук Радка на 6 г., внук Цвета на 4 г., внук Илинка на 7 г.

Животописна бележка: „През Турското робство аз се явих доброволец и ме записаха в X Прилепска дружина. Сражавахме се с турците. Оттам ме прехвърлиха на Султан тепе, къде се стражавахме със сърбите, а и на Редки буки.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.218.

№ 219

Димитър Тодоров Гаджалов (64 г.)
род. в с. Карлуково, Ахчелебийско
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Зойка, р. 1887 г., дъщеря Славка

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, X Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.219.

№ 220

Димитър Георгиев Гроздев (неизв.)
род. в с. Осиково, Неврокопско
жив. (неизв.)
01.04.1943 г.

Заслуги: документацията е изгоряла по време на бомбардировката над Бяла Слатина на 10.01.1944 г.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: документацията е изгоряла по време на бомбардировката над Бяла Слатина на 10.01.1944 г.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.220.

№ 221

Димитър Дичов Тръпков (62 г.)
род. в с. Росоки, Галичко (Реканско)
жив. в Скопие
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Кръста на 55 г., син Христо на 29 г., син Цветко на 21 г., снаха Доста на 22 г., дъщеря Люба на 18 г. и внуци Томо на 4 г. и Драгана на 1 г.

Животописна бележка: „Роден от с. Росоки, Галичник, на 22 юлий 1872 г. от баща българин, грамотен, по занаят зидар. Обикновено третиран като българин от турската власт. Принуден да търси прехраната си в чужбина, а именно в майка България. Заварен при мобилизацията за войната с турците, постъпих доброволец в Македоно-одринското опълчение. Взех участие във всички походи и боеве и изкарах до края на войната с добро поведение. Също взех участие в Първата световна война, в 60-та дивизия. Също изкарах до края на войната с добро поведение и голема скръб за разделата на отечеството ни. Прибрах се в бащиното огнище наново под сръбско робство, третиран като българин цели 25 г. Това са моите особени бележки от живота ми.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.221.

№ 222

Дане Кръстев Понев (60 г.)
род. в с. Кучичино, Кочанско
жив. в с. Кучичино, Кочанско
08.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Султана на 52 г., син Владимир на 22 г., дъщеря Алтъна на 17 г., снаха Смиляна на 28 г., внуци Мицо на 3 г. и Станко на 1 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, II Скопска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.222.

№ 223

Даниел Василев Алексов (60 г.)
род. в с. Опила, Кратовско
жив. в с. Опила, Кратовско
06.04.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в III Солунска дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Кръстана, син Борис, син Ванчо, син Славе, снаха Николета, снаха Тава и снаха Коцана, внучка Рушка и внучка Наталия.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, III Солунска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.223.

№ 224

Димитър Нацев Лилев (72 г.)
род. в с. Пътеле, Леринско

жив. във Варна
30.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в IX Велешка дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Мария, р. 1874 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, IX Велешка дружина. Взех участие в походите София, Кърджали, Гюмюрджина, Фере, Димотика, Кешан, Малгара, Ганос, Щип, Кочани, Царево село, Кюстендил, София и боевете при Шаркьой, Султан тепе, Каменица, Тодоровци, Дулица. През Европейската война бех мобилизиран в 60-ти пехотен полк; взех участие във всички походи и боеве в операционната зона на войната.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.224.

№ 225

Димо Павлов Стоянов (61 г.)
род. в с. Чанакча, Чаталджанско³⁰⁷
жив. в Шумен
12.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в XI Серска дружина“.

Семейство: съпруга Спасия, р. 1891 г., син Димитър, р. 1915 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, XI Серска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.225.

³⁰⁷ Днес в Турция.

№ 226

Димо Пеев Гагов (60 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Бургас
14.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в XII Лозенградска дружина.

Семейство: съпруга Злата, р. 1898 г., дъщеря Марийка, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, XII Лозенградска дружина, 3-та рота, 1-ви взвод.”

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.226.

№ 227

Дамян Стефанов Блажев (65 г.)
род. в с. Гари, Реканско
жив. в Струмица
25.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Невена, р. 1887 г., син Темелко, р. 1910 г., син Левчо, р. 1930 г., снаха Ангелина, р. 1916 г., внук Андон, р. 1935 г., внук Кирил, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, I Дебърска дружина, 2-ра рота – 1912–1913 г., а от 1915–1918 г. като редовен войник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.227.

№ 228

Димитър Георгиев Йосифов (72 год.)
род. в с. Спространи³⁰⁸, Битолско
жив. в Пазарджик
31.03.1943

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Екатерина на 45 г., син Николай на 20 г., дъщеря Стоянка на 10 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, интендантска рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.228.

№ 229

Ефтим Миленков Георгиев (62 г.)
род. в с. Костин дол, Царевоселско
жив. в с. Костин дол, Царевоселско
29.03.1943 г.

Заслуги: участвал в убийството на предателя Г. Цанев, поради което бил осъден на 17 г. затвор; бил член на ВМРО от 1907 г.; лежал в затвора 13 г.

Семейство: син Илия на 28 г., син Блаже на 26 г., син Манасия на 20 г., дъщеря Елена на 8 г., дъщеря Душана на 8 г.

Животописна бележка: „От 1907 г. ставам организиран член на ВМРО като презграничен и вътрешен куриер. Като четник действах с четите на Мите Блатцалията и Гоге Копелето³⁰⁹ до 1912 г. От 1914 до 1915 г. действах като четник с четата на Гоге Копелето и имаме едно сражение със сърбите при с. Драгобраща. От 1919 г. почвам като легален и като

³⁰⁸ Дн. Простране/Прострање.

³⁰⁹ Вер. войводата Георги Тодоров или войводата Георги Чучев от с. Владимирово, Беровско.

куриер на ВМРО и като селски войвода. През 1922 г., месец ноемврий, извършихме убийство на предателя Григор Цанев, който заедно със сърбите тормозеше народа, по която причина 1926 г. бех открит и заловен от сърбите, които ме осъдиха на 17 г. и 3 м. тъмничен затвор с железни окови, който затвор издържах цели 13 тринадесет години.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.229.

№ 230

Ефтим Васев Кусов (76 г.)
род. в с. Подареш, Радовишко
жив. в с. Подареш, Радовишко
09.04.1943 г.

Заслуги: от създаването на М.О.Р.О. е бил редовен и деен неин член. Турските власти постоянно го преследвали и мъчели. През сръбското поробване изтърпял още по-зла участ – просто бил грабнат като опасен българин, хвърлен в тъмницата, и го осъждат с присъда от сръбския съд на 20 г. затвор, где то излежал цели 19 г. до 1938 г.

Семейство: син Тодор, р. 1918 г., снаха Стефанка на 21 г., внучка Павлина на 4 м.

Животописна бележка: „Още при откриването на македонската революционна организация в Радовишка околия бех редовен член на организацията и често пъти бех малтретиран от тогавашните турски власти до 1912 г. Не стигаше това страдание, а с идването на сръбските власти и те почнаха да ме преследват, и едвам през Общосветската война – радовишката околия, като беше под българска власт, аз се завърнах и заживях в родното ми место с. Подареш. Към края на войната, през 1918 г., когато Радовиш стана пак под сръбска власт, един ден ме заловиха и арестуваха без никаква причина и поставиха в затвора, където излежах цели 19 години и едвам през 1938 г. се освободих от затвора. Вследствие на дълго прекарания ми затворнически живот сега съм доста изнемощел и изживявам последните ми години.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.230.

№ 231

Ефтим Жеков Атанасов (60 г.)
род. в с. Карадере³¹⁰, Лозенградско
жив. в с. Дъбрава, Добричко
18.03.1943 г.

Заслуги: взел участие от ранни години в освободителното движение в Македония и Тракия; числил се в четата на Михаил Даев и през 1903 г. се сражавал с оръжие в ръка срещу турските стражари и войска.

Семейство: съпруга Стояна на 53 г.

Животописна бележка: „Роден съм от родители чисти българи – баща Жеко Атанасов Терзиев и майка Ерина Щерянова. Детинството си прекарах при родителите си в село. Завърших 4-то отделение в с. Карадере, работех земеделие, занимавах се със скотовъдство. През месец март 1901 г. бех посветен в тайната на революционната организация от войводата Георги Кондолов и се основа таен революционен комитет в селото ни, където бях избран за член на смъртната дружина и като такъв участвах за скъсване на снушенията телеграфни и телефонни между Малко Търново и Лозенград. След няколкочасово сражение убихме държавния бирник заедно със стражарите, присъединихме се с четата на войводата Михаил Даев и при потушението на въстанието минахме границата в България с населението от 3–4 села под ръководството на Серафим Македончето. Останах на местожителство в гореспоменатото село, женен, без деца.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.231.

№ 232

Ецо Михайлов³¹¹ Димитров (60 г.)
род. в Тетово
жив. в Скопие
01.04.1943 г.

³¹⁰ Днес в Турция.

³¹¹ В документите се среща и като Мисайлов.

Заслуги: бил е доброволец в Македоно-одринското опълчение и е взел участие във всичките му боеве през войната през 1912–1913 г. срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Анна на 60 г., дъщеря Ягода на 15 г., син Христо на 13 г., син Благоя на 22 г. и Бранко на 21 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, II Скопска дружина, 1-ви взвод, 2-ра рота в МОО.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.232.

№ 233

Ефтим Минов Бецековски (67 г.)
род. в с. Росоки, Галичко (Реканско)
жив. в Скопие
22.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Велика, р. 1890 г., дъщеря Дона, р. 1926 г., син Иван р. 1919 г., и дъщеря Ана, р. 1925 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, I Дебърска дружина, 1-ва рота, до свършване на всички боеве като български войник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.233.

№ 234

Желязко Димитров Хайтов (67 год.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка е взел живо участие в станалото на 06.08.1903 г. сражение в с. Стоилово между четата и турската войска.

Семейство: съпруга Милка на 60 г., син Никола на 35 г., дъщеря Мария на 28 г., дъщеря Къдра на 24 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм земеделец, женен с три деца. Бях член на организационната чета на войводата Дико Георгиев Джебев и като такъв, с оръжие в ръка, съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в село Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаване на този поробен край от турците и не съм проявявал противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.234.

№ 235

Желязко Ст. Зидаров (64 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Бургас
14.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, XII Лозенградска дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Кера, р. 1896 г., син Стамо, р. 1921 г., дъщеря Марийка, р. 1925 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, XII Лозенградска дружина, 3-та рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.235.

№ 236

Зоица Александрова Иванова (60 г.)

род. в Радовиш

жив. в Радовиш

26.02.1943 г.

Заслуги: била е член на Македонската революционна организация; участвала е в подготовката на Илинденското въстание и е взела участие в същото с пушка в ръка с организираната чета на войводата Коста Мазнейков³¹² и като такава се е борила с турците.

Семейство: по баща Иванова Кокутанова, син Георги на 22 г.

Животописна бележка: „Родена съм в гр. Радовиш от родители православни българи – баща Иван Кукутанов и майка Анастасия от гр. Радовиш. Родена съм през месец май 1882 г. Свърших българско училище в Скопие през 1901 г., в женското девическо училище, 4-ти клас, и след това бех назначена като екзархийска учителка в с. Инево, Радовишко, а после в с. Дедино, Радовишко, и като такава прекарах 2 пълни години. Като българска учителка в споменатите села бех член на Македонската организация, която работеше за освобождението на Македония от турското робство и присъединението към свободна България. В течение на това време приготвяваше се Илинденското въстание и аз активно участвах в подготовката, като пазах архивата на организацията, правех знамена, помагах на четниците. Беше организирана чета под команда на войводата Коста Мазнейков. Преди избухването на въстанието целата наша подготовка беше открита от турските власти благодарение на един, който беше хванат и мъчен от турците. Той откри организацията и подготовката, и тогава, видейки се в опасност, избегах от селото Дедино и стъпих в редовете на четата на Мазнейков и с пушка в ръка се борех заедно с другите четници против турците пълни три месеца. Когато избухна въстанието, борехме се в планината Смърдешник, Радовишка околия. След борбата и загиването на нашия войвода заедно с останалите четници избегах в България в гр. Дупница, а по-късно в гр. Кюстендил. Като такава от турските съдилища бех осъдена на смърт, но по-късно амнистирана и така се отново върнах в родния си край Радовиш, дето

³¹² Коста Мазнейков (1882–1903) е радовишки районен войвода на ВМОРО, родом от Струмица.

продължих учителската си дейност като учителка в струмишките и беровските села, разбира се, като екзархийска учителка. За време на сръбското робство бавех се с домакинство при все това, че сърбите молеха да бъда техни учителка, но аз им отказах. Сега се препитавам от издръжката на моя син Герасим.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.236.

№ 237

Зафир Манолов Джумайлиев (69 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
10.04.1943 г.

Заслуги: вземал живо участие в революционните борби против турските тирани с оръжие в ръка в четата на Петър Н. Каназирев.

Семейство: съпруга Катерина на 69 г., син Атанас на 24 г., внук Димитър на 17 г., внук Христо на 14 г., снаха Велка на 21 г., внучка Мария на 2 г.

Животописна бележка: „Удостоверям, че съм бил деен член на ВМРО и като такъв всички възложени ми работи от нея съм изпълнявал с най-висок дух и пълно съзнание. Вземал съм живо участие в революционните борби против турските тирани, а именно в 1903 г. бех в Румъния на работа. Като се научих, че ще става въстание, аз и мои другари напуснахме работата си и заминахме за София. Оттам ни заведе покойния и голем родолюбец Петър Н. Каназирев на Рибените гълове. Оттам, под командата на полковник Янков, заминахме за Разложко. В това време банския войвода водеше ожесточено сражение с турския редовен аскер над с. Белица. По заповед на полковника отидохме на помощ на банския войвода Радона³¹³ и се захвана ожесточено сражение, където беха избити много от нашите другари. След това влезохме в Белица, в турската махала и я опожарихме. Като пристигна многобройна турска войска от гр. Разлог и Горна Джумая ние се оттеглихме и заминахме за България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.237.

³¹³ Радон Тодев (1872-1903) е разложки и бански войвода на ВМОРО, родом от Банско.

№ 238

Илия Коцев Бачев (65 г.)
род. в с. Попчево, Струмичко
жив. в с. Попчево, Струмичко
22.04.1943 г.

Заслуги: член в М.О.Р.О.; взел участие в сражения и бил раняван в двата крака.

Семейство: син Атанас, р. 1909 г., снаха Илинка, р. 1905 г., внук Александър, р. 1927 г., внук Тома, р. 1930 г., внук Петър, р. 1935 г., внучка Наца, р. 1940 г., внучка Донка, р. 1943 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македоно-одринската революционна организация още от 1900 г. с Гоце Делчев, когато се тури първата основа на организацията. Тъй че пръв ръководител в селото си бидех аз, а даже и куриер. През 1904 г., когато се откри нелегалната чета на Кръсто Новоселски, па и на Христо Чернопеев в с. Куклиш, ходих с оръжие в ръка на помощ и ударихме в гръб турската войска, което сражение беше продължило цел ден, а ние пристигнахме през нощта. Нелегалната чета, като фърли бомби, се измъкна цела – ни един немаше убит, а от куклишките селяни паднаха убити на място около 48 души, а селото цело изгорено. Взех участие в стражението с Аджийовановата чета при Емерова чешма, където чакахме от засада Каймакамина, обаче с него дойдоха и войници, завърза се сражение, където аз бех ранен в двата крака. После бегах като нелегален в четата на Андон Къосето³¹⁴, а известно време бех при пунктовия началник дедо Атанас Нивички. А и в Сръбско продължих делото си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.238.

№ 239

Иван Лазев Рачев (60 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
13.04.1943 г.

³¹⁴ Андон Янев-Къосето (1855–1953) е дългогодишен деец, терорист и войвода на ВМОРО, родом от с. Голозинци, Велешко.

Заслуги: член на ВМРО; четник, влизал в сражения с турски аскер; осъден от турския съд в гр. Солун на 8 г. затвор, от които лежал 9 месеца и половина.

Семейство: липсва.

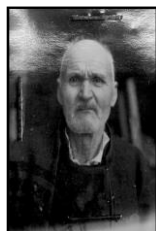
Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.239.

№ 240

Иван Петров Парапунов (75 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
08.04.1943 г.

Заслуги: осъждан от турски съд на 3 г. затвор, които излежал в солунския и серския затвор.

Семейство: съпруга Рада на 66 г., син Илия на 42 г., снаха Атанаса на 41 г., внук Петър на 10 г., внук Никола на 6 г.

Животописна бележка: заявявам, че съм бил осъждан още в началото на просъществуването на ВМРО по повод борбите за освобождението ни от турско робство на 3 г. строг тъмничен затвор от турския съд в Солун, излежани напълно в солунския и серския затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.240.

№ 241

Иван Тасев Цуцуманов (81 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
08.04.1943 г.

Заслуги: деен член на ВМРО; осъден на 8 г. затвор от турски съд, от които излежал 9 месеца и половина (1903 г.).

Семейство: син Миладин на 34 г., снаха Магда на 34 г., внук Георги на 12 г., внучка Елена на 7 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм взел участие като деен член и работник на ВМРО за освобождаването ни от турско робство, като през 1903 г. бех осъден от турския съд в Солун на 8 г. строг тъмничен затвор и след излежаване на 9 месеци и половина в Солун бех пуснат на свобода по силата на политическа амнистия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.241.

№ 242

Иван Цеков Иванов (64 г.)
род. в с. Бигла, Кочанско
жив. в с. Бигла, Кочанско
07.04.1943 г.

Заслуги: през 1914–1915 г. е бил презграничен куриер; през 1920 г. четник в четата на Ефтим Полски, с оръжие в ръка се сражава срещу сърбите; през 1933 г. участва в атентата на сръбския граничен участък в гр. Царево село.

Семейство: съпруга Еленка на 50 г., дъщеря Илинка на 15 г. и син Димитър на 8 г.

Животописна бележка: „От 1914 до 1915 г. бех пограничен куриер на организацията. В 1920 г. бех четник в четата на Ефтим Полски, където водехме сражения със сърбите при с. Стамер, Царевоселско, а бех ранен при с. Бигла от трима сръбски стражари в долния край на левия крак. През 1933 г. участвувах в атентата срещу щаба на граничния участък в гр. Царево село.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.242.

№ 243

Иван Христов Иванов (60 г.)
род. в с. Ветрен, Кочанско
жив. в с. Тработивище, Кочанско
02.03.1943 г.

Заслуги: пограничен куриер; като четник влизал в сражения и в едно сражение е бил ранен в левия крак, след което останал куц.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „От 1908 до 1912 г. бех пограничен куриер в четата на Мите Блатцалията. През 1914 г. в лична борба срещу сърбин изгубих показалеца на десната ми ръка. На 1918 г. избегах в България и станах презграничен куриер на ВМРО. В 1923 г., като четник в четата на Евтим Полски, бех ранен в сражението при с. Стамер в надколennата чашка на левия крак с дум-дум.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.243.

№ 244

Иван Атанасов Гулев (70 г.)
род. в с. Сопот, Велешко
жив. във Велес
12.03.1943 г.

Заслуги: посрещал и придружавал чети; осъден от сръбските власти на 14 г. затвор.

Семейство: син Панче, р. 1902 г., снаха Грозда, р. 1911 г., внучка Милка, р. 1935 г., внучка Дафинка, р. 1938 г., внучка Марика, р. 1941 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Сопот, Велешко, дете съм живел до 1912 г., а от тази дата постоянно живея във Велес. През време на турското господство в Македония взимал съм участие в борбата за освобождението на Македония. Посрещал съм, съпровождал четите на войводите Иван

Алабакот, Даме Градчанец³¹⁵, Милан Гюрлука³¹⁶ и др. За тази моя революционна дейност бех наклеветен от неприятелите на българщината и осъден от сръбската власт през 1918 г. на затвор в Зенце³¹⁷ (Босна), дето лежах 14 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.244.

№ 245

Иван Андонов Левенов (73 г.)
род. в с. Каракьой, Неврокопско
жив. в Разлог
10.04.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, взел участие в сражения.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Подписаният Иван Андонов Левенов, родом от с. Каракьой, Неврокопско, на възраст 73 г., живущ в гр. Разлог. Бех около 30-годишен в 1899 г., когато влезнах в редовете на революционната организация ВМОРО. По време на войводата Гоце Делчев, към 1901 г., проектирахме нападение над турски войници и власти по повод потурчването и отвличането на българки. Нападението не се състоя поради това, че по-късно се разбра, че не били отвлечени българки. Турската власт ни подгони за тая ни акция и целата чета, състояща се от 4 души, избягахме в балкана при войводата дедо Илия Кърчевски. Зимата прехвърлихме границата и се настанихме в Пещерско. На 1902 г. в землището в с. Гостун, Неврокопско, се срещнахме с турски башибозуци и войски, където водехме сражение. След около седемдневно укриване в балкана завърнахме се в с. Гостун и с. Осеново, Неврокопско, и уредихме ръководни тела на В.М.Р.О. и революционни комитети. От гр. Неврокоп се реши заедно с други чети да се отиде в с. Зърнево и затворената там от гърците българска черква да бъде отворена за нашите богомолци, а ако гърците се противопоставят, да бъдат избити. В с. Зърнево пристигнахме

³¹⁵ Вер. Даме Мартинов, войвода на ВМОРО, родом от Велес.

³¹⁶ Милан Гюрлуков (1884–1945) е прилепски войвода на ВМОРО, родом от с. Кривогащани, Прилепско.

³¹⁷ Вер. гр. Зеница.

с войводата Даскала (Копаран чауш) от с. Комуниче³¹⁸ и църквата бе отворена за българите. На 1902 г. четата замина за с. Волак, Драмско, където бехме поканени. Там ни предоха на турската власт, завърза се бой с турската войска, в който паднаха доста турци, след което поражение на турския аскер четата се измъкна от селото в балкана, обаче между другите ранени четници бех и аз; ранен се движех из балкана. В балкана се завърза нов бой с турци, където паднаха четници в неравния бой, който трая около три дена, през което време не бехме нито яли, нито спали. След оздравяването ми от раните наново тръгнах с четата. На 1903 г., по време на въстанието, на път за Демир Хисар, за където бехме тръгнали, пред Демир Хисар водихме сражение с турската войска. На 1912 г., участвайки в четите с войводите Буйнов³¹⁹ и Паница³²⁰, превзехме гр. Неврокоп и уведомихме българската войска, която пристигна след 2–3 дена и намери гр. Неврокоп очистен от турците. След това пак същата година водихме други сражения в още неосвободените територии с турските войски.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.245.

№ 246

Илия Самарджиев Илюшка (80 г.)
род. във Велес
жив. във Велес
25.03.1943 г.

Заслуги: постоянен милиционер; вземал участие в сражения със сръбски чети в Азот и с четата на Дачо Йотов³²¹.

Семейство: съпруга Пандора, р. 1872 г., син Гьошо, р. 1891 г., снаха Невена, р. 1912 г., дъщеря Мария, р. 1905 г., внук Крум, р. 1921 г.

Животописна бележка: „Заклет бех през 1901 г. от Македоно-одринската революционна организация. Ходих милиция и влизах в сражение къде с. Бусилци с войводата Димитър Йотов (Дачо) и на много места в околията, а особено в Азот, против сърбите. Също пренасях разни материали за

³¹⁸ Куманич, дн. Дасото в Гърция.

³¹⁹ Александър Буйнов (1879–1924) е български актьор и войвода на ВМОРО, родом от Шумен.

³²⁰ Тодор Паница (1879–1925) е войвода на ВМОРО, убиец на Борис Сарафов и Иван Гарванов, родом от Оряхово.

³²¹ Дачо Йотов е велешки войвода на ВМОРО, родом от с. Тръстеник, Тетевенско.

четите, които циркулираха във Велешкия район; даже ходих и милиция с Гого Ацев³²² в Прилепско, където имахме сражения с турците.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.246.

№ 247

Иван Попдимитров (неизв.)
род. (неизв.)
жив. в Царево
неизв.

Заслуги: документацията е унищожена по време на бомбардировката на 10.01.1944 г.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.247.

№ 248

Илия Трайков Костов (68 г.)
род. в с. Куклиш, Струмичко
жив. в. с. Куклиш, Струмичко
23.04.1943 г.

Заслуги: От 1900 до 1912 г. участвувал в различни чети и водил сражения с турците.

Семейство: съпруга Ана на 67 г., син Иван на 26 г. и син Васил на 22 г., снаха Ленка на 24 г. и снаха Кръстина на 22 г., внучка Драга на 6 г., внучка

³²² Георги (Гога) Ацев Симоновски (1883-1906) е войвода на ВМОРО и брат на войводите Мирче и Петър Ацеви, родом от с. Ореовец, Прилепско.

Вера на 3 г., внучка Кръстина на 10 г., внучка Райна на 8 г. и Петър на 1 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македоно-одринската революционна организация през 1900 г. като куриер и милиционер. В 1903 г. като такъв бидех арестуван в Еди куле, а после се освободих с амнистията и пак продължих делото. 1904 г. откри се нелегалната чета на Кръсто, завърза се сражение, в което земах участие, и се стражувахме един ден и цяла нощ. Благодарение на помощ от близките села, които удариха в гръб на турците, нелегалната чета успя да се измъкне читава с бомби, а от нас, селяните, паднаха 48 души убити и доста ранени; от турците – преко 60 до 70 души. Селото ни биде цело изгорено. Подир малко време откри се и четата на Христо Чернопеев и също земах участие в сражението. Делото продължих до 1912 г. Когато се обяви освободителната война, ние излезохме да сечем телеграфни жици и стъпихме в сражение с турците, и селото ни биде наново изгорено, и избиха каквото завариха в селото. И през Сръбско продължих делото. А сега живея в селото си под притиска на големата ми старост.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.248.

№ 249

Илия Христов Янев (70 г.)

род. в Лозенград

жив. в Бургас

05.04.1943 г.

Заслуги: като четник, заловен и осъден от турски съдебни власти на 15 г. затвор.

Семейство: съпруга Карамфила, р. 1879 г., син Димитър, р. 1917 г., внук Илия, р. 1938 г.

Животописна бележка: „От непрестанния гнет на турците и турския аскер всичко българско се готвеше за решителния ден. Аз и моя брат Атанас Христов се записахме в комитета в четата на Стойко Бойчев³²³ и непрестанно се приготвявахме за славния час, който ще настъпи. Това продължи близо две години, но по шпионаж повече от четата ни бяха

³²³ Стойко Бойчев-Дядо Странджа е одрински войвода на ВМОРО, родом от Лозенград.

заловени и след адски тормоз пратени в одринския затвор. Три-четири месеца след излизането на четата ни аз продължавах да държа връзка с Маджаров и други чети, но една сутрин, по издайничество, къщата, в която пренощувах, бе блокирана от една рота турски аскер и бях заловен, след страшен терор пратен в одринския затвор и осъден на 15 г. затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.249.

№ 250

Иван Митев Алексов (65 г.)
род. в с. Танатарци, Щипско
жив. в с. Долани, Щипско
28.03.1943 г.

Заслуги: бил четник в четата на Тодор Александров, Ефрем Криводолски³²⁴ и Иван Бърльо; бил е доброволец през 1912–1918 г.

Семейство: съпруга Ана на 65 г., син Янко на 30 г., син Ладе на 27 г., син Дане на 24 г.

Животописна бележка: „Още през Турско време бех четник при четата на Тодор Александров. През 1908 г. избегах в България и продължих борбата за свободата на Македония. От 1912 до 1918 г. бех доброволец в българската армия. Участвувах съм в много битки. След това, като четник на ВМРО, минавах в бивша Сърбия и поддържахме бойния дух у македонските българи. Раняван съм много пъти. Сега живея в Македония без почти никакви средства.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.250.

³²⁴ Ефрем Миладинов е щипски околийски войвода на ВМОРО, родом от с. Криви дол, Щипско.

№ 251

Иван Николов Мариов (74 г.)
род. в Бунар Хисар
жив. в с. Просеник, Бургаско
11.03.1943 г.

Заслуги: като четник, арестуван и осъден на 5 г. затвор.

Семейство: син Никола на 39 г., снаха Плума на 35 г., внучка Мария на 10 г., внук Стоян на 6 г.

Животописна бележка: „Роден съм в гр. Бунар Хисар, Турция, през 1868 г. и съм живял там до 1913 г., през което бяхме изгонени от турската власт и като бежанци дойдохме в България. В родния си град имахме организирана от учителя ни Настев чета, в която бях записан и аз. Целта на четата беше ведно с другите чети в Тракия да вдигне въстание против турците и да се освободим от робството. В 1900 г. в Лозенград се разкри Керемидчиоглувата афера и само след 2–3 дена от разкриването на горната афера, на 2 август, Илинден, турската власт ни арестува и откара в Лозенград. Оттам след един месец ни откараха в затвора в Одрин. Там ни дадоха под съд в тамошния военен съд. Осъден бях на 5-годишен тъмничен затвор, който ме откараха да излеждавам в Сенап³²⁵. Там лежах една година и три месеца, след което ме освободиха и се завърнах да живея в родния си град. През 1913 г., изгонени от турците, дойдохме в България като бежанци и се установих на постоянно местожителство в с. Просеник, Айтоска околия, където и сега живея.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.251.

№ 252

Иван Манчев Кантарджиев (82 г.)
род. в Щип
жив. в Щип
26.02.1943 г.

Заслуги: легален член на ВМРО; лежал в затвор два пъти като политически престъпник; осъден на 4 г. затвор.

³²⁵ Синоп, Турция.

Семейство: съпруга Фима на 71 г., син Илия на 38 г., снаха Славка на 28 г., внук Ристо и внук Иван.

Животописна бележка: „Легален член на ВМРО съм от 1894 г. Клетва, че ще работя всецело за освобождението на поробените братя българи в Македония, положих пред покойния Гоце Делчев. Пиших и работих без страх, и с присърце, като оръжеен майстор на организацията. Поправях и чистех в града и по селата всички развалени пушки и бомби на организацията без никакво възнаграждение. Направих в капака на един сахан секретно място, където се слагаха писма, чрез които се кореспондираше със затворниците. Лежал съм в затвора през 1897 г. и 1903 г. Осъден съм от турците задочно на 4 г. затвор, като бежанец, през 1907 г. по повод залавянето на едно писмо от организацията. Докаран съм вързан от Кочани в Щип през 1911 г. по време на обезоръжителната акция.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.252.

№ 253

Игнат Димитров Цоклев (64 г.)
род. в с. Огняново, Неврокопско
жив. в с. Огняново, Неврокопско
26.03.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. куриер пренасял оръжие, четник с пушка в ръка, взел участие в четата на Петър Милев, в сравнения с турската войска.

Семейство: син Ангел на 22 г., син Димитър на 22 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. бех куриер и вземах живо участие в пренасяне на оръжието за Македоно-одринската организация от с. Лъджене за Неврокопския район заедно с четата на Иван Куманичлиев (Копаран чауш). През 1906 г. с пушка в ръка бех нелегален в четата на войводата П. Милев. През всичкото време бех облечен с турска войнишка униформа. Сражавахме се с турската войска в местността Караташ и местността Чикуря, Родопите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.253.

№ 254

Иван Илиев Божинов (63 г.)
род. в с. Екши Су, Леринско
жив. във Варна
28.04.1943 г.

Заслуги: взел участие като четник с оръжие в ръка в Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Султана, р. 1880 г.

Животописна бележка: „През 1901 г. бех посветен в революционното дело и покръстен от селския войвода Алексо Турунджов. До Илинденското въстание бех нелегален деец на организацията. През Илинденското въстание, 1903 г., като четник в същата чета с оръжие взех участие в сраженията при нападението на Екшисулийската гара, при нападението на гарнизона в с. Невеска, при с. Котори и при Кайчев мост, Леринско. След въстанието, поради дадената обща амнистия, се завърнах в селото си и се легализирах. През Европейската война бех мобилизиран и зачислен в XI пионерна дружина, мостова рота, от 3 септември 1915 г. до края на войната.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.254.

№ 255

Иван Аргиров Гилев (76 г.)
род. в с. Вишени³²⁶, Костурско
жив. във Варна
05.03.1943 г.

Заслуги: ръководител и четник; участвувал в сражения с гръцки и турски войски; малтретиран и осъден от чужда власт.

Семейство: сам той.

³²⁶ Дн. Висиния в Гърция.

Животописна бележка: „Легален член на ВМОРО и организатор в родното ми село. През 1895 г. при обиск в къщата ни бех арестуван и изтезаван в костурския затвор, където лежах 2 месеца и с рушвет ме освободиха. През 1898 и 1903 г., като четник в сборната чета във Вишенския революционен участък, под началството на Лазар поп Трайков и Колю Рашайков³²⁷, с оръжие в ръка взех участие при наказателните акции за преследването и изстреблението на турските злодеи и предатели на българското население. Така последователно избихме Абедин бег и Юсуф бег от Костур, Насъм бег от Билища и др., от които кански беше пропищело българското население в селата. През Илинденското въстание 1903 г., при оплячкосването и опожаряването на родното ми село от турския аскер, къщата ни и пр. изгореха от основа, и баща ми убиха. Останахме голи и без подслон. След въстанието бех ръководител на организацията във Вишени. През 1906 г. бех обискиран в Солун по подозрение и бех подложен на изтезания; ме хвърлиха в солунския затвор, където лежах 2 месеца, след което ме освободиха по липса на доказателства на обвиненията, които ми приписваха като комита. През 1908 г., преди Младотурския преврат, при нападение на селото ни от нахлулите андарты от Гърция, които избиха повече от 15 души – невинни мъже, жени, деца от селото ни, убиха и стрина ми Мара П. Гилева и така също и дъщеря ѝ Сия. През 1914 г., поради жестокостите от страна на гръцките андарты, като явни оръдия на гръцката власт през време на войната и окупацията на Костурско от гръците, избегах в България, където впоследствие прибрах и семейството ми. Всичките ни имоти бидоха заграбени от гръците.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.255.

№ 256

Иван Христов Русинов (60 г.)
род. в Кукуш
жив. в Пловдив
26.02.1943 г.

Заслуги: във време на Илинденското въстание през 1903 г. участвувал с четите в сражения с турците.

³²⁷ Никола Рашайков (1867–1902) е ръководител на организацията на ВМОРО във Вишени, родом от с. Вишени, Костурско.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1903 г. на Илинденското въстание напуснах дома си и отидох при четата на Кръстю Асенов, към която се присъединих, и водихме сражение с турския аскер на следните места: 1. Аржанския гьол; 2. Казанския гьол, от който ни обстрелваха с оръдия; 3. с. Постоляре, в който паднаха няколко убити и ранени; 4. В с. Балинци с Делю Калъчев³²⁸, в което бяхме 10 души, а останахме 5. През 1908 г. се даде конституционното управление в Турция. Сложихме оръжието и се отдадохме на работа.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.256.

№ 257

Иван Николов Иванов (73 г.)
род. в с. Карадере, Лозенградско
жив. в с. Кракра, Провадийско
09.04.1943 г.

Заслуги: през време на въстанието 1903 г. взел живо участие с оръжие в ръка; участвувал в сражение с охраната на турския бирник, прекъснали телеграф и телефонни съобщения и др.

Семейство: съпруга Дена на 73 г.; има двама женени сина и две омъжени дъщери, живеят отделно от него.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Карадере през 1870 г. от родители чисти българи. Баща ми се казваше Никола Иванов Чорбаджи, майка ми – Нана Николова Тамахярова. Завърших 1. клас в Малко Търново, после бях в Лозенград като бакалин и кръчмарин. Записах се за член в тайната революционна организация при войводите Георги Кондолов, Дико Желябов, Даев, Герджиков и др. При сформирването на селските смъртни дружини аз бях избран за войвода на смъртната дружина в Карадере и като такъв заедно с целата смъртна дружина в надвечерието на въстанието, 1903 г., по заповед на районния войвода Георги Кондолов, въоръжени и със секачи брадви, разорихме и прекъснахме телеграфните и телефонни съобщения между Малко Търново и Лозенград. След това се завърнах рано сутринта в Карадере, обсадихме държавния турски бирник

³²⁸ Делю Калъчев (1877–1917) е гевгелийски войвода на ВМОРО, родом от с. Богданци, Гевгелийско.

със стражата, която го охраняваше, и след няколкочасово сражение стражата избихме, а бирника хванахме и заклахме. После се присъединихме към четата на войводата Михаил Даев от гр. Балчик. Всичко това ми беше наредено да извърша от войводата Георги Кондолов и аз извърших със своите четници. По заповед се завърнах в Карадере заедно с трима четници и прекарахме населението от целото село откъм с. Текедже в България, като на границата падна убит Георги Гавазов, който прекарваше добитъка. Освен това ходих да освобождавам учителя Райко Петров, който го откарвах на заточение, обаче не можахме да успеем да го освободим, защото турската войска, която караше около 100 души, ни забеляза. Това е по-важната ми дейност, като не споменавам за други мои действия, които съм вършил за освобождението ни от турското робство. Четничеството ми продължи три години и след това, по решение на войводите, избягахме в България, понеже избяга целия народ.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.257.

№ 258

Илия Драганов Стоев (66 г.)
род. в с. Карадере, Лозенградско
жив. в с. Приселци, Варненско
28.04.1943 г.

Заслуги: участник в Преображенското въстание (1903 г.); с четите участвувал в ред сражения срещу турците.

Семейство: съпруга Дукена, р. 1892 г., син Иван, р. 1926 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Карадере през 1877 г. от родители българи. Още от млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвувах в комитета и четите. През време на Преображенското въстание в Странджа, през 1903 г., аз участвувах като четник с оръжие в ръка в четата на войводата Георги Кондолов и с него се сражавахме при с. Паспалово, Малкотърновско, а после с четата на войводата Стоян Камилски се сражавахме също срещу турците при с. Мокрушево и другаде. При потушаване на въстанието с четите помагахме да се изтегли населението в България, като го пазихме от нападението на турския башибозук и аскера. След въстанието се заселих в с. Приселци, Варненско. През Балканската война бях в 31-ви

пехотен полк, 1-ва рота, а в Европейската война в 60-ти пехотен полк, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.258.

№ 259

Йорде Янев Стоилков (67 г.)
род. в с. Долани, Щипско
жив. в Щип
09.03.1943 г.

Заслуги: четник осъждан на 101 г. затвор, от които излежал 3 г. в Скопския затвор.

Семейство: съпруга Анастасия на 63 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македонската революционна организация като четник, в четата на Иван Бърло. Осъждан съм на 101 г. затвор. Съм лежал 3 г. в скопския затвор. В организацията съм взел участие от основаването на организацията до 1915 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.259.

№ 260

Иван Георгиев Ковачев (65 г.)
род. в Кукуш
жив. в Бургас
09.03.1943 г.

Заслуги: четник в четата на Гоце Трайков³²⁹, взел участие във въстанието през 1903 г., в сражения при Арджанското блато, Адахто, Гандач планина и Беш бунар.

³²⁹ Може би кукушкия войвода Трайко Гьотов (1871–1941), който обикаля района по това време заедно с Аргир Манасиев.

Семейство: съпруга Стефанка, р. 1886 г., син Георги, р. 1919 г., дъщеря Анка.

Животописна бележка: „Роден съм в 1877 г. в гр. Кукуш, Македония. На 25-годишна възраст постъпих в четата на войводата Гоце Трайков. През 1903 г. в Илинденското въстание взех участие в сраженията, станали в следните места: 1. Арджанското блато – Адата; 2. Ениджевардарската околия – местността Гандач планина; 3. Мегленска околия – местността Беш бунар. Последното сражение четата ни води съвместно с гевгелийската чета на войводата Аргир Манасиев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.260.

№ 261

Йордан Ацков Андонов (62 г.)
род. във Велес
жив. в Скопие
23.02.1943 г.

Заслуги: четник, влизал в сражения при с. Скочинци и с. Ораодол.

Семейство: съпруга Руса, дъщеря Анка на 23 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм през време на освободителната борба в Македония взел участие като четник от 1903 г. в четата на Георгий Попов³³⁰ и Андон Кьосето, с които съм участвувал в сраженията през същата година при с. Скаченци и Баир Клепа. През 1906 г. бил съм четник в четата на Панчо Костадинов³³¹, с когото съм участвал в сражението със сръбската чета в с. Ораодол. От 1914 до 1918 г. бил съм български войник в 11-та македонска дивизия, 2-ри полк, 1-ва картечна рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.261.

³³⁰ Георги Попов е прилепски районен войвода на ВМОРО, родом от Стара Загора.

³³¹ Панчо Константинов (1881–1906) е български офицер и велешки войвода на ВМОРО, родом от Велес.

Иван Георгиев Абаджиев (77 г.)

род. в с. Плевня, Драмско

жив. в Пловдив

01.03.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в освободителните борби, малтретиран, бит, осъден няколко пъти за политически деяния, лежал в Едикулските зандани.

Семейство: съпруга Гергина, р. 1876 г.

Животописна бележка: „Роден на 05.09.1865 г. от родители родолюбиви българи в с. Плевня, Драмско, на 77 г., живущ в гр. Пловдив, ул. „Цар Михаил Шишман“ 4. Заявявам, че участвах непрекъснато, повече от 16 г., съзнателно и дейно в освободителните борби в Македония под турска власт. В резултат на това бех осъден на тригодишен затвор, четири пъти арестуван, бит, малтретиран, тормозен заедно със семейството си от турци и гърци. Лежал съм в различни затвори 1 г. и 20 дни, от които само в солунския затвор Еди куле 9 месеца и 5 дни. Горд се считам, че дадох не само здравето си, но и имота си – дом, покъщнина, бакалница и стока, за освобождението и защитата на българската ни народност. Накратко по хронологичен ред изброявам събитията, потвърждаващи изложеното дотук:

1. От месец септември 1896 г., когато в гр. Сер положих клетва за верно служене на освободителното дело, до 15 май 1903 г. изпълнявах длъжността касиер при местния революционен комитет в родното ми село;

2. На 6 ноември 1901 г., поради убийството на най-видния в селото ми гъркоманин – българомразеца Атанас Балабанов, бех арестуван и жестоко бит в драмския затвор, откъдето след 35 дни бех освободен;

3. На 15 май 1903 г., по повод убийството на апостола революционер Гоце Делчев, турските власти предприеха щателен обиск на селото ми, в резултат на който, откривайки тайната архива на местния революционен комитет, в качеството ми на негов касиер веднага бех арестуван, бит и изпратен в драмския затвор. От тук след 40-дневен арест бех препратен в Солун. Тук заедно с голем брой видни българи от Македония бех осъден на 3-годишен затвор и хвърлен в Едикулските зандани, откъдето по силата на дадената обща амнистия за извършени политически деяния, на 1 април 1904 г., бех пуснат на свобода;

4. На 18 юни 1906 г., по повод устроената в селото ми другарска среща, бех също арестуван в драмския затвор и след 15 дни освободен;

5. На 20 март 1907 г., поради убийството на вредния за освободителната ни борба в селото ми гъркоманин Коста Ангелов (Кочо

Мана), бех арестуван и безмилостно бит в драмския затвор, откъдето след 15 дни бех освободен;

6. На 21 октомврий 1912 г. селото ми, което с родолюбивото си българско население отдавна беше се наложило на вниманието на турската власт, изпита гнева и озлоблението на отстъпващите разбити турски войски и башибозук. Много къщи, между които и моята, след ограбването им беха опожарени, а голем брой от заловените мъже, с които бех и аз и който само по чудо се отскубнах от ножа, беха заклани;

7. На 23 юни 1913 г., поради заробването на селото ми от гърците, бех принуден заедно със семейството си, и то само с ръчен багаж, да търся спасение в старите предели на майка България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.262.

№ 263

Илия хаджи Василев Стоянов (60 г.)

род. в Радовиш

жив. в Радовиш

11.03.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, взел участие в борбите със сърбите; осъден на 20 г. затвор.

Семейство: съпруга Роза на 50 г., син Костадин на 13 г., син Томислав на 10 г., дъщеря Бранка на 6 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм по произход българин, роден от православни родители българи – баща хаджи Васил Стоянов и майка Катерина, от Радовиш, и като такъв участвах активно в освободителното движение през време на чуждата власт. Като четник, с пушка в ръка, участвах в организираната чета на радовишкия войвода Христо Симеонов³³² и Стамен, а преди това, през 1914 г., сърбите взеха ме във войската като войник в Крагуевац, откъдето избегах и се придружих с пушка в ръка в четата на Христо Симеонов. И един ден, прогонени от сърбите, упътихме се към българската граница и близо до границата завърза се сражение, дето бех на три места ранен, и пленен, и закаран в Щипската болница, след което бех осъден от военния съд в Крагуевац на смърт. След това отмениха на 20 г. робия и, когато почна войната с

³³² Христо Симеонов е радовишки войвода на ВМОРО, родом от Пловдив.

австрийците, като робияш, пратиха ме на фронта срещу австрийците, от които бех пленен и като българин освободен. След това като доброволец встъпих в българската армия и бех в Радовиш, в службата на охраната при Щаба на Първа армия, като пунктов агент. Началник беше Арамбаков. Когато ме тежко раниха на границата и хванаха сърбите, при себе имях едно писмо – поверително, от войводата, което го погълнах и така спасих с. Воиславци от страдания. След 1918 г. пак бех прогонен от сърбите, защото и тогава активно участвах в освободителното движение, за което бех затворен пълни три месеца в радовишкия и други затвори, а след това интерниран в Белград, а моят цел имот – разграбен от сърбите. Като българин, участвайки в организацията за освобождението на Македония, прекарах по специален канал трима българи от Македония през границата за България, защото и те беха видни дейци и като такива прогонени от сърбите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.263.

№ 264

Йордан Паунов Пешов (71 г.)
род. в с. Припечани, Кочанско
жив. в с. Припечани, Кочанско
23.02.1943 г.

Заслуги: осъждан на 10 г. затвор от югославски съдебни власти.

Семейство: съпруга Султана на 65 г., син Кирил на 37 г., син Иван на 32 г., син Петър на 28 г., дъщеря Маса на 36 г., дъщеря Лоиза на 23 г.

Животописна бележка: „Подписаните Иван Лазаров Гаврилов, Христо Тоев Манасиев от с. Зърновци и Георги Стоилов Захариев от с. Припечани, околия Кочанска, удостоверяваме, че Йордан Паунов Пешов от с. Припечани, околия Кочанска, като ръководител на ВМРО за освобождаването на българската народност, е бил осъден през 1923 г. от бившия Югославянски областен съд в гр. Щип на 10 г. строг тъмничен затвор с вериги. Същата е излежал в скопския затвор от 28 август 1923 г. до 5 септември 1924 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.264.

№ 265

Иван Димов Кенчев (75 г.)
род. в Гумендже
жив. в Асеновград
20.02.1943 г.

Заслуги: куриер, осъден на 2 г. затвор, заточен от гърците на о-в Трикери, а през 1918 г. бил арестуван и затворен, където излежал 1 г. строг тъмничен затвор в Солун.

Семейство: съпруга Елисавета на 74 г.

Няма живописна бележка, а удостоверение от Асеновградското македонско културно братство: „Иван Димов Кенчев, на 75 г., родом от Гуменджа, околия Ениджевардарска, Македония, в уверение на това, че същият е пострадал като българин в борбата за освобождението както следва: от 1900 до 1906 г. е работил като куриер на Апостол войвода; през 1906 г. е бил заловен и осъден, като е лежал в солунския затвор от 1906 до 1908 г. и след излизането от затвора продължава пак да работи с четата; през 1913 г. биде заточен от гърците на о-в Трикери; през 1918 г. е бил арестуван от гърците и лежа 1 г. в солунския затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.265.

№ 266

липсва.

№ 267

Иван Иванов Найдов (73 г.)
род. в с. Войници, Велешко
жив. в с. Войници, Велешко
10.04.1943 г.

Заслуги: бил четник и милиционер и като такъв участвувал в сражения с турците.

Семейство: съпруга Алексана на 61 г., зет Войслав на 26 г., дъщеря Тона на 22 г., внучка Злата на 4 г., внучка Надежда на 1 г. и половина и внук Трайче на 5 месеца.

Животописна бележка: „През време на съществуването на Македонската революционна организация съм бил селски четник и милиция, и съм пренасял от едно село на друго действащи чети с войводите, взимал съм участие и живо участвах в борба 12 дена с турците в местото Никодин и Попадия, като бе ни предводител Велко Попадинец³³³.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.267.

№ 268

Иван Ацков Грозданов (70 г.)
род. във Велес
жив. във Велес
09.03.1943 г.

Заслуги: през 1906 г. взел участие в сраженията в манастира „Св. Иван Ветерски“³³⁴ с четите на Панчо Константинов и Боби Стойчев; дългогодишен велешки градски войвода.

Семейство: съпруга Денка, р. 1880 г., син Димитър, р. 1909 г., син Кирил, р. 1915 г.

Животописна бележка: „Бил съм от 1897 до 1907 г. непрекъснато градски войвода в гр. Велес и пренасянето на всички нелегални чети от свободна България за западна Македония през р. Вардар минавали са по мое разпореждане. През месец октомври 1905 г. като нелегален набавил съм оръжие за Велешкия район, а същевременно бил съм и началник на терористичната група на организацията. В 1906 г., при опожаряването в манастира „Св. Иван Ветрески, с четите на Панче Константинов и Бобе

³³³ Велко Апостолов Попадийски е велешки войвода на ВМОРО, родом от с. Попадия, Клепа, Велешко.

³³⁴ Православен манастир в село Ветерско, Велешко.

Стойчев живо участие съм вземал в стражението, което беше под мое ръководство и, благодарение на моята предпазливост, четите бидоха спасени след едnodневно сражение с много малки жертви.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.268.

№ 269

Иван Петров Джинов (74 г.)

род. в Кукуш

жив. в Пловдив

10.03.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в освободителните борби като четник с четата на Аргир Манасиев; убил заедно с брат си солунския гръцки консул през 1906 г.

Семейство: съпруга Злата, р. 1879 г., син Борис, р. 1915 г., син Любен, р. 1916 г.

Животописна бележка: „Роден съм в 1869 г. в Кукуш. Живеех в Солун, когато в 1894 г. влезох в организационния живот на ВМРО. В 1903 г. се състоя конгрес в Солун за определянето на въстанието, в който участвувах и Гоце Делчев. След конгреса занесох на Делчев един комплект от старите дрехи на баща ми, една торба с връзка праз и една метла. Така преоблечен го изпроводихме с брат ми Ицо Джинов, Кочо хаджи Тонов и Тасев, като го взехме от гимназията, минахме през Йени капу покрай турските гробища, Зейтинлъка, турските казарми до кръстопътя за селата Лагадина и Зарово при Паша чешме, където ни посрещна куриерът от с. Даутбал с два коня. Там се сбогувахме, като с куриера поеха за Зарово, а ние се върнахме в Солун. Същата година, когато бе извършен атентата в Австрийския параход, а вечерта – над Цариградския влак, аз и брат ми напуснахме Солун, като отидохме в Аржин гьол. Там стояхме една седмица, докато дойде Аргир Манасиев с четата, към когото се присъединихме и ние с брат ми. На Гергьовден същата година напуснахме Аржин гьол на път за Кожух планина. Над планинското село Сирмилини³³⁵ се срещнахме с четата на Савето³³⁶, след

³³⁵ Серменин.

³³⁶ Сава Михайлов Йосифов (1877–1905) е гевгелийски войвода на ВМОРО, родом от с. Мачуково, Гевгелийско.

което почнахме да действаме заедно. Илинденското въстание беше почнало и ний требваше да действаме. Взе се решение да бомбардираме Демир капу. Потеглихме за целта, като минавайки край Клисура, се спрехме в околността да си починем, а Савето и Манасиев отидоха да огледат местността. Същата вечер бехме издадени от клисурци и рано сутринта видехме, че се отправя към нас турски аскер (войски). Требваше да се спасяваме. Разделени на малки групи, почнахме да се оттегляме, като временно с огън задържахме врагът. Положението беше критично и с мъка се измъкнахме, като оставихме убити седем души, добри четници, между които Митре Митренцев, Пандо, Тошо, Милан Балджиев, Калайджията и др. Всички оцеляли четници в продължение на една седмица събрахме в местността над село Сирмилин. Там дойдоха и четите на Трайко Гьотов и Гоце Несторов³³⁷, наречен още Павлето. Така съединени, трите чети нападناхме при Беш Бунар продоволствените войски, движищи се от Гевгелий за с. Ливада. След еднодневно сражение, в което падна ранен само едно влахче от Ливада, се оттеглихме, като отнесохме ранения в Оршанския манастир³³⁸, където и почина, а ние се настанехме в местността Муинска дупка. Оттам тръгнахме за България. В 1904 г. дадохме амнистия и аз с брат ми се завърнахме в Солун. Беше времето, когато Хилми паша³³⁹ подигаше гърците против българите и особено към по-събудените. В това дело най-ревностен сътрудник и враг на българите беше гръцкия консул Аскитис³⁴⁰. Той беше олицетворението на всичкото зло, което търпехме от гърците. Неговия терор не можеше да се понася повече, когато в 1906 г., на Великите пости, в карнавалната неделя вечерта, двамата с брат ми Ицо убихме гръцкия консул Аскитис и избегахме в България. В 1908 г., през Хуриета, се завърнахме в Солун и се отдадохме на мирен труд. Взехме под наем мелница на гара Караоглуво, където гърците подкупиха пазача на гарата Али, който уби брат ми в мое отсъствие, в знак на отмъщение за убития консул. Дотук изложих накратко по-важната част от живота ми като революционер.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.269.

³³⁷ Гоце Нисторов (1870–1905) е кукушки войвода на ВМОРО, родом от с. Крецово, Кукушко.

³³⁸ Ошински манастир „Св. Архангел Михаил“ до с. Ошин, Мегленско.

³³⁹ Хюсеин Хилми паша (1855-1922) е виден османски държавник, велик везир на Османската империя.

³⁴⁰ Теодорос Аскитис е гръцки общественик и деец на гръцката пропаганда в Македония.

Иван Лазаров Несторов (68 г.)
род. в с. Връбник, Костурско
жив. в Пловдив
10.03.1943 г.

Заслуги: редовен член на дружеството и взел живо участие с оръжие в ръка в борбите за освобождение.

Семейство: съпруга Пена, р. 1876 г.

Животописна бележка: „Роден на 23 април 1875 г. в с. Връбник, Костурско, а сега жител на гр. Пловдив, бех посветен в идеите на ВМРО през 1899 г. в Атина от Никола Георгиев Синчов. През 1902 г. започнаха да идват от България чети, които заминаваха за Костурско, Македония, и ние ги улеснявахме при преминаването. Скоро обаче шпионите разбраха дейността ни и започнаха да ни предават на гръцката власт, поради което последваха масови арести. За да не бъде арестуван, аз реших да замина за родното си село и при тръгването ми братята Лазар³⁴¹ и Георги³⁴² Киселинчеви ми предадоха един сандък, пълен с взрив, който аз пренесох благополучно през митницата в Солун и го предадох на войводата Васил Чекаларов. По времето когато четата на Борис Сарафов беше обсадена от турския аскер в Смърдеш, поискаха помощ от околните села и тогава нашият селски войвода Васил Делов³⁴³ ни поведе, и отидохме на помощ на Борис Сарафов заедно с Въмбелската чета. Завърза се ужасно сражение, при което паднаха много жертви, но четата на Сарафов бе спасена. След това турския аскер опожари селото. По време на Илинденското въстание се сгрупирахме всички чети от района в с. Въмбел и нападнахме Биглища, и водихме четиричасово сражение. Вечерта преминахме в Смърдешкия балкан. На сутринта караула забеляза, че с. Върбен³⁴⁴ гори и тогава, по заповед на войводата Чекаларов, върбенския и въмбелския войводи с четите си се отделиха и отидоха да помогнат на населението от селата си. Населението от с. Връбник бе напуснало селото, което бе опожарено, и голи, боси и гладни заминаха за близкия балкан. След това имяхме също така кръвопролитно сражение в Апокепския балкан с костурския аскер. След няколко дена дойде заповед за разформироване на четите и всеки отиде из своето село. Моето село бе опожарено и населението седеше на открито, гладни и без

³⁴¹ Лазар Киселинчев (1874–1946) е български строител и костурски войвода на ВМОРО, родом от с. Косинец, Костурско.

³⁴² Георги Киселинчев (1878–1971) е български скулптор и каменоделец, деец на ВМОРО, родом от с. Косинец, Костурско.

³⁴³ Васил Делов е войвода на ВМОРО, родом от с. Връбник, Костурско.

³⁴⁴ Има предвид с. Връбник.

завивки. След няколко дни дойде аскер и събра всички младежи от селото и ни биха жестоко, за да кажем, къде сме скрили оръжието, но никой не каза. След това още на два пъти бехме събрани и бити, но никой не издаде нищо. Сега немам пенсия, нито доход повече от 2500 лв. месечно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.270.

№ 271

Илия Тръндов Манов (77 г.)
род. в с. Връбник, Костурско
жив. в Пловдив
13.03.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, взимал участие в сражения.

Семейство: вдовец, син Тръпко, р. 1894 г., снаха Юрдана, р. 1905 г., внучка Стана, р. 1929 г., и внук Георги, р. 1925 г.

Животописна бележка: „Посветих се на ВМРО през 1901 г. Оттогава започна моята дейност като четник. През 1903 г., месец април, четата на Борис Сарафов бе предадена от шпионите на турския аскер и последният обсади с. Смърдеш, в което се намираше тази чета. Веднага бе разпратено съобщение до всички чети от околните села да се притекат на помощ и ние – върбенската и вѣмбелската чети, пристигнахме незабавно. Ние открихме първи огън срещу турския аскер и след нас откриха огън и останалите чети, благодарение на което успехме да спасим четата на Борис Сарафов, която се изтегли благополучно от селото. По време на славното Илинденско въстание взех участие в много сражения. Всички чети от нашия район се събрахме в с. Вѣмбел, откъдето се отправихме към Биглища, където имахме големо сражение. Оттам минахме през с. Връбник и се отправихме към Смърдешкия балкан, Вълканова чешма. На сутринта караула съобщи, че Връбник гори. Тогава войводите Чекаларов, Кляшев, Попов и Москов³⁴⁵ заповедаха върбенската и вѣмбелската чети да се отправят за горещото село и да видят какво става. Целото население бе напуснало селото и се бе приютило в близкия балкан. Цели три месеца те живеха на открито. Турците беха ограбили всички им добитък. Ние останахме да пазим населението, а останалите чети отидоха в Писодерския балкан, където имаха няколко сражения, и след това слезоха

³⁴⁵ Иван Москов (1888-1936) е костурски войвода на ВМОРО, родом от с. Дѣмбени, Костурско.

към Въмбелския балкан, където и ние се присъединихме към тях и се отправихме за Германския балкан. Турският аскер вървеше по следите ни и ние преминахме с. Писодери, с. Кономлади, Смърдешкия балкан и стигнахме Апоскепския балкан. Там бехме предадени на турския аскер от Костур и имахме сражение, което трая 4 часа. През нощта се върнахме назад през с. Дреновени и там се разделихме с центровата чета, тъй като дойде заповед четниците да се разотидат по селата си. При завръщането ни на село веднага се заловихме да построим колиби, за да се подслоним, тъй като турския аскер беше изгорил всички къщи. След известно време дойде аскера и събра всички млади хора от селото и ни биха жестоко, за да изкажем къде е скрито оръжието ни, но въпреки жестокия побой, никой не издаде тайната. След това още на два пъти бехме бити до смърт, но пак никой не предаде оръжието си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.271.

№ 272

Илия Стоянов Онбашиев (76 г.)
род. в с. Балдево, Неврокопско
жив. в с. Балдево, Неврокопско
23.03.1943 г.

Заслуги: взел живо участие при сраженията през 1903 г. Осъден от турската власт на 15 г. затвор.

Семейство: съпруга Вангелия Илиева на 71 г., дъщеря Невена Илиева на 40 г., дъщеря Верка на 30 г., зет Благой Клячеров на 27 г., внук Димитър на 2 г., внучка Люба на 6 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. във въстанието взех живо участие при сражението в с. Балдево. Заловиха ме турските войски и ме изпратиха в Солун. Осъдиха ме на 15 г. затвор. Лежах 1 г. в Еди куле, Солун, и по общата амнистия бех освободен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.272.

№ 273

Иван Георгиев Петелов (85 г.)
род. в с. Драгостин, Неврокопско
жив. в с. Драгостин, Неврокопско
05.03.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, сражавал се с турците при с. Рибново, Неврокопско, и в Лъджене.

Семейство: вдовец с един син при него и три деца отделно от него.

Животописна бележка: „През 1903 г. отидохме в България за пренасяне на оръжие, като се зачислих в четата на войводата Иван Куманичлията (Копаран чауш). На връщане ме откриха турските войски в с. Балдево, Неврокопско. След сражението успех да се прехвърля в България. След 4–5 месеци, като четник, нелегален в четата на войводата Никола Пазарджиклията³⁴⁶, влезох в Турция и взех участие в Илинденското въстание при изгореването на турското с. Рибново, Неврокопско; и после, на връщане, при границата, срещу Лъджене се сражавахме с турската войска.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.273.

№ 274

Иван Василев Кривокапов (61 г.)
род. в с. Делчево, Неврокопско
жив. в с. Делчево, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка взел участие в сражения с турските войски.

Семейство: вдовец.

Животописна бележка: „През 1903 г. бех нелегален четник в четата на войводата Атанас Тешовски. Сражавахме се с турската войска в с. Пирин.

³⁴⁶ Никола Груйчин-Пазарджиклията (1873–1908) е войвода на ВМОРО, родом от Пазарджик.

Разкъсахме телеграфните жици между Неврокоп и Копривлен. През 1904 г. бех четник в четата на войводата Петър Милев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.274.

№ 275

Илия Иванов Младенов (62 г.)
род. в с. Скребатно, Неврокопско
жив. в с. Скребатно, Неврокопско
22.02.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, взел участие в сражения с турците.

Семейство: съпруга Елена Илиева, р. 1881 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. бех нелегален четник в четата на войводата Стоян Мълчанков. Сражавах се с турските войски в местностите Арамибунар, Пирин планина, Разложкото поле и в местността Айгидик, срещу манастира „Св. Иван Рилски“, когато предвождахме бежанците от селата Обидим и Кремен. През Европейската война бех войник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.275.

№ 276

Иван Христов Вергов (71 г.)
род. в с. Бобища, Костурско
жив. в Бургас
11.03.1943 г.

Заслуги: с пушка в ръка през 1903 г. се сражавал с турските власти.

Семейство: съпруга Парашкева, р. 1885 г., син Константин, р. 1918 г.

Животописна бележка: „В това, че той е член на Дружество Илинден, взел е участие в повсеместното въстание през 1903 г. в Македония, с пушка в ръка, под войводството на Васил Чакаларов, войводата Попов и др., и се сражавахме при градчето Клисуре, при града Невеска и другаде с турските войски и башибозуци. Не се числи към никоя противодържавна организация и е честен и благонадежден гражданин.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.276.

№ 277

Илия Илиев Попов Стоев (69 г.)
род. в Пазарджик
жив. в Пазарджик
08.03.1943г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, взел живо участие в сражения.

Семейство: съпруга Марийка на 62 г. и дъщеря Верка на 32 г.

Животописна бележка: „От детинството до днес съм поклонник на Вазовата литература и под нейното влияние и по препоръка на г-н Коста Кръстев (касиер на Македоно-одринския революционен комитет в Стара Загора) постъпих като четник в четата на мичман Тодор Саев и Никола Лефтеров и през месец септември 1902 г. (стар стил) с 84 души навлезохме в поробена Македония. Таската³⁴⁷ ни бе куриер на четата, който по после мина в четата на Паница. На 26 октомври 1902 г. (стар стил) влезохме в сражение с турския аскер на върха на Годлевската планина, местността Семково. Това сражение обаче излезе фатално, защото на другия ден (27 октомври) болшинството от четата напуснаха и отказаха да продължават. А ния, 24 души, останахме и продължихме борбата до месец април 1903 г. По-точни сведения ще получите от архивата на четата. Притежавам фотография на четата. Илия Илиев Попстоев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.277.

³⁴⁷ Атанас Даскалов-Таската Серски (1878–1923) е серски околийски войвода на ВМОРО, родом от с. Враня, Мелнишко.

№ 278

Илия Цветков Пеев (65 г.)
род. в с. Дреновени, Костурско
жив. в Бургас
26.02.1943 г.

Заслуги: четник с оръжие в ръка, взел участие в сражения през 1903 г.

Семейство: съпруга София, р. 1886 г., син Васил, р. 1914 г.

Животописна бележка: „Илия Пеев е действителен член на Илинденската организация още от 1900 г. Не се е числил в никоя противна на държавата организация. Той е един почтен гражданин. Член и днес в Илинденското дружество. Взел през 1903 г. активно участие във въстанието за освобождаването на роба-брат от турско иго. Сражавал се е на няколко пункта и пр. Той е готов и сега за благо на родината да вдигне пушка и да отмъсти на новите поробители. Същата дейност я е проявил и 1912 г., тоже против турците в гр. Билища и с. Битинско Костурско³⁴⁸ под войводството на Чакаларов, Силянов, Попов. Манол Розов и Ст. Лясков³⁴⁹ бидоха убити пред мене в Сокол и Чеган планина, Мориховско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.278.

№ 279

Иван Костадинов Ключков (60 г.)
род. в с. Ловча, Неврокопско
жив. в Неврокоп
06.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Неделка на 59 г., дъщеря Иванка на 25 г., син Иван на 15 г.

³⁴⁸ Днес в Албания.

³⁴⁹ Ставри Лясков (1844–1903) е войвода на Кономладската чета на ВМОРО, родом от Кономлади, Костурско.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.279.

№ 280

Иван Тасков Трайков (67 г.)
род. в с. Дреново, Велешко
жив. във Велес
29.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Сута, р. 1887 г., дъщеря Ангелина, р. 1920 г., дъщеря Иванка, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Имам уволнителен билет, че служих в V Одринска дружина, 2-ра картчена рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.280.

№ 281

Иван Стоянов Костов (62 г.)
род. в с. Чанакча, Чаталджанско
жив. в Шумен
12.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Руса, р. 1882 г., дъщеря Султана, р. 1919 г., син Стоян, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Участвувах във всички походи и боеве, също и в Общоевропейската война, VIII Костурска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.281.

№ 282

Иван Нефов Милев (63 г.)
род. в Гостивар
жив. в Провадия
01.04.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: липсва документация.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.282.

№ 283

Иван Тасев Яков (63 г.)
род. в с. Дебрево, Кратовско
жив. в с. Турско Рудари, Кратовско
28.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Пистимия на 63 г., син Стойчо на 22 г., син Тодор на 20 г., снаха Кръстана на 24 г., внучка Блага на 2 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, III Солунска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.283.

№ 284

Иван Трайчев Янев (63 г.)

род. в Св. Николе

жив. в Св. Николе

11.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение; участвувал в оперативната зона.

Семейство: съпруга Палагия на 50 г., дъщеря Цвета на 23 г., син Тодор на 22 г., дъщеря Ружа на 18 г., син Томе на 12 г. и дъщеря Десанка на 10 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Участвувах во боевете при Бидикли, Фере, Дедеагач, Мерхамли, Шаркьой, Породим и Радкова скала, в VII Кумановска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.284.

№ 285

Иван Христов Пешев (67 г.)

род. в с. Нежилово, Кратовско

жив. в с. Нежилово, Кратовско

20.04.1943 г.

Заслуги: участник в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г. в оперативната зона.

Семейство: съпруга Спасена на 58 г., син Петър на 27 г., син Владе на 14 г., снаха Александра на 32 г., син Димко на 34 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.285.

№ 286

Иван Костадинов Кърджиев (67 г.)
род. в с. Баница³⁵⁰, Серско
жив. в Неврокоп
04.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Мария на 56 г., син Георги на 18 г., дъщеря Надежда на 12 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, XI Серска дружина, 1-ва рота, 4-ти взвод. Награден с орден „За храброст“ с кръст IV степен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.286.

³⁵⁰ Дн. Кариев в Гърция.

№ 287

Иван Блажев Георгиев (62 г.)

род. в Скопие

жив. в Скопие

06.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: монах.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. От терора на турците съм напуснал родното си место и съм отишъл в България като българин. От намесването³⁵¹ на камбаните в черквата „Св. Димитрия“ бех окружен от турците, които не ме пуснаха в черквата „Св. Богородица“. От 1915 до 1918 г. бех войник в щаба на 11-та дивизия, МОО, II Скопска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.287.

№ 288

Иван Георгиев Калайджиев (67 г.)

род. в с. Чокманово, Смолянско

жив. в Чепеларе

25.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение и четник в четата на Константин Антонов³⁵².

Семейство: съпруга Мария, р. 1887 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че революционната си дейност започнах в 1900 г. като член на комитета на Македоно-одринската революционна организация в родното ми с. Чокманово, ръководен от Христо Караманджуков³⁵³, жител на гр. София. През 1901 г. станах

³⁵¹ Така е в текста на документа, не е съвсем ясно какво има предвид.

³⁵² Константин Антонов (1879–1932) е деец на ВМОК, ВМОРО и БКП, родом от Стара Загора.

³⁵³ Христо Караманджуков (1876–1952) е български общественик, публицист и деец на ВМОРО, родом от с. Чокманово, Смолянско.

нелегален и преминах в четата при граничния пункт на Македоно-одринската революционна организация в с. Чепеларе, Асеновградско, ръководена от Константин Антонов, бивш жител на Стара Загора. Като член на тази чета и посочения по-горе революционен комитет в с. Чокманово, взех участие в освободителните борби за освобождението на Смолянско и Западна Тракия от турска власт. Като организиран четник, в посочената чета на Константин Антонов, с оръжие в ръка, се сражавах с турски войски при с. Енуз Дерѐ, Смолянско, през 1901 г. На 11 май същата година, като член на същата чета, но под войводството на Марин Чолаков, числящ се към посочения вече граничен пункт на Македоно-одринската организация в Чепеларе и жител сега на Градинарово, Провадийска околия, взех участие в нападението на четата над Нури бей от Смолян, враг на българите и организацията, при с. Палас, Смолянско, и се сражавах с оръжие в ръка с турците. По време на Преображенското въстание бях зачислен в 3-ти пограничен въстанически отряд в Смолянско. Работех като четник до 1912 г. и през войната 1912–1913 служих като доброволец в МОО, партизански взвод 21, пореден 3. Част от делата ми като четник са описани в книгата на Христо Караманджуков „Западнотракийските българи“, стр. 114, 124, 125.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.288.

№ 289

Иван Михайлов Баев (62 г.)
род. в с. Непрощено, Тетовско
жив. в Скопие
27.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Коцана на 58 г., дъщеря Менка на 21 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, IX Велешка дружина в МОО, 3-та рота, на 18.11.1912 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.289.

№ 290

Иван Димов Митев (62 г.)
род. в с. Сушица, Скопско
жив. в Скопие
15.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Лена, р. 1889 г., дъщеря Ангелина, р. 1928 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в 3-та бригада, X Прилепска дружина, 3-та рота, 4-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.290.

№ 291

Иван Ананиев Рашков (63 г.)
род. в Якоруда
жив. в Якоруда
22.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.; взимал участие в боевете и награден с орден „За храброст“.

Семейство: съпруга Йордана на 63 г., син Георги на 20 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 14 януари 1880 г. в с. Якоруда от родители Анания Николов Рашков и Иванка Ананиева, сега покойници. През 1907 г., когато моят роден край беше още под турска власт, аз заминах за Америка с другари от Якоруда и с. Белица, за да се отърва известно време от непоносимото турско иго и да намеря там своето препитание. През 1911 г. се завърнах наново в родното си място, за да видя своите родители, съпругата си и единствената ми дъщеря, и да им окажа своята морална и материална подкрепа. През месец април 1912 г. заминах наново за Америка, където ме завари обявяването на Съюзническата война против Турция. Узнал за обявяването на войната

против вековния ни враг, аз заедно с якорудчаните Ангел П. Бучков, Никола Ананиев Рашков, Никола П. Акрабов и Георги Ив. Бебев и други потеглихме незабавно от Америка, и към края на ноември 1912 г. се озовахме в София. Оттам потеглихме за Хасково, Гюмюрджина и в гр. Кешан бех зачислен като доброволец във 2-ра бригада, VIII дружина, 1-ва рота, 1-ви взвод на Македоно-одринското опълчение. Вземах участие в боевете при Шаркьой, Рапова скала, Говедаров връх, Каменица и Китка и затова ми участие бидох награден с орден „За храброст“ IV степен. На 10.08.1913 г. ме демобилизираха в гр. София, откъдето се завърнах в родното ми място и се отдадох на спокоен мирновременен труд в новоосвободения ми край. Оттогава до днес аз живея в с. Якоруда от доходите на скромното ми земеделческо стопанство, състоящо се от 20 декари, от които 6 декари полски и 14 декари горски имоти, отчасти от надничарство, с които доходи, с голема мъка, мога да издържа семейството си и единствения ми син Георги, 19 г., който е негоден за никаква работа понеже е епилептик. Днес, когато моето Отечество е обединено от Дунава до Бело море и от Черно море до Охрида син, аз, въпреки материалните неслоди, които понасям, се считам напълно щастлив, че мога да изпълня своя отечествен дълг и да видя зората на свободата, изгряла по всички поробени краища на хубавата Татковина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.291.

№ 292

Иван Арсов Малечков (67 г.)
род. в с. Долно Трогерци, Щипско
жив. в с. Долно Трогерци, Щипско
25.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение и взел участие във ВМРО; осъден на 8 г. затвор.

Семейство: съпруга Ката на 63 г., син Никола на 40 г., син Стоян на 38 г., снаха Палагия на 39 г., снаха Стойка на 33 г., внук Михаил Колев на 19 г., внук Тасе Колев на 11 г., внучка Родна на 15 г., внучка Спасена на 5 г., внучка Йованка на 5 г., внучка Зора Стоянова на 7 г., внучка Ленка Стоянова на 1 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие преко и косвено във всички революционни действия в Щипския район през Турско и Сръбско. Лежал съм в затвор с присъда от 8 г. всичко 9 месеца и освободен по амнистия. Емигрирал съм в България три пъти; XIV Воденска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.292.

№ 293

Йордан Санев Трайчев (64 г.)

род. в Щип

жив. в Щип

22.02.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: снаха Васка на 54 г., син Сане на 19 г.

Животописна бележка: „Йордан Санев Трайчев от Щип е взел участие в Македонската освободителна борба като нелегален. Участвувал е в Македоно-одринското опълчение, в VII Кумановска дружина, а в Европейската война – в партизанския отряд в Сърбия. Бил е 5 г. в затвор при сърбите заради участието му в партизанския отряд.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.293.

№ 294

Йордан Иванов Бошков (63 г.)

род. в с. Долни Стубел, Злетовско

жив. в с. Долни Стубел, Злетовско

21.04.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Магда на 65 г., дъщеря Савета.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в III Солунска дружина, 1-ва рота, 3-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.294.

№ 295

Йордан Соколов (66 г.)
род. в Неготино
жив. в Неготино
04.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Коцана на 56 г., син Владо на 30 г., дъщеря Алтуна на 20 г., син Кирил на 22 г., син Димитър на 16 г., дъщеря Спасия на 18 г., дъщеря Любица на 12 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, доброволно, в VII Кумановска дружина, 1-ва рота, пор. № 3.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.295.

№ 296

Илия Атанасов Шонев (70 г.)
род. в с. Смърдеш, Костурско
жив. в Пловдив
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.; взел участие в сражения и през Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Мария, р. 1882 г., син Атанас, р. 1924 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Смърдеш, Костурско, на 18.01.1873 г. Пораснах под двойното иго на турци и гърци и в душата ми се появи двойна омраза към поробителите на моите сънародници. Тая омраза ме накара да потърся прехраната си далеч от бащино огнище, в Мала Азия, в гр. Балакисер³⁵⁴. През 1902 г. получих известие от съселянин, идещ от България, че там се готви нещо велико. Върнах се в родния си край. Есен беше. Посрещнаха ме близките колкото радостно, толкова и тъжно. Разбрах причината. Имаше комити. Пожелах да видя тия комити и това стана скоро. Бодри, смели, с висок дух за себежертва пред олтара на родината те ме завладяха. Постъпих в редовете им. 1903 г. Робът въстана! Дадох клетва, че ще умра в борбата за свободата на Отечеството. Наскоро започнаха и военните действия.

1. Взех участие в освобождаването на безсмъртния българин Борис Сарафов, обграден в Смърдеш;

2. Борба с турците и гърците в с. Желево;

3. Наше нападение на Жервени;

4. Нападение на гр. Биглища и Капещица;

Голем бой в Смърдешката планина и в тъй наречената местност Локвата. Силна турска войска част ни обгради от Преспанското до Костурското езеро и ние се видехме принудени да се оттеглим в планината Герман. Там прекарахме два дни спокойно. Потеглихме обратно за Костур, заехме планината на с. Апоскеп, където срещнахме редовна турска войска. След кръвопролитно сражение и много загуби за неприятелите ние се оттеглихме и разформирахме. Дойде Балканската война. Радостта ми, че ще водим война с тиранина немаше граници. Записах се доброволно в казармите в 9-ти пехотен полк в Пловдив, в редовете на МОО. Отпътувахме за София, върнахме се в Пловдив. На гарата Нейно Величество царица Елеонора лично ни поздрави и предаде бойното знаме. Потеглихме за Хасково. Дадохме клетва там. Тръгнахме за Кърджали и Карлъка. Там водихме един бой и превзехме Гюмюрджина. За тази ми храброст бех награден с ордена „За храброст“ IV степен. Настъпихме към Фере и Софлу и без бой пленихме Енвер Ходжа. Оттам – на Мраморно море. Турския десант при Шаркьой отбихме геройски. Настъпи мира с Турция и по обратния път през Инсал, Гюмюрджина, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Щип, Кочани и Султан тепе се завърнахме в България. Тук се отдадох както всички мои сънародници-бежанци на тих спокоен труд.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.296.

³⁵⁴ Има предвид гр. Балъкесир.

№ 297

Илия Игнатов Петров (63 г.)
род. в с. Битуше, Реканско
жив. в Скопие
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Риста на 57 г., син Неделко на 17 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, доброволно, в I Дебърска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.297.

№ 298

Илия Колев Трайков (62 г.)
род. в с. Гърчище, Валандовско
жив. в с. Гърчище, Валандовско
08.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Стана, р. 1880 г., син Михаил, р. 1913 г., дъщеря Вера, р. 1923 г., снаха Вангелина, р. 1912 г., внучка Благородна, р. 1932 г., внук Георги, р. 1939 г., внучка Стана на 3 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, доброволно, в XIII Кукушка дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.298.

№ 299

Илия Панев Апостолов (60 г.)

род. в Св. Николе

жив. в Св. Николе

14.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Кона на 60 г., син Коле на 20 г., дъщеря Иванка на 22 г. и дъщеря Рада на 18 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, участвах в следните битки: Лозенград, Малгара, Кишан, Шаркьой, Султан тепе, Калиманци, Каменица, III Солунска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.299.

№ 300

Илия Василев Мицов (68 г.)

род. в с. Петършино, Кратовско

жив. в с. Петършино, Кратовско

20.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: зет Траян на 33 г., дъщеря Слоботка на 30 г., внук Димитър на 13 г., внук Блаже на 30 г., внук Марко на 7 г., внук Александър на 3 г.

Животописна бележка: „Лицето Илия Василев Мицев от с. Петършино, Кратовска околия, като бивш деец в македоно-българската организация, бе зле третиран от бивши чужди режими, като е пробавил дълго време по затворите вследствие неговите деяния, а именно:

1. Като легален деец, работил е от 1903 до 1908 г., а като нелегален четник – от 1909 до 1912 г.;

2. През 1912–1913 г. – доброволец, през 1915–1918 г. – зачислен в 5-ти полк;

3. През 1919 г. бившата сръбска власт го залавя и осъжда в Куманово на 15 г. тъмничен затвор, откъдето бе закаран в Лепа глава. Същият биде освободен през 1926 г.; Македоно-одринско опълчение, III Кукушка дружина, 2-ра рота;“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.300.

№ 301

Илия Стойчев Михайлов (70 г.)
род. в с. Славейно, Смолянско
жив. в Пловдив
14.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Славка, р. 1884 г., син Христо, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, 2-ра рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.301.

№ 302

Илия П. Тотин (70 г.)
род. в с. Обидим, Неврокопско
жив. в Неврокоп
22.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Елисавета на 65 г., син Апостол на 16 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XV Щипска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.302.

№ 303

Йордан Лазов Пърчев или Пърчков (67 г.)
род. в с. Уланци, Велешко
жив. във Велес
15.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Роза на 1880 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Имам уволнителен билет. Служил съм в IV Битолска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.303.

№ 304

Илия Атанасов Спахийев (65 г.)
род. в с. Каракьой, Неврокопско
жив. в с. Корница, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Иванка на 57 г., дъщеря Катерина на 23 г., зет Иван Ат. Вардарев на 31 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, XIV Воденска дружина, 1-ва рота.”

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.304.

№ 305

Игнат Стоянов Христов (62 г.)
род. в с. Опила, Кратовско
жив. в с. Опила, Кратовско
28.04.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: син Петър, син Стоилко, съпруга Йордана, снаха Люба, внучка Стоянка.

Животописна бележка: „През 1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец в 3-та рота, V Одринска дружина, а също и 3 г. бех в затвора.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.305.

№ 306

Игнат (Начко) Трайков Петков (82 г.)
род. в с. Горно Кратово, Кратовско
жив. в с. Горно Кратово, Кратовско
12.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1903 г. избегах в четата на Йордан Спасов³⁵⁵. Ходих четник с него цели пет години и се сражавах с турците в с. Стърмош и с. Шопско Рударе, със сръбска чета – в с. Горно Кратово, и след Хуриета избегах наново в България. През 1912 г. записах се доброволец и ме изпратиха в III Солунска дружина. След една борба от една година дойдохме, т.е. продължих да се бия със сръбите на Султан тепе и Емирица, където стоях до примирието, след което, понеже бех свършено остарел и изтощен, ме уволниха. Моля, да ми се отпусне народна пенсия, понеже съм доброволец и четник, III Солунска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.306.

№ 307

Киро (Кирик) Димитров Киров (60 г.)
род. в с. Загоричане, Костурско
жив. в Пловдив
23.02.1943 г.

Заслуги: взел участие в Илинденското въстание; влизал в сражения при гр. Клисуре и с. Невеска.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Загоричани, Костурско, през 1864 г. от родители българи. Когато тайната ВМОРО се разпростре и в най-югозападната част на Македония, то Костурско не остана назад в това отношение и почти целото население масово бе посветено, за да служи на организацията – освобождението на Македония. Аз, както и голяма част от селяните ми, бехме посветени на делото през 1901 г. от великия апостол на Македония Гоце Делчев в присъствието на войводата Кузман

³⁵⁵ Йордан Спасов (1875–1908) е кратовски войвода на ВМОРО, родом от с. Кнеже, Светиниколско.

Стефов³⁵⁶ и неговата терористична чета в къщата на съселянина Димитър Карадимов. От него момент бех на разположение на селската комисия, изпълнявайки нейните заповеди: посрещане чети, пренасяне тайни писма и оръжие. През 1902 г. под водителството на полк. Янков и войводата Петър Гайков³⁵⁷ в Пополе кол бе вдигнато въстание, което обаче остана изолирано, понеже останалата част от Костурско не е взела участие в него, вследствие на което бехме принудени след 6 дни стоене на планината Върбица да се завърнем в селото. През 1903 г. живо участие взех в Илинденското въстание, като участвувах под водителството на началниците Манол Розов и Михаил Николов, при сраженията по превземането на нахийските центрове, Клисуре и Невеска, и които бехме удържали до потушаване на въстанието. На въстанието селото ни, състоящо се от 600 къщи, беше цело изгорено от войската и башибозук. Живота стана непоносим за живеене, поради което напуснах родното място и се прибрах със семейството в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.307.

№ 308

Костадин Христов Масталарков (76 г.)
род. в с. Бозец³⁵⁸, Ениджевардарско
жив. в Пловдив
10.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник в четата на Апостол войвода; участвувал в Илинденското въстание; лежал 1 г. в солунския затвор.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „За освобождението на Македония през 1903 и 1904 г. съм работил като четник в четата на Апостол войвода и като такъв съм взел живо участие в Илинденското въстание, като нашата чета нападна с бомби и пушки най-напред турската ордия в гр. Гюменджа. След това нападнахме с. Крива, Гюмендженска околия, и изгорихме

³⁵⁶ Кузман поп Стефов (1875–1902) е костурски войвода на ВМОРО, роден в Загоричани, Костурско.

³⁵⁷ Петър Гайков (1872–1902) е български офицер и костурски войвода на ВМОК, роден в Жеравна.

³⁵⁸ Дн. Атира в Гърция.

къщите на двамата турски шпиони в това село, назоваеми „Пипчето“ и „Икономът“. Взел съм участие в престрелката с турския аскер в с. Радомир и с. Корнишор, Йениджевардарска околия, също и в с. Костурно, Струмишка околия, при нападението на което село падна един убит от жителите му. След няколко дни преминахме пределите на Царство България и се озовахме в с. Бараково, където една специална комисия ни предаде на турските власти, тъй като ни беше дадена амнистия. През 1905 г. съм лежал близо една година в солунския зандан Йеди куле като обвинен по убийството на трима гъркомани от с. Петрово, извършено от четата в землището на с. Куфалово, Солунско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.308.

№ 309

Костадин Станчев Дараданов (68 г.)
род. в Бунар Хисар
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
10.04.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. осъждан на 5 г. затвор за политически деяния; като преводач на чети ранен.

Семейство: съпруга Рада, р. 1875 г.

Животописна бележка: „От 1900 г. бях член на тайната ВМОРО, в родния ми град. До 3 май 1903 г. бях куриер и обслужвах пункта и канала на организацията до с. Колибите и обратно. Както тогава, всякога, при идването на районната чета, по цели нощи и с оръжие участвах в съпровождането ѝ и за охраняването ѝ. При изпълнение на тази ми длъжност, с отиването ми към Чупьдере под Текията (турско теке със стопанство), на 02.05.1903 г., попаднах в засада на патрулиращия аскер. При бягството ми стреляха и ме раниха в десния крак, на който нося и сега белег от пораженията на куршума. Това беше преди Преображенското въстание. Арестуваха ме наедно с баща ми. Обвинени като укриватели на комити, след жестоко малтретиране и изтезания в бунархисарския затвор, изпратиха ни в Лозенград, където ни осъдиха и лежахме; аз – в лозенградския, а баща ми – в одринския затвор, като политически дейци. Освободиха ни поради голямата обща амнистия след Илинденското и Преображенското въстания през 1903 г. И след

освобождението ми от затвора не престанах да работя за освобождението на българите от турското иго в Тракия и Македония до края на Балканската война. При превземането на Бунар Хисар от българските войски през 1912 г. аз взех най-активно участие за посрещането и улеснението им в по-нататъшния поход. След завръщането повторно на турците в Бунар Хисар, наедно с целото ни семейство, ме изгониха и избягахме в България през 1913 г. Целият ни имот с инвентар като земеделци, добитъка и покъщнината биде заграбен и даден на пришелци турци, без да бъдем и до днес обезщетени за нищо.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.309.

№ 310

Кольо Коцев Донеv (69 г.)
род. в с. Куклиш, Струмичко
жив. в с. Куклиш, Струмичко
23.04.1943 г.

Заслуги: бил член в Македоно-одринската революционна организация; вземал живо участие в сражения с турците; в Сръбско продължил делото и затова бил арестуван и малтретиран от сърбите и лежал в затвора.

Семейство: съпруга Сава на 68 г., син Костадин на 44 г., син Кирил на 30 г., син Павел на 20 г. и син Иван на 18 г.; снаха Васа на 37 г., снаха Фроса на 30 г., снаха Надежда на 20 г.; внучка Драга на 13 г., внук Алекси на 12 г., внук Георги на 10 г., внук Славчо на 5 г., внук Яне на 7 г. и Митко на 1 г.

Животописна бележка: „Стъпил съм в Македоно-одринската революционна организация от 1900 г. като куриер и милиционер. Като такъв през 1904 г., понеже нашето село беше канал, откри се в селото ни нелегалната чета на Кръсто Новоселски. Обкръжиха селото ни турците с много голяма войска и завърза се стражение, а ние, като местна чета и куриери, и другите организирани селяни, грабнахме пушките, стъпихме в борбата. От близките села, като удариха в гръб на войската, а четата с бомби, и успе да се измъкне целата, а от селото ни паднаха 48 мъртви, а селото ни цело изгорено. След малко време пак се откри Христо Чернопеев; също зех участие в стражението. Това съм работил до 1912 г. И в Сръбско продължих делото, за което паднах в затвор. Лежах 8 месеци,

доста малтретиран. А преди Първата освободителна война пак съм се сражавал с турците, когато наново изгореха селото ни.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.310.

№ 311

Кръсто Дамов Капурдов (69 г.)
род. в с. Смърдеш, Костурско
жив. в Пловдив
16.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник, а по-късно войвода на чета и с оръжие в ръка е водил борби с поробителите на българите в Македония.

Семейство: съпруга Бранислава, р. 1885 г., син Борис, р. 1906 г., дъщеря Весела, р. 1912 г.

Животописна бележка: „Подписаният, Кръсто Дамов Капурдов, е роден в 1874 г. В Смърдеш започнах революционната си дейност през 1902 г. като четник в Сарафовата чета. В същата година напуснах България с четата и се отправих за Македония за борба срещу турците. Участвах съм в следните сражения: 1. в с. Владимирово, Малешевско, местността Касаплий; 2. в с. Смърдеш, Костурско; 3. При изгарянето на с. Смърдеш; 4. При с. Желево; 5. По върховете на Локвата и Виняри. Това бе до провъзгласяването на Илинденското въстание. При подготовката на въстанието аз получих ново назначение, а именно – войвода на Смърдешката селска чета, с която взех участие в борбите срещу турците. По време на Илинденското въстание съм взел участие при нападението на гр. Биглища, с. Капещица и с. Тръстеник. Участвах също така при сраженията, в Арабийската падина, Локвата, Тиза и с. Апоскеп. След това се получи заповед да разформираме четите и четниците да се разотидат из селата. Участвах и като доброволец в 9-ти пехотен полк по време на Балканската война. Участвах и в Европейската война, в 61-ви полк на 11-та македонска дивизия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.311.

№ 312

Коста Янев Иванов (65 г.)
род. в с. Баница, Леринско
жив. във Варна
18.03.1943 г.

Заслуги: през Илинденското въстание е бил четник в четата на Никола Лефтеров. Като такъв, с оръжие в ръка, е взел участие в сраженията с турската войска; участвувал в Македоно-одринското опълчение, в Х Прилепска дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Анастасия, р. 1888 г., син Стоян, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1900 г., като гурбетчия в Цариград, бех посветен и станах член на ВМОРО. На следующата 1901 г. додох във Варна и станах член на Македоно-одринския комитет. През 1902 г. почнаха да записват желаещи да заминат комити в Македония. Записах се и аз за четник в четата на Никола Лефтеров и като такъв през Илинденското въстание взех участие в сраженията с турските войски в Джумайско, а след това в Петричкия район. След въстанието се завърнах в България. През 1905 г. повторно бех четник в четата на Марко Шишков³⁵⁹ и Христо Саракинов³⁶⁰ в Кресненско. През Балканската война бех доброволец в Прилепската дружина на Македоно-одринското опълчение и като такъв взех участие в походите до разформируването ни. През Общата война бех в 60-ти (2-ри македонски) полк на 11-та македонска дивизия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.312.

№ 313

Костадин Георгиев Петков (75 г.)
род. в с. Пирок, Лозенградско
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
19.04.1943 г.

³⁵⁹ Пандил Шишков, виж пенсия № 405.

³⁶⁰ Христо Саракинов (1872–1908) е български офицер и войвода на ВМОК, родом от с. Саракиново, Воденско

Заслуги: взел участие с оръжие в ръка като четник в Преображенското въстание в Тракия през 1903 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Пирок през 1863 г. от родители българи. Още на млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвах в комитета и четите. През време на Преображенското въстание в Странджа през 1903 г. аз участвах като четник с оръжие в ръка. В четата на войводата Лазар Маджаров се сражавахме срещу турците при с. Кукурдан, Пирок и другаде. При потушаване на въстанието с четите пазихме от нападението на турския башибозук и аксера. След това се заселих в с. Горен Близнак, Варненско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.313.

№ 314

Киро Вълков Топалчев (неизв.)
род. (неизв.)
жив. в Приморско, Бургас
19.04.1943 г.

Заслуги: документацията е унищожена при бомбардировката на 10.01.1944 г.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.314.

Коста Стамов Цветков (60 г.)

род. в Тресонче, Реканско

жив. във Варна

14.04.1943 г.

Заслуги: член на Илинденската организация; като четник, взел участие в сражения с неприятеля.

Семейство: съпруга Иринка, р. 1891 г., син Димитър, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Посветен в целите на Македоно-одринската революционна организация и въведен за член на същата в гр. Добрич през 1900 г. от председателя на местното дружество – Александър Овчаров. През 1902 г. участвах в Разложкото въстание като четник в четата на мичман Саев и Колю Лефтеров. Взех участие в организацията и други акции на четата, и в сражението с турската войска на 26 октомври същата година в местността Семково край с. Белица. През 1909 г. известно време бех секретар на Конституционния клуб – легализираната Вътрешна македонска организация, в родното ми село и в агитационната борба против сръбската пропаганда и пипалата ѝ, по предателство на които през есента на същата година, при преминаването ми през Сърбия като пътник с български паспорт, бех снет от сръбските полицаи от влака във Враня, хвърлен във вранския затвор, обвинен като бугараш и бугарски комита и малтретиран. Впоследствие, благодарение само на застъпничеството на българското правителство, бех освободен. Последните месеци на 1912 г. и първите на 1913 г. бех началник на чета, образувана в родното ми село, за отбрана от турско нападение. По време на Междусъюзническата война, като завърнал се в Добрич, бех взет войник в XXXI Допълняюща дружина в Силистра. През войната 1915–1918 г. бех войник в 4-ти македонски полк, а като параграфист, преведен в безистенния магазин на сборната дивизия Скопие – гара Жостов³⁶¹, където попаднах в плен на французите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.315.

³⁶¹ Кръстена на генерал-майор Константин Жостов (1867–1916), родом от с. Гайтаниново, Неврокопско.

№ 316

Коста Христов Костов (74 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: като четник взел живо участие във въстанието през 1903 г. за освобождение на Странджанския край от Турско робство.

Семейство: син Стоян на 30 г., р. 1869 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм земеделец, че съм женен с 3 деца, че бех член на организираната чета на воеводата Дико Георгиев Джелебов. Като такъв, с оръжие в ръка, съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители и удостоверявам, че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.316.

№ 317

Кръсто Христов Караскаков (72 г.)
род. в с. Въмбел, Костурско
жив. във Варна
16.03.1943 г.

Заслуги: бил четник и войвода и като такъв участвувал с оръжие в ръка във всички акции против турския режим и в сражения; от 15.03.1907 г. до Младотурския преврат (1908 г.), като политически деец, е лежал в костурския и битолския затвор.

Семейство: съпруга Севда 1871 г.

Животописна бележка: „От 1898 г. бех член на ВМОРО в родното ми село и останах такъв до 08.10.1918 г., откогато съм емигрант във Варна. Като един от основателите, бех член-организатор на селското ръководно

тело. Първото мое дело е участието ми в борбата срещу гърцката пропаганда с премахването на платените оръдия и отварянето на българско училище и черква в селото ми. Организирах убийството на ренегата Сотир Лафазанов (1900 г.) и всесилния на деня Касъм Ага от с. Крапешница, от когото беше пропищяло населението в българските села. Преди Илинденското въстание бех селски войвода. Като такъв с въоръжената ми чета 1903 г. взех участие в помощната акция при сражението в с. Смърдеш и се спаси положението с обсадената районна чета и тая на Борис Сарафов. През Илинденското въстание заедно с четата ми, начело с горското началство, взех участие във всички акции и сражения в Костурския революционен район. Останах такъв и след въстанието, като прибрах и складирах оръжието от всички, които се легализираха. През 1905 г. взех участие в сражението при с. Въмбел и спасих положението на обсадената чета на Пандо Кляшев с Димитър Влаха и Атанас Кършаков³⁶² с 14 момчета, от които само едно загина. През 1906 г. участвах в екзекуцията на попа Христо и Яни Ставрев – ятаци на гърцките андарты в с. Въмбел. През 1907 г. три месеца бех в четата на Пандо Сидов³⁶³ и Христо Цветков³⁶⁴. Маскиран, в Костур откриха ме и ме арестуваха. До Хуриета 1908 г. лежах в костурския и битолския затвор. След Хуриета, през 1910 г., бех в четата на Христо Цветков до Балканската война, след което се зачислихме в партизанския отряд на Васил Чакаларов, Иван Попов и Христо Силянов. И след войната пак останах. При Общата война първи посрещнах българските войски на албанската граница при с. Звезда и се зачислих в партизанския отряд на Протогеров в Подградец, за което притежавам и удостоверение № 2603 от 22.08.1942 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.317.

№ 318

Костадин Стоянов Чиликов (63 г.)
род. в с. Пирок, Лозенградско
жив. в с. Пънчево, Бургаско
10.04.1943 г.

³⁶² Атанас Кършаков (1883–1907) е костурски войвода на ВМОРО, родом от Косинец, Костурско.

³⁶³ Пандо Сидов (1878–1942) е костурски войвода на ВМОРО, родом от Жупанища, Костурско.

³⁶⁴ Христо Цветков (1877–1934) е костурски войвода на ВМОРО, родом от Кономлади, Костурско.

Заслуги: член на Илинденската организация; четник през 1903 г.; влизал в сражение с турците.

Семейство: съпруга Милкана на 56 г., син Иван Костадинов на 32 г., снаха Мара на 29 г., внучка Милка на 6 г., внучка Неделя на 4 г., внучка Злата на 2 м.

Животописна бележка: „През време на Революционната Македоно-одринска организация дадох клетва в черквата пред леворвера и камата, пред Лазар Маджаров и четниците Янко Стоянов³⁶⁵ и Коста Теплиев, Яни Попов и Лазо Лазов. Взимах участие в страженията в Кукурдан, Ковчаското землище, и аз с четата отидох в с. Коево. Там турците нападнаха селото и аз облякох женски дрехи и заминах в България, и се събрахме с Никола Каридов и Атанас Бакалов, и отидохме в с. Звездец, където с Коста Стоянов се бихме с турците по заповедите на войводата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.318.

№ 319

Костадин Ив. Бицин (69 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
10.04.1943 г.

Заслуги: член на Илинденската организация; взел участие през 1903 г. в Разложкото въстание; влизал в сражение като четник.

Семейство: син Иван Палев на 21 г.

Животописна бележка: „Още от младини симпатизирам към делото на Вътрешната македоно-одринска революционна организация и вземах дейно участие в преноси на оръжие от Стара България за Македония, и в разни куриерски работи. Като такъв работих до 1903 г., когато, подгонен от турската власт, избегах и станах нелегален. Като такъв постъпих в четата на капитана Шипков, която бе сформирувана в местността Рибените езера. През месец август същата година заминахме за Пирина с цел от там да се организира въстание в Демирхисарско. Но на нашата група се падна да остане в Разлог, където ни свари и въстанието. След

³⁶⁵ Янко Стоянов (1879–1906) е одрински войвода на ВМОРО, родом от Малко Търново.

сражение с турския аскер, който бе обсадил града, ние едвам можахме да се измъкнем от обръча на аскера и наново да се съберем в с. Лъджене, и наново да се организираме под ръководството на войводата Минко Ботков. Заедно с другарите, Атанас Попов от с. Баня, Разложко, отидохме и нападнахме турската казарма в с. Туибруш³⁶⁶, Неврокопско, и Доспат; от тогава, след разбиването на тази казарма, се завърнахме обратно за България, където ни бе разформирована четата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.319.

№ 320

Костадин Георгиев Жегов (64 г.)

род. в Разлог

жив. в Разлог

14.04.1943 г.

Заслуги: член на Илинденската организация; взел участие през 1903 г. в Разложкото въстание; влизал в сражение като четник.

Семейство: съпруга Фидана на 65 г.

Животописна бележка: „Удоверявам, че съм бил член на ВМРО и като такъв вземал съм живо участие в революционните борби за освобождението на поробена Македония от турците, а именно: в 1902 г. турското правителство беше решило да събере организационното оръжие. Под заповед на местното ръководно тело, за да не попадне оръжието в турски ръце, около 70 момчета, под ръководство на Славчо Каназирев³⁶⁷ и Петър Лачинов³⁶⁸, с оръжието поехме голем риск на живота си и излезнахме от гр. Разлог, и го занесохме в Рилския манастир. От тази година аз бех легален и в пълна услуга на Организацията. Мога да кажа, че почти през всичкото революционно движение моята къща беше прибежище на революционните чети – истина, която може да се потвърди от съучастниците в борбата, останали живи досега. В 1903 г., под командата на поручик Владимир Каназирев, с Петър Лачинов влезохме с оръжие, разделени на групи по разни квартали в Разлог, и

³⁶⁶ Така е дадено в текста на документа, но такова село в Неврокопско не е известно.

³⁶⁷ Владислав Каназирев (1876–1950) е разложки войвода на ВМОРО, дългогодишен кмет на Разлог, родом от Разлог.

³⁶⁸ Петър Лачин (1875–1950) е български учител и войвода на ВМОРО, родом от Разлог.

чакахме часа за въстанието, което щеше да стане на 14-ти срещу 15-ти септември стар стил. Турското правителство бе известно за проектираното въстание от некая шпионска душа и на 14-ти вечерта целия град бе блокиран от турски редовен аскер. Още същата вечер се почна сражението, където беше групата на Д. Чеканъов, Никола и Георги Исидорови Копанарови и др. Там падна убит най-големия турски звер Солимански. Заранта на 15.09., през турски стража, излезохме от града и отидохме в Пирин ...³⁶⁹ Сандански и Дончо войвода, с които минахме границата. В това време Горноджумайския аскер идеше за с. Белица, да помогне на Разложкия аскер, който се сражаваше с четите на ген. Цончев и полк. Янков. Започна сражението между нас и турския аскер, и продължи до края на вечерта. Успехме да си пробием път и заминахме за границата. Оръжието по заповед на войводите го занесохме в манастира. Тук му е местото да кажа, че в 1902 г., рано пролетта, бех в Самоков. Там дойде Гоце Делчев с Никола Дръдалов от Баня и Коце Мутафчиев, и други момчета. С четата на Гоце Делчев вземахме динамита, който беше в сандъчета, и го занесохме в Неврокопска околия. Имаше и много товарни коне с оръжие и динамит. В 1907 г. бех арестуван 4 месеци в серския затвор поради грабната българка от един турчин. Арестувани бехме, понеже силно протестирахме против властта за извършеното беззаконие. След въстанието, макар и опожарени и ...³⁷⁰ пак не преставах да работа против турското тиранство чак до 1912 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.320.

№ 321

Коце Андонов Стевчев (72 г.)
род. в с. Габревци, Радовишко
жив. в с. Габревци, Радовишко
20.03.1943 г.

Заслуги: член на революционната организация, осъден на 10 г. затвор от сърбите.

Семейство: съпруга Марча на 68 г., син Славчо на 38 г., снаха Гюргя на 34 г., син Спасо на 28 г., снаха Дина на 29 г., внук Благой на 3 г.

³⁶⁹ Не се чете.

³⁷⁰ Не се чете.

Животописна бележка: „През 1911 г. избегах в Кюстендил, от което стоях 3 месеци. След това бехме свободни пак да се върнем при домовете и бидох от началото на комитетската организация до края на Турската война. От сърбите бил съм в затвор; от сръбските власти осъден на 10 г. и съм бил в затвор 4 г., и после ме освободиха, като платих 20 000 динари, за да ме освободят. Аз бех осъден на бесилка. Бил съм първи патриот за България, с което съм много мечтаел за майка България. Продали са ми сърбите всичката стока³⁷¹ и моята съпруга е биена от сърбите, които са я псували и са питали за мене – къде съм аз бил – в София или Кюстендил; много съм спасявал нашите български чети.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.321.

№ 322

Кръстю Андонов Узунов (72 г.)
род. в с. Гюпчево³⁷², Ениджевардарско
жив. в Несебър
18.03.1943 г.

Заслуги: осъждан от турците на 1 г. затвор.

Семейство: син Георги на 32 г., снаха Тъша на 29 г., внучка Елисавета на 5 г., внучка Катерина на 6 г.

Животописна бележка: „През 1900 г. станах куриер на Апостол войвода. Четата я поемах и провеждах я до известни места от гр. Енидже Вардар. Доставях нужните работи за четата до 1908 г. През 1909 г. в селото ни се сблъскахме с гърци и българи и от тази афера паднах в затвор 1 г. и бех осъден като българин. През 1911 г., предаден от шпионите за скрито оръжие, бех бит и тормозен от турската власт. През 1913 г. на ново гръцката власт взе да ме тормози, дори и семейството. Бехме арестувани цялото семейство в Енидже Вардар и в затвора повече от един месец, и когато се върнахме в селото ми, в къщата нищо не намерихме. Всичко беше ограбено от оръдията на гръцката власт. През време на революционната организация бех въоръжен с пушка манлихерова.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³⁷¹ Има предвид добитък.

³⁷² Дн. Гипсохори в Гърция.

№ 323

Константин Димитров Кехайов (83 г.)
род. в Бунар Хисар
жив. в с. Горни Близнак, Варненско
01.04.1943 г.

Заслуги: като четник с оръжие в ръка е взел участие в ред сражения с турската войска по време на Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: съпруга Керана, р. 1863 г.

Животописна бележка: „От 1899 г., при основаването на ВМОРО в родния ми град, бях легален член на същата. Поради злокобната Лозенградска афера с д-р Керемидчиоглу, която обхвана и Бунарския район, през юли 1906 г. избягах и бях осъден задочно на доживотен затвор от специалния съд в Одрин. През април 1903 г. се зачислих четник в четата на Георги Кондолов в Малкотърновския революционен район и като такъв взех участие в конгреса при Петрова нива, където се реши и отреди датата за обявяване на Преображенското въстание. От конгреса бях зачислен четник в четата на великия войвода Стоян Петров, с когото действах през въстанието в Лозенградския район, и взех най-активно участие при нападението на военния квартируващ гарнизон в с. Инджекой, чието помещение разрушихме, и една част от аскера падна, а другите избягаха срещу една жертва от нашите части. През октомври 1903 г., при прегрупирането на въстаническите ни отряди, зачислиха ме четник в четата на Ив. Варналиев³⁷³, с когото взех участие при нападението на Мусакойския пограничен пост и след това в сражението ни с турския аскер в местността Папката при с. Кладира³⁷⁴, където взехме и доста военни и други трофеи. След въстанието емигрирах в България, където избяга и цялото ми семейство. Всичкия ни знатен имот и богат земеделески инвентар, добитък и пр. в Бунар Хисар се заграби и даде от турските власти на пришълци турци, без да сме обезщетени и до днес с нищо.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³⁷³ Иван Варналиев е войвода на ВМОРО, родом от Велес.

³⁷⁴ Дн. Сливарово.

Коста Симов Киров (60 г.)
род. в с. Загоричани, Костурско
жив. в Пловдив
23.02.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения в Костурско по време на въстанието 1903 г.

Семейство: съпруга Деспа, р. 1877 г., син Никола, р. 1909 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Загоричани, Костурско, през 1870 г. от родители българи. Когато тайната Македонска революционна организация пушна своята мрежа в Костурско, започна посвещението на населението на етапи от страна на учителите и войводите. Аз, както и други наши съселяни, имах щастието да бъда посветен на делото през 1901 г. от великия апостол на Македония Гоце Делчев в присъствието и на войводата Кузма Стефов и неговата терористическа чета в къщата на съселянина ни Димитър Карадимов. Навръх Илинден се вдигна Илинденското въстание. Аз взех живо участие в него, като участвах в страженията по превземането на гр. Клисуре и Невеска, под водителството на началниците Манол Розов и Михаил Николов. От 20 юли до 15 август 1903 г. въстаниците държаха планината Върбица като база, от която изхождаха нападателните действия по всички посоки. На 15 август войски, настъпващи – едни от Костурско, а други – от Леринско, принудиха ни след стражение, водено цел ден, да напуснем Върбица и да се оттеглим в други краища на Костурско, както и в Леринско. Част от войската се настани в чадър (палатки) на Върбица, влезе в селото ни, броещо около 600 къщи, и го изгори до основи. След въстанието живота ни стана труден и непоносим, като през 1905 г. напуснах селото и се преместих в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.324.

Кольо (Никола) Лефтеров Павлов (66 г.)
 род. в с. Калиманци, Варненско
 жив. в с. Страшимирово, Варненско
 30.04.1943 г.

Заслуги: през 1902–1912 г. като войвода вземал участие в ред сражения с поробителите.

Семейство: съпруга Петра, р. 1878 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Калиманци, Варненско, и съм член на Илинденската организация. Посветен в целите на Македоно-одринската революционна организация през 1900 г. от покойният мичман Тодор Саев, а през 1901 г., месец април, като бивш старши-подофицер от българската войска, постъпих инструктор в четата на Дончо Златков. През 1902 г., месец май, като войвода с оръжие и чета от 24 човека, навлязох в турска територия и взех участие в Кресненското въстание и в сраженията с турската войска при селата Падеш, Железница, Габрово, Лешко и Белица. През 1903 г., месец април, пак като войвода с чета от 80 човека, навлязох в турска територия и на 4-ти същия месец в планината Готин, Радовишка околия, атакувах и разбих турската дружина, която беше заобиколила няколко чети во главие на Чернопеев, които освободих. Същата година, в Илинденското въстание в планината Пирин, между Неврокоп и Мелник при с. Пирин, с чета от 80 човека, водих бой с турската войска, а след туй нападнахме гр. Мехомия, откъдето изгонихме турския аскер. През 1905 г., януари, с чета от 60 човека водих бой в южната страна на Беласица при с. Липово³⁷⁵, местността Плочите. През 1912 г. с чета от 120 души, по назначение от Македоно-одринския революционен комитет, навлязох в Македония с назначение да действам в тила на противника, като унищожавахме телеграфни жици, мостове и др. и водихме бой с турския аскер при с. Падеш, а след това нападнахме и завзехме с. Червено поле в планината Огражден, откъдето изгонихме турските войскове части. В с. Сушица, Струмишко, обсадих и плених турската дружина. В 1914 г., месец декемврий, с чета от 120 души развалих железопътните мостове при Демир Капия и Водосир на р. Вардар, като унищожих тука сръбския гарнизон, състоящ се от 60 войника и един офицер. През 1915 г. с чета от 800 души, на 15 март, обсадих сръбския гарнизон в селата Валандово и Удово, състоящ се от 350 войника и 6 офицера, който унищожих целия и пленихме две оръдия и всичкото им оръжие.“

³⁷⁵ Вер. Лопово.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.325.

№ 326

Костадин Николов Кривокапов (73 г.)
род. в с. Делчево, Неврокопско
жив. в с. Делчево, Неврокопско
23.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения с турците през време на въстанието през 1903 г.; осъден на 15 г. затвор; лежал в Еди куле в Солун.

Семейство: женен с едно дете.

Животописна бележка: „Взех участие през 1903 г. във въстанието. В с. Балдево се сражавах с турците, заловиха ме и ме осъдиха в гр. Солун на 15 г., където и лежах в солунските затвори.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 10.05.1944 г.

388К, оп.4, а.е.326.

№ 327

Кесар Раев Сърдилиев (63 г.)
род. в Балчик
жив. в Балчик
29.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в Илинденското въстание през 1903 г., в сражения с неприятелските войски, като четник.

Семейство: съпруга Пенка на 60 г.

Животописна бележка: „Взех участие в Илинденското въстание 1903 г. като четник в четата на Чекаларов. През месец юни бях зачислен в четата

на Димитър Влаха в Костурския революционен район. Като такъв взех участие във всичките сражения в Костурския район. Заповедта за обявяване на въстанието получихме в местността Дреновски усой на 20 юлий 1903 г., гдето четата на Чекаларов се раздели на две; едната – под войводството на Димитър Влаха, а другата – на И. Попов. Ний потеглихме и отидохме, и нападناхме гарнизона на с. Кономлади, но аскера избяга и отидохме в с. Вишени, гдето, след малко сражение, аскера се оттегли и ний продължихме по пътя за с. Блаца на 22 юлий същата година. От там в Прекопана и през Османска Върбица при с. Сурович имахме сражение на 24 юлий, гдето се срещнахме с Чакаларов, откъдето заедно потеглихме за Клисуре, гдето имахме с турците голямо сражение; там, предвид на големия натиск и превъзходството на турското оръжие, отстъпихме към Загоричани, гдето дадохме силен отпор на турците, но численото превъзходство ни накара да отстъпим по височините на с. Невеска, гдето имахме последно сражение, с което и въстанието бе преустановено. Върнах се в България през месец ноември същата година и останах легален борец за освобождението на българите в Македония. От 1932 г. до 1938 г. бях секретар на дружество „Илинден“ във Варна. От 1941 г. заставах в родния си новоосвободен град Балчик, гдето живея сега.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.327.

№ 328

Коста Наум Шкоклеу (61 г.)

род. в с. Смърдеш

жив. във Варна

08.03.1943 г.

Заслуги: като четник взел участие в редица сражения с турската войска през 1903 г. в Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Елена, р. 1889 г., син Кръстю, р. 1913 г., дъщеря Фания, р. 1917 г.

Животописна бележка: „Като член на бившата ВМОРО в родното ми село през Илинденското въстание 1903 г. бех четник в селската ни чета под войводството на Лаки Каранджов³⁷⁶ от селото ни. С четата ни, ведно с другите селски чети, начело с горските началници на Костурския

³⁷⁶ Никола (Лаки) Каранджов е войвода на ВМОРО, родом от с. Смърдеш, Костурско.

революционен район Васил Чакаларов, Пандо Кляшев, взех участие при нападението на турските гарнизони в с. Капещица и с. Билища, а след това в големото 12-часово сражение при с. Апоскеп и нападението на турското с. Жервени и пр. При потушаването на въстанието селото ни на три пъти биде ограбено от башибозук и турския аскер и опожарено от основи. Целото ни семейно материално благосъстояние се разори и останахме голи и без подслон. През 1905 до 1908 г. бех куриер на организацията и разпоредител за продоволствието на новата районна чета под войводството на Христо Цветков и Пандо Сидов. През 1912 г., с пристигането на партизанските отрядни чети, начело с В. Чакаларов. Хр. Силянов, Ив. Попов и др., в Костурско, веднага се зачислих към тях и бех четник до края на войната. Като такъв, с оръжие в ръка, взех участие във всички акции и сражения за парализиране действията на турската войска. След легализирането ни, понеже селото ни остана пак под чужда, инородна власт, бех подложен на ужасни преследвания и тормоз от гърците. Три пъти бех арестуван и изтезаван от гръцката власт в с. Брезница. През 1916 г., при първото отстъпление на българските войски, присъединих се и аз с всички младежи от селото ни, с оръжие. В Битоля Павел Христов³⁷⁷ и Георче Петров ни задържаха – нас, последните, за оръжие и около 60 души костурчани, снабдени с достатъчно оръжие, патрони и др. се върнахме под началството на поручик Баев и кандидат-офицера Йордан. На 27.09. наедно с българските войски отстъпихме и ние. Нашата доброволческа партизанска чета се разформирова и останахме в Битоля до отстъплението през 1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.328.

№ 329

Калуди Ст. Станков (71 г.)
род. в с. Коево, Лозенградско
жив. в с. Белоградец, Варненско
16.03.1943 г.

Заслуги: четник по време на Преображенското въстание и др.; взел участие в сраженията с турската войска.

³⁷⁷ Павел Христов (1874–1922) е български учител и изтъкнат деец на ВМОРО, родом от с. Цапари, Битолско.

Семейство: съпруга Йова, р. 1878 г., син Атанас, р. 1911 г., снаха Катя, р. 1914 г., внук Богомил, р. 1938 г., внук Калуди, р. 1940 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Коево, Лозенградско, през 1871 г. от родители българи. Още от млади години аз се посветих на революционното дело за освобождаване на поробена Тракия и участвах в комитета и четите още от 1901 г. През време на Преображенското въстание в Странджа през 1903 г. аз участвах с оръжие в ръка като четник в четата на войводата Лазар Маджаров и с нея водихме сражение срещу турския аскер при с. Коево, Лозенградско, и други места за освобождението на поробена Тракия. След въстанието се установих в с. Белоградец, Новопазарско, но и досега не съм престанал да мисля за освобождението на родната ми земя.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.329.

№ 330

Костадин Христов Танев (72 г.)

род. в с. Ореховец, Велешко

жив. в с. Ореховец, Велешко

26.02.1943 г.

Заслуги: като селски войвода вземал участие с четата на Стефан Димитров³⁷⁸ в сражения със сръбска чета при с. Степанци.

Семейство: съпруга Роса на 63 г., син Стефан на 35 г., син Атанас на 27 г., снаха Савка на 24 г., дъщеря Елена на 18 г., внук Кочо на 5 г., внук Зоран на 3 г.

Животописна бележка: „През време на съществуването на Македонската революционна организация бил съм селски войвода, четник и милиция. Дълги години съм пренасял чети и войводи от едно село до друго. Действующи, вземах участие в борбата при с. Степанци със сърбите, сръбските чети, с районния войвода Стефан Димитров, който също ни предвождаше. Вземах участие с всичките войводи, а подир и с районния войвода Петър Лесов навсякъде, където е било нужно.“

³⁷⁸ Стефан Димитров (1876–1905) е велешки войвода на ВМОРО, родом от с. Зелениче, Леринско.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.330.

№ 331

Коста Стефков Манев (66 г.)
род. в Струмица
жив. в Струмица
24.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение в VIII Костурска дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Тона, р. 1885 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, VIII Костурска дружина, 2-ра рота 2-ри взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.331.

№ 332

Коце Кръстев Сиев (61 г.)
род. в с. Костурино, Струмичко
жив. в с. Костурино, Струмичко
23.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение в IV Битолска дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Ката, р. 1893 г., син Васил, р. 1920 г., дъщеря Цофа, р. 1924 г., дъщеря Марица, р. 1926 г., син Христо, р. 1928 г.

Животописна бележка: „Бил съм деец легален от 1904 до 1912 г. През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като

доброволец, без да подлежа на набор и повикване, IV Битолска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.332.

№ 333

Киро Рафайлов Георгиев (63 г.)
род. в с. Лазарополе, Реканско
жив. в с. Мралино, Скопско
06.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение в V Одринска дружина като доброволец.

Семейство: съпруга Арсена на 62 г., син Рафаил на 28 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, V Одринска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.333.

№ 334

Коста Димитров Апостолов (67 г.)
род. в Бунар Хисар
жив. в Бургас
15.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Еленка, р. 1892 г., син Апостол, р. 1925 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, XII Лозенградска дружина, 3-та рота, 2-ри взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.334.

№ 335

Киряк Анестев Киряков (67 г.)
род. в с. Каваклия, Лозенградско
жив. в с. Игнатиево, Варненско
14.04.1943 г.

Заслуги: взел участие като четник в Преображенското въстание в Тракия през 1903 г.; доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Димитра, р. 1880 г., син Костадин, р. 1924 г., снаха Маринка, р. 1917 г., внучка Димитра, р. 1929 г., внучка Еленка, р. 1931 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Каваклия, Лозенград, през 1877 г. от родители българи. Още от млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвах в комитета и четите. През време на Преображенското въстание в Странджа през 1903 г., като четник в четата на войводата Лазар Маджаров и после с войводата Яни Попов, водихме сражения с турския аскер. В боя при с. Кокордан, Лозенградско, аз бях ранен в дясната ръка. След въстанието се преселих в България, в с. Игнатиево, Варненско, но не престанах да мисля за освобождението на поробена Тракия. През Балканската война участвах като доброволец в МОО и бях в Серската дружина, в патронния обоз, а в Европейската война в 4-ти македонски полк, 3-та рота и на 8.11.1915 г. в сраженията при Тетово бях ранен в десния крак, от което лежах три месеца в Скопие и два месеца в Софийска болница.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.335.

№ 336

Коста Костов Памуков (75 г.)
род. в с. Бабадаг, Тулченско
жив. в Варна
10.04.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в VIII Костурска дружина като доброволец.

Семейство: дъщеря Марийка, р. 1939 г., незаконна дъщеря Василка, р. 1941 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на бор и повикване, в редовете на войската, в VIII Костурска дружина. От 16 октомври 1912 г. до 28 юли 1913 г. взех участие във всички походи и боеве с дружината срещу неприятеля в оперативната зона на фронта. Роден съм в Бабадаг, Тулченско, и от млади години съм работил за свободата на роба, и при обявяване на освободителната война за Македония постъпих като доброволец в Македоно-одринското опълчение.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.336.

№ 337

Костадин Христов Грудов (63 г.)
род. в с. Карахадър, Лозенградско
жив. в Бургас
20.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опълчение, в Лозенградския партизански отряд, като доброволец.

Семейство: съпруга Каля, р. 1889 г., син Иван, р. 1918 г., дъщеря Стоянка, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в партизанския отряд на Димо Аянов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.337.

№ 338

Ламбро Манолов Кобуров (67 г.)
род. в с. Апоксеп, Костурско
жив. във Варна
17.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринското опъчение, в огнестрелния парк като доброволец.

Семейство: съпруга Пенка, р. 1885 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, и бях зачислен в огнестрелния парк. Взех участие в походите Кърджали, Гюмюрджина, Дедеагач, Узункюпру, Кешан, Шаркьой и обратно Шаркьой, Ипсала, Гюмюрджина, Демир Хисар, Щип, Кочани, Царево село и София.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.338.

№ 339

Лазар Мишов Георгиев (63 г.)
род. в с. Горно Оризари, Кочанско
жив. в с. Горно Оризари, Кочанско
10.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО и като четник с оръжие в ръка през 1912 г. се сражавал с турски аскер, а през 1914 г. със сърбите.

Семейство: съпруга Ката на 59 г., син Благой на 25 г.

Животописна бележка: „В Турско време съм тормозен от турците като млад юнашина. От 1905 г. работих с четата на войводата Кръсто

Българията като куриер четник. През 1910 г. ме подгониха турците и избегах в свободна България. След това се завърнах с четата, под войводството на Симеон Г. Клиначарски³⁷⁹, кочански околийски войвода. Като четник работих против турската тирания. През 1912 г. се сражавахме с турците в с. Пресека. През 1913 г. бех подгонен от мръсните сърби и пак станах четник при Симеон Г. Клиначарски, кочански войвода. През 1914 г. – сражение със сърбите в с. Млащица³⁸⁰, Царевоселско. През 1919 г. пак бех изгонен от тираните сърби. Пак се завърнах със Симеон Г. Клиначарски като четник с пушка в ръка. Работих до 1941 г. като четник и куриер на четите ни за съединението на всички българи и за Освобождението на Македония.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.339.

№ 340

Леонид Георгиев Кисериев (64 г.)
род. в с. Апоскеп, Костурско
жив. във Варна
22.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМОРО и като четник през 1903 г. с оръжие в ръка взема участие в борбата и сраженията против поробителите.

Семейство: съпруга Костанда, р. 1883 г.

Животописна бележка: „През 1901 г. бех посветен за член на ВМОРО в родното ми село. До Илинденското въстание през 1903 г. бех деен член и като такъв в селската чета и с оръжие изпълнявах всички нареждания на началството в борба за освобождението на българското население от турското иго, а едновременно и против гръцката пропаганда. През Илинденското въстание (1903 г.) бех четник в селската чета под войводството на Стоян Лазаров Бакалов³⁸¹. Като такъв, с оръжие, ведно с боевия отряд на горските началници в Костурския революционен район взех участие в акциите и сраженията при селата Вишени, Прекопана, Върбия, Влахоклисура, Черешница, Невеска, Порта на планината Вич и кръвопролитния шестчасов бой над родното ми село в местността

³⁷⁹ Симеон Г. Клиначарски (1866 –1921) е войвода на ВМОРО и ВМО, родом от с. Пресека, Кочанско.

³⁸⁰ Село Мощица.

³⁸¹ Стоян Бакалов е войвода на ВМОРО, родом от с. Апоскеп, Костурско.

Летничков връх срещу два табура турска войска. Турския аскер през въстанието ограби всичката ни покъщнина и добитък, а къщата ни опожариха. Домашните ми избегаха голи в гората. Баща ми и майка ми беха заловени и немилостиво изтезавани. Поради нанесения им побой след десет дни, в една седмица, един след друг починаха. След въстанието избегах в Америка, откъдето се завърнах през 1913 г. Със спестените ми пари направих по-хубава къща, но през гръцкия режим станах по-нещастен. Поради народностното ми съзнание бех подложен на безразборно малтретиране от гърците. На 30.06. същата година бех арестуван от властта, изтезаван до безсъзнание, закараха ме във военното комендантство. Освободен през 1916 г., избегах пак в Америка да работя. През общата война, след напускането на българските войски, гръцките чети нахлуха, ограбиха домовете ни и добитъка и опожариха къщата ни. Така за втори път семейството ми остана без подслон и голи се прибрахме в България, където и аз се завърнах. Всичките ми недвижими имоти се заграбиха от пришълци от Азия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.340.

№ 341

Лазар Димитров Кенков (83 г.)
род. в с. Косинец, Костурско
жив. във Варна
05.03.1943 г.

Заслуги: участвал като четник с оръжие в ръка в сражения с турски аскери за освобождението на Македония през Илинденското въстание.

Семейство: съпруга София, р. 1876 г.

Животописна бележка: „Като член на ВМОРО в родното ми село през Илинденското въстание (1903 г.) бех четник в селската чета под войводството на брат ми Георги. С тази чета ведно с другите чети и горските началници на Костурския революционен район взех участие в сраженията с турския аскер при всичките акции и сражения. Участвувах в сражението на 31.05.1903 г. в нашата планина, Локвата, където цел ден се води сражение с аскера от Билища и Костур. В това сражение избиха 13 момчета. При провъзгласяване въстанието с нашата чета нападнахме турското с. Жервени. Това беше първата наша акция по плана на

въстанието. В сражението паднаха 5–6 души от турците и те се разбегаха. Ние го запалихме. Когато нахлуха войските за потушаване на въстанието, нашето село го изгориха до основи, а населението бе подложено под нож. След няколко дни нахлуха турци от близките села за грабеж. Аз, Кането Ниновски и Ставро Пинзо от четата нападнахме башибозука, убихме двама и един ранихме. Другите турци – каквото беха прибрали от останалите вещи, се разбегаха и захвърлиха всичко. По убийството на джандармерийския чауш Зюлфо в кулите при Бей бунар през 1902 г. баща ми Димитър, който беше кмет на селото, бе арестуван в Костур наедно с Янаки Палчев и изтезаван. След това го закараха в Корча, където лежа една година и почина в затвора вследствие големите изтезания. Като бежанец в Подградец, Албания, през Общата война – от 15.11.1916 г. до 11.09.1917 г., постъпих доброволец в партизанската рота на 2-ра планинска дивизия под началството на Никола Лефтеров и взех участие във всички боеве. В сражението при турското теке Бити куки бех ранен в десната ръка и имам повреда на показалеца. През 1917 г. всичките ни овце и работен добитък ни ограбиха гърците, а жена ми, снаха ми и всички роднини арестуваха и закараха в Костур, където ги държаха арестувани и изтезаваха цели два месеца. Целото ни имотно състояние се съсипа и разори. Останахме голи и без подслон.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.341.

№ 342

Лазар Стоянов Мицов (71 г.)
род. в с. Смърдеш, Костурско
жив. в с. Доброплодно, Варненско
19.03.1943 г.

Заслуги: документите липсват, изгорели.

Семейство: съпруга Зоя, р. 1872 г.

Животописна бележка: „1. Участвувал съм в сражението през месец май 1903 г. под войводството на Чекаларов на връх Локва; 2. През юлий месец пак със същия войвода – в гр. Билища и с. Капещица, от гдето изгонихме турския аскер и башибозука от града; 3. През месец септември същата година съм вземал участие в сражението при с. Апоскеп, Костурско, пак със същия войвода и много други мой съселяни като Пандо Кляшев,

Кършаков и др., гдето бех и слабо ранен; 4. Преди въстанието през 1903 г. и след това, догдето напуснах пределите на Македония, съм бил и главен майстор по направа на бомби и взривни вещества на организацията; 5. Участвувал съм и в сражението при с. Жервени.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.342.

№ 343

Леонди Бачев Попов (63 г.)
род. в с. Загоричани, Костурско
жив. във Варна
09.03.1943 г.

Заслуги: през Илинденското въстание като четник с оръжие в ръка участвал в сражения; също доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 в оперативна зона, IV Битолска дружина, 3-та рота.

Семейство: съпруга Мария, р. 1881 г., син Иван, р. 1911 г., майка Катерина Янакиева, р. 1859 г.

Животописна бележка: „Като член на ВМОРО от 1901 г. до Илинденското въстание през 1903 г. в родното ми село бех куриер. При обявяването на въстанието се зачислих и бех четник в селската чета под войводството на П. Погончев³⁸², а впоследствие в началническите районни чети на Иван Попов и Никола Андреев. Като такъв, с оръжие участвах в сраженията с турски аскер при превземането на Влахоклисура, Невеска, а така също и при нападението над с. Загоричани, Бобища, Върбица, при Каймакчалан, Чанище. След въстанието се легализирах по нареждане на революционното горско началство на Костурския район. През 1904 г., по аферата с убийството на арнаутите от с. Елево, бех арестуван и изтезаван в костурския затвор, където лежах от 09.05 до 08.10.1904 г. и ме освободиха по недоказаност на обвинението ми за участник. През въстанието ограбиха имота ни и опожариха къщата ни. На следующата година на празника Благовещение при нападение на селото ни гръцките андарты запалиха и онова, което бехме подстроили като подслон, като избиха над 63 души – мъже, жени и деца в селото ни, между които паднаха жертва зет ми Кузо Самарджията, сестра ми Ангелина

³⁸² Петър Погончев (1875–1908) е деец на ВМОК и войвода на ВМОРО, родом от с. Загоричани, Костурско.

(негова съпруга) и четирите им деца. Така пострада цялото ни семейство и останахме голи и без покрив.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.343.

№ 344

Ламбро Иванов Караджов (60 г.)
род. в с. Дъмбени, Костурско
жив. в Пловдив
02.03.1943 г.

Заслуги: като четник с оръжие в ръка участвал в сражения срещу поробителите.

Семейство: съпруга Спасия, р. 1887 г., Костадинка, р. 1923 г.

Животописна бележка: „През 1900 г. бех посветен от селското революционно ръководство в тайната на революционната организация и от тогава започнах да изпълнявам всички възложени ми задачи като пренасяне на писма, пушки и др. През 1902 г. бех заподозрен от турските власти и за да се отърва от затвора, който ме очакваше, забегнах в Гърция и там заработих като зидар и същевременно съдействувах и улеснявах други наши хора, които заминаваха за Македония по организационни работи. През 1905 г. бех заподозрен от гърците власти и затова избегах с българския параход за България. През 1908 г., при провъзгласяването на турската конституция, заминах за родното си село, където се ожених. През 1910 г. заминах за Америка. Там работих из фабриките и се записах в Македонското братство, което работеше за освобождението на Македония. През 1912 г., когато се обяви Балканската война, нашите войводи Пандо Сидов и Трайко Тодоров³⁸³ обявиха, че събират доброволци за Македония и писах, и се записах, а след мене се записаха още 64 души и заминахме за Македония. Минахме през Гърция и, след като се въоръжихме, потеглихме за Македония. Стигнахме в Костурско през месец октомври, където съдействувахме за обезоръжаването на турското население. През месец ноември гръцките войски отстъпиха от Костурско и турците започнаха да настъпват с намерение да гонят гърците и да опожаряват българските села. Поради това ние събрахме милиция от съседните села и всички заедно – четници и милиция, пресекохме пътя на настъпващите турски пълчища. Големо сражение

³⁸³ Трайко Тодоров-Желевски (1875–1923) е войвода на ВМОРО, родом от Желево, Костурско.

стана в с. Капешница, което трая два дни и в което ние загубихме много другари, но не дадохме на турците да опожарят селата. След като дойдоха нови гръцки сили и настъпиха към Албания, ние се разформирахме. Гърците, като се почувстваха господари на положението, след сразяването на турската съпротива се опълчиха против по-будните българи, а най-вече срещу тези, които са били революционери и под предлог, че ние крием оръжие, което ще употребим против тях, ни биеха най-жестоко. Между тези, които беха арестувани и бити, бех и аз. През 1913 г. пролетта гръцките власти ни арестуваха и пак затвориха в училището, където ни биеха до смърт, за да издадем къде е скрито оръжието, обаче ние не издадохме нищо. През 1914 г., като видях, че живота ми става непоносим, напуснах селото си и забегнах в гр. Пловдив, където живея и понастоящем. Немам нито пенсия, нито доход повече от 2500 лв = месечно. Немам противодържавни чувства или разбирания и живея с надеждата да видя свободата на родния ми край Костурско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.344.

№ 345

Лазар Христов Вантов (67 г.)
род. в Гевгелия
жив. в Горна Оряховица
18.03.1943 г.

Заслуги: с четата на Сава Михайлов се сражавал с турска войска при Клисуре и Беш Бунар.

Семейство: съпруга Магдалина на 60 г., син Георги на 23 г., син Иван на 34 г., син Андрея на 30 г. и дъщеря Веска на 26 г., дъщеря Софка на 24 г., дъщеря Марийка на 32 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм взел живо участие в революционното движение в Македония като легален и нелегален деец. Взех участие в атентата при Харизанов камък – бомбардирана ЖП линия и мост. Също е участвувал в сраженията при с. Клисуре и Беш Бунар с войводата Сава Михайлов през 1908 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.345.

№ 346

Ламбо Ил. Муртов (68 г.)
род. в с. Велгощи, Охридско
жив. в с. Долни Чифлик, Варненско
18.03.1943 г.

Заслуги: В Илинденското въстание през 1903 г. участвувал с оръжие в ръка в сраженията.

Семейство: съпруга Василка, р. 1890 г., Стойчо Ламбов, р. 1917 г., снаха Славка, р. 1922 г., внучка Василка, р. 1940 г., внук Ламбо, р. 1942 г.

Животописна бележка: „Бех четник и с оръжие в ръка взех участие във всички сражения с турския аскер, преди, през и след Илинденското въстание в борбата ни за освобождението на българите от турско робство в Македония, а именно през 1902 г. в четата на Никола Левтеров в Джумайския и Мелнишкия революционни райони, а след това и в четата на Атанас Мурджов в Мориовско-Прилепския район. През Илинденското въстание, 1903 г. – в четата на Никола Левтеров в Пирин. След въстанието през 1905 г. – в четата на Марко Шишков³⁸⁴ в Струмишкия район с предназначение за Леринския район. През Балканската война през 1912 и 1913 г. бех четник в партизанския отряд под началството на Никола Левтеров и участвувах в повече от 20 сражения с турския аскер през похода ни в Джумайско, Петришко, Струмишко, Серско, Драмско, Чаязи, Ангиста, Аспровалта и при отстъплението при Султан тепе със сръбските войски. През Общата война до 22.10.1918 г. бех четник в партизанските отряди на Моравската военно-инспекционна област под началството на Славчо Пирчев³⁸⁵. Като такъв, с оръжие участвувах в сраженията със сръбските чети при с. Буче (Княжевацко), Прокупле, Куршумли, Парачин, Кюприя и пр. Като емигрант в България изгубих целото ми материално положение.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.346.

³⁸⁴ Пандил Шишков, виж пенсия № 405.

³⁸⁵ Славчо Пирчев (1886–1983) е български офицер, деец на ВМОК и войвода на ВМОРО, роден в Брезник.

№ 347

Лазар Георгиев Свиначков (75 г.)
род. в с. Делчево, Неврокопско
жив. в с. Делчево, Неврокопско
26.02.1943 г.

Заслуги: взел участие във въстанието през 1903 г.; сражавал се с турците в с. Балдево; бил осъден на 15 г.; лежал в солунския затвор.

Семейство: вдовец с едно дете.

Животописна бележка: „Взех участие във въстанието през 1903 г. Стражавах се с турците в с. Балдево. Заловен бях и ме осъдиха на петнадесет години, и лежах в солунските затвори.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.347.

№ 348

Мария Момчилова Стайкова Хубчева (87 г.)
род. в с. Аламир³⁸⁶, Ахъчелебийско
жив. в с. Полковник Серафимово, Смолянско
25.03.1943 г.

Заслуги: осъдена през 1906 г. от турските съдилища на 3 г. затвор за политическа дейност.

Семейство: син Стайко на 48 г., снаха Мария, внучка Яна, внучка Неделя, внучка Калина.

Животописна бележка: „Като жена вдовица, останала с невръстни деца, не можех да понасям турското иго повече, затова станах членка на Македоно-одринския революционен комитет и започнах да вземам живо участие в борбата заедно с другите за освобождаването на българите в Родопския край. Винаги преди 1906 г., докато не бях подозряна от турските власти и арестувана, съм давала подслон на четниците от комитета ни, когато са идвали в селото ни и са се укривали, хранила съм ги и съм указвала пътя, през който трябва да минат, когато са били

³⁸⁶ Дн. Полковник Серафимово.

обсаждани от турската войска. През 1906 г. турската войска беше блокирала селото ни, когато в него имаше четници, които бяха издадени от него. Част от четниците бяха в къщата ми, обаче всички четници тогава съумяха да се отърват от тази засада и да избягат. Отърваха се невредими. Обаче, както мен и другите, които се числяхме в комитета, и ние бяхме издадени и арестувани от турските власти и откарани в гр. Одрин. Там турските съдебни власти ни съдиха и мен осъдиха на 3 г. строг тъмничен затвор, който излежах в одринския затвор до 1908 г.; начиная от 26.07.1906 г., когато бях арестувана, и бях освободена и амнистирана по Хуриета.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.348.

№ 349

Марин Добрев Чолаков (66 г.)
род. в с. Градинарово, Провадийско
жив. в с. Градинарово, Провадийско
17.03.1943 г.

Заслуги: като войвода заедно с други четници взел живо участие в освободителните борби през 1901–1903 г.; участвувал в много сражения с оръжие в ръка.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: „Син на Добри Жеков и Хрусана Добрева. Роден на 23 юни 1877 г.. През 1901, 1902, 1903 г. аз взех участие в Македоно-одринското революционно и освободително дело за освобождаване на българите от техните поробители. Като войвода и организатор с другари четници се движих по Родопите между реките Марица и Места, а именно в околиците Пашмаклийска, Скеченска, Гюмюрджинска, Дедеагачка, Ортакъйска, Димотишка и др. и с оръжие в ръка нападнахме пашовския син Нури Бей покрай Арда, избихме охраната му от 6 души, а той, ранен, успя да се спаси. Това беше на 11 май 1901 г. стар стил. През 1901 г., месец ноември, нападнахме Кочоглу, султански бей, в с. Юнуз Деро, Скеченско, откъдето с двама ранени другари се върнахме обратно. През 1903 г., месец октомври, под мое водство с 25 четника, през Сакар балкан, минахме границата източно от Мустафа паша и нападнахме селото Кюстюкьой от около 150 къщи, охранявано от около 200 души войници. След тричасово

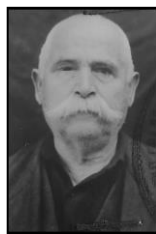
сражение, като дадохме само три жертви, след като опожарихме селото, се върнахме обратно в с. Хебибчево, Харманлийско³⁸⁷. Че съм вземал участие в освободителното дело като войвода и организатор с подписите си, ще се удостовери от моите живи другари Слави Николов от гр. Стара Загора, Тота К. Антонова³⁸⁸, секретарка на Чепеларския революционен пункт, съпруга на пунктовия началник и войвода в Чепеларския пункт Костадин Антонов, сега покойник, и Стефан Чакъров³⁸⁹ – организатор в същия пункт и местности, сега живущ във Варна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.349.

№ 350

Манол Киряков Алаинов (75 г.)
род. в с. Българска блага, Костурско
жив. в Пловдив
01.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в Илинденското въстание; участвувал в сражения с побителите турци.

Семейство: вдовец, син Кирил, снаха Зора, внук Димитър.

Животописна бележка: „Населението на Костурско беше посветено да служи в тайната Македонска революционна организация още през 1898 г. Всеки мъж се считаше горд, че служи с голема преданост на делото. Ето защо, когато се заговори по околията, че ще има въстание през 1903 г., то костурската емиграция, пръсната из по главните градове по Турция като млекари и зидари, почна масово да се прибира в своите китни костурски села. Същото направих и аз, като напуснах през 1902 г. Цариград. Славното Илинденско въстание ме завари в родното място с пушка в ръка. Под водителството на войводата Иван Попов и началниците В. Чекаларов и Манол Розов взимам участие в сраженията по превземането на Клисурса и Невеска, в сраженията в с. Вишени, Биглища, Кайнак. С настъпване на зимата въстанието бе потушено, като всичките села в Костурско беха ограбени и изгорени до основи. Ние, четниците, бехме разпуснати и

³⁸⁷ Дн. Любимец.

³⁸⁸ Тота Дончева-Антонова (1880–1959) е българска учителка и деец на ВМОК, родом от Карлово.

³⁸⁹ Стефан Чакъров (1877–1950) е деец на ВМОРО, родом от Соколовци, Смолянско.

върнати по домовете, а войводите през Гърция преминаха за България. В 1906 г. напуснах родното си място и заминах пак в Цариград, откъдето поради невъзможност да живея там след Балканската война се заселих в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.350.

№ 351

Моне Божков Вратевски (72 г.)

род. в Щип³⁹⁰

жив. в Щип

08.03.1943 г.

Заслуги: бил четник; сражавал се; бил раняван.

Семейство: син Стоян на 35 г., снаха Ленка на 35 г., внук Петър на 9 г., внучка Анка на 7 г., Ружа на 2 г.

Животописна бележка: „Като член на Македонската революционна организация взел съм участие като четник в четата на Бобе Стойчев в Кратовско, при сраженията при Черни връх; в четата на поручик Атанасов в сражението при с. Луково, ранен на 4 места, и при сражението на Рашкова скала; в четата на поручик Славчо Ковачев и поручик Борис Дрангов³⁹¹ в сражението при местността Пливица. Взел съм участие от 1895 г. като куриер, от 1903 г. до 1912 г. – като четник, и от 1912 г. до 1917 г. като член на организацията за пренасяне на муниции. В Топличката околия съм действувал с планинските взводове. Участвувал съм в организирането на първата ВМРО организация в Щип (15.09.1894) и след това като терорист четник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.351.

³⁹⁰ На едно място в документацията като родно място се среща и с. Таринци, Щипско.

³⁹¹ Борис Дрангов (1872–1917) е виден български офицер и военен педагог, родом от Скопие.

№ 352

Марко Стоев Младенов (72 г.)
род. в с. Скрбатно, Неврокопско
жив. в с. Скрбатно, Неврокопско
23.02.1943 г.

Заслуги: като четник взел участие в сражения срещу турската войска.

Семейство: живее при зет си Сокол Георгиев.

Животописна бележка: „От 1900 г. бех член на Македоно-одринската организация. През 1903 г. бех нелегален четник с четите на Стоян Мълчанков и Михаил Чаков. В споменатите чети взех участие в сраженията с турската войска при местността Арами бунар, над с. Обидим, Неврокопско, в местността Айгидик, Рила, и на границата при прекарване на бежанците от селата Обидим и Кремен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.352.

№ 353

Мане Атанасов Мишев (70 г.)
род. в Радовиш
жив. в Радовиш
08.03.1943 г.

Заслуги: осъден на 20 г. затвор за политическа дейност.

Семейство: съпруга Мария на 60 г.

Животописна бележка: „Работил съм за освобождението на поробена Македония още от основаването на ВМРО. Затова през 1918 г. заедно с Петре Елеменов бех осъден от щипския окръжен съд на 20 години строг тъмничен затвор, което наказание го изтърпях от 1919–1920 г. в нишкия затвор, от 1923 до 1924 г. – в затвора в Марибор, и от 1924 до 1931 г. – в затвора в Лепа глава, откъдето бех освободен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.353.

№ 354

Милан Донев Гоцев (63 г.)
род. в с. Сърчиево, Щипско
жив. в с. Сърчиево, Щипско
08.03.1943 г.

Заслуги: като четник участвал в сражение и бил ранен.

Семейство: съпруга Сава на 73 г., син Пенчо на 30 г., син Тодор на 22 г., снаха Ратка на 28 г., Панче внук на 1 г.

Животописна бележка: „Съм българин честен и благонадежден от български произход. През 1922 г., след като не успехме да прогоним врагът-сърбин от родното огнище, забегнахме в планина Плачковица, но по дирите ни се подигнаха сръбските жандарми и ние, трима другари, останали живи, потеглихме за България. При с. Арбасанци бе улучен от душманския куршум най-младият ни другар Андрей Иванов, когото сърбите убиха до родното му с. Неманица, а аз с Панче Лецов от с. Сърчиево успехме да преминем балкана и отидохме в Кюстендил. Впоследствие аз се настаних на работа в мина Перник, но след късо време ми се донесе абер от войводата Бърло и аз наново се явих в четата му в Гурешкия манастир, където бехме разбити и по-големата част избити. Наново се завърнах в България и след освобождението се завърнах в родното си село.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.354.

№ 355

Мавер Димитров Гевешев (68 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
22.02.1943 г.

Заслуги: по време на въстанието 1903 г. е взел участие с оръжие в ръка в сраженията с турската войска при с. Граматиково, Малкотърновско.

Семейство: съпруга Анастасия на 62 г., дъщеря Ирина на 38 г., син Стоян на 36 г., дъщеря Тодорка на 25 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка, че съм роден през 1874 г., че по народност съм българин, български поданик, че съм грамотен, че по занаятие съм шивач, че съм женен, с 4 женени деца, че бях член на организираната чета на войводата Пеню Шиваров и като такъв, с оръжие в ръка, взех живо участие в станалото сражение на 6 август 1903 г. в с. Граматиково между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители и че не съм проявявал противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.355.

№ 356

Милан Миленков Ангелов (68 г.)
род. в с. Сопот, Светиниколско
жив. в Св. Николе
02.03.1943 г.

Заслуги: осъждан на 101 г. затвор за политическа дейност; ученик на Дамян Груев и Гоце Делчев; осъден в Куршумли хан; племенник Благой Монеv Кратовец³⁹²от Щип.

Семейство: съпруга Васа на 56 г.

Животописна бележка: „Аз съм по произход българин. Още като млад отворено съм работил чрез народа на одържаване на българския национален дух и чрез народа съм давал пълна надежда за освобождението, и че ще дойде ден, че ще огрее българско свободно слънце. Тё като такъв български националист аз съм живо работил с българската революционна организация ВМРО и на тех, като селски войвода и ръководител, давал съм големо съдействие на изпълнение задачата со турците во Македония. За горното дело аз съм много мъчен. Бех затваран и чак над мене въпреки и като мъжко извършени са

³⁹² Благой Монеv (1904–1929) е деец на ММТРО, родом от Щип.

безчестни дела във от селото. В 1903 г. от турците съм осъден на 101 г. и бил съм в затвора до 1908 г., т.е. до Юриета. За време сръбското иго аз съм продължавал пак своята задача българска заедно с моето сестрино дете Благой Монеv от Щип, който положи своя си живот за днешната свобода, а мен, а мен тормозираха, но починалия Благой мен не откри.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.356.

№ 357

Анастасия Панева Лилинкова (70 г.)

род. в Щип

жив. в Щип

16.02.1943 г.

Заслуги: синът ѝ убил сръбския ген. Ковачевич на 07.10.1927 г.

Семейство: майка на Илия Панев Лилинков, съпруга на Пане Лилинков, убит в затвора след убийството на ген. Ковачевич.

Животописна бележка:

„1. Илия Панев Лилинков, бивш от гр. Щип, по народност българин, от български произход, като четник-терорист на 07.10.1927 г. заедно с Епикрат Развигоров³⁹³ убиха сръбския генерал Ковачевич и след извършеното убийство паднаха и те убити от неприятелския куршум;

2. Пане Лилинков, бивш от гр. Щип, по народност българин, от български произход, поради убийството на сръбския генерал Ковачевич от страна на сина му Илия и Епикрат Развигоров беше арестуван и в затвора на най-мъченически начин умира, като от цялото семейство остава само Анастасия Панева Лилинкова;

3. От това семейство е останала само Анастасия П. Лилинкова и тя като заслужена съпруга и майка получава помощи от Министерството на вътрешните работи и народното здраве и от Щипската община.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.357.

³⁹³ Ипократ Развигоров (1900–1927) е деец на ВМРО, племенник на войводата Мише Развигоров, родом от Щип.

Ангя Стоянова Лазарова (53 г.)

род. в с. Инево, Радовишко

жив. в с. Инево, Радовишко

23.02.1943 г.

Заслуги: съпруга на Стоян Гоцев Лазаров от Инево, бил в затвора през време на югославската власт от 1924 до 1935, тъй като е бил член на революционните македонски чети, починал 1935 г.

Семейство: син Спас Стоянов Лазаров, р. на 1914 г., син Георги, р. 1921 г., дъщеря Спасена, р. 1924 г., снаха Руса, р. 1914 г., внучка Марийка, р. 1937 г.

Животописна бележка: „Съпругът ми Стоян Гоцев Лазаров членува в революционната Македонска организация от 1921 г. до попадането му в затвора през месец януари 1924 г., където излежава присъда до 23 април 1935 г. През месец юний и юлий 1923 г. преминаха от България четници от горекананата организация, предадоха се на сръбската власт, която ги въоръжи и облече във власт да издирват, преследват и залавят всички хора от Македония, които са били четници или са били в помощ на революционните македонски чети. Тия оръдия на сръбската власт хванаха и моя съпруг Стоян Гоцев Лазаров и го хвърлиха в затвора. Понеже при воденето на делата за осъждането му станаха доста съдебни разноски за изплащането им от нас, които вече ние не бехме в състояние да плащаме, продадоха ни 64 декара ниви, единствената ни къща, която служеше за подслон за мен и дребните ми дечица, и десетте овце, всичкото ни имущество, което дотогава бехме спечелили. Излежавайки наложената му присъда в хладните затвори на Скопие и Ниш, съпругът ми – едничката ми надежда и закрилник в живота, заболел от туберкулоза и на 23 април 1935 г. бе освободен от затвора. Дойде си и, ние още ненадвали му се, той на 21 май 1935 г. склопи очи, почина. Продадения ни през 1930 г. на публичен търг имот се закупи от един сърбин, тогава чиновник в Скопје, комуто бехме принудени да плащаме наеми за собствените си ниви и къща. Едва след установяването на българската власт, за която толкова страдахме и разорихме стопанството си, успехме да придобиеме тия си имоти.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.358.

№ 359

Алекса Спасев Тагарев (90 г.)
род. в с. Смоймирово, Малешевско
жив. в с. Смоймирово, Малешевско
19.04.1943 г.

Заслуги: синът му Никола умира като четник вследствие на раните, получени в борба със сърбите.

Семейство: дъщеря Добрина на 20 г. и зет Григор на 25 г., син Никола, убит.

Животописна бележка: „На Никола Алексов Тагаров, роден в Смоймирово, убит 1923 г. В 1915 г. отива войник в българската войска в Никопол. Завръща се в родното си село в 1918 г. На 1920 г. го потърсват сърбите за войник. Той служи като такъв 9 месеци и после избегва в България. След образуването на комитета за борба против сърбите той се записва в него. На няколко пъти идва в Македония като редовен нелегален четник. В 1923 г. идва като четник в четата на Стоян Кантуров³⁹⁴ и Стефан Кръстев³⁹⁵, които били тогава околийски войводи. В сражението, което се завързва в местността Шабаница, Беровско, между сърби и българските четници, Никола Алексов бил ранен. Неговите другари го скрили, но след малко време той умира вследствие на раните.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.359.

№ 360

Анастасия Тодорова Янева (65 г.)
род. в Бунар Хисар
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
19.04.1943 г.

³⁹⁴ Стоян Кантуров (1884–1959) е войвода на ВМОРО и ВМРО, ръководител на Малешевска околия, родом от Пехчево.

³⁹⁵ Стефан Кръстев Давидов (1878–1934) е войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от с. Пантелей, Кочанско.

Заслуги: съпруга на Тодор Янев Тонев; бил е член в редовете на Македоно-одринската революционна организация, а като четник в четата на войводите Т. Шишков и М. Герджиков се е сражавал срещу турците на няколко места и през Преображенското въстание в Одринско се е бил и с оръжие в ръка.

Семейство: не е стъпвала във втори брак.

Животописна бележка: „Тодор Янев Тонев е умрял на 4.08.1925 в гр. Горни Близнак. Като четник от 1899 до 1904 г. е взел участие както следва: от 1899 до 1900 г. е бил легален член на Македоно-одринската революционна организация и като куриер е водил една чета от Бунар Хисар до с. Колиби. След това със същата чета отива в Лозенград и залавят д-р Киримиджоулу, при което четата била открита и започва Киримиджоулувата афера. Част от четниците са заловени и изпратени на заточение, а Тодор Янев Тонев успява да избяга в България и става нелегален. Скоро след това въоръжен като четник се връща наново в Тракия – Бунар Хисарски район, и продължава дейността си като четник в четата на Тодор Шишманов, 2 г. След разтурянето на тази чета той се прехвърля в четата на Лазар Герджиков³⁹⁶ и действа с нея до 1904 г. Така Тодор Янев Тонев е взел участие във всички действия и сражения на тези две чети, като например при Юваля, Василико, Сюрюлябаир (Китката), Копрец, Мусакьойския пост, Паприкьовица и пр. През всичкото време той е действувал заедно с братя си Ставри Янев Тонев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.360.

№ 361

Божана Василева Георгиева (67 г.)
род. в с. Прекопана, Леринско
жив. в Русе
04.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Васил Георгиев Максимов, участвувал в Илинденското въстание при с. Клисурса като четник в четата на Иван Попов.

³⁹⁶ Това е грешка. Има предвид Лазар Маджаров.

Семейство: той, починал 1930 г.; съпругата Божана не е встъпвала във втори брак, издържа се от зетя си Сребро Константинов Запаренков; тя е родена в с. Прекопана през 1875 г., син Методи Василев Георгиев на 45 г.

Животописна бележка: „Законна наследница на покойния ми мъж Васил Георгиев Максимов, заявявам, че е член на ВМР организация в с. Прекопана, Леринско през 1902 г., и че е взел живо участие в Илинденското въстание през 1903 г. – при боя на с. Клисуре, като четник в четата на войводите Иван Попов и Никола Мокренски.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.361.

№ 362

Божана Пецева Димова (65 г.)

род. в Скопие

жив. в Скопие

06.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Пецо Димев, взел участие като куриер през освободителните борби в Македония; затворен от сръбските власти, изтезаван, вследствие на което починал.

Семейство: син Тодор на 36 г., снаха Спасена на 31 г., внук Любен на 5 г., внук Петър на 7 г., внучка Олга на 3 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм съпруга на покойния Пеце Димов, бивш куриер през време на освободителните борби в Македония. През 1918 г. покойният ми съпруг бива изтезаван и бит до смърт, и вследствие на тия измъчвания през същата година почина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.362.

№ 363

Велика Христова Костадинова (75 г.)

род. в с. Люботен, Щипско

жив. в с. Люботен, Щипско

08.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Христо Костадинов Ангов, починал в затвора, осъден на смърт от сърбите.

Семейство: син Лазар на 50 г., снаха Драга на 45 г., внучка Марика на 19 г., внучка Люба на 13 г., внучка Йордана на 10 г., внучка Анка на 8 г., внук Георги на 3 г.

Животописна бележка: „Съпруга ми Христо Костадинов Ангов е бил член на Македонската организация от 1898 до 1920 г., умрен в затвора, осъден на смърт от сърбите, задето е бил легален член на Македонската организация.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.363.

№ 364

Вангя Стефанова Кръстева (64 г.)

род. в с. Пантелей, Кочанско

жив. в Кочани

26.02.1943 г.

Заслуги: жена на Стефан Кръстев Давидов, селски войвода, осъден на 3 г. затвор.

Семейство: син Тодор, р. 1922 г.

Животописна бележка: „Жена на Стефан Кръстев Давидов. Извещавам, че от основаването на освободителното дело моя мъж Стефан Кръстев Давидов дълги години бе селски войвода. За време обезоръжителната акция на Младотурския комитет бе бит и осъден на 3 г., а после, след амнистирането, стана нелегален член в четата на войводата Симон

Георгиев³⁹⁷, а след смъртта на последния взе управлението на четата, която чета стоя и през сръбския режим.“

Починал 1934 г.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.364.

№ 365

Василка Иванова Канева (67 г.)
род. в с. Косинец, Костурско
жив. във Варна
11.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Иван Янакиев Канев, участвувал като десетник в четата на Васил Чакаларов във всички сражения през Илинденското въстание.

Семейство: вдовица; няма втори брак.

Животописна бележка: „Съпруга на Иван Янакиев Канев от същото село, починал на 20.06 1940 г. във Варна на 75-годишна възраст. Участвувал е като десетник от четата на Васил Чекаларов в сражението на четите на войводите Васил Чекаларов, Лазар Трайков, Пандо Кляшев в местностите Локвата и Виняри срещу турски аскер. Взел е участие като десетник-знаменосец на същата чета във всичките ѝ сражения през Илинденското въстание. През Балканската война, също като десетник в четата на Васил Чекаларов, е взел участие във всички сражения на тая чета срещу турски аскер. Това ясно се вижда в книгата на Христо Силянов от „Витоша до Грамос“ (стр. 116, 215, 229, 230, 233). След Балканската война е бил осъждан на затвор от гърците, лежал в солунския затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.365.

³⁹⁷ Симеон Г. Клиничарски.

№ 366

Вангелия Димитрова Стойчева (67 г.)

род. в с. Негрево, Беровско

жив. в с. Негрево, Беровско

01.05.1943 г.

Заслуги: съпруга на Димитър Стойчев, убит в борба за свободата на отечеството.

Семейство: вдовица.

Животописна бележка: „Мъж ми Димитър Стойчев от с. Негрево, с оръжие в ръка, е бил в четата на Гаво Гугин³⁹⁸. През август 1915 г. бива изпратен от войводата да занесе сведения за положението в Малешевската околия и на път за България в местността Калов дол и Църкличко бива убит в засада от сърбите. Четата се е движила в това време в околността на с. Митрашинци, аз пък с децата си бех в Горна Джумая, където живеехме.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.366.

№ 367

Варвара Иванова Църцарова (66 г.)

род. в с. Белица, Разложко

жив. в с. Лъджене, Пещерско

01.05.1943 г.

Заслуги: съпруга на Иван Илиев Църцаров – бил куриер на тайния комитет; в селото си е взел живо участие с оръжие в ръка по време на въстанието 1903 г. в четата на полковник Янков.

Семейство: съпруга на Иван Ил. Църцаров от Белица, Разложко, р. 1884 г., убит 1921 г.; син Георги, р. 1909 г., син Никола, р. 1914 г., син Илия, р. 1917 г.

³⁹⁸ Вер. Гаврил Сейменски – деец на ВМОК и войвода на ВМРО, родом от с. Смоймирово, Малешевско.

Животописна бележка: „Иван Илиев Църцаров е роден в Белица от родолюбиво семейство – баща Илия Михов Църцаров и майка Ракина (починали). По занятие обушар. Ползвал се е в селото с името на голем храбрец. През 1903 г., Илинденското въстание, е бил куриер на тайния комитет в селото. Къщата му била склад за оръжие, откъдето той го раздавал на беличкото българско население. В 1903 г., Илинденското въстание, 17 септември стар стил, взема живо участие във въстанието с оръжие в ръка. Към 4 ч. следобед турците запалват селото. В това време Иван Църцаров е десетар в четата на полковник Янков и целото население избегва към гората през баирите. В местността Марковица, Беличко землище, беличкото население е нападнато от бабячки башибозук. Иван, по заповед на полк. Янков, сам залега и открива огън на башибозука и цели два часа се сражава със същия башибозук и последния се оттегля към бабяшките махали. Този факт се помни от всички беличани, свидетели на престрелката. Той със своя героизъм можа да спаси беззащитните жени и деца от махалата Долни край, като ни заведе в гората, а на другия ден прехвърлихме границата и поехме за Самоков. След 1903 г. Иван Ил. Църцаров се пресели в Лъджене, Пещерско. Участва като редовен войник в Балканската и Световната война. След смъртта си е оставил жена и трима синове.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.367.

№ 368

Василка Ив. Граматикова (78 г.)
род. в с. Черешово³⁹⁹, Неврокопско
жив. в Пловдив
09.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Йоаким Петров Граматиков – четник с оръжие в ръка, осъден на затвор 1 г. от турската власт и заточен на о-в Крит.

Семейство: вдовица; син Симеон, р. 1908 г.

Животописна бележка: „Съпругът ми Йоаким Петков Граматиков още от ранни години се отдаде да служи за освобождението на Македония от турско и гръцко робство и тя да бъде присъединена към България. Той работи като таен четник от 1895 г. до 1908 г., турския Хуриет. Беше под

³⁹⁹ Дн. Пагонери в Гърция.

заповедите на районния войвода Атанас Тешовалията. По негова заповед той уби гъркоманина, шпионин и вредител на българското население в тоя край Тодор Ташев, за което лежаше в затвора Еди куле, Солун, година и пет месеци. След освобождението от затвора пак се отдаде на службата си за родното дело. Пак по заповед на районния войвода Милев той устрой убийство на друг гъркоманин, шпионин и вредител на родното дело Стефан Дечев. Пак бе заловен от турската власт и осъден, и лежаше в същия затвор една година и три месеци. Стана турският Хуриет и той бе освободен, както бежа освободени всички българи в Македония, взели участие в освободителното дело. През 1912 г., в надвечерието на обявяването на Балканската война, тогавашният войвода Тодор Паница го повика и му даде задача да събере и организира чета, която да нападне тила на войсковата част на Махмуд бея. Той изпълни задачата си добре. След Междусъюзнишката война остана в родното си с. Черешово. Гръцката власт, като знаеше неговите дела по освободителното дело срещу турци и гърци, арестува го, малтретира го и го изпрати на заточение в о-в Крит. Там стоя от 09.09.1915 г. до 05.05.1919 г., когато бе освободен. Но поради страданията, причинени нему от гръцката власт, той бе изгубил здравето си – не можеше да ходи, да се движи и бе същински труп. След три месеци от освобождението му той се помина като остави мене и едно момче.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.368.

№ 369

Велика Атанасова Кирякова (42 г.)
род. в с. Долно Броди⁴⁰⁰, Серско
жив. в с. Копривлен, Неврокопско
02.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Атанас Киряков, четник в четата на Илия Тетимов и Андон Качарков, като вземал участие във всички сражения с гръцката войска.

Семейство: мъж, починал 1940 г., дъщеря Кръстана, р. 1921 г., син Георги, р. 1926 г., син Димитър, р. 1932 г., син Иван, р. 1936 г., дъщеря Елена, р. 1939 г.

⁴⁰⁰ Дн. Като Вронду в Гърция.

Животописна бележка: „Заявявам, че съпругът ми Атанас Киряков на 55 г., родом от с. Старчища, жител на Копривлен, през 1912 г. води сражение с турската войска при с. Старчища под войводството на Илия Титимов от с. Ковачевица. През 1915 г. влизал в гръцка територия с четата на войводата Андон Качарков за разузнаване и на няколко пъти водил престрелка с гръцката войска. През Европейската война бил в 6-ти полк и отишел в Сърбия, в планинската дружина. От 1922 до 1934 г. беше разузнавач като нелегален в четата на войводата Андон Качарков. Починал от пневмония след завръщането си от Гърция.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.369.

№ 370

Гина Христова Манолова (69 г.)
род. в с. Бобища, Костурско
жив. във Варна
14.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Христо Манолов Вълков, взел участие с оръжие в ръка през време на въстанието в с. Невеска 1903 г.

Семейство: не е стъпвала във втори брак; има син.

Животописна бележка: „Законна съпруга и наследница, вдовица съм на покойния Христо Манолов Вълков, р. на 05.03.1869 г. в с. Бобища, Костурска Околия, Македония. През месец март 1903 г. покойния ми мъж се завърна от Цариград, където беше по печалба. След завръщането си бива посветен в освободителното движение и покръстен от селския войвода Георги Петров Горганов. До обявяване на въстанието изпълняваше куриерска длъжност като легален работник в организацията. През въстанието като четник в селската чета с оръжие взе участие в сражението с турския аскер при с. Клисуре и нападението на гарнизона в с. Невеска. След въстанието се легализира и се завърна в село. Къщата ни беше опожарена и всичко ограбено.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.370.

Ганка Любен Станчева (51 г.)

род. във Варна

жив. във Варна

01.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Любен Д. Станчев, знаменосец на чети, взел участие с оръжие в ръка в сражения.

Семейство: втора съпруга Ганка на 51 г.; дъщеря от първата съпруга Станка, по мъж Трифунова, 32 г., живуща в Новградец, Варна.

Животописна бележка: „Любен Д. Станчев е роден в гр. Варна на 20 февруари 1885 г. от старо патриотично и родолюбиво семейство. Той е син на стария гимназиален учител даскал Димитър Станчев, учителствувал още от турско време цели 33 години в Мачин, Тулча, Добрич, Провадия и Варна. Любен завършва 3-ти клас във Варна и постъпва като железарски работник, защото бащата е вече уволнен и не може да издържа многобройната си челяд. Увлечен от македонските освободителни борби, младия Любен, 17-годишен хлапак, напуска бащин дом и постъпва знаменосец в сформированата чета на войводата Колю Левтеров, а после също знаменосец – в съединените чети на Колю Левтеров и мичман Тодор Саев, които чети оперират в Разложко и Горноджумайско. Взел е участие в сраженията на 26 октомври 1902 г. край с. Белица, Разложко, в местността Сейково. Участвувал е също в разни сражения из Горноджумайско, край селата Падеж и Лешко, и др. След Илинденското въстание и по-късно през 1906 г. Любен наново е в четата на Колю Левтеров и скита из македонските чукари. През 1912–1913 г. той е мобилизиран и е в партизанския отряд, който действа в гърба на турската войска в източна Македония. През 1915 г. Любен е повикан от покойния Александър Протогеров и участва като специалист по взривове в голямата чета, организирана от Македонския комитет, която чета по Великден същата година навлиза в Македония, води сражения със сръбски войски и успява да хвърли във въздуха големия железопътен мост на р. Вардар при Удово. През 1915 г., месец септември, Любен е пак мобилизиран и е вече фелдфебел на 61-ви македонски полк, и изкарва до край цялата война в пазвите на Беласица. Установил се да живее в родния си град, Любен Д. Станчев отваря железарска работилница, взема живо участие в професионалната си организация и бива избран за член и подпредседател на Варненската търговско-индустриална и занаятчийска камара. Умрял на 30 декември 1940 г. от апоплексия, той оставя една дъщеря, омъжена, и жена вдовица без всякакво материално състояние. Единствената къщица, която е

притежавал Любен, след смъртта му, дошла тъй неочаквано, да се продава, за да се погаси дългът му към Варненската популярна банка. Клетата му вдовица, за да се препитава, е принудена в напреднала възраст да постъпи на работа във фабриката на Каракунев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.371.

№ 372

Димитра Николова Ив. Ярмдудакова (57 г.)
род. в Лозенград
жив. в с. Белоградец, Новипазарско
15.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Никола Иванов Ярмдудаков, осъден на затвор от турците за освободителната му дейност.

Семейство: няма втори брак; син Коста Тодоров, р. 1915 г., снаха Кина, р. 1909 г., внук Тодор Костов, р. 1940 г.

Животописна бележка: „Никола Иванов Ярмдудаков, бивш жител на с. Белоградец, е роден в гр. Лозенград от родители българи. През 1903 г., когато е имало движение между българите в Лозенградския район, той е съдействувал на четниците и готвящите се за въстание, обаче, заподозрен от гърците, той бива издаден от същите на турската власт, хванат и откаран в затвора в същия град. По после бива съден и изпратен в гр. Одрин за излежаване на присъдата. След като е лежал повече от десет месеца в затвора, той е бил пуснат на свобода и се завръща в родния си гр. Лозенград, обаче, малтретиран от турската власт и наново преследван, той се присъединява към останалите българи, които са били превеждани нощно време от четниците в България, и идва в пределите на страната, като се установява на местожителство в с. Белоградец, Новопазарска околия, където и е починал.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.372.

№ 373

Доста Танова Янова (50 г.)
род. в с. Мутулово, Кукушко
жив. в с. Щука, Струмичко
12.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Тано Янов Делев, ръководител на Македонския комитет в Щука, хванат от сръбските власти, затворен и от тормоз починал в затвора в Струмица през 1922 г.

Семейство: съпруга на Тано Янов Делев, р. от Мутулово, Кукушко, починал от тормоз от сърбите в затвора в Струмица през 1922 г.; син Стоян, р. 1923 г., дъщеря Звезда, сега на 22 г. Доста не е встъпвала във втори брак.

Животописна бележка: „Тано Янов Делев е роден в с. Мутулово, Кукушко, като пред смъртта си е живял в с. Щука, Босиловска община, Скопска област, като бежанец. Бил е доброволец в българската армия през 1912 и 1913 г. и е участвувал във войната срещу турците и сърбите. Като такъв, в борбите срещу сърбите през 1913 г. е и раняван. Участвал е и през войната от 1915 до 1918 г. като войник в българската армия. През месец септември 1922 г., като ръководител на македонския комитет в Щука, хватен от сръбските власти и затворен, където от сръбския тормоз почина в затвора през месец декември 1922 г. Бил по народност българин и от български произход.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.373.

№ 374

Дона Петкова Еменджиева (72 г.)
род. в с. Пенека, Визинско
жив. в Царево
20.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Петко Вълчев Еменджиев, деен член на организацията и за тази му дейност осъден на 10 г. затвор.

Семейство: вдовица на Петко Еменеджиев, поч. през 1909 г.

Животописна бележка: „Допуподписаната Дона Петкова Еменеджиева, родена в гр. М. Самоков, Лозенградско, живуща понастоящем в гр. Царево, Малко Търновско, 72 г., българка, източноправославна, съпруга на Петко Вълчев Еменеджиев, родом от с. Пенека, Лозенградско, декларирам, че покойният ми съпруг е членувал в Македоно-одринската революционна организация, който след въстанието 1903 г. попадна в затвора, осъден на 3 г. като политически престъпник от Одринския военно-полеви съд, и излежал наказанието си в одринския затвор. Също е взимал живо участие в борбата за освобождаване на родното си село от духовното робство, като с известно число първенци от селото са пазили първия ни български учител Георги Найденов, който през 1899 г. е изгонил гръцките учители от селото ни. През въстанието учителя Найденов бе задочно осъден от турската власт, след което бе амнистиран от турския султан Хамид.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.374.

№ 375

Добра Георгева Тодорова (76 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: съпруга на Георги Тодоров Пелтеков, взел живо участие в освободителните борби с оръжие в ръка в четата на Дико Георгиев Джелебов.

Семейство: съпруга на Георги Тодоров Пелтеков, р. 1872 г., поч. на 5 март 1939 г.; син Тодор на 40 г., син Желязко на 34 г., дъщеря Костадина на 43 г.

Животописна бележка: „Георги Тодоров Пелтеков, бивш жител на с. Стоилово. Декларирам, че той е роден през 1872 г. в с. Стоилово, че сега е покойник, че по народност бе българин, че бе български поданик, че беше неграмотен, че по занятие беше земеделец, че беше женен с 3 деца, че беше член на организираната чета през 1903 г. в четата на войводата Дико Георгиев Джелебов и като такъв, с оръжие в ръка, взе живо участие в станалото на 6 август 1903 г. сражение в с. Стоилово, Малкотърновско,

срещу турската войска за освобождението на този край от турците поробители.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.375.

№ 376

Доне Деянов Гацов (83 г.)
род. в с. Таринци, Шипско
жив. в Шип
29.04.1943 г.

Заслуги: баща на Лазар Донеv Гацов, осъден на 20 г. затвор от сръбската власт при убийството на българския предател Стоян Мишев, след като лежал 4 г. в затвора във вериги, умира.

Семейство: син Никола на 43 г., снаха Павлина на 40 г., внучка Ценка на 18 г., внучка Загорка на 14 г., внучка Олга на 11 г., внучка Надежда на 5 г., внучка Смилка на 3 г.

Животописна бележка: „Починалия Лазар Донеv Гацов, бивш от гр. Шип, като активен член във ВМРО в Шип, е бил от страна на сръбските тиранически власти през 1924 г. арестуван поради убийството на българския предател и шпион Стоян Мишев. След големите мъчения над починалия Лазар той биде осъден на 20 г. строг тъмничен затвор с вериги и изпратен в скопския областен затвор на издържаване на присъдата. От скопския областен затвор, като опасен по сърбите, бе препратен в централна Сърбия – Лепа Глава⁴⁰¹, където от големи мъки и изтезания след 5-годишния затвор умира в затвора като жертва за свободата на Македония. Настоящата животописна бележка я даваме на Доне Деянов Гоцов от Шип, за да му послужи при получаване на народна пенсия като заслужен баща на починалия деец за освобождението и обединението на Македония към майката България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.376.

⁴⁰¹ Лепоглава се намира в Хърватска, в близост до град Вараждин.

№ 377

Дона Атанасова Лекарова (62 г.)
род. в с. Смърдеш, Костурско
жив. в Пловдив
03.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Атанас Георг. Лекаров, деен член на ВМРО, взел участие с пушка в ръка в Илинденското въстание като четник.

Семейство: вдовица; син Кирил, снаха Мария, р. 1921 г., внук Иван.

Животописна бележка: „Покойният Атанас Георг. Лекаров беше посветен във ВМРО и служеше на последната като деен член. В 1903 г., Илинденското въстание, с пушка в ръка под войводството на Васил Чекаларов и Пандо Кляшев броди родните балкани до края на въстанието, като е взел участие в сраженията при превземането на гр. Клисуре и Невеска, също в боевете при Биглища, кулата на Писоде, Капещица и пр. Есента по заповед на войводите беше прибрано оръжието от четниците, като последните се завърнаха в родните села, превърнати от тирани в пепелища. След свършване на въстанието покойния продължаваше да бъде в редовете на организацията до напускане на родното място.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.377.

№ 378

Дафина Тодорова Георгиева (79 г.)
род. в Малко Търново
жив. в с. Тополи, Варненско
02.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Тодор Георгиев Гевешев, взел живо участие с оръжие в ръка през 1903 г. в четата на Георги Кондолов.

Семейство: съпруга на Тодор Г. Гевешев (1866–1938), син Георги на 43 г., син Иван на 40 г., дъщеря Станка на 32 г.

Животописна бележка: „Тодор Георгиев Гевешеков е родом от Малко Търново. При създаването на вътрешната революционна организация в Тракия той влиза в същата. В чифлика си Тъмния лък, Малкотърновско землище, той се е грижил за продоволствието и подслоняването на четите на Георги Кондолов, Дико Джелебов и др. При обявяване на Преображенското въстание в 1903 г. той влиза в четата на Георги Кондолов и взема живо участие с оръжие в ръка при нападението на турския гарнизон в с. Паспалово, Малкотърновско. В това сражение пада убит войводата Кондолов и един четник, след което за войвода на четата идва Михаил Даев. Последната след потушаване на въстанието прибира избягалото по горите мирно българско население и го прекарва в България, където и той остава впоследствие.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.378.

№ 379

Ефка Христова Ефремова (50 г.)

род. в Щип

жив. в Щип

26.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Христо Ефремов Биков, взел живо участие в освободителните борби като главен ръководител на ВМРО в гр. Щип; през 1922 г. бива арестуван от сръбските власти и осъден на 15 г. тъмничен затвор.

Семейство: син Панче на 12 г., син Георги на 17 г.

Животописна бележка: „Починалият Христо Ефремов Биков, родом от Щип, по народност българин, от български произход, като активен член за освобождението и обединението на Македония към майката България (главен ръководител на ВМРО в Щип) през 1922 г. бива предаден от шпиони и арестуван в затвор, където бива мъчен на най-зверски начин, за да открие нещо от организацията в гр. Щип, от страна на сръбските власти. След дълго време лежане в затвора бива осъден на 15 г. строг тъмничен затвор с тежки вериги. В затвора е лежал три години. След това бива амнистиран като политически престъпник, която амнистия е обхванала всички македонци в затвора. Настоящата животописна

бележка я даваме на Ефка Христова Ефремова Бикова от гр. Щип, за да ѝ послужи при получаване народна пенсия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.379.

№ 380

Ерина Михалева Ганчева (77 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
25.02.1943 г.

Заслуги: съпруга на Михал Димов Ганчев – бил е деен член в освободителната борба в Тракия, Странджанско. През време на Преображенското въстание на 06.08.1903 г. с оръжие в ръка се е сражавал срещу турската войска като четник в четата на войводата Дико Георгиев Джелебов и е взел участие в страженията при местността Св. Илия и с. Калево.

Семейство: син Димо на 56 г., син Тодор на 36 г., син Георги на 50 г., дъщеря Мария на 46 г., дъщеря Марина на 32 г.

Животописна бележка: „Михал Димов Ганчев, покойник, бивш жител на с. Стоилово, по народност българин, български поданик, неграмотен, земеделец, женен с 4 деца, член в организираната чета на войводата Дико Георгиев Джелебов през 1903 г. Като такъв, взема с оръжие в ръка живо участие в станалото на 6 август 1903 г. сражение в с. Стоилово, Малкотърновско, за освобождението на този край от турците поробители.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.380.

№ 381

Еленка Георгиева Казанлиева (67 г.)
род. в с. Шльопинци⁴⁰², Гевгелийско
жив. в Пловдив
07.05.1943 г.

Заслуги: съпруга на Георги Траянов Казанлиев – деен член при освободителното движение в Македония през турско робство; през гръцкото владичество гръцките власти постоянно са го преследвали и измъчвали; задържан бил в затвор и излежал 1 г.; освободен от там, бива набелязан като опасен българин и бива убит.

Семейство: вдовица; син Вангел, р. 1912 г., снаха Христина, р. 1912 г., внучка Елена, р. 1940 г., внук Георги, р. 1936 г.

Животописна бележка: „Покойният Георги Траянов Казанлиев от Боймица, Гевгелийско, беше един от дейните членове в Македонското освободителното движение в турско време. С дохождането на гърците по нашите места той бил преследван и тормозен от гръцките власти, докато най-после в 1921 г. е бил заловен и затворен в Солун в Еди куле, където излежава цели 12 месеца. След освобождението от затвора той обаче е бил наново преследван от гърците и не се е минало нито две години, бива нападат и убит, бидейки на работа в компанската ЖП линия Солун–Скопие, където е бил като работник много години. Така той, като народен деец, стана изкупителна жертва за българщината в нашия роден край.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.381.

№ 382

Елена Иванова Трайчова (66 г.)
род. в с. Прибачево, Кочанско
жив. в с. Прибачево, Кочанско
03.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Иван Трайчов – деец, член на ВМРО през турския режим, впоследствие станал четник и с оръжие в ръка през 1903 г. се е сражавал срещу турския аскер над с. Лески за освобождението на Македония.

⁴⁰² Дн. Доганис в Гърция.

Семейство: съпруга на Иван Трайчов (покоен); снаха Гафа на 35 г., внучка Тодорка на 17 г., внук Миялчо на 12 г., внучка Ката на 8 г., внук Никола на 5 г., внучка Тасика на 18 г.

Животописна бележка: „Моят мъж Иван Трайчов от с. Прибалци бе член на ВМОРО и като четник през 1903 г. се сражава над с. Лески с оръжие в ръка; с неприятелите на нашия народ се е сражавал.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.382.

№ 383

Елена Илиева Пърличева (66 г.)

род. в Дойран

жив. в Пловдив⁴⁰³

15.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Илия Георгиев Пърличев – бил е деец в борбата на ВМОРО в Македония от преди 1902 до 1912 г.; винаги преследван, тормозен, измъчван и затварян; осъден е бил от турския съд на 1 г. в солунския затвор; всичко това се е отразило пагубно на здравето му – получил удар в главата и починал преждевременно.

Семейство: съпругът ѝ починал на 16.12.1935 г.

Животописна бележка: „През 1902 г. бива убит сърбоманина Патриота. По това убийство властта е направила арести на видни български дейци. В това число и покойният бива арестуван като заподозрен с участие в убийството. Съдът в Солун го осъжда на 1 г. тъмничен затвор, който той прекарва в солунския затвор. През 1903 г. след бомбардирането от страна на организацията на Банка Салоник той също е бил заловен и затворен в Солун, но поради недоказаност, след излежаване на повече от 2 месеца, бива освободен. От 1903 до 1912 г. постоянно е бил преследван от турската власт, бит и малтретиран като народен деец. Всекога той е бил в услуга на организацията. Преди обявяването на Балканската война в гр. Дойран бе поставена адска машина, която избухнала и даде много жертви. По този случай той също беше заловен като укривател на революционери и бит, и изпратен в солунския затвор, откъдето се освобождава след

⁴⁰³ Според друг документ в пенсионното дело, който не е приложен, живее в с. Морянци, Кърджалийско.

пристигането на българската войска в Солун, която е пуcнала всички затворници. При нанесения голем тормоз той е получил удар в главата. Така целия му живот – до самата смърт, е бил нещастен за него.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.383.

№ 384

Екатерина Христова Капитанова (63 г.)

род. в Нестрам⁴⁰⁴, Костурско

жив. в Шумен⁴⁰⁵

28.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на покойния Христо Атанасов Капитанов – участник в освободителното движение в Македония; като деен член във В.М.О.Р. организация участвувал с оръжие в ръка между 1902–1903 г. в борбата срещу турската войска, като четник в четата на войводата Васил Чекаларов.

Семейство: наследница на Христо Атанасов Капитанов (1866–1939); Христо е син на Атанас Капитанов (поч.) и Елена Атанасова (поч.).

Животописна бележка: „Съпруга на покойния Христо Атанасов Капитанов. Той и аз сме от чист български произход. Понесохме заедно всички страдания от времето на Илинденското въстание, като разорихме се материално, докато най-подир, след световната война, се настанихме като емигранти в пределите на стара България. Съпругът ми се помина през 1939 г. в с. Макак, Шуменско, с тъга, че не можа да дочака да види свободата на Македония; четник на Васил Чекаларов в периода 1902–1903 г., участвал във всички сражения през време на Илинденското въстание.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.384.

⁴⁰⁴ Дн. Несторио в Гърция.

⁴⁰⁵ Село Макак, Шуменско.

№ 385

Евгения Миланова Веселинова (50 г.)

род. в Кратово

жив. в Куманово

30.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Милан Веселинов – деен член на Македоно-одринската революционна организация и участник в борбите за освобождение на Македония от турското робство. През сръбското владичество е бил изтезаван, бит и арестуван, осъден от сръбско съдилище на 20 г. затвор, от която присъда е излежал 6 г. Освободили го, а здравословно обаче съсипан, починал.

Семейство: дъщеря Рада, р. 1927 г.

Животописна бележка: „Като дъщеря на Никола Апостолов, бивш от Кратово, който бе убит от турците като български деец в турски полицейски дрехи, задомена за българин – Милан Веселинов – часовникар от Куманово, който е от българско семейство и от борческото с. Винци, Кумановско, на когото брат Илия (поч.) бе действующ български четник. Съпругът ми Милан е постъпил в редовете на ВМРО още от Турско време и през освобождението (1915–1918 г.) бил действующ член на съвета. Затова, като действующ помагач на българската власт в Македония и Моравско, бива през 1918 г. заловен от сърбите, малтретиран и изтезаван, и осъден на 20 г. заточение, и закаран в гр. Пожаревац, в затвора, гдето прекара цели 6 г. до 1925 г., когато бе амнистиран. От затвори, мъки и изтезания целото му имущество се разпродаде, така че от 1925 г. започнахме нов живот. От тормоза и изтезанията на сърбите съпругът ми Милан се умствено разстрои и, като такъв, почина далеч от родното си место – в Ковин⁴⁰⁶, където гроба му още не познаваме. След смъртта той остави мен като вдовица и малолетна дъщеря Радка.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.385.

№ 386

Елена Стоянова Гърнева (77 г.)

⁴⁰⁶ Ковин, Войводина, Сърбия.

род. в с. Балдево, Неврокопско
жив. в с. Балдево, Неврокопско
26.02.1943 г.

Заслуги: съпруга на Стоян Стоилов Гюрнев, взел участие през 1903 г. във въстанието с пушка в ръка, дето е бил убит.

Семейство: син Иван Ст. Гюрнев на 44 г., снаха Каня на 40 г., внучка Верка на 20 г., внук Кирил на 17 г., внук Георги на 14 г., внук Любен на 10 г., внук Борислав на 5 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съпругът ми Стоян Стоилов Гюрнев от с. Балдево се сражаваше през 1903 г. във въстанието с пушка в ръка с турската войска в с. Балдево, Неврокопско, гдето падна убит.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.386.

№ 387

Еленка Христова Домазетова (70 г.)
род. в Щип
жив. в Щип
04.03.1943 г.

Заслуги: майка, наследница на Митко Хр. Домазетов, малтретиран, измъчван и убит от сърбите през 1925 г. за политическа дейност, активен четник, терорист.

Семейство: наследница на покойния си син Митко Хр. Домазетов, убит от сърбите на 28.04.1925 г. при Царево село, Биглата; вдовица; сама.

Животописна бележка: „Покойния Митко Хр. Домазетов е родом от Щип, на 10.03.1904 г. Още като малък същия се проявява с една отзивчива и здрава българска душа. В подетата тежка борба срещу сърбизма той заема местото си на фронта на българщината срещу предателите и шпионите. Макар и много отруден поради грижата да прехранва тежкото 7-членно семейство, той се живо интересува от участва на родните си братя и от тая на Македония. Когато щипския кръволок, жупана

Маткович⁴⁰⁷, и злодея ренегат Михаил Каламатиев⁴⁰⁸ беснеят в Щип и околията, той застава с всички младежи в открита борба с тех, агитирайки за избирането на дедо Арсо Лазаров⁴⁰⁹ за народен представител срещу сръбския кандидат и платените сръбски агенти и шпиони. При пристигането на министър-председателя Люба Давидович⁴¹⁰ същият, от името на гражданите, приветствайки го, заявява: „Пратете ни честни люди, недейте ни управлява чрез ренегати и шпиони“, които решават да го убият още преди изпращането му като войник пред къщната врата и то с камъне, той обаче сполучил да се скрие, като вместо него са убили съседката му госпожа Нашковица. Майка му е била предупредена, че ще бъде Митко убит, да се пази. Поддържайки духа всред своите другари, той е очаквал и знаел, че ще бъде убит, защото по това време на свой поголем брат – Михаил, тогава на действителна служба в Бургас, е писал: „Тук за мене нема живот, гледай да ме спасиш“. Брат му е направил опит да му издаде паспорт, но не е успел. Изпратен е бил изолирано, само той от всички новобранци в Ниш, където е бил подложен на нечуван тормоз и гнет. От тук същия, за да се спаси от явна смърт, побегнал е за България чрез Щип. Останало му е още няколко часа, за да мине българска територия. При Царево село обаче е бил забелезан от съгражданката му Павлина Джидрова, която го е издала на сръбската полиция ведно с нейния мъж Йордан Гаврилов, който предаде и студентите от Скопския процес, вследствие на което предателство е бил заловен, измъчван и на път от Царево село за Кочани, при местността Биглата, е бил убит от сръбските пандури.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.387.

№ 388

Еленка Петрова Давидова (76 г.)

род. в Кратово

жив. в Скопие

22.03.1943 г.

⁴⁰⁷ Добрица Маткович (1887–1973) е сръбски и югославски политик, брегалишки и битолски велик жупан и вардарски бан.

⁴⁰⁸ Михаил Каламатиев е деец на ВМРО, по-късно ренегат и председател на „Удружение против бугарских бандита“, роден в Щип.

⁴⁰⁹ Арсо Лазаров е български общественик, търговец, деец на ВМОРО и депутат в Скупщината на Кралството на сърби, хървати и словенци, родом от Щип.

⁴¹⁰ Любомир Давидович (1863–1940) е сръбски и югославски политик и държавник.

Заслуги: съпруга на Петър Давидов Белокапов, убит като българин от сръбска комитска чета.

Семейство: съпруга на Петър Давидов Белокапов от Кратово, убит от сръбска чета в Страцин, намушкан с 33 удара; дъщеря Стойна (поч.), син Стоил, съпруга Цена, р. 1910 г.

Животописна бележка: „Петър Давидов Белокапов от Кратово, мой съпруг, беше убит на най-зверски начин от сръбската комитска чета на 21 септември 1907 г. в с. Страцин, Кратовско. Той бе убит като българин заедно с още 14 души кратовци и селяни от околията. Аз останах вдовица с две малки деца. Стойна, която изучих с вдовичките си ръце и която стана наша учителка (поч. в Оряховица) и Стоил Давидов, свещеник, при когото сега живея. Децата изучих с мъка, техна и моя, без да има некой да помогне. От имот нищо немах и немам. За българщината в Македония даде живота си моя съпруг, а аз пък дадох възпитание на децата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.388.

№ 389

Елена Христова Репавцова (62 г.)
род. в с. Смърдеш, Костурско
жив. в Пловдив
16.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Христо Ив. Репавцов, участвувал в Илинденското въстание през 1903 г. с пушка в ръка и в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: наследница на Христо Ив. Репавцов (поч. 31.07.1941), няма малолетни наследници.

Животописна бележка: „Роден е на 15.03.1864 г. в китното и историческо с. Смърдеш, Костурско. Смърдеш е родно село не само на безсмъртните титани Чекаларов, Кляшев, Ст. Стерьовски⁴¹¹, но и още на редица именни и безименни борци, които, вдъхновени от великите идеали на Даме, Гоце, Борис Сарафов, биваха готови да се пожертвуват за идеала „Свободна

⁴¹¹ Стерьо Стерьовски (1876–1905) е костурски войвода на ВМОРО, родом от Смърдеш, Костурско.

Македония“. Между тях именно ранни ратници е и Христо Репавцов – сина на бедни, но трудолюбиви родители. Той още от малък е в услуга на своите, като работи със съселени дюлгери из Гърция и Анадола. Но душата и мислите на малкия левент летят винаги към родното му село – това село, което бе главната квартира на костурските нелегални сили, и Черно море – за враговете на организацията. В началото на историческата 1903 г. Наум Митрушев, негов съселянин и член на ръководителното тело, натоварен със специалната и опасна мисия да организира гурбетчиите, и да ги покани за великия ден, отива в гр. Балъкесар, Мала Азия, където и Христо работи със свои съселани. Вестта за големото дело завладява всички. Напускат чуждата земя и с радост се отзовават. Есен, връща се в родното си село, което гъмжи от народ, обзет от лудата треска и непосилен полски труд. Всеки бърза да прибере бекетата си. Жените месят и печат пексимеди, мъжете правят скривали. Малките леят куршуми, а бащите им чистят пушките и се обучават на стрелба. Христо полага клетва пред ръководното тело и бива зачислен в редовете на борците. Настъпва съдбоносния ден – въстанието. Репавцов взема активно участие в почти всички сражения на Чекаларовия отряд и в това на безсмъртния борец Б. Сарафов, обсаден от турски аскер в родното му с. Смърдеш, а така също и в епичните сражения в Тиза, Одрето, Локвата, селата Желево, Капещина, гр. Биглища и превземането на гр. Невеска; участва и в превземането на казармите в същия град. След злополучния край на въстанието, той заедно със свой съселянин идва в свободната българска родина, но и тук младия и буен емигрант Христо Репавцов не проспива младините си. Работи като дюлгерин в София и мина Елисейна, за да не бъде в тежест на околните си. Мисълта му за родината обаче не го оставя и той влива своя младежки жар, и застава като пръв челник в организационните братства на македонските емигранти. Идва Балканската война. В неговите гърди кипи омраза към вековния тиранин. Развалините и пепелищата на родното му село, скъпите жертви, паднали под вражески нож и куршум, викат високо за отплата и нов зов за свещена борба срещу червения полумесец. Постъпва във 2-ра бригада, VI дружина, 1-ва рота, 1-ви взвод и взема участие в походите от София за Мустафа паша, Дедеагач, Булгаркьой, Ашиклар, Шаркьой и в боевете при Елкенджи, Фере, Дедеагач, Шаркьой и Парадли, където показва примерна храброст. След злополучния край и на двете войни той се прибира в местността Елисейна, където е бил в продължение на 16 г. касиер на Илинденското дружество. Умира в Пловдив през 1941 г. на преклонна възраст, на 76 г., с голема скръб, без да види сбъднати националните идеали, за които работи и умира.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.389.

Елена Антонова Попщерева (61 г.)
род. в с. Дъмбени, Костурско
жив. във Варна
01.04.1943 г.

Заслуги: съпруга и наследница на покойния Андон поп Щерев – четник, участвувал в сражения през Илинденското въстание (1903 г.) срещу турската власт; лежал в солунския затвор Беяз куле и участвувал в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г. в походи и боеве.

Семейство: съпруга на Андон поп Стеръов от Дъмбени, поч. 03.01.1932; син Борис, р. 1909 г., снаха Стефана, р. 1914 г., внук Антон, р. 1938 г., внучка Лиляна, р. 1943 г.

Животописна бележка: „Подписаната Елена Андонова поп Щерева, законна съпруга и наследница, вдовица на покойния Андон поп Щерев, родена в с. Дъмбени, околия Костурска, на възраст 61 г., живуща в гр. Варна, ул. „Пиротска“ 11, давам следните животописни бележки. Влиза в нелегалното движение през 1898 г. като четник в четата на най-прославения костурски войвода, поет и революционер Лазар поп Трайков (роден в същото село), Лазар Москов⁴¹², Пандо Кляшев и Митре Влаха. В 1899 г. за проявена революционна дейност бива повишен в чин групов началник. В 1903 г. взима живо участие в Илинденското въстание със своята група в четите на гореспоменатите войводи. Участвувал в сраженията:

1. На 31.05.1903 г. в местността Локвата и Виняри около родното си село срещу многобройна турска войска;
2. При планината Бигла на 07.06.1903 г. срещу 5000 турска войска, въоръжена с оръдия и картечници;
3. Води сражения при Биглища, местността Вълкана, над с. Апоскеп, с. Невеска, с. Връбница, историческото с. Загоричени, над местността Лисец, и при с. Кономлади. През същата година бива опожарена къщата му;
4. След Илинденското въстание продължава своята дейност. На 15.05.1906 г. води сражение с многобройна турска войска при местността Новия път около родното си село, където бива тежко ранен;
5. В местността Гюпските ниви води сражение с турската войска цели 5 часа;
6. Води сражение между селата Желево и Търново с гръцка чета през 1904 г. под войводството на Атанас Кършаков;

⁴¹² Лазар Москов (1877-1902) е костурски войвода на ВМОРО, родом от с. Дъмбени, Костурско.

7. Със своята група взе живо участие при унищожаването на гръцката чета и убийството на гръцкия капитан Милаз⁴¹³.

През 1908 г., по време на Хуриета, вече като Преспански войвода, след водене на революционна дейност в района си, напуска всички чети и се прибира в България. Заминава за Америка. В 1912 г. при обявяването на Балканската война, без да подлежи на набор и повикване, той е пак на своя пост като доброволец в Македоно-одринското опълчение. Действал с чети като групов началник в четите на Васил Чекаларов, Иван Попов и Христо Силянов. Взима живо участие в походите Кешан, Малгара, Авадим и обратно – Гюмюрджина, Демирхисар, Струмица, Дойран, Гевгели, Лерин и боевете при Фурка, Богданци, Гевгели, Ума, Чеган, планината Вич, планината Пала. В плен на гърците, лежал в затвора Беяз куле, Солун, от 12.07.1913 г. до 28.03.1914 г. (спр. врем. св. № 999) и уволнен на 28.03.1914 г. (спр. зап. №83, 2) по МОО. Във време на Европейската война е в редовете на българската армия и служи като войник на 37-ми пехотен пирински полк до свършването ѝ.

След поробването на Македония от сърби и гърци той напуска дом и семейство. Въпреки старческите си години, той е пак на своя пост в редовете на ВМРО. Застава начело на костурската околийска чета като войвода и през 1925 г. прекосява поробена Македония, и се отзовава в своята революционна околия Костурско. През месец октомври 1925 г. заедно с леринската чета водиха сражение в с. Попължени, Леринско, с многобройна гръцка войска. През месец ноември същата година заедно с един член от леринската чета извърши атентат в гр. Лерин, където беха хвърлени бомби в гръцкия военен клуб. Ген. Пангалос⁴¹⁴ беше нападнал България (Петричко), да търси македонски гнезда, където искаха да нанесат удар на България, че приютава македонски чети, но атентата в Лерин в същия момент доказва, че македонските чети се намират в родните си места, откъдето водят борба за освобождението си. Той продължава своята дейност и след 1925 г. През 1929 г. пак се отзовава, за последен път, в своята революционна околия, за издигане на правдата и освобождението от поробителите, и поддържане на българския дух, което дава своите резултати – избиване на десетки българи и, като такива, разстреляни през месец декември 1942 г. в Трикала от последния терор на днешната гръцка власт. Така протича целия му живот – в борба за освобождението на своята родина, до неговата смърт през 1932 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.390.

⁴¹³ Възможно е да става въпрос и за Павлос Мелас (1870-1904), гръцки офицер, един от основоположниците на Гръцката въоръжена пропаганда в Македония.

⁴¹⁴ Ген. Теодорос Пангалос (1878–1952) е висш гръцки военен, политик и диктатор.

Елена поп Николова Петрова (76 г.)
род. в с. Дебрец⁴¹⁵, Кайлярско
жив. в Варна
30.03.1943 г.

Заслуги: съпруга на Никола Петров Апчев – свещеник, екзархийски учител и четник, участвувал в сражения с оръжие в ръка по време на Илинденското въстание 1903 г.

Семейство: Елена поп Никола Апчева, р. 1876 г., съпруга на Никола Петров Апчев (поч.).

Животописна бележка: „Законна съпруга и наследница, вдовица съм на покойния свещеник Никола Петров Апчев, роден на 28.10.1873 г., в с. Конюй, Кайлярско, Македония. Преди да бъде ръкоположен за свещеник, покойния бе 16 години учител и църковен певец в Македония и Одринско под ведомство на Българската екзархия, а именно:

1. От 01.09.1890 г. до 31.08.1902 г. (12 г.) в с. Конюй, Кайлярско;
2. От 01.09.1908 г. до 31.08.1910 г. в с. Деркос, Чаталджанско;
3. От 01.09.1910 г. до 31.08.1911 г. (1 г.) в Дебрец, Кайлярско;
4. От 01.09.1911 г. до 31.08.1912 г. (1 г.) в с. Конюй, Кайлярско.

През 1912 г. в Цариград бе ръкоположен от екзарха за енорийски свещеник в с. Конюй и като такъв служи под ведомството на Българската екзархия до края на 1932 г. След войните бе изгонен от гръцките власти и се прибра емигрант в България. Тук биде назначен за енорийски свещеник и като такъв служи до своята кончина на 12.03.1939 г. в с. Ботев, Варненско.

Като учител през 1902 г. в с. Конюй, Кайлярско, поради шпионската афера, той избега в България. Като деен член на организацията в родното му село от основаването ѝ, той и в България, като емигрант, не остана равнодушен. Същата 1902 г. стана четник в четата на ген. Цончев в Горноджумайския район, и през Илинденското въстание, 1903 г., бе четник в четата на Илия Карабиберов⁴¹⁶ в Мариовския район. Като такъв, с оръжие в ръка, взе участие и в борбата за освобождението на българите от турското иго в Македония. След въстанието бе пак емигрант в България. През 1908 г., след Младотурския преврат, възползува се от амнистията и отново се завърна в Македония и биде назначен пак за учител и служи до 1912 г., когато стана свещеник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁴¹⁵ Дн. Анарахи в Гърция.

⁴¹⁶ Илия Карабиберов е български офицер и деец на ВМОК, родом от Сливен.

№ 392

Ефка Трайкова Манева (67 г.)
род. в Щип
жив. в Щип
19.02.1943 г.

Заслуги: съпруга на Трайко Манев, член на ВМРО през 1921 г., арестуван и осъден на 3 г. затвор като укривател на български четници.

Семейство: наследница на Трайко Манев (поч.); син Йосиф на 24 г.

Животописна бележка: „Трайко Манев е роден 1873 г. През турско време живееше в Ново село, Щип, където взима живо участие в местната организация на Македонския революционен комитет. След Световната война през 1919 г. наново влиза в организацията. Работи усилено до 14.02.1921 г., когато организацията бе открита от сърбите. Бива заловен и задържан в затвора 1 г. на изследствие, за което време бива жестоко мъчен, за да открие нещо от организацията. Макар че е излаган през най-големия студ на измръзване, той нищо не е открил от организационните работи, вследствие на което – от малтретирането след осъждането му на още 2 г. затвор, настъпи и смъртта му. В целия си живот той искрено е работил за освободителното дело в Македония. Помагал е с големо усърдие на Комитета и бе един от най-доверливите и добросъвестен член на Организацията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 393

Жека Маркова Димова (45 г.)

род. в Преслав

жив. в Шумен

30.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Марко Димов Иванов, преследван, тормозен като буден българин от сърбите, затварян в затвора, откъдето е избягал в България и тук е починал.

Семейство: син Кирил, р. 1933 г.

Животописна бележка: „Давам следните показания за моя втори мъж. Родом е от Куманово, от родители българи. По занаятие търговец на зърнени храни. Сръбските власти го преследвали и тормозили го и най-подир затворили го. Осъдили го, държали го в прилепския затвор, откъдето успял да избяга. Намерил прибежище в свободна България, Шумен, където заживя с мене и от незаконния брак се роди детето ни Кирил, което бе регистрирано от него в общинската власт. Умря в лишения.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.393.

№ 394

Злата Янева Тодорова (65 г.)

род. в с. Урумбеглий, Лозенградско

жив. в с. Тополи, Варненско

24.02.1943 г.

Заслуги: съпруга на Яни Тодоров Мангинов – четник, с оръжие в ръка взел участие в Преображенското въстание.

Семейство: съпруга на Яни Тодоров Мангинов, поч. на 30.12.1942, р. на 11.04.1872 г.; дъщеря Костадина, р. 1910 г., дъщеря Ирина, р. 1915 г., син Георги, р. 1917 г., дъщеря Йова, р. 1924 г.

Животописна бележка: „Още в 1901 г. в с. Урумбеглий дойде войводата Михаил Герджиков, който говори за образуването на комитети. След него минаха през селото ни Георги Кондолов, Тодор Шишманов –

ръководители по-късно, през 1903 г., на Странджанското въстание, известно под името Преображенско въстание, обявено на Петрова Нива, Малкотърновско. Покойния Яни Тодоров Мангинов беше от първите членове на образуваните комитети и сам лично присъства с нас на Петрова Нива под войводството на Стоян Петров, като му беше възложен южния сектор към с. Инджекьой, Бунархисарско. През цялото време на сраженията до потушаването на въстанието, с пушка в ръка, неотделно участва във всички сражения. След потушаването на въстанието ние се намерихме с него в България и поради това, че бяхме обявени за въстаници, амнистията на султана не се отнасяше за нас. Затова и покойния остана в България, и умря в нея, без да види родното си място.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.394.

№ 395

Йордана Трайчева Наутлиева (80 г.)

род. в Щип

жив. в Щип

23.03.1943 г.

Заслуги: майка на Миялче Трайков Наутлиев – четник терорист; пада убит в сражение със сръбските власти при с. Калиманци.

Семейство: вдовица.

Животописна бележка: „Починалият ѝ син Миялче Трайков Наутлиев, родом от гр. Щип, по народност българин, пада убит от злодейската сръбска ръка като четник терорист в сражение със сръбските власти при с. Калиманци, Царевоселско, през 1924 г. В сражение са били целата чета заедно с войводата им Панче Михайлов-Мечето, обаче само той е паднал убит в сражението от четата на гореспоменатия войвода.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.395.

№ 396

Йордана Атанасова Стамболиева (70 г.)

род. в с. Негрево, Беровско

жив. в с. Негрево, Беровско

16.04.1943 г.

Заслуги: майка на Иван Атанасов Стамболиев, взел участие с оръжие в ръка в четнически сражения в местността Шабан и др.

Семейство: син Иван Атанасов Стамболиев (поч. 1928 г.) от Негрево, брат Герасим на 35 г., снаха Зора на 35 г., внучка Мария на 8 г., внук Стефан на 5 г.

Животописна бележка: „Йордана Ат. Стамболиева от с. Негрево, българка, от баща Иван Кочов и майка Гека Иванова Комтурова: 1. Имах син Иван Атанасов Стамболиев, който през 1921 г. избега в България поради преследване от сръбската власт; 2. През 1922 г. стана нелегален с четата на Борис Тиков Малешевски⁴¹⁷, околийски войвода; 3. През 1923 г. стана куриер на ВМРО заедно с Антим Ковачки, негов помощник; 4. При сражението в местността Шабан, Беровско, води сражение със сръбските потери и спаси ранения Коле Бръндев, четник от четата на малешевския околийски войвода Стоян Кантуров. През 1928 г. загинал в неизвестност.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.396.

№ 397

Кера Атанасова Н. Кулджиева (65 г.)

род. в с. Манастир⁴¹⁸, Гюмурджинско

жив. в Созопол

19.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Атанас Н. Кулджиев – бил е в четата на Таню Николов; като такъв е бил заловен от турската власт, арестуван и осъден на 10 г. затвор; излежал е 3 г. и умрял в одринския затвор.

Семейство: вдовица.

⁴¹⁷ Борис Тиков (1898–1972) е войвода на ВМРО, родом от Кюстендил.

⁴¹⁸ Дн. Манастири в Гърция.

Животописна бележка: „Атанас Николов Кулджиев е роден в с. Монастир, Гюмюрджинска околия, от родолюбиво българско семейство. През 1902 г., с основаването на Македоно-одринската революционна организация в селото ни, той стана един от най-активните членове. През 1904 г. като революционен деец бе заловен от турските власти и откаран в одринския затвор. Там бе осъден на 15 г. строг тъмничен затвор и от нанесените му зверски изтезания почина в затвора в гр. Одрин през 1906 г.; четник на Таню Николов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.397.

№ 398

Кера Станева Петкова (65 г.)
род. в с. Карадере, Лозенградско
жив. в с. Долен Близнак, Варненско
17.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Станю Петков Едрев – като четник с оръжие в ръка е взел участие в Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: вдовица на Станю Петков Едрев, поч. на 68 г. на 12.02.1940 г.; имат 5 дъщери и един син.

Животописна бележка: „Станю Петков Едрев е родом от с. Карадере, Лозенградско, роден през 1872 г. от родители българи. На млади години той се посветил на революционното дело в освобождението на поробена Тракия и участвувал в комитета и четите. През време на Преображенското въстание в Странджа в 1903 г. той участвува с оръжие в ръка като четник в четата на войводата Георги Кондолов, а после в четата на Михаил Герджиков и с нея е участвувал в сраженията при Василико и другаде. При потушаване на въстанието, заедно с четите той е помагал да се изтегли населението в България, като са го пазили от нападенията на турския башибозук и аскера. След въстанието той се установи в с. Долен Близнак, Варненско, гдето почина на 12.02.1940 г. и остави съпруга Кера Станева Петкова.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.398

Катинка Йосифова Даскалова (70 г.)

род. в Кратово

жив. в Кратово

15.01.1943 г.

Заслуги: вдовица на Йосиф Даскалов – ръководител и организатор на Кратовския революционен район. Поради тази му дейност е бил арестуван и подложен на зверски мъчения – набивали клечки под ноктите му, с нагорещено желязо изгаряли устата му и др.; също от 1886 до 1897 г. е бил екзархийски учител.

Семейство: вдовица на Йосиф Даскалов; има 1 син и 2 дъщери, които живеят отделно.

Животописна бележка: „Роден през 1868 г. във видно българско семейство, възпитан от баща си иконом Димитър, който упорито води борба против гръцката асимилация в Македония. Още като ученик в Кюстендилската гимназия проявява своя бунтовен дух. През 1886 г., след като е завършил 4-ти клас, бъде назначен за учител в централното училище в Скопие, а през идната учебна година той е учител в родния си град – да буди народа от дълбок сън. След една среща през 1894 г. с Гоце Делчев в Лесновския манастир в Кратовско Йосиф Даскалов става първия ръководител и организатор на Кратовския революционен район. Тази тежка задача той е възприел с всички жар на своята непоковарена душа и с делата си показва, че саможертвата за народното освободително дело е необходима. В кратко време прибира в редовете на революционната организация всички по-събудени кратовци. Основава революционни комитети във всички села на околията. Проширява своята дейност и на съседните околии. Въоръжава населението. Урежда оръжеен склад в Лесново. Дойде злощастната 1897 г., която донесе Винишката афера, след която Йосиф беше арестуван и подложен на зверски мъчения от свирепите османи, но той предпочете смърт, отколкото предателство. Преди арестуването му той бил предупреден и от страна на ЦК му предлагат да премине границата. Той отговара, че има вера в себе си и своите хора, и отказва да избега. Чака това, което му е съдбата предопредила. Той казва на Матов в Скопие: „Ако почнат да измъчват нашите хора в Кратовско, аз трябва да бъда между тях, да понеса мъките и да дам кураж на селяните“. С това Йосиф Даскалов, със своята твърда воля и челичен дух, иска да бъде пример сред организационните дейци. Още в същата нощ след арестуването му той е в ръцете на турската инквизиция, подложен на непрекъснати изтезания, но той понася с твърдост всичко. Нито едно слово не се отронило от устата на осоговския

мъченик. Това още повече озлобява турците и редица тъмни нощи продължаваха изтезанията, но даскалът е непоколебим. Настъпил големия празник Коледа. Каймакаминът разрешава среща на Даскалова с малките му деца – дано те със сълзите си да пречупят челичната му воля. Нищо не е в състояние мъченика да разколебае. Инквизицията е в своя ход. Набиват клечки под ноктите му и с нагорещено желязо изгарят устата му. Но когато вижда, че страдат и невинни хора и че ще бъдат накарани с боси крака да ходят по нагорещени желяза и дървета, той се сепва, нервите му вече не могат да издържат. Страх го било вече да не разкрие нещо в постоянните нервни припадъци, през които изпадал в безсъзнание. „Чакайте, чакайте, те не са виновни, аз всичко ще ви кажа. Заведете ме в училищната градина, там съм скрил книгата“, заявил Йосиф на каймаканина. Заедно с турците той тръгва. За последен път минава посредством своята къща и започва да пее с болка на душа, за да се опрости от своите най-мили и своя народ: „Прости, прости народ нещастен, последно пращам ти прости...“. Пристигат до една висока скала, с височина над 20 м, където той почва да се разхожда и да търси своя гроб. Изведнъж се хвърля от височината, като повлича каймаканина, но сам пада с главоломна бързина в бездната. Главата на този корав осоговец излезе поздрава от гранитните скали на сухото дърво. Намират го полумъртъв със счупен крак и разбито чело. И когато го понасят на носилка, той провлачено, в унесено състояние, мълви: „Само аз, пак само аз съм виновен... никой друг... никой“. Некои от побеснелите турци искат да го закопат жив, но бе съден и осъден на вечни окови и изпратен в заточение на Подрум кале, Мала Азия. Винишката афера вместо да омаломощи борческата воля на поробения народ, с героичния подвиг на Йосиф Даскалов надигна от дълбок сън скритите заложи на народа мъченик. Арестуваните граждани и селяни изведнъж добиха нов облик и със стоицизъм понесоха изтезанията. Турците беха смутени от чистия идеализъм и саможертвата на Йосиф. Героичният подвиг събуди всред всички в Македония чувството на култ към героя-мъченик. Във своето съчинение „Героични времена“ писателят Стефан Аврамов⁴¹⁹ казва следното: „Осоговският мъченик Йосиф Даскалов премина като светъл лъч на обвера и примерно показва как трябва да се бори и умира народния учител. Той е най-свидната рожба, която древният рударски град Кратово излъчи от своите стрехи. Това културно средище на българите през вековете на тъмното робство е откърмил редица свои синове, които със слово и меч са се борили против поробителя, но величавата фигура на Йосиф Даскалов за вечни времена ще свети като фар над Осогово.“ От 1886 г. до 1897 г. той учителствува в Кратово като екзархийски учител, а след заточението от 5 години до 1902 г. продължава да служи като учител в Злетово. Йосиф Даскалов и след това работи с още по-голям ентузиазъм

⁴¹⁹ Стефан Аврамов (1884–1953) е български журналист, писател и деец на ВМОРО и БКП, родом от Чирпан.

за освободителното дело в Кратовско, но през 1909 г. зъл демон, страхувайки се от обаянието на осоговския мъченик, поднесе му чаша отрова и така завърши живота на великия герой мъченик.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.399.

№ 400

Комна Петкова Здречковска (58 г.)

род. в Малко Търново

жив. във Варна

10.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Петко Стоянов Здречков, участвувал с оръжие в ръка като четник по време на Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: вдовица на Петко Стоянов Здречков, поч. на 20.04.1934 г., издържа се от женените си деца.

Животописна бележка: „Покойният ми мъж Петко Стоянов Здречков следва и свърши 2-ри клас в Малкотърновската непълна прогимназия. Като беше още млад, той вземаше участие в бащината си работа – кожухарство, по-късно учителствуваше в селата Курудере, Мокрошово. В 1900 г. бил покръстен и станал член на Македоно-одринската организация. На 29.10.1902 г., при арестуването в гр. Малко Търново на Райко Петров, той бил задържан в Малкотърновския участък заедно с бащите на терористите дедо Костади и Тодор Пухата, и после освободени. В началото на 1903 г. Райко Петров бил извикан от войводата Михаил Герджиков да отиде при него в местността Острата чука. Райко Петров взел и него и отишли и двамата, където войводата между другото ги запитал – дават ли си съгласието за въстание. На 06.08.1903 г. той станал вече нелегален и взел участие с оръжие в ръка в четата на Стоян Камилски при нападението на аскера в с. Цикнихор на същата дата. Бил е натоварен заедно с още един да извършат убийството на двама гърци, тъй като се опасявали да не ги предадат, защото са ги видели, Петко и другия, как извършили убийството. Гърците били заловени от четниците, като отивали да пълнят манерките с вода. Петко се е движел и с четите на Халачев и Кръстю Българията. И по време на Преображенското въстание в Странджа в 1903 г. Петко Ст. Здречков е взел участие с оръжие в ръка за освобождаването на поробените българи в Източна Тракия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.400.

№ 401

Кръстина Ив. Анастасова Ингеловска (54 г.)

род. в с. Косинец, Костурско

жив. във Варна

06.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Иван Анастасов Ингеловски – през 1900 г. осъден на 15 г. затвор от турците, а през 1915 г. арестуван и малтретиран, лежал в ареста 6 месеца все за политическа дейност.

Семейство: вдовица на Иван Анастасов, поч. на 08.08.1923 г.

Животописна бележка: „Законна съпруга и наследница на Иван Анастасов Ингеловски, родом от с. Лобаница през 1876 г., починал в гр. Варна през 1923 г., давам следните животописни бележки за покойния ми съпруг: Иван Анастасов Ингеловски е роден през 1876 г. в с. Лобаница, Костурско. Като ученик в педагогическия отдел при Солунската българска мъжка гимназия през учебните 1894–1895 г. и 1895–1896 г. бе посветен член на ВМОРО в ученическия кръжок в Солун. След това беше екзархийски учител и легален ръководител на организацията в селата Жупаница, Загоричани, Горенци, Смърдеш, Кономлади, Въмбел и Нестрам в Костурската околия. По Ванчовата афера⁴²⁰ на 28 юлий 1900 г. беше арестуван, изтезаван и осъден на 15 г. като политически деец в гр. Корча, откъдето бе освободен през 1902 г. поради общо дадената амнистия. След това се легализира и през въстанието през 1903 г., а и след това става екзархийски учител и ръководител на организацията в Костурско до Балканската война. През учебната 1914–1915 г. поради упоритото му национално съзнание и прояви в полза на българската кауза бе арестуван от гърците, малтретиран и лежа 6 месеца в костурския затвор. След освобождаването му от затвора, поради заболяването му от силните изтезания, емигрира в България. През 1923 г., след дълго боледуване и последствие от малтретиранията и лежането му във влажните зандани, се помина в гр. Варна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.401.

⁴²⁰ Провал в организационната мрежа на ВМОРО в Костурско.

Кица Лазова Лазова (61 г.)

род. в Лозенград

жив. в Бургас

09.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Лазо Д. Лазов, взел живо участие с оръжие в ръка като четник от 1901 до 1903 г. в организирането на въстанието в Тракия; през 1903 г. бил войвода, участвувал с четата си в Преображенското въстание.

Семейство: син Димитър, р. 1915 г., дъщеря (законна) Милка, р. 1922 г., съпруг Лазо Лазов, поч. 1929 г. в Лозенград.

Животописна бележка: „Лазо Д. Лазов е роден в гр. Лозенград на 19 март 1872 г., гдето завършва прогимназия. През 1896 г. лозенградският учител Павел Генадиев го посвещава в революционното дело, откогато непрекъснато работи за свободата на родната Тракия. В 1901 г. се образува първата постоянна агитационна чета в Лозенградския район, състояща се от 5 (пет) члена организатори, между които е и войводата Лазо Д. Лазов в район със селата Чеглаик, Кулата, Пирок, Дерекьой, Курията, Койово, Караоч и Българско Кадиево. До 1903 г. агитационния период почти завършва и се прехвърля към въоръжени действия. След Великден на 1903 г. куриерът Атанас Бакалинът, изпратен с поръчка в Лозенград да поправя оръжие на четата, бива заловен и след много изтезания издава комитетски хора от неговото село, които имали пушки. Всички биват арестувани и подкарани към Лозенград. По пътя войводата Лазов с 15 четника напада конвоя и успява да спаси голяма част от арестуваните, когато откъм с. Турско Кадиево се явява башибозук – модерно въоръжен и организиран, който попречва да се спасят останалите комитетски хора. На другия ден биват изпратени отделения от редовната турска войска, за да преследват четата, които са увлечени в гората и разпръснати от четата. След тия случаи турските гарнизони биват засилени и често се водят престрелки. После войводата заминава за България с поръчка да вземе оръжие. През този период на подготовка до Илинденското въстание четата води често бой с турски поделения, като дава жертви. На 6 август 1903 г. бе обявено Преображенското въстание. Четата на войводата Лазо Д. Лазов има за обект превземането на с. Дерекьой и прекъсването на съобщенията между Лозенград и Малко Търново. С последната задача определената команда се справи лесно. Но първата е трудна защото в с. Дерекьой има силен турски гарнизон. Нападението е проектирано за призори, когато войниците са на храна. За тази цел четата се разделя на две групи – първата под командата на

главния войвода на Лозенградския революционен район и член на върховното бойно тело – Лазар Маджаров, а другата – под командата на дерекьойския войвода Лазо Д. Лазов. Същевременно е определена една команда от 15 души да превземе полицейския участък, ЖП станция и да хвърли една бомба (одринка) в кафенето на Ст. Моллов, където е ношувало едно преходящо турско отделение войници. По установения план започват действията. Гарнизонът е силен и до обед на другия ден продължава борбата, без да могат да превземат казармата и да пленят или унищожат гарнизона, понеже по пътя откъм Лозенград се задава многобройна пехота, кавалерия и артилерия. Войводите, виждайки численото превъзходство в жива сила и модерно въоръжение на турската войска, заповядват оттегляне по посока на Малко Търново, гръцкото „нивье“. В тоя бой четата дава известно число жертви. Населението от бойните участъци масово започва да бяга в България пред турските зверства. Четата на войводата Лазо Д. Лазов, като превежда много партиди бежанци, към месец септември (един месец след въстанието) потегля за България. На Зеленишката река се събират всички чети и въстаници и там се разформироваат. Настъпилата зима донася много страдания на борците за свободата на поробена Тракия и Македония. Въстанието малко продължи, но бе славно. Сам войводата Лазов е раняван четири пъти през тоя период на борби, като от раните лявата му ръка бе по-тънка, а десния крак по-къс. През 1908 г., след Хуриета, Лазов се завръща в Лозенград. През Балканската война, 1912–1913 г., постъпва на служба във войската като опълченец, във 2-ра опълченска дружина, 24-ти полк, със специални мисии и задачи като отличен познавач на Странджа планина и Източна Тракия. През Европейската война 1918 г. бе опълченец също във 2-ра опълченска дружина, 24-ти полк. След войната е полицейски пристав в гр. Созопол и Бургас до смъртта си. Почина на 17 април 1929 г. в гр. София, Александровска болница, от изтощение на организма вследствие бурно прекарания живот, на 57 г. Войводата Лазо Д. Лазов, отпосле войника от храбрата ни армия, по-късно полицейски пристав, бе голям враг на чуждите елементи, особено на гърците, и заклет враг на комунистите, като взе дейно участие при гонитбата им през събитията на 1923 г. Той посвети изцяло живота си на родината и освобождението на брата роб, и бе пример на родолюбив българин и отличен гражданин.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.402.

№ 403

Катерина Славкова Бояджиева (67 г.)

род. в с. Горняни, Неврокопско⁴²¹

жив. в с. Горняни, Неврокопско

15.04.1943 г.

Заслуги: съпруга на Славчо Димитров Бояджиев, нелегален в четата на Атанас Тешовски; сражавал се с турската войска през 1903 г.

Семейство: съпруга на Славчо Дим. Бояджиев, поч. на 09.11.1918 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съпругът ми Славчо Димитров Бояджиев, родом от с. Черешово, жител на с. Горняни, през 1903 г. беше нелегален в четата на войводата Атанас Тешовски, сражаваше се с турската войска на местността Сухия връх над с. Голешово. Замина в България, като подгонен от турците, и през 1905 г. изтегли семейството си през граница, и се заселихме в с. Радилово, околия Пещерска. През 1908 г. се завърнахме в с. Горняни. През 1917 г. умре в с. Горняни, Неврокопско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.403.

№ 404

Кръстана Петрова Христова (60 г.)

род. в с. Рамна, Битолско

жив. във Варна

18.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Петър Костов Христов – като четник с оръжие в ръка взел живо участие във въстаническите движения през 1902 г.; сражавал се с турски аскер.

Семейство: съпруга на Петър Костов Христов, р. 1871 г. в Екши Су, поч. 16.07.1929 г.; дъщеря Бенка, р. 1919 г. и дъщеря Костадинка, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че покойният ми мъж Петър Костов Христов, родом от с. Екши Су, беше посветен в Македонското движение

⁴²¹ Днес част от Хаджидимово.

в България – Варна. През 1895 г. беше изпратен като организатор в Леринско. Открит и преследван от турските власти, забегва наново в България. До 1902 г. изпълняваше терористична длъжност. През февруари 1902 г. замина с четата на войводата Стефан Бесвинец⁴²² и в едно сражение с турския аскер при с. Горничево, Леринско, пада убит войводата Стефан. След това бива назначен за секретар на войводата Тане Стойчев в Леринско, като е взел участие в няколко сражения на четата. Към есента на 1902 г. се присъединява към четата на полк. Янков. През Гърция и Цариград се завърна в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.404.

№ 405

Кица Пандова Шишкова (69 г.)
род. в с. Екши Су, Леринско
жив. във Варна
31.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Пандил Христов Шишков, бил член във ВМОРО. През 1900 г. е бил осъден и лежал до края на 1902 г. в битолския затвор като политически деец. До Илинденското въстание, 1903 г., е бил четник в Леринската чета и като такъв, с оръжие в ръка, е взел участие във всички сражения в Леринския район.

Семейство: съпруг Пандил Шишков, р. 1874 г., в Екши Су, поч. 08.11. 1929 г.; къща на ул. „Братя Бъкстон“ 3.

Животописна бележка: „Съпругът ми Пандо Христов Шишков е роден през месец ноември 1874 г. в с. Екшису, Леринско. Той още като юноша служи като куриер в Леринско по снабдяването на българските чети и местното население с оръжие. Поради предателство той бе заловен от турските власти и за това негово деяние бе осъден на доживотен затвор в гр. Битоля, но впоследствие бе освободен по дадена амнистия от султана. Той от 1902 г. се зачисли в четническото движение в Македония и стана най-знаменития легендарен войвода на четата в Леринско. Турските власти определиха големи суми възнаграждение за залавянето му, а за отмъщение неговото семейство в с. Екшису бе жестоко малтретирано.

⁴²² Стефан Николов (1855–1902) е български хайдутин, участник в Кресненско-разложкото въстание и войвода на ВМОК, родом от с. Бесвина, Костурско.

Той бе голем деятел, инициатор и съподвижник на Илинденското въстание. През Балканската война против турците, като войвода на Леринската чета, той спомогна много на гръцкото военно командване за прочистване на турските войски в Македония. За тая заслуга гърците го провъзгласиха за знаменит герой и го наградиха с военни отличия, и го поканиха да се обяви в полза на гърцизма срещу големи материални облаги. Той, възмутен от тия гръцки похвати, се прехвърли с четата на разположение на българското военно командване и даде ценни военни заслуги против сърби и гърци. В Общоевропейската война българското военно командване нему възложи разузнавателната и вредителска дейност в тила на неприятеля в Македония, която направи поразителни щети на гърците. Гърците, като научават за подвизите на войводата Пандо Шишков, за отмъщение почват да малтретират жестоко семейството му в родното му село Екшису и устройват преднамерение за изкушително изстребление на целото му семейство. Но в разгара на сраженията, по един чудноват начин, семейството му успява да се прехвърли в лагера на българските войски. Българското военно командване на тоя лагер, зарадвано от щастливото избавление на семейството на знаменития войвода Пандо Шишков, нареди от военния лагер семейството да се пренесе в Битоля. При пристигането на семейството му в гр. Битоля, то бе посрещнато с военни почести, начело с военна музика. След войната той бе на държавна служба като околийски управител в Светиврачко. Вследствие на междуособиците на македонците в България той падна убит в София на 08.09.1929 г. Той, винаги вервайки за освобождение на Македония, не подаде декларация пред гръцко-българската комисия за ликвидиране на имотите му в с. Екшису, Македония.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.405.

№ 406

Лола Петкова Димова (66 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
15.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Петко Димов Горгов, взел участие през време на въстанието в 1903 г. в редовете на борците с оръжие в ръка като четник.

Семейство: вдовица на Петко Димов Воденичаров, бивш жител на с. Стоилово, поч. на 28.06.1936 г., дъщеря Руса на 41 г.

Животописна бележка: „Даваме настоящата животописна бележка за лицето Петко Димов Горгов, бивш жител на с. Стоилово, че той е роден през 1872 в с. Стоилово, че сега е покойник, че по народност бе българин, че бе български поданик, че беше неграмотен, че по занятие беше кошничар, че бе женен с 1 дете, че беше член на организационната чета през 1903 г. в четата на воеводата Дико Георгов Джелебов и като такъв, с оръжие в ръка, е взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение, Малкотърновско, срещу турската войска за освобождаването на този край от турците поробители.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.406.

№ 407

Мария Василева поп Томова (60 г.)
род. в с. Белица, Разложко
жив. в с. Белица, Разложко
12.02.1943 г.

Заслуги: съпруга на Васил поп Томов (поч.), като четник взел участие в сражение в с. Белица; осъждан през 1903 г. за политическо убийство.

Семейство: съпруга на Васил поп Томов (поч.), син Владимир Василев Поптомов на 33 г.

Животописна бележка: „Македонското освободително движение роди титани на духа, които от пролетата си скъпоценна кръв пред олтара на България записаха имената си за вечни времена в анализите на българската история. Но то роди и плеяда дейци родолюбци, които макар и да не са обкръжени с ореола на светци-герои като първите, беха готови да пролят кръвта си за родината. Те по Божия воля останаха живи в кървавата борба срещу вековния враг – турчина, но със своите идеи и подвизи останаха жив паметник и жива история за сегашното поколение, което ще черпи поука и вдъхновение за повече правда и свобода. Такъв един скромнен труженик от рода на последните е и Васил п. Томов Василев, който зазида своя камък за оградата на свободна България. Роден на 21 май 1874 г. в китното балканско селище Белица, Разложко, разположено в южните

склонове на Рила планина, де негва бродеше легендарната чета на Чавдар войвода, той е закърмен и отгледан от стар свещенически род в голема любов към брата роб и омраза към потисника турчин. Свършил първоначалното си образование в родното си селище, а прогимназиалното в Разлог (тогава Мехомия), той, жаден за повече наука, измолва баща си да го прати в Сяр, където много успешно завършва първия подготвителен курс за основни учители. Става учител в с. Плевня, Драмско, а после в родното си село – Белица. Възпитан от баща си – свещеник Тома Попов, в любов към всичко българско, той пръска обилна светлина в душите на малките ученици българчета и ги подготвя за великия ден – деня на революцията, когато македонския българин ще трябва да скъса оковите на вековното турско робство.

Научил перфектно литературния турски език като никой друг в Белица, за да бъде полезен на измъчените беличани, винаги, когато е трябвало по най-различни поводи да се пише в турските учреждения, той е бил в услуга на съселяните си българи.

Макар и големо село, в Белица интелигентните и събудени българи се броели на пръсти. Турците, колкото и да са били късогледни, разбирали, че духовете на българите са възбудени, че нещо се готви, че има тайна революционна организация. И, естествено, те са винаги в дирижирани по-събудените селяни. Турската полиция търси удобен случай, за да унищожи един по един първенците на революционното движение. Една от ценните жертви, сложени пред олтаря на родината, е поп Тома Василев – бащата на Васил п. Томов.

На 17 септември (стар стил) 1902 г., когато поп Тома Василев отива уж по църковни работи в гр. Разлог, а всъщност да провери как се развива разпита на хванатите българи – тайни комитетски хора, пренасящи товари, оръжия, за околията, на връщане е проследен от турците заптии, които знаели, че и той е таен комита, и при Бачевската река е удушен в една урва, която и до ден днешен носи името Поптомовото дере.

Разбира се, и сина – Васил п. Томов, изпада в немилост пред турските власти. Началникът на турската стража в Белица му конфискува къщата, като се настанява в нея. Една вечер той е повикан от първенците турци на мохабет и, когато искат от него да каже кои бунтуват населението, а той отрича, че има такива хора, няколко турци, начело с местния помак Амди Чауш, го повличат към избата, за да го убият. Той обаче по щастлива случайност се откопчава от тех, като се отървава с разсичане на веждата с кама. От сега вече нататък той напуска тайния път на революцията и отива нелегален в четата на юначния белички войвода Георги Николов Попов⁴²³.

Наближава 1903 година – славната година на великата Македонска епопея – Илинденското въстание. На 17 септември 1903 г.

⁴²³ Георги Николов Поптеофилов (1883–1916) е белишки войвода на ВМОРО, родом от Белица.

(стар стил) е вдигнато въстание и в Разложко. Белица е в първите редове, за да стане изкупителна жертва. Тя е запалена от четирите краища. Щабът на четите е в Рилската местност Рибните езера и веднага праща няколко чети да се сражават в Разложко с турския аскер. Над с. Белица се явяват четите на полк. Янков и Георги Николов. Васил п. Томов е в четата на последния. Тя заема позиция на баира зад църковните гробища, водейки дълго време сражение с турския аскер. Селото е обхванато от огнените езици на пожара. Много български жени са излезли в Среде река, в ливадите, където сметат, че е най-безопасно. Тук обаче връхлитат жадни за плячка турци и извиват ками и приклади над главите на беззащитните жени, търсейки злато. Четата на Георги Николов, в която е и Васил поп Томов, се спуска покрай черквата към Среде река и в кърваво сражение разпръсква турците, като отправя жените към гората за спасение. След това Васил поп Томов е оставен на пост на улицата под черквата всред свистенето на куршумите, за да посочва пътя на беличаните към рилските гори. Така изтеглено населението, благодарение на героичния дух на четниците, беличаните дават сравнително малко жертви. Пренощувайки в гората, пазени от четниците, които вече са пропъдили граничната турска заставка, беличани, на другия ден – 18 септември, прехвърлят границата – билото на Рила планина и се озовават в Стара България.

По силата на една амнистия на другата година, 1904 г., Васил п. Томов и всички беличани се връщат в Белица, за да строят нови домове в родното пепелище. Тогава той бива избран единодушно от българското население за мухтар (кмет) на християнското население в Белица, като запазва най-енергично неговите жизнени права.

Сега се сблъскват два мирогледа: този на турчина, считайки българите за „покорна рая“ (стадо) и този на българина – водач, да отстоява българските интереси на беличани. Но турците не могат да търпят него – човека, който работи за българската кауза. Те ще си отмъстят както на бащата, стига само малко коз да имат.

Околийският революционен комитет в гр. Разлог изпраща на ...⁴²⁴ юлий 1905 г. четници, за да убият един от най-свирепите турци, страшилището на Белица – Насъф Тапанарски, помак, който е взел живо участие в Баташкото клане, като се върнал от там с неумити в кърви ръце, хвалейки се, че избил десетки гяури. На 5 юлий като гръмотевица се разнася вестта, че Насъф Тапанарски и син му са убити от комити в горската местност Сухо село, Беличко землище. Турците се разбеснели. Не можейки да отмъстят на истинските убийци, решават да си отмъстят на мухтаря Васил п. Томов, който трябвало да знае, че в гората е имало комити. Цигани въглецари, които са били в гората същия ден за въглища – турците ги бият до смърт, за да излъжат пред турския съд, че са казали на мухтаря Васил п. Томов какво в гората имало комити. Намерени били от турците и физическите убийци – двамата братовчеди Григор и

⁴²⁴ Датата не се чете.

Костадин Бояджиеви, които били чаркчии в гората. Разбира се, подобно на Васил п. Томов не са били съучастници в убийството.

Циганите, пребити от бой, дават лъжливи показания и Васил п. Томов е осъден на 5 г. строг тъмничен затвор, а Григор Бояджиев и братовчед му Костадин – на 15 г. затвор. Откарват ги вързани до Сяр пеш, конвоирани от турски жандарми, като биели с прикладите до насита, че са „баш комити“. Васил п. Томов е затворен в Солун, в прочутото кале Еди куле, затуй, че като мухтар на Белица е укрil българските комити. Три години лежа във влажния зандан (до Хуриета), при живот, който не подобава и на нощните птици – бухалите и кукумявките, но не и на човешките същества. Три години влачи всичката мизерия на турските затвори, но не признава, че убийството на Тапанара е дело на Македонската революционна организация, като предпочете стоически да търпи страданията за благо на родината пред собственото си благополучие. Оставил жена и две невръстни деца, останали върли сиромаси след опожаряването на Белица, без осигуровка на насъщния, той доброволно пое тежкия кръст на страданието в името на една велика идея – Свободата на брата роб. Васил п. Томов е вземал участие и през Световната война, в редовете на славната българска войска от първия до последния ден. Той, както много други скромни труженици, даде своята дан за възраждането и освобождението на българите от турско робство. Помина се на 13 юний 1933 г., като видя свободна, но не и обединена България.

Подписаните Георги Ив. Ковачев, Янко Ив. Богатинов и Иван С. Тричков – всички от с. Белица, Разложко, негови връстници и познати. За верността на горното се подписваме собственоръчно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.407.

№ 408

Мария Атанасова Курандова (58 г.)
род. в с. Владимирово, Малешевско
жив. в с. Владимирово, Малешевско
20.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Атанас Гаврилов Курандов; вследствие много бой и тормоз от контрачетници на югославската държава, починал през 1925 г.

Семейство: син Гаврил на 26 г., внук Михаил на 5 г. и внучка Зара на 2 г.

Животописна бележка: „Атанас Гаврилов Курандов е малтретиран от сръбската владическа поробителска власт, биен през 1925 г., измъчван като ръководител на организацията, вследствие на което е и умрел. През 1925 г. почина моя мъж от многото бой и тормоз от контрачетниците на бившата югославска държава като национален българин. След смъртта си остави ме с две малки деца, които съм изгледала с много мъки.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.408.

№ 409

Куда Янкова Тодорова (56 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
08.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Янко Тодоров Цонкин (Стойчев), взел участие в четата на Кръстю България до потушаването на въстанието през 1903 г., а през самото въстание бил в съединените чети на войводите Ценю Куртев и П. Ангелов. Влизал в сражения при в. Корфу колиба и при превземането на гр. Ахтопол.

Семейство: омъжена дъщеря Неделка Г. Поп Стаматова, р. 1907 г., и омъжена дъщеря Верка Георгиева, р. на 05.05.1915 г.

Животописна бележка: „Янко Тодоров Стойчев е роден на 14 януари 1876 г. в гр. Малко Търново от православни родители българи, баща – Тодор Стойчев, и майка – Керекица Янкова. Завършил е 4-то отделение в родния си град. Учил и упражнявал през целия си живот занаята дърводелство в Малко Търново. През 1903 г. е бил посветен в тайната Македоно-одринска революционна организация от войводата Георги Кондолов. Понеже е бил подозрян от властта, той става нелегален през месец март същата година в четата на войводата Кръстю България и, като такъв, е бил до потушаването на въстанието. През самото въстание е бил в съединените чети на войводите Ценю Куртев и Петър Ангелов, като е взел участие в сраженията при нападението на турското с. Корфу колиба с турския отряд при Инияда, при превземането на гр. Ахтопол и другаде. Отгледал е две деца – момичета, които са живи. Починал е на 2 май 1942 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.409.

№ 410

Атанас Найденов Юрданов (71 г.)
род. в с. Оздолени, Охридско
жив. в Шумен
12.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, и бех зачислен в огнестрелния парк. Участвувал съм във всички походи и боеве, и съм взел участие и в революционните борби в Македония, VI Охридска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.410.

№ 411

Ангел Янев Попов (66 г.)
род. в с. Златия, Добричко
жив. в с. Вълчи дол, Провадийско
15.04.1943 г.

Заслуги: като организатор и главен секретар в тайните комитети е крепил духа на добруджанските българи и през време на румънския режим в Добруджа; бивал затварян и интерниран от румънските власти в Молдова; по-късно е избягал като бежанец в България; бил е задочно осъждан на доживотен затвор от румънските съдилища поради разкрития и предателство на архиви и лица, противни на поробителите.

Семейство: съпруга Мария на 66 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 1 януари 1877 г. в с. Златия, Добричко, където преживях до 1922 г. и се занимавах със земеделие. В този период на живота ми в родното ми село живо се интересувах от обществено-политическия живот на България и вземах участие в засилването и закрепването на този живот. Бях общински съветник и кмет на нашата община – Средночагурлийска, също и окръжен съветник и съдебен заседател. На 10 декември 1913 г. с няколко мои съселяни основахме просветителен и духокрепителен таен комитет с цел да се крепи и подбужда духа на българите в Добруджа, а също и да препятства за сродяването на българи и румънци. Същият комитет имаше наложена отгоре длъжността да събира, проучва и да донася, дето трябва в България, не само за незаконните деяния на румънските власти, но и всичките им военни мерки във всяко отношение: войските, укрепления, продоволствия и други движения. Като член-секретар на този комитет често посещавах близки и далечни села, и организирах българите в местни и районни комитети, като изпълнявах секретарската служба. По нареждане на Военното министерство в 1916 г. обиколих околиците: Силистренска, Куртбунарска и Аккадънларска, в които скицирах разните окопи и укрепления, които тайно предавах на министерството. През 1916 г., месец август, ме откараха, като първенец и заподозрян българин, в Молдова и се завърнах през месец август 1918 г. След повторното окупиране на Добруджа започнах с другарите си реорганизирането на комитетите с цел по-горе показана. На 3 април 1919 г. в една къща в селото ми, при заседанието на комитета, бяхме обкръжени от група румънски жандарми, които цяла нощ не напуснаха обграждането. На разсъмване, при явната опасност да ни заловят, отворихме вратите и чрез пушечни гърмежи във въздуха си отворихме път и забегнахме зад граница. Собственицата на къщата Мария Събева, въпреки че била бита, малтретирана, даже осакатена, не ни издаде. След 9-месечно задгранично седене се завърнах в селото си и по настояването и искането на съселяните ми. Тогавашният окръжен управител, по лични негови политически интереси, ме постави за кмет на общината, което ми позволи да продължа организаторската и народополезна дейност, особено за запазване род и език. На 27 март 1927 г. стана подлото предателство от страна на Рашенов – на комитети и архиви, и започнаха ужасното преследване и арестуване на всички записани членове. Тази суматоха ми позволи да избягам в България. Всички предадени членове бяха съдени и осъдени, като мене задочно осъдиха на доживотен затвор. В България влязох в Добруджанската организация и продължих дейността си до освобождението като член на висшия Добруджански съвет и постоянен председател на Вълчидолското добруджанско дружество. През задграничното ми престояване румънците са разрушили всичките ми

сгради в селото и тогава се установих на постоянно местожителство в с. Вълчи дол, където ме оземлиха по-късно като бежанец. В този престой, 1922–1941 г., винаги бях в първите редове на борците и дейците за свободата на Добруджа.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.411.

№ 412

Васил Шанев Тотев (60 г.)
род. в Крива Паланка
жив. в Скопие
05.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Иванка на 41 г., син Георги на 10 г., дъщеря Катерина на 8 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, и бех зачислен в огнестрелния парк. Взех участие във всички боеве. През целия си живот мисълта и идеала ми е бил свободата на българския македонски народ, IX Велешка дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.412.

№ 413

Васил Велинов Златев (68 г.)
род. в с. Цера, Царевоселско
жив. в Кочани
11.04.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: зет Теодос, р. 1900 г., дъщеря Стоянка, р. 1900 г., внук Стефан, р. 1930 г., внучка Царка, р. 1933 г., внучка Люба, р. 1936 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, XIV Воденска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.413.

№ 414

Васил Кръстев Топузов (70 г.)
род. в с. Куманич, Неврокопско
жив. в Неврокоп
05.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Мария на 55 г., син Никола на 20 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XIV Воденска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.414.

№ 415

Велю Лазаров Георгиев (74 г.)
род. в с. Кочище, Дебърско
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Кумрия, р. 1875 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, в щаба на бригадата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.415.

№ 416

Георги Мицев Георгиев (73 г.)
род. в с. Гърбашел⁴²⁵, Кукушко
жив. в Струмица
24.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Мария, р. 1890 г., син Кирил, р. 1915 г., син Стоян, р. 1926 г., дъщеря Русанда, р. 1918 г., син Илия, р. 1933 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.416.

№ 417

Георги Димитров Симеонов (65 г.)
род. в Добрич
жив. във Варна
11.02.1943 г.

⁴²⁵ Дн. Кастаниес в Гърция.

Заслуги: бил е като кмет и председател на комитет в гр. Добрич бранител на народностните чувства при английската окупация на града през 1918 г. и по-късно от румънските власти; преследван е бил от последните за това; вследствие продължение на противорумънска дейност е бил арестуван и срещу него е образувано дело; успял обаче да избяга, след което е осъден задочно и всичките му имоти са конфискувани.

Семейство: съпруга Невенка, р. 1889 г., дъщеря Веселка, р. 1915 г., син Николай, р. 1912 г.

Животописна бележка: „През 1918 г. бях кмет на гр. Добрич. Окупацията на града от английските власти ме завари на служба. Ведно с окупационните английски военни власти в Добруджа и специално в гр. Добрич дойдоха румънски административни власти със задача да поемат всички български служби и учреждения. В съгласие с инструкциите на тогавашното българско правителство аз се противопоставих енергично на искането на румънските власти да предам общината, въпреки изнасилванията на които бях подложен. Поисках намесата на английските военни власти и успях да остана на управлението на общината още три месеца, докато във връзка със събитията се наложи редовната румънска власт да поеме управлението на града. Задачата на родолюбивото гражданство по-нататък беше да се манифестира българския характер на Добруджа и гр. Добрич, и да се подчертаят високо патриотичните чувства на населението. Образува се за тази цел комитет под мое председателство. Една такава манифестация беше предвидена при идването на француския генерал Франше Депре⁴²⁶, който мина през града на път за Букурещ. Манифестацията беше внушителна, с участие на хора и от околията. Втора манифестация се проведе, организирана от комитета, с участие на цялото население. С черни знамена се манифестира пред английските власти и консулство. По повод на тази моя дейност бях подложен от румънските власти на преследване. Бях предупреден от английски познати, че румънците готвят да ме тормозят и за това избягах в старите предели на царството. Върнах се обаче след известно време пак в Добрич и продължих националната си дейност, като бях задължен да се явявам всеки ден в румънската полиция. Не много време след това бях арестуван, като против мене се образува дело. Преди да се гледа делото ми успях чрез подкупване да избягам от затвора и бях съден и осъден задочно, като всичките ми имоти бяха конфискувани. От тогава до днес живея във Варна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁴²⁶ Маршал Луи Франше д'Еспере (1856–1942) е висш френски военен, командвал силите на Антантата на Балканите в края на Първата световна война.

388К, оп.4, а.е.417.

№ 418

Диме Тодоров Мазнев (76 г.)
род. във Велес
жив. във Велес
29.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: син Ангел, р. 1897 г., съпруга Надежда, р. 1913 г., син Димче, р. 1938 г., син Благоя, р. 1940 г., дъщеря Гордана, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване. Имам уволнителен билет, награден съм с орден „За храброст“ IV степен, ранен съм от сърбите, IV Битолска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.418.

№ 419

Илия Костадинов Бенев (61 г.)
род. в с. Старчища, Неврокопско
жив. в Бургас
15.03.1943 г.

Заслуги: доброволец от Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Злата, р. 1899 г., син Коста, р. 1912 г., син Манол (с присъда в шуменския затвор), р. 1918 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в V Одринска дружина, 3-та рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.419.

№ 420

Иван Мицев Ицин Янев (66 г.)
род. в с. Морарци⁴²⁷, Кукушко
жив. в Струмица
27.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга София, р. 1877 г., син Кирил, р. 1917 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XIV Воденска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.420.

№ 421

Илия Киров Шуптов (64 г.)
род. в с. Загоричани, Костурско
жив. в Пловдив
11.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Сийка, р. 1895 г., син Кирил, р. 1921 г., син Богомил, р. 1923 г., син Христо, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.421.

⁴²⁷ Дн. Антигония в Гърция.

№ 422

Илия Костадинов Комитов (62 г.)
род. в с. Делчево, Неврокопско
жив. в с. Делчево, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Евангелия на 55 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XV Щипска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.422.

№ 423

Йордан Петков Милев (60 г.)
род. в с. Люботен, Скопско
жив. в с. Люботен, Скопско
28.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Доста на 60 г., дъщеря Донка на 20 г., дъщеря Стоянка на 17 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване и, като такъв, съм взел живо участие в боевете срещу турците, II Скопска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.423.

№ 424

Иван Стоянов Милев (64 г.)
род. в с. Хисарлък⁴²⁸, Неврокопско
жив. в с. Заграде, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Грозда на 61 г., син Стойко на 21 г., син Георги на 19 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XV Щипска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.424.

№ 425

Илия Ангелов Кирчев (64 г.)
род. в с. Търлис, Неврокопско
жив. в Неврокоп
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Николина на 56 г., синове Васил на 23 г., Благой на 20 г., Ангел на 18 г., Георги на 19 г. и майка Анастасия на 85 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.425.

⁴²⁸ Дн. Заграде, присъединено към с. Гърмен.

№ 426

Илия Георгиев Работов (68 г.)
род. в с. Търлис, Неврокопско
жив. в с. Търлис, Неврокопско
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: дъщеря Иманка Илиева Шалева, зет Илия Константинов Шалев и внучетата му Марийка и Магдалина Шалеви.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.426.

№ 427

Илия Велков Котев (61 г.)
род. в с. Водоча, Струмичко
жив. в с. Водоча, Струмичко
27.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: дъщеря Нада, р. 1925 г., син Христо, р. 1927 г., син Благой, р. 1929 г., син Стоян, р. 1941 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в III Солунска дружина, награден с народен кръст „За храброст“ IV степен, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.427.

№ 428

Илия Спасов Панов (60 г.)
род. в с. Моноспитово, Струмичко
жив. в Струмица
27.03.1943

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XIV опълченска дружина, 1-ва рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.428.

№ 429

Иван Христов Димитров (64 г.)
род. във Воден⁴²⁹
жив. в с. Страшимирово, Варненско
09.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Дена, р. 1887 г., дъщеря Гинка 1923 г.

Животописна бележка: „По мое желание като четник постъпих в четата на войводата Колю Лефтеров един месец по-рано, преди да се обяви мобилизацията. През 1912 г. – за родината ни и освобождение на поробените българи в Македония от турското робство, като четник с оръжие в ръце, вземах участие с четата на К. Лефтеров в походите Варна–София, Радомир, Дупница, границата Пехчево, Струмица, Дойран, Серес, Негрита, Чайози, Правище, Бадем чифлик, Кавала, Драма, Алистрат, Ангиста, Щип, Кочани. В Кочани четата ни се зачисли в МОО, 3-та бригада, в X Прилепска дружина, 4-та рота. Взех участие в боевете против турците:

⁴²⁹ Дн. Едеса в Гърция.

1. При връх Занога, бой на 6, 7 и 9.10.1912 г.
2. Бой при Чаир чаля на 11, 12 и 13. 10.1912 г.
3. Бой при Червено поле на 19 и 20.10.1912 г.
4. Бой при Чеган кале на 22.10.1912 г. против гърците.
5. Бой при Чайази на 16.02.1913 г.
6. Бой при Ангиста на 09.05.1913 г.
7. Бой при Пърнар даг на 17.18.05.1913 г. против сърбите.
8. Бой при Султан тепе на 16, 17, 18 и 19.06.1913 г.

Горното сведение е верно, за което притежавам документ от МОО за проявената си дейност в гореспоменатите бойове. Награден съм с войнишкия орден „За храброст“ IV степен.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.429.

№ 430

Илия Иванов Ацев (66 г.)
 род. в с. Стари град, Велешко
 жив. в с. Стари град, Велешко
 12.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринско опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Таса на 51 г., дъщеря Грозда на 19 г., син Васил на 17 г., дъщеря Звезда на 11 г., син Стоян на 8 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в VII Кумановска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.430.

№ 431

Кузман Димитров Аргиров (70 г.)

род. в с. Маняк⁴³⁰, Костурско
жив. в Нови пазар, Шуменско
01.03.1943 г.

Заслуги: четник, взел живо участие в Илинденското въстание; малтретиран от турските власти и осъден на 11 г. затвор, от които излежал само 2 г. и 6 месеца в корчанския затвор.

Семейство: съпруга Димка на 53 г., син Димитър 20 г.

Животописна бележка: „Именувам се Кузман (Кузо) Димитров Аргиров, р. на 2 март 1872 г. в с. Маняк, Костурско. Законен син съм на Димитър Аргиров и Нунта Димитрова, българи, умрели. Завършил съм първоначалното българско училище в гр. Костур, след което останах на работа при баща си като мелничар на наети мелници. На (21) двадесет и първата си година встъпих в пръв брак с Пенка Христова от с. Знелин, Костурско⁴³¹, от която имам три момичета, сега омъжени. Жена ми почина през 1914 г. Отвратен от золумите на поробителите ни, копнеющ за политическа свобода на изтерзания ни народ, аз, на 28 г., се отдадох на революционна дейност за свободата на македонец а роб и влизах като четник последователно в четите на войводите Колю Мокренски, Киряк Шкуртов⁴³², Колю Добродийски, Пандо Кляшев и Митре Влашчето. През 1901 г. по повод убийството на Нуридин бей от с. Света Неделя бех заловен от турската власт. За да не бъда измъчван и принуден към издайничество, аз посегнах да се самоубия, като разпорих с нож корема си. Обаче опита ми излезе несполучлив. Аз бех излекуван и осъден на 11 г. затвор, обаче, след като излежах около 2 г. и половина в корчанския затвор, бех освободен няколко месеца преди Илинденското въстание. Взех участие във въстанието, след потушаването на което избегах в България. Подир въстанието наново влезох в Македония като нелегален в четата на Пандо Кляшев и след повторното ми емигриране в България – от тук, заминах за Америка. Завърнах се преди Балканската война. Взех участие в Общоевропейската война, в партизанския отряд на капитан Лефтеров от Варна. След свършването на войната през 1918 г. се заселих в гр. Нови Пазар, работих като наемател на воденица и впоследствие като полски пазач. Сега съм на 70 г., без работа, негоден за физически труд.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

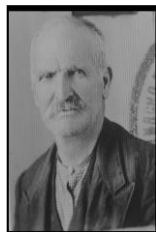
388К, оп.4, а.е.431.

⁴³⁰ Дн. Маняки в Гърция.

⁴³¹ Желин, Костурско.

⁴³² Киряк Шкуртов (1872–1965) е костурски войвода на ВМОРО, родом от с. Старичани, Костурско.

Коста Димитров Каравеликов (60 г.)
 род. в с. Долно Броди, Серско
 жив. в Пловдив
 26.02.1943 г.

Заслуги: дългогодишен деец на революционната организация; четник на Гоце Делчев и Георги Занков; малтретиран от турските и гръцките власти, и осъждан.

Семейство: съпруга Вангелия, р. 1866 г.

Животописна бележка: „В 1900 г. в селото ни Долно Броди за пръв път се образува революционен кръжок. Тогава дойде в селото Неврокопската чета с войвода Атанас Тешовски и секретар Стоян Филипов. Приобщени и заклени бехме неколцина от селото и същевременно аз бех избран за революционен ръководител и касиер в с. Долно Броди. От 1900 до 1903 г. революционната дейност се състоеше в събирането на членски вноски и приготвяне оръжие за общото въстание. Неведнъж като ръководител и касиер на революционния кръжок в селото съм бил натоварван с мисията да укривам революционни взривове и оръжия. Едва в 1903 г. към пролетта ние изложихме на дело нашата клетва. Към април месец се състоя общо революционно събрание на всички ръководещи. Сборният пункт стана над с. Баница – планината Шарлията, местността Лескове. В това събрание взехме общо решение да се бомбардират двете банки Отоман – серската и солунската, едновременно. За тази цел двете чети на Гоце Делчев и дедо Георги Радев Броденлията, и милиционери от селата требваше да се съберат в с. Баница. Оттук щехме да потеглим за Сер, за да бомбардираме серската банка Отоман. Събрани всички в Баница, бехме с твърдо решение на всекакви пречки за изпълняване на нашия дълг. Обаче ние не можахме да извършим сполучливо нашата света задача поради предателски причини. Четата беше предадена и ние обсадени. Сега не оставаше нищо друго освен с оръжие в ръка да браним своите права. Тук, в едно дере, нашата чета с ръководител Гоце Делчев залегна и ние правехме последни съпротивителни усилия. Падна убит воеводата ни Гоце Делчев и секретаря му Гушанов. Ние останахме безпомощни. Турският аскер налиташе на големи пълчища. Оръжието ни се привърши и нас не ни оставаше нищо друго освен смърт. Обаче едно щастие блесна пред нас. Четата на дедо Георги Броденлията проби обръча от турски аскер и ние успехме да се освободим. Тук беха обаче заловени книжата на Делчев, поради което, макар да се отървахме здрави, ние бехме осъдени на тежки изпитания. След този инцидент се върнахме въкъщи спокойни при мисълта, че ще можем да продължим делото, ние

живите, неподозрени от властта. Но след два дни турски аскер, ръководен от Наим бей, събра мене и моите сподвижници от къщи и полето. Така всичко, 23 души от нашето село, под стража бехме подведени и откарани в с. Старчища на изследване. Тук изтезанията беха големи. Много от другарите не можах да издържат мъките, на които бехме подложени и по пътя за Неврокоп измреха. Самото пътуване до Неврокоп беше много тежко. Вързани и оковани във вериги, ние, почти полумъртви, стигнахме до града. Затвориха ни в неврокопския затвор. Тук престояхме цели три месеца. Оттука, пак под стража, с големи мъки стигнахме в град Серес. В тамошния затвор престояхме два месеца. Сега вече ни отведоха в солунския окръжен затвор. Малко време престояхме в затвора Беяз куле, а след това, оковани във вериги, бехме преместени в големия затвор Йеди куле. Надеждите ни за връщане въщи изчезнаха, понеже ме осъдиха на 15 г. тъмничен затвор. Но и до сега от нас не се бе отделило щастието. На Томина неделя 1904 г. дойде помилване и ние бехме освободени. Въпреки нашите големи мъчения, затвор, мъки, биене, освобождавайки от затвора, ние отново, с твърда воля, продължихме революционната си дейност. В продължение на 4 г., до пристигането на Хуриета, ставаха малки стълкновения между нас, революционерите, и многото гръцки шпиони. Такъв е случая с улавянето на гръцкия шпионин Атанас Костов от с. Старчища. За тази цел ни дадоха нареждане от Старчища да завардим местността Белите пътя. Оттук минаваше шосето от Старчища за Неврокоп. Тук требваше да причекам този предател. Аз и други от Горно Броди под ръководството на войводата Георги Занков. Залегнали в един дол на завой причакахме гръцкия шпионин. Но за нещастие този престъпник, подозирайки че е преследван от нас, е тръгнал заедно с пощата. Немайки що, ние требваше да нападнем и самата поща. Но и тук не можахме да сполучим. Шпионинът избегал по друг път. След туй ние се върнахме в село. Подтикнахме неколцина турци да свидетелствуват за невинността ни. Но въпреки това, инцидента се потули с доста тежки мъчения. Така минаха годините до идването на Хуриета. С Хуриета се даваха известни права на българите. Ето защо ние бехме принудени да се подобрим с турците и да предадем оръжието си. Сега нашите тирани мислеха, че ще се потулим и ще се съгласим с техните привидни права. Минаха няколко години. Най-после България обяви война на турците. Три-четири месеци преди това всички революционери и събудени българи бехме задържани, затворени в Неврокоп. Тук, благодарение на бързите успехи на българската войска, ние бехме спасени. Ако не беха те, то страшна участ ни би постигнала. Щехме да изгорим, както стана с другите затворници (демирхисарският затвор изгоре с 400 души). Освободени заедно с българските войници, ние започнахме да гоним неприятеля на юг. Но не бехме щастливи да се радваме на свобода. България господстваше само 8 месеца. Аз, като ръководител на бивша организация, бех избран за български кмет. После отново война. Обяви се

Междусъюзническата война. Българската армия тук нямаше успех. Разделена против четири врага, тя не можеше да устои на гръцкия напън. Сега гърците стигнаха над Серес. Имаше нужда от помощ-милиционери; требваше да завардят местността Червения кал, за да не дойдат гърците в гърб на нашата войска. Тук аз се проявих отново като човек борещ се за българщината. По нареждане на един офицер аз заедно с 50 души другари, под командата на старшията Георги, тръгнахме да завардим местността. Отивайки, видехме, че местото е заето. Сражавахме се колкото можем. Паднаха убити доста от нашите другари. Но вече видехме, че напора е голем. Нашата армия се беше отдръпнала. Съобщихме на нашите за заетата от гърците местност. Окъсани от пълзене по земята, късно вечерта се завръщам от сражение. В село нямаше никой. Всички се беха изтеглили. Събрахме каквото можехме и избягахме от село. С това се прекратиха събитията ни. От 1913 до 1918 г. ние престояхме в България като бежанци. В 1918 г., при разбиването на Общоевропейския фронт, ние отново се върнахме в родните си места. От 1918 до 1924 г. стояхме в село под гръцко робство. Тук под робство ние отново се мъчехме за възвръщане на българщината. Знаейки ме като бивш революционер, борител за българско, мене ме преследваха, мъчиха и подлагаха на различни мъчения. Неведнъж посред нощ са ме вдигали и водили из затвори, участъци. Неведнъж са ме горели с варени яйца, врело олио, вследствие на което кожата ми е обелвана. Няколко пъти съм бил интерниран в околните градове и подлаган на ужасни мъчения. Мнозина мои другари, измъкнати от къщи, биваха избити. Не можейки да понасям тези изтезания, ние бяхме принудени да подпишем доброволна декларация. С тази декларация ние се изселихме в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.432.

№ 433

Коле (Никола) Серафимов Стоянов (62 г.)
 род. в с. Куково, Светиниколско
 жив. в Щип
 04.03.1943 г.

Заслуги: четник взел участия в сражения и ранен в десната ръка.

Семейство: съпруга Коцана-Коцка на 53 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие за освобождението на Македония от 1905 до 1914 г. като легален член и от 1914 до 1915 г. като нелегален член в четата на Мите Опилски⁴³³, Кратовски войвода, и оттогава останал неспособен, ранен в десната ръка, сега инвалид.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 14.04.1944 г.

388К, оп.4, а.е.433.

№ 434

Коста Димитров Тошев (73 г.)

род. в Прилеп

жив. в Прилеп

23.03.1943 г.

Заслуги: като куриер на ВМРО взел живо участие; заловен от турските власти; измъчван и изтезаван жестоко; осъден на 1 г. затвор, който излежал в Еди куле, Солун.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Заявявам, че през 1900 г. отидох в Солун да следвам, повикан от чичо ми Пере Тошев⁴³⁴ – един от основателите на ВМРО, апостол, революционер и областен екзархийски училищен инспектор. Нуждите на организацията скоро наложиха аз да стана куриер (свръзка). Когато през 1901 г. се разкри големата Солунска афера⁴³⁵, арестуваха чичо ми и мене. Измъчван и изтезаван жестоко, бех осъден на 1 г. затвор, който излежах в Еди куле, Солун. След освобождението ми съм наново деен член на организацията в гр. Прилеп и после в с. Фариш, Тиквешко, където бех ятак на четите, които идваха от България за към Западна Македония. След погрома останах между поробените, у които поддържах верата в близката свобода.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁴³³ Димитър Михайлов-Мите Опилски (1887–1940) е деец на ВМОРО и войвода на ВМРО, родом от с. Опила, Кратовско.

⁴³⁴ Пере Тошев (1865–1912) е изтъкнат революционер на ВМОРО, родом от Прилеп.

⁴³⁵ Солунската афера започва на 23 януари 1901 г. и е най-големият провал на ВМОРО.

№ 435

Костадин Николов Копанаров (85 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
09.04.1943 г.

Заслуги: взел участие във въстанието в гр. Разлог през 1903 г.; осъден на 8 г. затвор, от които излежал 4 месеца в Еди куле.

Семейство: съпруга Спаса Копанарова 77 г.

Животописна бележка: „Съм бил член на В.М.Р.О. още през 1899 г. и като такъв съм вземал най-живо участие в освободителните борби за освобождаване от турско робство. Във време на въстанието бех арестуван в гр. Разлог, където лежах 4 месеца, и оттук, окован с вериги, бех закаран в солунския затвор Еди куле. Пролетта на 1904 г., по дадената тогава политическа амнистия, бех освободен от затвора, където лежах само 4 месеца, макар че бех осъден на 8 г. строг тъмничен затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 436

Коце Димов Николов (70 г.)
род. в с. Конче, Радовишко
жив. в с. Конче, Радовишко
05.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник в четата на Христо Симеонов и с оръжие в ръка е взел участие във Валандовската афера⁴³⁶.

Семейство: син Петре на 36 г., син Георги на 29 г., снаха Ристена на 26 г., снаха Виктория на 29 г., внук Васил на 11 г., внук Советка на 8 г., внука Йордана на 3 г., внук Тодор на 1 г.

⁴³⁶ Има се предвид Валандовската акция през 1915 г., а не Валандовската афера (1899–1900).

Животописна бележка: „На 1903 г. избегах в Кюстендил и седах точно 1 г., и след това се върнах дома в с. Конче. След това бех селски ръководител на войводите Стоян Мише и Димитър Нетков⁴³⁷ и др. Също пак избегах 1909 г. в Кюстендил и седах 4–5 месеци, и след това пак се върнах през 1911 г. И пак избегахме с войводата Христо Симеонов, и като негов четник се движихме из Радовишка околия до 1912 г. През 1918 г. избегахме в гр. Петрич и от 1921 г. като четник бех в Радовишка околия. С войводата Христо Симеонов върлувахме до 1927 г. и няколко пъти се сражавахме в Конческата планина. Взел съм участие във Валандовската афера, от което се стражавахме два дена и бомбардирахме мостовете на Демир Капия и бил съм старши на четата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.436.

№ 437

Костадин Димитров Хаджиев (72 г.)
род. в с. Куманич, Неврокопско
жив. в с. Горняни, Неврокопско
28.02.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения с турците; малтретиран и затварян от чужда власт; заточен на о-в Крит от гърците.

Семейство: братовчедка Пандалина на 81 г. и внук Борис Димитров Хаджиев на 16 г.

Животописна бележка: „С настоящата животописна бележка заявявам, че по заповед на Вътрешната Македонска Организация, под войводството на Стоян Филипов и Динката Дробенов от с. Търлис, съм участвувал по пресичане на телеграфната жица през нощта на 14.09.1903 г. от местността Кел тепе в Зърновско землище до Старчишкия хан, като през тази нощ избихме 6 души турци, които се беха изпречили пред нас. След това взех участие и в Пиринското сражение. На 4 октомври 1915 г. бех задигнат и интерниран от гръцката власт на заточение в о-в Крит, град Ретимно, бит и изтезаван, и освободен на 25.03.1919 г., а през май 1925 г. изпъден в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁴³⁷ Димитър Недков (1883–1977) е деец на ВМОК и ВМОРО, родом от Щип.

388К, оп.4, а.е.437.

№ 438

Иван Ангелов Нешев (71 г.)
род. във Велес
жив. във Велес
28.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Роса, р. 1892 г., син Петър, р. 1916 г., син Панче, р. 1920 г., дъщеря Марика, р. 1923 г., дъщеря Нада, р. 1925 г., дъщеря Любица, р. 1929 г., снаха Добрила, р. 1922 г., внучка Благойка, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване. Имам уволнителен билет, че съм служил в VI Охридска дружина, 7-ма рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.438.

№ 439

Костадин Ангелов Цирков (67 г.)
род. в с. Калапот⁴³⁸, Драмско
жив. в Неврокоп
09.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Атанаса на 60 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XIV Воденска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁴³⁸ Дн. Панорама в Гърция.

388К, оп.4, а.е.439.

№ 440

Кръсто Маринов Чилингиров (70 г.)
род. в с. Ливадище, Неврокопско
жив. в с. Братаница, Пазарджишко
24.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Яна, р. 1880 г., дъщеря Евдокия, р. 1919 г., дъщеря Василка, р. 1928 г., дъщеря Елена, р. 1931 г., син Спас, р. 1925 г., син Георги, р. 1934 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в XIV Воденска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.440.

№ 441

Калчо Стоянов Калчев (60 г.)
род. в Лозенград
жив. в Царево
30.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Богуслава на 58 г.

Животописна бележка: През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, само от патриотизъм и родолюбие, в XIV Воденска дружина, 4-та рота; IV Битолска дружина, 3-та рота.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.441.

№ 442

Коце Атанасов Георгиев (66 г.)
род. в с. Емирица, Кратовско
жив. в с. Емирица, Кратовско
14.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Севда на 53 г., син Никола на 14 г., дъщеря Галинка на 11 г., син Милан на 19 г., снаха Магдалена на 19 г.

Животописна бележка: „През турското робство избегах през 1911 г. в България. Явих се доброволец и бех зачислен в Лозенградската дружина, 3-та бригада, и се стражавахме на Кърджали, Картам баир; при река Марица заловихме Ивер паша⁴³⁹; при Паркьой се бихме пак с турците. Оттам ни дигнаха и доведоха на Султан тепе, Калиманци и се бихме със сърбите и черногорците. През Европейската война пак бех в 11-та македонска дивизия. Понеже съм бил доброволец и заслужен, моля, да ми се отпусне народна пенсия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.442.

№ 443

Коста Андонов Огнянов Панчовски (неизв.)
род. в (неизв.)
жив. в Пловдив
29.03.1943 г.

Заслуги: пенсионната преписка е изгоряла при бомбардировката на 10.01.1944 г.

Семейство: няма данни.

⁴³⁹ Става дума за Явер паша.

Животописна бележка: няма данни.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.443.

№ 444

Кирил Лазаров Георгиев Бачевски (72 г.)
род. в с. Кочище, Дебърско
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г.
Семейство: съпруга Бистра, р. 1878 г., дъщеря Милка, р. 1915 г.

Животописна бележка: През 1912–1913 г. постъпих в МОО, без да подлежа на набор и повикване, в Х Прилепска дружина, 3-та рота.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.444.

№ 445

Коста Цветков Вълков (80 г.)
род. в с. Долен, Неврокопско
жив. в Пловдив
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Мария, р. 1881 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в Х Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.445.

№ 446

Кузман Щеръов Симонов/Симеонов (71 г.)
род. в с. Тресонче, Реканско
жив. в Скопие
29.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Злата, р. 1872 г., внук Кузман, р. 1928 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.446.

№ 447

Костадин Стоянов Петров (70 г.)
род. в Кратово
жив. в Кратово
14.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Мария на 56 г., син Давитко на 23 г.

Животописна бележка: „Коце Стоянов Петров от гр. Кратово. Още от младите си години работил съм за освобождение на Македония. През Балканската война, 1912 г. и 1913 г., доброволно съм постъпил в Македоно-одринското опълчение, в XV Щипска дружина. Взел съм участие във всичките походи, които е дружината имала. Взел съм участие във всичките боеве като на Султан тепе, с. Тодоровци, с. Дулица, Каменичка река, също и в походите, където е имала дружината. През

Общоевропейската война бил съм полицейски стражар в Кратово. През време на сръбския режим бил съм затварян в сръбски затвори и мъчен. Аз съм човек 64 г., старост и материално положение – съм слаб, пък и неспособен за никаква работа. Молим да ми се даде подкрепа, възнаграждение за моите заслуги за България, как би не страдал за парче хляб през старите си години.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.447.

№448

Коста (Дине) Янакиев Козаров (64 г.)
род. в с. Куманичево, Костурско
жив. във Варна
13.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Мария, р. 1884 г., син Аргир, р. 1913 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и бех зачислен в огнестрелния парк, като взех участие във всички походи и акции на парка.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.448.

№ 449

Кузман Силков Стоянов (68 г.)
род. в с. Граждане⁴⁴⁰, Дебърско
жив. в Скопие
12.03.1943 г.

⁴⁴⁰ Дн. Греждан в Албания.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г.; взел участия в сражения.

Семейство: съпруга Руска, р. 1884 г., дъщеря Ангелина, р. 1918 г., син Живко, р. 1922 г., син Йован, р. 1926 г., син Митко, р. 1931 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина. През войната 1915–1918 г. постъпих в 59-ти пехотен полк и 11-та македонска дивизия, 4-та рота, и взех участие във всички боеве на полка. През революционните борби, 1903 г., гонен от турците, както и до днес, не съм преставал да се интересувам от националната ни идея.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.449.

№ 450

Лазар Димев (Димков) Шулев (68 г.)

род. във Велес

жив. във Велес

09.03.1943 г.

Заслуги: 10 г. екзархийски учител.

Семейство: съпруга Пандора, р. 1883 г.

Животописна бележка: „Бил 10 г. екзархийски учител из разни села на Македония. Бех основен учител от 1901–1902 г. до 1911–1912 г. по селата на Велешка и Струмишка околии и като такъв посрещаш и пренасях нелегалните чети през турския режим. През целото време на моето учителствуване я подигах националната свест на народа. Същевременно им пренасях писма и важни документи. През означеното време водители и войводи на четите беха Пано Николов⁴⁴¹, Мирчо⁴⁴², Дачо и Пане Константинов, които аз лично посрещаш и изпращаш заедно с четниците.

⁴⁴¹ Пано Николов Манев-Ветерски е велешки войвода на ВМОРО, родом от с. Ветерско, Велешко.

⁴⁴² Мирчо Атанасов е велешки войвода на ВМОРО, родом от с. Тръстеник, Кумановско.

В повдигането на националната свест в народа са взели живо участие и покойния ми баща с братята си⁴⁴³.”

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.450.

№ 451

Лазар Николов Пешев (71 г.)
род. във Велес
жив. в Пловдив
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Злата, р. 1882 г., син Иван, р. 1920 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в Х Прилепска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.451.

№ 452

Лазар Грозданов Алексиев (63 г.)
род. в с. Свинище, Кичевско
жив. в Смядово
13.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Хриса на 59 г.

⁴⁴³ Димко Шулев и братята му Саздо, Константин, Андо и Георги са видни велешки търговци и водачи на българската партия във Велес.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване; постъпил на 2 октомври 1912 г. в 1-ва бригада на Битолската дружина, 3-та рота, и уволнен на 10 август 1913 г. в същата бригада, дружина и рота.”

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.452.

№ 453

Ламби (Ламбро) Петков Найденов (60 г.)
род. в с. Търново⁴⁴⁴, Узункюпрійско
жив. в с. Горна Студена, Свищовско
20.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Теменуга Ламбева на 54 г.

Животописна бележка: „Родом от с. Търново, Узункюпрійско. Там живях до 1910 г. Бях се оженил, имах и едно дете, но от потискането на турците се принудих, та избегах в България през същата година и работих като работник по БДЖ до 1912 г., до формирането на Македоно-одринската опълченска дружина. Постъпих в същата доброволец и взех участие в цялата оперативна зона. И през 1913 г., след завръщането от войната, се намерих с домашните в с. Арнаутите, Старозагорско, и там живехме като бежанци. Тогава се вдигнахме и отидохме в с. Кашлът, Казанлъшко. Живяхме там 1914 г. и 1915 г. От там се вдигнахме и се заселихме в с. Плаково, Великотърновско. От там се явях на триседмично обучение в 18-ти пехотен полк. Уволних се от там и същата, 1915 г., ме повикаха на обучение в гр. Враца. Там ме завари мобилизацията и постъпих в 62-ри полк, където действах, докато ме раниха на 13.11.1915 г. Награден съм с кръст „За храброст“ и съм произведен в чин ефрейтор, и след излекуването се завърнах в частта си, и действах до 21.06.1918 г. На тази дата съм ранен за втори път и отидох на лечение. Стоях до 25.10.1918 г. и след тази дата се завърнах в дома си в с. Плаково, Търновско. В 1919 г. се преселихме в с. Карайсен, Свищовско, където живях до 1921 г., и тогава ме оземлиха като бежанец в землището на Горна Студена, Свищовско, и се настанихме в същото село като бежанец, където живея и до днес.“

⁴⁴⁴ Дн. Байрамлъ в Турция.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.453.

№ 454

Марин Георгиев Петков (68 г.)
род. в с. Паспалово, Бунархисарско
жив. в с. Бродилово, Малкотърновско
23.03.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка взел участие на 06.08.1903 г. в четата на Кондолов при нападението на турската войска в с. Паспалово.

Семейство: съпруга Калуда на 65 г., син Петко на 37 г.

Животописна бележка: „През лятото на 1902 г. доброволно се присъединихме към смъртната дружина на Дико Джебев, където съм заклнат. Задачата ни беше да се борим за освобождението ни от турското иго. Същата дружина имаше само нощно учение, а денем бяхме свободни и си гледахме полската работа. Това продължи почти цяло лято. След това, през 1903 г., аз заедно с неколцина мои другари се присъединих към смъртната дружина на Георги Кондолов, тъй като към този район оставаше в действие неговата дружина. През време на въстанието взехме активно участие, където в с. Паспалово се сражаваме точно 24 часа. Преди започване на сражението войводата ни Кондолов, отивайки да хвърли бомбата в участъка, където се намираше турската войска от около 50 души, биде тешко ранен от други 12 души турски войници, намиращи се в къщата на гърка Аристиди, предателя на Кондолов. В тежко ранено състояние изнесохме войводата Кондолов на 200 м вн от селото и го оставихме на наши другари, а ний продължихме да се сражаваме, което сражение трая 24 часа, след което пристигна наш куриер от с. Мокрошово и извести, че от гр. Малко Търново пристигат 300 души турци на помощ на другите. Тогава ний оставихме 11 души, наши другари, да поддържат огън с тези, а ний – начело със заместника на Кондолов, подвойводата Серафим, посрещнахме новите ни неприятели и отворихме огън срещу тях. Разпръснахме ги и същите удариха в бягство, в който момент ний взехме от тях един кон, натоварен с два сандъка патрони. Връщайки се след това пак на стария фронт, първите ни неприятели, използвайки нашето отсъствие избягаха. Маглаикьовската чета, срещайки ги в бягство, убиха неколцина турци и заловиха в плен гърка Аристиди, който за да се спаси, избягал с турците,

и който грък докараха в с. Паспалово при четата ни. Кондолов в предсмъртна агония даде заповед на заместника си Серафим, щото същия с Кондоловата сабя да отреже главата на гръка, което и стана. След това вдигнахме Кондолов и го занесохме в Паспаловската могила, където по негово желание и, за да не се мъчи повече, биде застрелян от другаря ни Паскал Иванов от гр. Лозенград, където го погребяхме.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.454.

№ 455

Марко Христов Касабов (74 г.)
род. в с. Конуй, Кайлярско
жив. във Варна
18.03.1943 г.

Заслуги: като четник под началството на генерал Цончев участвал в сражението с турския аскер при местността Чатала, над с. Бистрица, в борбата за свободата на българите в Македония; през 1902 г. участвувал в четата на поручик Стоянчев⁴⁴⁵ и поручик Танушев⁴⁴⁶ в Горноджумайския район.

Семейство: съпруга Еленка, р. 1876 г.

*Животописна бележка*⁴⁴⁷: „Просветен и организиран в 1895 г. направо от самия ръководител на върховния македонски национален комитет, покойния Борис Сарафов. С пушка в ръка бехме готови на границата да вземем участие в Малешевското въстание наедно с войводите кап. Бозуков⁴⁴⁸, поруч. Мутафов⁴⁴⁹, поруч. Начев⁴⁵⁰ и поруч. Мартов⁴⁵¹, но бидохме възпрепятствани от нашата власт.

В началото на 1896 г. бех изпратен от организацията в Македония, където служех като куриер между Битоля, Лерин и Кайляри,

⁴⁴⁵ Любомир Стоенчев (1876–1952) е български офицер и войвода на ВМОК, родом от В. Търново.

⁴⁴⁶ Христо Танушев (1877–1953) е български офицер и войвода на ВМОК, родом от Крушево.

⁴⁴⁷ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№14);

⁴⁴⁸ Антон Бузуков е български офицер и войвода на ВМОК и ВМОРО, родом от с. Кортен, Сливенско.

⁴⁴⁹ Васил Мутафов (1868–1898) е български офицер и войвода на ВМОК, родом от Шумен.

⁴⁵⁰ Петър поп Начев Икономов (1869–1895) е български офицер и войвода на ВМОК, родом от Сливен.

⁴⁵¹ Не е известен.

а в същото време закупчик, доставчик на оръжие от турци, със средства на комитета до 1899 г., както и организатор и създател на много селски комитети в нашия край. Заподозрен от турската власт, същата година нелегално напускам Македония и идвам в България. През 1902 г. в опит с четата на полк. Янков да минем границата, бехме възпрепятствани от българската власт. По нареждане на Върховния комитет в чета наедно с поруч. Стоянчев, Танушев и др. бехме предадени към четата на ген. Цончев и минахме границата. При върха Чатала до селото Бистрица четата бехме обградени и водихме две денонощия сражение с турски аскер, в което сражение ген. Цончев беше ранен. През есента същата година се върнахме в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.455.

№ 456

Мария Атанасова Костовска⁴⁵² (66 г.)

род. в Пехчево

жив. в Пехчево

08.04.1943 г.

Заслуги: осъдена на 3 г. строг тъмничен затвор от турските съдилища заради революционната дейност.

Семейство: съпруг Димитър Постолов Маслинов на 70 г.

Животописна бележка: „Аз, Мария Атанасова Костовска, съм родена през месец май 1877 г. от православни родители Атанас и Султана Костовски. Още като момиче бех посветена в делото на М.В.Р.О. и взех участие в убийството на ренегата свещеник Алексия Попов, вследствие на което турската власт ме осъди на 3-годишен затвор, през месец февруари 1901 г., който съм лежала в затвора Куршумлия⁴⁵³ в гр. Скопие. През 1912 г. турските власти беха арестували около 80 души българи от града ни и околията с пожелание да ги избият. Аз тогава със секира разбих вратите на затвора и те всички бидоха освободени и, когато турците надникнаха вътре, намериха празни килиите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁴⁵² Вж. пенсия № 47.

⁴⁵³ Куршумли хан.

388К, оп.4, а.е.456.

№ 457

Милан Левков Тренчев (60 г.)
род. в с. Чишиновци, Кочанско
жив. в с. Чишиновци, Кочанско
06.03.1943 г.

Заслуги: през Турско време бил куриер; през сръбското владичество като четник се е сражавал с оръжие в ръка; през 1919 г., заловен и мъчен от сръбските власти, бива осъден на 2 г. строг тъмничен затвор, които излежава в Щип.

Семейство: син Моне на 28 г., дъщеря Вита на 18 г., снаха Васа на 28 г., внучка Стойка на 10 г., внучка Добринка на 7 г., внучка Звезда на 3 г.

Животописна бележка: „Още през 1906 г. почнах да работам във ВМРО за обединението на България. През 1911 г., като четник, куриер и селски ръководител, ме арестуваха турците и ме пребиха от бой. През 1913 г., тормозен от мръсните сърби, избегах в България като четник на ВМРО. През 1919–1920 г. сърбите ме заловиха и ме осъдиха на 2 г. затвор темничен, които излежах в щипския затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.457.

№ 458

Мильо Божинов Попризов (64 г.)
род. в с. Колешино, Струмичко
жив. в с. Колешино, Струмичко
27.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; изпълнявал куриерска служба, по причина на което пада в затвор; доста бит и осъждан на 2 г. затвор.

Семейство: съпруга Вена на 58 г., син Васил на 17 г., дъщеря Зуица на 13 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македоно-одринската революционна организация от 1904 г. и работех като куриер с желание, най-покорно до 1912 г. Продължих делото и в Сръбско време като куриер и милиционер. Наоръжен ходил съм чак в Петрич, пренасял съм оръжие и дрехи за селската ми организирана чета. Та, като такъв, предаден от един шпион, който и днес живее в селото, бидох заловен внезапно от сърбите, бит и много малтретиран. Арестуваха ме в Струмица, а после ме изведоха в окови за Скопје, където ме осъдиха на 2 г. строг тъмничен затвор, от което наказание излежах 18 месеци. На амнистията се освободих и пак продължих делото.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е.458.

№ 459

Милчо Коцев Дървошанов/Дървошлиев (82 г.)
род. в с. Куклиш, Струмичко
жив. в с. Куклиш, Струмичко
28.04.1943 г.

Заслуги: като четник с оръжие е взел участие в сражения с поробителите.

Семейство: съпруга Ана на 83 г., син Георги на 32 г., Стоян на 30 г., снаха Анета на 32 г., Еленка на 30 г., дъщеря Савета на 17 г., внуци Христо на 4 г., Васил на 3 г., Василка на 2 г., Киро на 2 г.

Животописна бележка: „Влезал съм в Македоно-одринска революционна организация през 1900 г. като куриер и милиционер. А 1904 г. откри се в селото ни четата на Кръсто Новоселски и селото ни бъде обкръжено от голема турска войска. Завърза се стражение и ние всички се наоръжихме като милиция; така и куриерите стъпихме в борба. Стражението продължи ден и нощ; пристигнаха и други наши братя, наоръжени в помощ, и удриха в гръб на турците, така че четата нелегална успя да се измъкне цела, а от нас, селяни, паднаха 48 мъртви и много ранени, а от турските войски преко 60 до 70 души. Селото ни биде цело изгорено. Подир малко време откри се и четата на Хр. Чернопеев, в което стражение земах също участие. Делото продължих до 1912 г. Когато се обяви войната освободителна, излезохме наоръжени да сечем телеграфни жици и стъпихме в стражение с турците, които наново изгореха селото и

набиха каквото завариха в селото. И през Сръбско продължих делото, а сега живея под притиска на старостта.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.459.

№ 460

Мите Георгиев Витанов (65 г.)
род. в с. Селник, Царевоселско
жив. в с. Селник, Царевоселско
25.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО от 1901 г. до Освобождението; в 1922 г., като куриер, е открит от сърбите, арестуван и осъден на 3 г. тъмничен затвор.

Семейство: съпруга Илинка на 60 г., син Стоян на 24 г., син Блаже на 21 г., син Златан на 15 г.

Животописна бележка: „От 1901 г. ставам организирана част на ВМРО като презграничен куриер за преносване на оръжие и др. за подготовка на Илинденското въстание и като такъв продължавам до 1912 г. От 1914 до 1915 г. работа като легален. От 1919 г. почвам като презграничен куриер на четите, които минаваха от България за Сърбия. През 1922 г. ме откриха сърбите, арестуваха ме и ме осъдиха на 3 г. тъмничен затвор. След освобождаването ми от затвора оставам легален до освобождението и обединението на Македония към майката родина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.460.

№ 461

Манол Христов Чилов (70 г.)
род. в с. Аламидере, Ахчелебийско
жив. във Варна
17.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Анастасия, р. 1890 г., дъщеря Еленка, р. 1912 г., син Иван, р. 1914 г. и дъщеря Тодорка, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и зачислен във 2-ра бригада, VIII Костурска дружина, 2-ра рота. Участвах в походите София, Саранбей, Дедеагач, Шаркьой, Султан тепе.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.461.

№ 462

Михаил Стоянов Георгиев (62 г.)
род. в с. Курудере, Лозенградско
жив. в Бургас
29.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Злата, р. 1884 г., син Христо, р. 1927 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и зачислен в XI Серска дружина, 4-та рота, 2-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.462.

№ 463

Минко (Михаил) Стоянов Ботков (77 г.)
род. в Разлог
жив. в Бургас
13.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Люба, р. 1892 г., син Гавраил, р. 1915 г., Надежда, р. 1917 г., Иван, р. 1919 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и зачислен в интенданството, командир на хлебарската рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 17.12.1943 г.

388К, оп.4, а.е.463.

№ 464

Милан Коцев Джуров (65 г.)
род. в Щип
жив. в Струмица
29.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: съпруга София, р. 1890 г., син Иван, р. 1918 г., дъщеря Живка, р. 1928 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и зачислен в III Солунска дружина, 2-ра рота. Притежавам орден „За храброст“ IV степен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.464.

№ 465

Милан Наков Ицков (65 г.)
род. във Велес
жив. във Велес
29.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Павлина, р. 1870 г., дъщеря Веса, р. 1922 г., син Петър, р. 1924 г., син Димитър, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и зачислен в IV Битолска дружина, 3-та рота. Притежавам уволнителен билет и съм награден с орден „За храброст“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.465.

№ 466

Мито Григор Тупаров (62 г.)
род. в Струмица
жив. в Струмица
31.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Фанка, р. 1894 г., син Христо, р. 1918 г., дъщеря Марика, р. 1922 г., дъщеря Даница, р. 1929 г., дъщеря Любинка, р. 1932 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и зачислен в V Одринска дружина, 3-та рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.466.

№ 467

Милан Динев Танчев (68 г.)
род. в Кукуш
жив. в София
18.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, XIII Кукушка дружина; четник в четата на Гоце Нисторов, Млади Павле; взел участие в сражението срещу турците при Арженското езеро в Адата и при Гандач и Гумендженското езеро.

Семейство: съпруга Магда.

Животописна бележка: „От 1918 г. съм деятелен член на нелегалната организация в гр. Кукуш, която водеше жестока борба против поробителя на племето ми. Така например през 1902 г. в града ни беше изпратен сръбския учител Иванчо, за да отвори в града ни сръбско училище. Целта на този подлец ни беше ясна, а именно да се обезличи сладкия български език. Затова организацията натовари мен и още няколко други кукушани да се справим с него, т.е. да го изпъдим. Още същия момент, без да му мислим за последиците, ние му нанесохме побой в самото училище, където живееше, и той незабавно напусна града ни. За това ни деяние бех осъден от турската власт на едномесечен тъмничен затвор. През 1903 г. аз не можех да седя със скръстени ръце и да търпя тормозите на турчина, затова постъпих доброволно в четата на Кръстю Асенов. С неговата чета влезохме в сражение срещу турците при с. Постолар, Кукушка околия. Тук падна убит главатаря ни. След това постъпих в четата на Гоце Крецовски, т.нар. още Млади Павле. С неговата чета влизахме в сражение срещу турците при Арженското езеро в Адата. Влезохме в сражение наново при Гандач и Гумендженското езеро. По-късно доброволно отидох с четата на Аргир Манасиев, сега починал. С неговата чета влезохме в сражение срещу турците при Беш бунар, Гевгелийска околия. Към края на 1904 г. турския султан даде амнистия на всички четници. При това положение всички се прибрахме по домовете си. Бойните знамена на четите беха свити, обаче ние, които кръвно мразихме турчина и не можехме да търпим неговия тормоз, и постоянно живеехме с надеждата за свобода, не стоехме със скръстени ръци да я чакаме да ни се подари, затова организацията работеше тайно. Така например през 1906 г. аз и няколко мой другари, а именно Колю Петров-Даскала, Мицо Манолов (поч.) и Йордан Икономов (поч.), по общо решение на управителното тело на организацията, нанесохме голем побой на няколко български предатели и за това ни деяние бехме осъдени на 5 г. тъмничен затвор в Еди куле в Солун. Тук в затвора ме свари Хуриета, 1908 г., и бехме освободени. Дойде по-късно Балканската война 1912–1913 г. и по собствено желание, доброволно постъпих в XIII Кукушка дружина в Македоно-одринското опълчение, и взех участие в оперативната зона във всички сражения, които дружината ни води. След завършване на войната дълго се лутах да търся семейството си, което беше се изселило от Кукуш, докато най-сетне го намерих в гр. Дупница и то голи боси като йоси. Участвувах също така и в Европейската война. Прилагам вестника

„Български доброволец“⁴⁵⁴, в който е отпечатана снимката на четата на Гоце Нисторов, в която съм и аз подреден под № 9.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.467.

№ 468

Мите Христов Стойков (61 г.)
род. в с. Горни Стубел, Кратовско
жив. в с. Горни Стубел, Кратовско
05.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македонско-одринското опълчение, 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: майка Сара на 80 г., син Тиме на 24 г., съпруга Костадинка на 58 г., дъщеря Драга на 16 г., братанец Доне на 28 г.

Животописна бележка: „Подписаните жители на с. Горни Стубел, община Злетовска, околия Кратовска, удостоверяваме с подписите си, че:

1. Мите Христов Стойков от с. Горни Стубел, община Злетовска, околия Кратовска, е роден в с. Горни Стубел в 1882 г.;
2. Да е благонадежден българин;
3. Да е бил опълченец в Македоно-одринското опълчение;
4. Да е вземал участие като опълченец в Балканската война в походите против турците през 1912 г. и то: София, Саран бей, Мустафа паша, Лозенград, Бабаески, Малгара, Кешан, Еникьой, Мраморно море, Шаркьой, Ипсала, Фере, Дедеагач, Гюмурджина, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Щип и в боевете против турците – Малгара, Платана и Шаркьой, против сърбите – Емирица, Пониква, Каменица и Дулица, и през войната 1915–1918 г., и че през сръбския режим се е държал като добър българин. Подписали: Стоян Йосифов, Тасе Радев, Наум Трайчов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.468.

⁴⁵⁴ Вестникът липсва в пенсионното досие.

№ 469

Марко Николов Бошков (67 г.)
род. в с. Тресонче, Реканско
жив. в Бургас
13.03.1943 г.

Заслуги: доброволец; редник в Македоно-одринското опълчение, в I Дебърска дружина през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Милка, р. 1899 г., син Никола, р. 1920 г., син Атанас, р. 1921 г., син Стоян, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.469.

№ 470

Симеон Христов Агов (62 г.)
род. в Щип
жив. в с. Генерал Инзово, Ямболско
09.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Магдалина, р. 1894 г. дъщеря Надежда, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Лицето Моне (Симеон) Христов Агов, родом от гр. Щип, а живущ в с. Генерал Инзово, Ямболска околия, през 1912 г. е постъпил доброволец в Македоно-одринското опълчение (III Солунска дружина, 3-та рота) на 30-годишна възраст и е взел живо участие в освободителните борби за обединението на българското племе. Същия през 1922 г. е бил прокуден от сърбите от родния си град и заселен в гр. София, където е живял 8 г. мизерен живот без всекакво препитание, дом и имот, занимавайки се с ваксаджийство за изкарване на насъщния си и за изхранване на четиричленното си семейство. От 1930 г. и досега, създавайки селскостопанско настаняване на бежанците и третирайки

същия като бежанец, е оземлен в с. Генерал Инзово, с 38 декара земя, където едвам изкарва прехраната си. Същия е честен, благонадежден, със силно национално чувство и патриотичен дух, запазен и до днес, присъщо на всеки македонец, кален в националните борби за освобождението на Македония. Същия се ползва с добро име и поведение между съселяните си. Не се е проявявал нито в миналото, нито и сега като привърженик на организации, противни на държавния строй.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 12.01.1944 г.

388К, оп.4, а.е.470.

№ 471

Манол Николов Манолов Костов (74 г.)
род. в с. Славейно (Карлуково), Ахчелебийско
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: вдовец; син Георги, р. 1904 г., снаха Елена, р. 1913 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в Х Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.471.

№ 472

Матей Змейков Филипов (66 г.)
род. в Галичник, Реканско
жив. в с. Кричим, Пловдивско
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: сам той на 66 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 3-та нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.472.

№ 473

Мирче Марков Мирчев (62 г.)
род. в с. Тресонче, Реканско
жив. в Скопие
09.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Зума, р. 1900 г., син Марко, р. 1923 г., син Неделко, р. 1925 г., син Андон, р. 1927 г., дъщеря Ката, р. 1929 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва дебърска рота, 1-ви взвод, взел участие и през целата Европейска война.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

През 1944 г. се преселва в Битоля.

388К, оп.4, а.е.473.

№ 474

Михаил А. Чакръкчиев (64 г.)
род. в Ново село, Щип
жив. в Щип
22.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XV Щипска дружина, 2-ра рота“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.474.

№ 475

Марко Тръпков Стефанов (70 г.)
род. в с. Банище, Дебърско
жив. в Радовиш
15.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в I Дебърска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.475.

№ 476

Миљо Кантардџи Панов (67 г.)

род. в Струмица

жив. в Струмица

28.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: сам той; р. на 18.04.1876 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в V Одринска дружина, 2-ра рота. Притежавам два възпоменателни медала от войните.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.476.

№ 477

Матея Блажев Йосифов (61 г.)

род. в с. Тресонче, Реканско

жив. в Скопје

23.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Александра на 52 г, син Йордан на 27 г., дъщеря Живка на 13 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота, 2-ри взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.477.

№ 478

Мито Малинов Китанов (75 г.)
род. в с. Просениково, Струмичко
жив. в Струмица
23.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: снаха Севастия, р. 1895 г., внук Георги, р. 1917 г., внук Павле, р. 1925 г., внук Боровой, р. 1935 г., внучка Благородна, р. 1920 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 2-ра рота, 4-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.478.

№ 479

Миле Николов Иванов (60 г.)
род. в с. Зубовце, Гостиварско
жив. в Скопие
23.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912–1913 г., в оперативната зона.

Семейство: син Тръпко на 21 г., дъщеря Рисимка на 18 г., дъщеря Менуша на 16 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в 1-ва бригада, II Скопска дружина, 1-ва рота. Ранен съм в боя при Султан тепе на 17 юний 1913 г. и награден съм със знака на военния орден „За храброст“ IV степен, и поради това съм бил малтретиран и арестуван от сърбите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.479.

№ 480

Марко Василев Арnaudов (66 г.)
род. в с. Райково, Ахъчелебийско
жив. в Пловдив
15.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, 1912-1913 г., в оперативната зона.

Семейство: съпруга Тинка, р. 1895 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.480.

№ 481

Милан поп Янев (66 г.)
род. в с. Неманица, Светиниколско
жив. в с Неманица, Светиниколско
10.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, нестроева рота, за което предоставям удостоверения от частта си № 1624, има и снимка.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.481.

№ 482

Никола Георгиев Терзиев (80 г.)
род. в с. Огняново, Неврокопско
жив. в с. Огняново, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: районен ръководител и четник.

Семейство: съпруга Катерина Н. Терзиева на 78 г.

Животописна бележка: „От 1900 до 1908 г. взех живо участие в революционното движение. Почти непрекъснато бех районен ръководител на изток от. р. Места с псевдонима Радойски. През 1912 г. по политически деяния преминах границата. Записах се в четата на дедо Георги Баташки. Сражавахме се с турски башибозук (чета от 200 души) в местността Караорман, Родопа, и успоредно с българските войски пристигнахме един ден преди дохождането на българската войска в гр. Неврокоп.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.482.

№ 483

Никола Щерев Манушкин (67 г.)
род. в с. Бачево, Разложко
жив. в с. Бачево, Разложко
31.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения с оръжие в ръка.

Семейство: съпруга Кина (Ракина), р. 1882 г., син Мирчо, р. 1923 г.

Животописна бележка: „През 1902 г. заминах на работа в с. Сестримо. В същото село се събрахме наши селяни, а именно Костадин Л. Баценски, Георги Ганджов, Иван Я. Прангов и работихме цяла една година в това село, но научихме се, че нашите родители, бащи, жени са тормозени от турските власти. Горепосочените лица си тръгнахме за с. Рила, понеже откъм тая страна лесно се минава границата. Пристигнахме в с. Рила. Българската власт ни обискира, взеха ни оръжието и ни интернира за гр.

Горна Оряховица. Стояхме там известно време и ни освободиха, и петимата тръгнахме за София. Там се разделихме, като другарите си заминаха за Сестримо на работа, обаче аз служайно се срещнах с войводата Иван Ботошанов⁴⁵⁵. При него имаше записани четници, около 27 души. Аз поисках да се запиша като четник и ме приеха. Иван Ботошанов, войводата, ни заведе така образуваната чета в с. Лъджене, за да се снабди с оръжие, и пристигнахме в с. Лъджене. Набавихме нуждното оръжие и заминахме за с. Сапарева баня, Дупнишко, понеже там се облекохме с униформи и така въоръжени заминахме за Мехомийска околия. Преминахме Рила планина, понеже предназначението ни беше да пристигнем в Пирин планина. Там ни чакаха ген. Цончев, полк. Янков, Яне Сандански и други войводи. Пристигнахме на определеното място. Събрахме се с горепосочените войводи и четници на брой около 600–700 души. По заповед на ген. Цончев и полк. Янков трябваше да нападнем Серска околия, обаче, преди да тръгнем за определеното място, шпиони ни издадоха и тая заповед се отмени. При с. Пирин, Мелнишко, водехме два дена сражение с турската власт. Ген. Цончев заповеда да се върнем обратно и да нападнем Разложка (Мехомийска) околия, предимно с. Бачево. След два дена пристигнахме в с. Бачево и започнахме сражение с турците, за да могат да се изтеглят българите от селото. При с. Бачево се водиха два дена сражения, за да излезат всички българи. Избегаха всички за Рилския манастир. След това нападناхме с. Белица, същата тая околия. Същото стана и тук. Три дена водихме сражение с турците, излезнаха всички българи и тогава подпалиха селото турците. Отправихме се за с. Якоруда, обаче турски аскер ни попречи. При Бабини колиби водихме сражение 4 дена, подпалихме ги и избегахме за Рилския манастир, за да търсим семействата си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 24.11.1943 г.

388К, оп.4, а.е.483.

⁴⁵⁵ Иван Ботошанов (1874–1919) е деец на ВМОРО и ВМОК, родом от Якоруда.

№ 484

Никола Янев Самоковлиев (66 г.)

род. в с. Пенека, Визенско

жив. в Царево

29.03.1943 г.

Заслуги: осъден на доживотен тъмничен затвор през Преображенското въстание, 1903 г., като присъдата е излежавал в одринския затвор и през 1904 г. по амнистия е бил освободен.

Семейство: съпруга Ирина 65 г., дъщеря Стана на 24 г.

Животописна бележка: „Допуподписаният Никола Янев Самоковлиев, родом от с. Пенека, Визенска околия, Лозенградско (Турция), живущ понастоящем в гр. Царево, Малкотърновска околия, на 66 г., българин, източно-православен, декларирам, че съм бил член в М.О.Р.О., взимал съм участие през въстанието през 1903 г. със смъртната чета под воеводството на Тодор Илиев Шишманов. Участвувал съм в сражението с турския гарнизон при с. Апартес, Визенско, гдето дадохме една жертва – съселяна си Фотаки Димитров, като турците също дадоха една жертва. След потушаване на въстанието бидох арестуван от турската власт, откаран в одринския затвор, гдето тамошния военно-полеви съд ме осъди на смърт (идам джиза). След излежаване на известно време в затвора бех амнистиран от турския султан Хамид и пуснат на свобода.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.484.

№ 485

Никола Георгиев Дупчев (62 г.)

род. в с. Урумбеглий, Бунархисарско

жив. в Царево

20.03.1943 г.

Заслуги: през Преображенското въстание, 1903 г., на 06.08., с оръжие в ръка е вземал участие в четата на кап. Икономов и Ст. Петров при нападението на турската войска в с. Инджекой за извоюване свободата на Тракия.

Семейство: съпруга Мара на 58 г., дъщеря Ница на 23 г., син Петко на 14 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. се уби един шпионин грък от с. Урумбеглия, родното ми село, и аз, и още четирима души се присъединихме към четниците при войводата Стоян Петров, където той ни пръсна по агитация из балканските села и част от полето: гр. Бунар Хисар, М. Самоков и селата Яна, Колибите, Чонгара, Пенека, Ятрос, Сереген и Курудере. Присъствувах на конгреса на четите, състоял се на Петрова Нива, където бе взето решение и се определи датата на въстанието и районите, в които да вземем участие. На третия ден от конгреса бяхме забелязани от турска войска и нападнати. В това сражение вземах участие. Сражението трая от 10 ч. сутринта до 6 ч. вечерта, при което паднаха от турските войници 7 души и един ранен. След сражението заедно с четата на Стоян Петров, войводата ни и кап. Икономов потеглихме за с. Инджекьой, където аз заедно с другар ми Яни Тодоров и войводата Стоян Петров хвърлихме в турската казарма бомби през прозорците и се изтеглихме в балкана, където продължих до разформироване на четата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.485.

№ 486

Никола Калоянов Костов (65 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: взел участие с оръжие в ръка в четата на Дико Джебев в сражението срещу турската войска на 06.08. и 08.08.1903 г. в местността Св. Илия, с. Стоилово и с. Калово.

Семейство: съпруга Мара на 65 г., дъщеря Цица на 35 г., дъщеря Султана на 27 г., дъщеря Катица на 25 г., дъщеря Дона на 22 г., дъщеря Кера на 20 г., син Калоян на 37 г., син Иван на 32 г., син Георги на 18 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм земеделец, че съм женен с 8 деца, че бях член на организираната

чета на воеводата Дико Георгов Джелебов и като такъв, с оръжие в ръка, съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители, и че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.486.

№ 487

Никола Иванов Янчев Тунджев (89 г.)
род. в с. Куманичево, Костурско
жив. във Варна
12.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; през Илинденското въстание, 1903 г., станал четник в селската чета на Христо Бабаеленов⁴⁵⁶; като такъв, с оръжие в ръка, взел участие в борбата и в сраженията против поробителите на Македония.

Семейство: сам той, р. 1855 г.

Животописна бележка: „През въстанието на Илинден 1903 г. записах се като четник в селската чета на Христо Бабаеленов, като се пречислихме в четите на Чакаларов и Попов. Взех участие в сраженията на Клисуре и Невеска. След потушаването на въстанието върнах се в село и като легален член помагах на народното дело.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.487.

⁴⁵⁶ Христо Бабаеленов е войвода на Куманичката чета на ВМОРО по време на Илинденското въстание.

№ 488

Ненчо Николов Папанчев (69⁴⁵⁷ г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърново
19.04.1943 г.

Заслуги: участвувал като четник с оръжие в ръка в четата на войводата Дико Джелебов, в сражението с турската войска при с. Калево на 08.08.1903 г.

Семейство: син Митро на 40 г., син Ненчо на 36 г., син Петко на 42 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм работник, че съм женен с 3 деца, че бях член на организираната чета на воеводата Дико Георгиев Джелебов и като такъв, с оръжие в ръка, съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители, и че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.488.

№ 489

Никола Стоянов Дюлгерев (63 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърново
23.02.1943 г.

Заслуги: участвувал с оръжие в ръка в четата на Дико Джелебов в сражението с турската войска в местността Св. Илия и с. Стоилово на 06.08. и 08.08.1903 г.

Семейство: съпруга Злата на 64 г., дъщеря Кера на 39 г., дъщеря Анастасия на 41 г. дъщеря, Султана на 36 г., дъщеря Гина на 30 г., дъщеря Стана на 25 г.

⁴⁵⁷ В друг документ от пенсионното дело, който не е приложен тук, е посочено, че е на 77 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм неграмотен, че по занятие съм колиничар, че съм женен с 5 деца, че бях член на организираната чета на воеводата Дико Георгиев Джебев и като такъв, с оръжие в ръка, съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождението на този край от турците поробители и че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.489.

№ 490

Никола Вангелов Янкулов (61 г.)
род. в с. Наколец, Битолско
жив. в Бургас
30.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; на 20.07.1903 г. с пушка в ръка под войводството на Петър Христов-Германчето⁴⁵⁸ е водил сражение при реката до с. Наколец, сетне при местността Маркова Нога, Преспанското езеро, Баба планина и др.

Семейство: съпруга Мария, р. 1895 г., дъщеря Иванка, р. 1920 г., син Васил, р. 1925 г.

Животописна бележка: „Той е един от активните членове на ВМРО. Още на 20 юли 1903 г. е взел активно участие в сраженията срещу турските пълчища при реката в с. Наколец, Битолско, сетне при Маркова нога, Преспанското езеро, Баба планина и др., все под войводството на Петър Христов-Германчето и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.490.

⁴⁵⁸ Петър Христов Дамовски-Германчето (1867–1908) е преспански войвода на ВМОРО, родом от с. Герман, Преспанско.

№ 491

Никола Маринов Дъбов (77 г.)
род. в с. Маджура, Малкотърновско
жив. в Бургас
28.02.1943 г.

Заслуги: четник, влизал в сражения.

Семейство: съпруга Нана, р. 1883 г., син Яни, р. 1921 г.

Животописна бележка: „От дълги години е член на Илинденската организация. Той е честен и благонадежден, не се числи в никоя противодържавна организация. Бил е записан четник във въстанието през 1903 г. Взел е активно участие във въстанието. Избили сума турци в кафенето в с. Маджура, други – запалили и изгорили живи, и дали сражение при с. Курколиба, както и при с. Инеада и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.491.

№ 492

Никола Костадинов Данданов (64 г.)
род. в с. Горенци, Костурско
жив. във Варна
08.03.1943 г.

Заслуги: член на Илинденската организация, осъден в солунския затвор.

Семейство: съпруга Дойка, р. 1885 г.

Животописна бележка: „Като млекар през 1900 г. в Цариград бех посветен за член на ВМОРО и ми се възложи да разпространявам тайно между българите изпращаните от задграничното представителство на организацията в София брошури, вестници, книги за четене, които беха забранени в Турция. Едновременно ми се възложи и събирах пари за организацията. През 1903 г. по подозрение бех арестуван и изтезаван в Цариград, но по липса на доказателства през 1904 г. ме интернираха в родното ми село, поради което заведението с инвентара останаха на произвола и се разори материалното ми положение. През Съюзнишката

война, 1913 г., като ръководител и председател на църковно-училищното настоятелство в родното ми село, бех арестуван от гръцката власт, която ме подложи на жестоки изтезания в Костур и ме изпрати на заточение в о-в Трикери. От Трикери ме изпратиха в Солун и ме хвърлиха в затвора Йеди куле, където беше и поп Тома Николов⁴⁵⁹ – архиерейски наместник във Воден. Поради народността ми съзнание обвиниха ме в противодържавна дейност и бех осъден на доживотен затвор. С общата амнистия през 1914 г. ме освободиха и ме екстернираха в България, без да ми бъде дадена възможност да се видя със семейството си. Всичкия ми движим и недвижим имот биде ограбен и конфискуван от гръцката власт. Къщата ми беха определили и служеше за полицейски участък. Понеже по конвенцията на доброволното изселване подадох молба до българо-гръцката комисия в Солун за ликвидация, гръцката власт, озлобена, беше разрушила цялата сграда и ме лиши от правото за изплащане на къщата ми.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.492.

№ 493

Наум Николов Настев (70 г.)
род. в с. Царевдвор, Ресенско
жив. във Варна
20.04.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие в сражение при гр. Ресен, при с. Евла и с. Дупени с четата на Спиро Олчев⁴⁶⁰.

Семейство: съпруга Юрданка, р. 1893 г., син Никола, р. 1928 г.

Животописна бележка: „Като член на бившата ВМОРО, в родното ми село при борбата за освобождението на българите от чуждото иго в Македония, давам следните сведения за дейността ми. От началото на 1902 г. до Илинденското въстание, 1903 г., бех легален член на организацията и като такъв изпълнявах всичко, каквото ми се заповядаше в селото ни. През Илинденското въстание бех четник в селската чета на

⁴⁵⁹ Тома Николов (1863–1946) е български духовник, общественик и деец на ВМОРО, родом от с. Вранещица, Кичевско.

⁴⁶⁰ Спиро Олчев (1870–1954) е български книжар и войвода на ВМОРО, родом от с. Дърмени, Преспанско.

Спиро Олчев от селото ни. Като такъв, с оръжие в ръка, взех участие в общите акции и сражения в Ресенския революционен район в борбата срещу поробителите на българите в Македония наедно с другите селски чети, начело с горския началник на Ресенския район Славейко Арсов⁴⁶¹:

1. При обсадата на гр. Ресен и нападението на казармата на ресенския гарнизон;

2. В големото сражение с турската войска над с. Евла и с. Дупени;

3. В сражението над с. Отешево към Преспанското езеро;

4. В сражението в острова на Преспанското езеро и във всички революционни партизански акции в Ресенския полски район;

След въстанието поради общата амнистия се легализирах в родното ми село, но през 1904 г. се принудих да избегам и заминах в Америка, а от там впоследствие се прибрах в България, където не престанах да мисля и работя за освобождението на родината ми. При престояването ми в Америка като гурбетчия станах член на Македонското дружество в гр. Нордкалин⁴⁶². Като такъв през 1906 г. ми се възложи наедно с другарите ми Мице от с. Златарани и Насте от гр. Ресен да взема участие в изпълнение присъдата на ВМОРО над избегалия ренегат Перо от с. Съпотско, Ресенско. По тази афера наедно с 14 души българи гурбетчии бех арестуван и лежах 4 месеца в затвора на Нордкалин до разглеждане на целия случай. Съдът ни оправда и ни освободи по недоказаност.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.493.

№ 494

Никола Димов Христов (65 г.)

род. в с. Дебрище, Кавадарци

жив. в Неготино

01.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМОРО; като такъв взел участие в сражения с поробителите с оръжие в ръка с четата на Петър Юруков⁴⁶³ през 1902, 1903 и 1904 г. в Кавадарска и Неготинска околия.

⁴⁶¹ Славейко Арсов Кикиритков (1878–1904) е български революционер, ресенски войвода на ВМОРО, роден в Щип.

⁴⁶² Такъв град в САЩ не съществува; вероятно има предвид Норт Адамс, Масачузетс, където е създадено първото Македоно-българско дружество през 1899 г.

⁴⁶³ Петър Юруков (1882–1906) е войвода на ВМОРО, родом от Карлово.

Семейство: съпруга Миса на 49 г., син Драган на 31 г., син Георги на 24 г., син Борис на 17 г., син Кирил на 14 г.

Животописна бележка: „Член съм на ВМРО от началото на 1903 г. За да стана четник, убих турчина Ибраим Юсуфов-Идризовски и му вземах пушката, след което се присъединих към четата на Петър Юруков от Белаградчик⁴⁶⁴, която по това време се намиреше в с. Мързен Ораовец, Кавадарско. С тази чета бродих из Тиквешията и Прилепско, като обходихме с. Вареш Мрамор, Кесендере, Гърбовец, Шешково, Праведник, Дуня, Годяково, Живово и др. Водихме на няколко пъти сражения с турците. Аз бех натоварен да се грижа и за ранените в четата, за превръзки, поради което ме нарекоха с прекорот Докторът. През есента на 1903 г. Петър Юруков замина за София, като остави за заместник в четата Ангеле Галишки от с. Галище. На другата година войводата Петър Юруков пак се завърна в Македония и, след като наново обикаляхме из планините и селата, на есента аз се оттеглих заедно с Юруков на почивка в България, София. На следната година се завърнах в Македония. Четник съм бил до края на 1905 г. Гореизложеното могат да потвърдят дейците от това време – Александър поп Димков, Илия Я. Рачков, Тодор Христов и други от Неготино.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.494.

№ 495

Никола Манев Сребрев (75 г.)

род. във Велес

жив. в Скопие

23.03.1943 г.

Заслуги: като куриер пренасял чети и материали през Вардар и е осъден на 3 месеца затвор от турските власти; в 1928 г. също е бил арестуван от сръбските власти, лежал в скопския затвор.

Семейство: съпруга Божана на 65 г.

*Животописна бележка*⁴⁶⁵: „Работех във Велешката Македоно-одринска революционна организация като десетар. Вземах живо участие при

⁴⁶⁴ Така е записано в текста на документа, макар че Юруков е роден в Карлово.

⁴⁶⁵ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№15);

пренасянето на чети и войводи през гр. Велес. Бех в милиция през 1903 г. в с. Ораховец с другарите ми. Пренасях оръжие от едната страна на другата страна на града. Винаги съм взимал участие на движенията на четници, които са били ранени и които са били на почивка в града ни. Бех арестуван от турските власти като политически престъпник с Михаил Ив. Дерменджиев. След даване на много рушвет на турския каймакамин бех осъден на 9 месеци строг тъмничен затвор. За време робуване под сърбите без арестуван в Скопје от злогласния Прелич и изтезаван в затвора като български революционер. След убийството на Прелич бехме още...⁴⁶⁶

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.495.

№ 496

Нако Ташов Узунов (73 г.)
род. във с. Гявато, Битолско
жив. в с. Гявато, Битолско
29.03.1943 г.

Заслуги: куриер и войвода на селската милиция, осъден на затвор.

Семейство: син Томе, р. 1907 г., снаха Мария, р. 1915 г., внук Илия, р. 1936 г., внучка Добрила, р. 1940 г.

*Животописна бележка*⁴⁶⁷: „Подписаният Нако Ташов Узунов, родом от с. Гявато, Богданска община, Гевгелийска околия, на възраст 73 навършени години, живущ в с. Гявато – родното ми село, съм постъпил в редовете на Вътрешната македоно-одринска революционна организация през 1899 г. Взел съм живо участие в движението против турския режим като куриер и войвода на селската младеж.

През 1904 г., пролетта, когато четите на Аргир Манасиев, гевгелийски войвода, Дельо Калъчев, районен войвода в околията, Лука Иванов, воденски войвода, и Спиро⁴⁶⁸, лерински войвода, на брой 75 души общо беа в с. Гявато, пренасяйки 12 товара пушки и други съоръжения, предназначени за Воденска и Леринска околии. Се откриха от турския аскер; аз бех ранен от засада в левата ръка над китката и

⁴⁶⁶ Не се чете по-нататък.

⁴⁶⁷ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№16);

⁴⁶⁸ Не е ясно за кой точно лерински войвода на ВМОРО става въпрос.

слабините на корема ми на левата страна, вследствие което останах инвалид с левата ръка.

На другия ден бех заловен от турската войска. Арестуваха ме, оковаха ме във вериги и ме осъдиха на 4 г. строг тъмничен затвор, и ме изпратиха да излеждам наказанието си в солунския затвор Еди куле, откъдето бидох освободен на турския Хуриет през 1908 г. заедно с всички политически затворници тогава.

Както се вижда от гореизложеното, аз, освен че останах инвалид с левата ми ръка и станах негоден за работа, най-красивото време от живота ми съм прекарал в борба за свободата на родината ми. Сега, макар и да е освободена Македония, аз съм забравен и преживявам последните дни от живота си в с. Гявато със спомените от миналото ми в тих старчески живот.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.496.

№ 497

Наум Ламбрев Кръстев (70 г.)
род. във с. Въмбел, Костурско
жив. във Варна
04.03.1943 г.

Заслуги: като четник участвувал с оръжие в ръка в сраженията с турския аскер в Мелнишкия район в четата на полк. Янков през Илинденското въстание в 1903 г.

Семейство: съпруга Дана (Юрданка), р. 1879 г.

*Животописна бележка*⁴⁶⁹: „През Илинденското въстание като четник в четата на полк. Янков в Мелнишкия район взех участие във всички акции и сражения с турския аскер. След общата амнистия се легализирах в родното ми село. През 1907 г., по аферата с откриване на четата на Пандо Сидов, бех арестуван и изтезаван в костурския затвор, където лежах 3 месеци.

През 1908 г. до провъзгласяване младотурския Хуриет, по аферата с доставеното оръжие от България и предателство от с. Връбник, като селски войвода бех повторно арестуван и изтезаван в Билища, а оттам в костурския затвор, но ме освободиха на Хуриета.

⁴⁶⁹ Оригиналят на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№17);

През Балканската война, 1912 г., се присъединих с оръжие към доброволските партизански отряди, които дойдоха в Костурско, начело с В. Чекаларов, Ив. Попов и др. През Илинденското въстание, 1903 г., селото ни биде ограбено и опожарено от турския аскер. Целото ни имотно положение се разори и останахме голи. Брат ми Цветко, наедно с 38 души селяни, убиха. След Общата война поради жестоките издевателства на гръцките андарты бех принуден да емигрирам и се прибрах в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.497.

№ 498

Никола Димитров Китанов (70 г.)
род. във с. Танатарци, Щипско
жив. в с. Танатарци, Щипско
26.03.1943 г.

Заслуги: бил четник; осъден на 3 г. строг тъмничен затвор, които излежал.

Семейство: съпруга Илинка на 65 г., син Борис на 20 г., син Петър на 15 г., син Любен на 11 г.

Животописна бележка: „Както четник в турския режим с войводи Ефрем Чучков⁴⁷⁰ и Иван Брлов, влизал съм в сражения при с. Припечани. В затвора 3 г. с окови изгореха ми ...⁴⁷¹ от сърбите, като боец на фронта от 1915–1918 г. в 7-ма рилска дивизия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.498

⁴⁷⁰ Ефрем Чучков (1870–1923) е виден войвода на ВМОРО, родом от Щип.

⁴⁷¹ Не се чете.

№ 499

Никола Иванов Пантушев (63 г.)
род. в с. Баница, Серско
жив. в Неврокоп
09.03.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. въстанието бил нелегален четник, сражавал се при с. Баница, през 1905 г. при с. Ореховец.

Семейство: женен с 4 деца.

Животописна бележка: „През 1903 г., въстанието, бех нелегален в четата на войводата Георги Радев. При обсадата на с. Баница сражавахме се с турската войска. В същото време падна убит в селото Гоце Делчев и другарите му. През 1905 г. бех в четата на войводата Таската, заместника на Г. Радев. Сражавахме се с турската войска 4 часа наред при местността Стъпката до с. Ореховец. През 1906 г. заедно с войводата Чаков извадихме костите на Гоце Делчев от старите гробища и в едно сандъче, направено от мене като клисар в храма „Св. Димитър“ в с. Баница, прикрих костите под Светия престол на същия храм с поръка и дадена клетва никому да не разкривам за това. В началото на 1918 г. Чаков се връща в селото, намери сандъчето с костите, които пренася в Ксанти и от там – в София. Последната случка за запазване костите на легендарния герой се описва във в. „Независима Македония“, бр. 18 от 08.08.1923 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.499.

№ 500

Никола Гюров Кокалевски⁴⁷² (70 г.)
род. в с. Лазарополе, Реканско
жив. в Перушица
09.02.1943 г.

Заслуги: участвувал е активно и непрекъснато с пушка в ръка от 1902 г. до 1908 г. Ранен в сражението в Кратовско/Кочанско, с. Гюгянци, местността Лингура.

⁴⁷² Правнук на Гюрчин Кокале (1775–1863) – един от най-знатните жители на Дебърско и Реканско, възрожденец, изтъкнат търговец, ктитор, писател и юнак.

Семейство: син Янко Ник. Гюров на 29 г., снаха Мария Гюрова на 26 г.

*Животописна бележка*⁴⁷³: „Роден съм в с. Лазарополе, Галичка околия, на 1873 г. Седемгодишен участник съм с пушка в ръка, непрекъснато, от 1902 до 1908 г., включително в четата на Янаки Янев⁴⁷⁴ от с. Лафчани, Кичевско, в македонските революционни борби. Преди 1902 г. съм в гр. Русе като легален ратник в стрелковите дружини и комитета с Борис Сарафов. След това се събрахме другари в София и потеглихме за Македония през Сърбия, изпратени от Гоце Делчев, под войводството на Никола Пешков⁴⁷⁵ от гр. Прилеп и Павле Гавраилов (Караасан)⁴⁷⁶ от с. Лазарополе. По ред причини обаче от Враня бехме заподозрени и на ден Великден – хванати и изпратени в белградския затвор. Бехме две седмици изтезавани и върнати обратно в гр. София, и оттам вече заминах за Македония, постъпвайки в четата със секретар Климент Групчев⁴⁷⁷ от гр. Охрид.

Участвувал съм дейно в ред сражения: навръх Илинден 1903 г., около гр. Кичево и местността Извор в с. Кленовец, сражавайки се с кичевския аскер; второ, в местността Два На...⁴⁷⁸ в Бистра планина, сражавайки се с дебърска турска войска и башибозук; друго, в местността Арабийски камък около с. Лазарополе, а най-паметно за мене беше сражението в кратовско-кочанското с. Гюганци, в местността Лингура, сражавайки се на наша страна с четите на Атанас Бабата, Славейко Арсов и Стоян Донски⁴⁷⁹ (тогава аз имах чета от 8 души, при който бой бех ранен на три места).

Работил съм заедно и с Тома Давидов, Христо Узунов⁴⁸⁰, Даме Груев, Гоце Делчев, Петър Чаулев⁴⁸¹, Тодор Александров и много други дейци. Преди Хуриета бех с Христо Матов в задграничното представителство в гр. София. После, заедно с Матов и воеводата Добри Даскалов⁴⁸² от Тиквеш, слезнахме до Солун заедно и от там си отидох в родното село; посрещнаха ме най-радушно и спонтанно целото население с официалните лица и младотурска войска.

През 1918 г. загубих жена ми. За сега пак работя за България, като съм бил и дългогодишен председател на Братството в Перушица и негов председател.

⁴⁷³ Оригиналят на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№18);

⁴⁷⁴ Янаки Янев-Наки е кичевски войвода на ВМОРО, родом от с. Лавчани, Кичевско.

⁴⁷⁵ Никола Пешков (1881–1903) е прилепски войвода на ВМОРО, родом от Прилеп.

⁴⁷⁶ Павле Гавраилов-Караасан (1869–1905) е рекански войвода на ВМОРО, родом от Лазарополе.

⁴⁷⁷ Климент Групчев е член на горското началство на Кичевско-дебърския революционен район на ВМОРО, родом от Охрид.

⁴⁷⁸ Не се чете.

⁴⁷⁹ Стоян Донски (1869–1904) е войвода на ВМОРО и ВМОК, родом от с. Битуша, Леринско.

⁴⁸⁰ Христо Узунов (1878–1905) е охридски войвода на ВМОРО, родом от Охрид.

⁴⁸¹ Петър Чаулев (1881–1924) е войвода на ВМОРО и член на ЦК на ВМРО, родом от Охрид.

⁴⁸² Добри Даскалов (1884–1912) е тиквешки войвода на ВМОРО, родом от Кавадарци.

С почитание,
Никола Гюров Кокалевски.“

„Негов другар, Спас Ангелов Иванов от с. Битуше, Галичко,
потвърждавам горното с почит.“

„Удостоверявам написаното като негов съселянин, дори сè още
помня посрещането му в 1908 г. в Хуриета, спонтанно, от целото ни село
Лазарополе и турската млада войска. Като съм свидетел, че е раняван три
пъти през неговото изпълнение на революционния дълг, като е служил за
свободата на целокупна България 7 г. наред, без да сложи оръжие, като се
подписвам саморъчно, Евстатия Радев Матеев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е.500.

ИЛЮСТРАЦИЯ ИЛИНДЕНЬ

Редактор: КИРИЛ ХРИСТОВ — СОВИЧАНОВЪ

Редакция и администрация: ул. „Пиротъ“ № 5, телеф. 2-19-32 — Чекова смѣтка 52-21

Фонанментъ 120 лв., за Европа—200 лв., за Америка—2 долара. Отдѣленъ брой 12 лв.

Списанието е одобрено отъ Министерството на Народ. Просвѣщение съ окръжно № 40,350 отъ 28. XI. 1923 г.

ПЕНСИИТЪ

Редъ години ръководитѣ тѣла на Илинденъ, прѣвиха потъпани да се обезпечатъ послѣднитѣ дни на далитъ своитѣ сили и младостъ въ служба на народнитѣ ни идеали.

Всѣки единъ отъ българскитѣ държавници съзнаваше справедливостта на това желание, но политическиятъ моментъ, които страната ни преживяваше, отлагаша до днесъ изпълнението на тоя дългъ на държавна и власт.

Въ бр. 24 отъ 3. II. г. г. „Държавенъ вестникъ“ е публикуванъ „Законойтъ за отпускане на народни пенсии на особено заслужилитѣ въ освободителната борба дейци“.

Илинденци посрещатъ това внимание къмъ тяхъ съ гордостъ и облекчение. Не за материална награда на времето юначни сили бѣха заръзали животъ и имотъ, буйна младостъ и семейна радостъ, лично спокойствие и домашно благополучие. Другъ е билъ огньтъ, който е горѣлъ въ гърдитъ имъ и ги е заставялъ съ пушка на рамо да зашчицаватъ родна честъ и бащино огнище и само съ съзнанието, че безъ жертви нѣма свобода, че свободата е толкова по-сладка и по-ценна, колкото по-сжпо е изкупена тя — съ това съзнание бѣха се наредили подъ знамето на ВМОРО старо и младо, мъжко и женско, и изнесоха епопея славна и величава, епопея не вписана въ историята на който и да е другъ народъ.

Революционната борба изпохаби жизненитѣ сили на редъ български поколения. Единственото поле на дейностъ, въ което се проявяваше народността български гений, бѣ революционната борба. Най-жизнерадостното на българския народъ бѣ изправено предъ кладата, въ която се принасяше жертвата за изкупване свободата на родината. И въ тоя жертвеникъ изгорѣха много деца на българския народъ и изтѣхъ много сили на юначни герои. И не малцина бѣха изхвърлени на брѣга на живота като разбити трески на борящъ се съ урагана корабъ.

Изтекли въ люта борба години, изхабени въ полувѣковна бранъ сили оставиха редъ борци-герои въ физическа немощъ и въ материална нищета. Достойни на времето синове на българския народъ, предани жреци въ храма на българската свобода, днесъ изнемогватъ. Всѣки въ тяхъ вижда волята, духовната и физическа сила, която е въздушевлявала носитѣ и е докарвала въ ужестъ и трепетъ вража властъ и сила. Не може днесъ народътъ ни спокойно да гледа носителитѣ на своитѣ национални идеали въ дрипи и съ протегната ржка.

Да се задоволятъ най-елементарни човѣшки

нужди днесъ цели българското правителство съ гласуваня „Законойтъ за отпускане на народни пенсии на особено заслужилитѣ въ освободителнитѣ борби дейци“.

И ние сме доволни отъ достигнатия резултатъ и изказваме предъ г. г. управницитѣ на България дълбоката благодарностъ на илинденци за тяхната отзивчивостъ — актъ на човѣщина и държавностъ. Ще се намѣрять, безъ съмнение, словоохотливи, които ще пожелаватъ да помрачатъ чувствата на благодарностъ. Размѣрътъ на пенсията и ограниченитѣ, които законойтъ предвижда за получаването ѝ, както и подвеждането подъ еднакъвъ знаменателъ на всички дейци, ще развѣржатъ много езици, но ние знаемъ, че българската държава прави това, което ѝ е днесъ най-възможно. Ние знаемъ, че българската държава, която олицетворява добродетелитѣ на скромността и пестеливостъ на своя народъ, пази народнитѣ сѣдства, които влата въ своето държавно строителство и гради материалната и интелектуална култура на българския младъ народъ, който вой 4 войни за своето обединение и плаща милиардни репарации на бивши „съюзници“.

Българскитѣ чиновникъ въобще и бълг. пенсионеръ сж, може би, най-зле поставенитѣ въ материално отношение въ цѣль свѣтъ, но затова пакъ напредъкътъ на България е забележителенъ и поразяющъ. Отъ всичко 53,410 пенсионери за изслужено време—къмъ 1. I. 1941 г.—4161 едва достигатъ до 6000 лв. годишна пенсия, 17793 — отъ 6001 до 12,000 лв. годишно и 12,054 до 18,000 лв., което ще рече, че 63 на сто отъ бившитѣ държавни чиновници днесъ пенсионери следъ 25 до 33 год. служба, при всичкитѣ пенсионни удържки, които имъ сж се правили, достигатъ пенсия подъ тази, която се предвижда за заслужилитѣ на българската народна кауза дейци. Разтегленъ тоя резимѣръ, може да получи тѣкувания най-разнообразни, споредъ настроенето и фантазията на тѣкувателитѣ. Нѣка се знае, обаче, че фиксиртъ прѣстъпва къмъ разрешение пенсионния въпросъ за борцитѣ при много неизвѣстности. Не се знае преди всичко числото на претендирующитѣ за народни пенсии. Не се знае и броя на тѣзи, за които размѣра отъ 1500 лв. месечно би се указалъ съвсемъ недостатъченъ.

Главното е, че съ закона се слага началната основа, върху която може да се допускатъ разни построения. Бюджетето ще покаже какво ще предлежи да се предприеме за най-справедливото разрешение на въпроса, обстоятелство, което не се отрича нито отъ единъ отъ факторитѣ, отъ които зависи това разрешение.

К. Хр.

Статия на Кирил Христов Совичанов за Закона за народните пенсии на особено заслужилите в освободителните борби дейци

животописна беленка

Подписания Антоний Уляев Марков
 родомъ отъ с. Лера-Бийское на возрастъ 77 години,
 живущъ въ г. Варна ул. Будуща № 3

[illegible]

Планка апреля 1902г. Сивановский, Казно и Меле и
и снес и, в районок ита на Георги Сугарева, в който останки
и в оронок вези чакане в вунки ахия и срезанки в Сор-
Бата и Коробитане на Сивановский Казно и Македонко.
Муниципалитет в Сивановский и апрел вези-чакане 1902г. - 90. Меле-
Казно и Сивановский в Сивановский районке в оронок
на Горской Казно, Казно в Георги Сугарева. Тараки и Меле и
Бриг и Чуби-чуби-чуби в сесте и, и в и в който Сивановский апрел
и в Сивановский районке. Тараки Сивановский районке в оронок и
и снес и на в Сивановский районке, Сивановский районке и оронок в
и в Сивановский районке и в Сивановский районке в Сивановский районке

Взржа, 19. III. 1943 год.

Подпись:

Оммерсбах
и сестры
на
Амстердам
Секр: 150/2
15/11/1919

Потвърждаваме горното

1.

Свидетели:

2

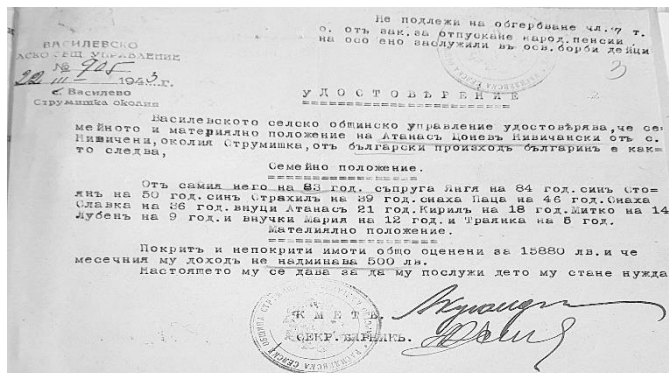
3

Варненското градско общинско управление удостоверява,

Животописна бележка на Апостол Марков-Ушлинов от с. Лера,
Битолско; пенсия № 6

Разписка от ЦМОРК за внесени 1000 златни гроша от Ангел Палев от с. Ковачевица; пенсия № 23

Удостоверение за семейно положение на войводата Атанас Нивички; пенсия № 30

5

Животописна беленка

Подписаниятъ Атанасъ Цоневъ Нивички

Родомъ отъ с. Н И В И Ч Н И на възраст 83 години,

живущъ въ с. Струмица

Още отъ 1895 год. съмъ земалъ участие въ ул. Антонъ Тодановъ №

М.О.Р. Организация срещайки се съ старитѣ дейци Гоце Делчевъ, Дамянъ Груевъ, на най-главния каналъ въ всички други войводи. Вехъ пунктовъ: Началникъ и прекарване оружия за цѣла Македония. Като такъвъ винаги съ пушка въ раце и да не можеха да ми хвататъ некой факти, турскитѣ власти дознавайки дѣлата на националното дѣло и въ нѣхъ лежахъ 7 месеци. Понеже и въ срѣсно продължихъ куприна за въстанието, запазихъ го и пазихъ до днесъ и още мие въ ракетѣ

Моята животописна история е доста голѣма, понеже азъ съмъ прочутия дѣдо Атанасъ Нивички.

Гр. Струмица 26. Февруарий 1943 год.

Подпись: Атанасъ Ц. Нивички

Потвърндаваме горното

1. М. Н. Курониски

Свидетели: 2. Тоданъ Т. Тодановъ

3. С. С. Митковъ

Животописна бележка на войводата Атанас Нивички от с. Нивичани,
Струмичко; пенсия № 30

ПЕНСИЯТА Е ОТПУСНАТА съгласно постановление на Министерския съвет в заседанието му от 17.11.1943 година, протокол № 112. Списък № 1, пор. № 32. ДИРЕКТОРЪ НА ПЕНСИИТЕ: И. Миндеев

ДИРЕКЦИЯ НА ПЕНСИИТЕ — ОТДЕЛЕНИЕ ДЪРЖАВНИ ПЕНСИИ

Пен. Кн. № 32
Свр. №

БЕЛЕЖКА

По молбата за лична народна пенсия по закона за отпускане народни пенсии на особено заслужилите в освободителните борби дейци — „Д. в.“ бр. 24 от 3. II. 1943 год.

На Атанас Цочев Нивички,
от гр. (с) Сирюмича,
на възраст 33 години, роден на 18 г.
в гр. (с) Нивички околия Сирюмича.
Подал молба на 29.11.1943 г. вх. № 1141 на Скопски обл. директоръ.

Заслуги на просителя: Касни убави в Тетевински сражения и заслуги за помирещи дейности.

Документи: Удостовер. А-905/22.11.1943г., А-6/25.11.1943г. и Удостовер. Б/Р

Мнение на кмета: Заслужава да му се отпусне Народ. пенсия

Мнение на областния директоръ: Да се отпусне Народ. пенсия

Просителят е навършил към дения въ който е подал молбата си за пенсия 60 годишна възраст, нѣма доход повече отъ 2500 лв. месечно, не заема държавна или общинска служба, която се зачита за пенсия по закона за пенсиите за изслужено време, не получава друга пенсия и не се е проявил въ противобългарска или противодържавна дейностъ.

Ако комисията за народни пенсии приеме, че описаните заслуги на Атанас Цочев Нивички от гр. (с) Сирюмича околия, отговарят на чл. 1, т. 1, а отъ закона за отпускане на народни пенсии и пр., то същия следва да получи лична народна пенсия въ размеръ на 18,000 (осемнадесет хиляди) лева годишно, смѣтано отъ 29 Мартъ 1943 год.

Забележка:

Съставилъ, Книгководителъ: И. Миндеев 28.11.1943 г.
Провѣрилъ, Контрольоръ: И. Миндеев 28.11.1943 г.
Докладвалъ: И. Миндеев 1943 г.

3692 1943

Бележка за отпусната пенсия на Атанас Нивички; пенсия № 30

Животописна беленка

Подписаният Андон Вешков Качарков
 родомъ отъ с. Ореховецъ на възраст 61 години.
 живущъ въ м. Кеврокоитъ ул. Търновска № 25.
 Отъ 1904 г. бѣхъ деецъ членъ въ М.О. организация. Презъ 1911 год.
 бѣхъ началникъ, както и тримъ началникъ, водилъ сражение съ
 турската войска въ м. Ковача Стрско. Презъ 1912 г. презъ замислане
 на Тамъ войска въ чиниата Г. Замисовъ и Мих. Славковъ се
 въведе при превземането на м. Кавалари надъ сѣвъ и
 въ М.О. отблъсване. 14 Проданска група. Гр. Г.В.В. При сраже-
 нието на Сундари тѣсѣ В. "Ковачаръ" бѣхъ раненъ въ гърдите,
 за това пришехъ раненъ въ свѣдѣтелство № 165 отъ 10. VII. 1913
 отъ групата. Презъ 1914 год. бѣхъ войвода на чета за
 разубавяване, казначействъ отъ Кривопадинъ действително въ
 Стрския районъ. Сражаваше селитрени войска въ м. Св. Матей
 с. Ореховецъ. Презъ 1915 год. чѣхъне Антонъ Манделова отъ с. Фра-
ценовъ. Той обираше, казначействъ и вземане Белитъ Джамаръ
 въ околността, както съ отгелските сражаваше селитр. Кара-
Ковъ и м. "Зеленово". Д. Бродско. За сѣдмито чѣхъне въ Угличъ
 азъ задоко не остана на сѣверъ. Презъ сѣверъ. война бѣхъ въ
 краишната групата, която действуваше въ Моравско и Мизан-
гидъ. Където Антонъ не по-малко отъ 50 сражения и сѣверитъ.
 Въ 1922 до 1931 г. бѣхъ войвода на Стрската чета за орга-
 низация на бѣл. население и изкуство на Бродската за
 дезорганизация. Презъ 1931 г.

Подпись: Андон Вешков

1. Н. Приличковъ

2. Ваня

3. Ваня

Потвърждаваме горното
 Свидетели:

(8) 1925 год. при настѣпването на германскитъ войска въ Митрискъ
 родководитъ минимално отъ Кеврокоитъ околнъ отъ 800 души.
 бѣхъ замисланъ отъ с. Памѣ Св. Косицки Миджовъ до
 м. "Котикъ" Али Бонинъ, Кривопадинъ.
 Презъ 1941 г. м. Февр. бѣхъ изпратенъ отъ В. Митинъ съ група отъ 8 души
 въ Бердъ. Стрски за разубавяване и дезорганизация авиацията
 при навлизане на Германскитъ войска отъ с. Зорново, Кеврокоитъ
 и минимално "Менталъ" азъ или бѣхъ водачъ и на сражаваше.

Животописна бележка на войводата Андон Качарков от с. Ореховец,
 Серско; пенсия № 37

7

ЖИВОТОПИСНА БЕЛЕЖКА

Подписаният ГЕОРГИ КОСТОВЪ ДОНЧЕВЪ /АНДОНОВЪ/, родомъ отъ с. Куманичево, Костурско, на възраст 81 год., живущъ въ гр. Варна, "Булевардъ "Фердинандъ" № 23.

Отъ основаването на В.М.О.Р.О. въ гр. Солунъ бѣхъ посвѣтенъ за членъ въ квартала "Вардаръ капия", където имахъ своя гостилница съ шкембеджиница. Като такъвъ до атентата съ банката на централния комитетъ въ гр. Солунъ за сношение съ банковните лица и курьери отъ провинциалните градове и околните села, които идваха ежеднвно въ гр. Солунъ. За тази целъ, при по-важни случаи, подъ предлогъ за закуса или обѣдъ, идваха лично Д-ръ Христо Татарчевъ, а въ послѣдствие и Ив. Гарвановъ и др. По тѣхно нареждане хранехъ презъ всѣко време и настанявахъ на квартири временно пребиваващи, или проходящи нелегални дейци и терористи. Презъ заведението ми ставаше размѣната на тайната кореспонденция и разпращането на вѣзки съ революционна литература /ками, револвери и патрони/ и др., донасяни и отправяни, опакова въ гостилницата ми. По аферата съ атентата на банката "Отоманъ" сполучихъ да се укрива и станахъ нелегаленъ и по канала на организацията се прибрахъ въ родното ми село, където се зачислихъ въ селската ни чета на Христо Ив. Бабаеленовъ. Нѣколко дни преди въстанието ми се възложи и отидохъ тайно въ административния центъръ Влахо-Клисура /модорлюкъ/ съ мисията да узная разположението на квартируващите войски, изпратени за постоянненъ гартерористична акция, съ които да се уредя въ деня на въстанието еднието и превземането на градчето. По предателство отъ куповла-то ме хвърлиха въ мѣстния затворъ. Планътъ се осуети, но и безъ това, при обявяване на въстанието презъ 1903 год., въстаническите чети отъ Кайляреския и Костурския революционни райони обсадиха Влахо-Клисура, нападнаха гарнизона и го превзеха. Съ влиянието на четите, разбиха и затвора и ме освободиха. Присъединихъ се веднага къмъ селската ни чета и като четникъ останахъ до края на въстанието. Като такъвъ взехъ участие въ сраженията при превземането на гр. Невеска; въ голѣмото сражение на Върбица планина - надъ с.с. Загоричени и Бобица; въ това при с. Чанища - въ борбата за освобождението на българитъ отъ турско иго. Следъ въстанието се легализирахъ по общата амнистия. По-неже селото ни отчасти бѣ опожарено и ограбено, отидохъ пакъ въ градъ Солунъ, но намѣрихъ гостилницата ми ограбена.

гр. Варна ____ априль 1943 год.

Подпись Гео. Костовъ

ПОТВЪРЖДАВАМЕ ГОРНОТО адресъ 1. <u>Христо Ив. Бабаеленовъ</u> ул. <u>М. Балабанова</u> № <u>22</u> 2. <u>Стефанъ Д. Васильевъ</u> ул. <u>Никола Кюлевъ</u> № <u>30</u> 3. <u>А. Михайловъ</u> ул. <u>Царъ</u> № <u>8</u>	Подпись _____ _____ _____
--	--

Животописна бележка на Георги Андонов от с. Куманичево, Костурско;
пенсия № 88

КРАТКА ЖИВОТООПИСНА БЕЛЕЖКА

на ДИОНИСЪ ХРИСТОВЪ ТАНЧУРОВЪ - родомъ отъ с. Грубовци - Енидже-Вардарско околия, а сега жителъ на гр. Пловдивъ, ул. "Пресеченъ" № 2.-

Презъ 1903 година напустнахъ домиътъ си и отидохъ въ чатата на Апостолъ Петковъ Терзиевъ

Презъ 1903 год. водихме сражение при следните селища: село Радомиръ, между с. Беровица и Църна рѣка. Тука сраженията продължиха къмъ 20 часа. Голя Чука, Вещъ бунаръ, Лесковскиятъ воденици, между Енидже Вардарско и Гевгелийско. Въ 1904 година водихме голямо сражение подъ воеводството на Христо Думчевъ отъ село Бабяни. Сраженията водихме въ местноститъ: Тритъ бари, между селата Мандалево и Новоселъ. Тука дадохме единъ убитъ и нѣколко тежко ранени.

Горните сражения ставаша въ подножието на Паякъ-Планина.

Престрелки имаше при Енидже-Вардарското блато съ гръцки войници и яндарти и войници отъ началото на 1905 година до 1908 година. Четата се състоеше отъ 154 души отъ които живи днесъ сме останали къмъ 16 души.-

Презъ 1908 година следъ издаването на конституционно управление за Македония и Одрински, сложихме оружieto си.-

Долуподписанитъ: Григоръ Д. Станковъ, род. гр. Ен. Вардаръ, гр. Пловдивъ, Стоянъ Тр. Хаджиевъ, родомъ с. Розецъ, жив. гр. Пловдивъ, Димитъръ Хр. Колетъ, родомъ с. Изворъ, удостоверяваме че изложеното въ настоящето животоописание на Дионисъ Хр. Танчуръ отъ с. Грубовци, Ен. Вардарско, е вѣрно.

гр. Пловдивъ, 18.11.1943 г.

ПОДПИСАНИЕ 1. Гр. Д. Станковъ
2. Стоянъ Тр. Хаджиевъ
3. Д. Колетъ

Подписаниятъ Димитъръ Беличковъ, пом. кметъ на гр. Пловдивъ, следъ като прочелъ горните, положили подписи въ присяжстми, лица, отнесно изложеното въ животоописанието на жителъ Пловдивъ Дионисъ Хр. Танчуровъ, отъ с. Грубовци, Ен. Вардарско казвамъ мнение, че изложеното въ това животоописание е вѣрно.

гр. Пловдивъ, 18.11.1943 г.

К М С О ВЪ : Иванъ

Животописна бележка на Дионис Танчуров от с. Грубовци, Ениджевардарско; пенсия № 154

НАРОДНИ ПЕНСИИ НА ОСОБЕНО ЗАСЛУЖИЛИ
ВЪ ООБЩЕДИТЕЛЕНТЪ БОРБИ КЕБНИ
Г. Д. Д. Д.
ДИРЕКЦИЯ НА ПЕНСИИТЪ
ОТДѢЛЕНИЕ ЗА ДЪРЖАВНИТЪ ПЕНОНИ

Пензионна книжка № 219

Свързка { 1
2 Б. П. №

Военноинвалидна пенсия
НА
Дончо Ж. Живадинов

Мѣстожителство: г. Шуто

НАСЛЕДСТВЕНА

а) вдовица съ деца

б) крѣгли сираци

в) родители

212

Р. 288 и м. 9 а. с. 121

Срп 1337 1942

Пензионната папка на Дончо Живадинов от Шип; пенсия № 171

18-5-43
2040
17

До Господина
ОБЛАСТНИЙ ДИРЕКТОРЪ
СКОПИЕ

ЗАЯВЛЕНИЕ
отъ ДОНЧО ХАДЖИ САНКОЕ-ЖИВАДИНОВЪ, отъ гр. Щипъ.

ГОСПОДИНЪ ДИРЕКТОРЕ,

Съгласно Закона за отпускане народни пенсий на особено заслужилитъ въ освободителнитъ борби дейци публикуванъ въ Д.В.бр. 24 отъ 3.II.1943 год. моля нареждането Ви Господинъ Директоре, да ми се отпусне като заслужилъ деецъ за освобождаването и обединяването на Македония къмъ майката България НАРОДНА ПЕНСИЯ.

Приложение: нужнитъ документи и фотографии.
гр.Щипъ, 15.II.1943 год.

ОЪ ПОЧИТЪ: *Дончо & Санко Живадинов*

ОКОЛИЙСКИЯ УПРАВИТЕЛЪ
ЩИПЪ

Дайте сведения за молители като се има предъ видъ чл.7 отъ Закона за отпускане народна пенсия публикуванъ въ Д.В.бр.24 отъ 3.II.1943 г. Поискайте и мнение на съответната местна организация.

Приложение: 2 удостоверения, 1 декларация и 1 живописна бележка.

И. 4386. Скопие. 19.II.1943 година

ПОМ. ОБЛАСТЕНЪ ДИРЕКТОРЪ:

СЕКРЕТАРЪ:

МГ.

Настоящото при надписъ представямъ на Господина Областния Директоръ гр. Скопие, съ донесение, че молителя представя изискуемитъ документи по чл.7 отъ Закона за отпускане народна пенсия. На всички следва да се отпусне народна пенсия, видео отъ мненията на организацията.

Приложение: 4 документа, портретъ и писма №№ 105 и 48/43г.

И. 7626. гр. Щипъ 22.III.1943 год.

Околийски Управителъ: *Ив. Кр. Димитров*
Секретаръ: *Георги Ж. Антоновъ*

Заявление от Дончо Живадинов от Щип; пенсия № 171

ЖИВОТОПИСНА БЕЛЕЖКА

ДОНЧЕ ХАДЖИ САНКОВ-ЖИВАДИНОВ, от гр. Щип по народност българин и от български произход, като активен член и дъец за Освобождението и Обединението на Родината ни Македония към майката България е бил осъден от страна на Сръбските тиранически власти като кмет при тогавашната Сръбска община, поради убийството на Сръбския Генерал Ковачевич на СМЕРТ, но от страна на Сръбския Крал Александър е поминовен на 20-десет години строг тъмничен затвор с тежки вериги.

В затвора е бил 15-петнадесет години торисовен и след пускането му от затвора е бил като такъв винаги под полицейско подпокриване. Служил Донче е бил като Български войник в Македоно-Одринското Опълчение през войните 1912-1913 год. и 1915-1918 година.

ДОНЧЕ ХАДЖИ САНКОВ ЖИВАДИНОВ, от гр. Щип, като дъец за Свободата на Македония е получил помощ от Министерството на външните работи и народното здраве и от Министерството на финансите.

Горната животописна бележка е давана, за да му послужи при отпускане на Народна Пенсия, като заслужен Българин от Македония.

Гр. Щип, 15. II. 1943 год.

СВИДЕТЕЛИ:

1. Михаил Т. Барутчиев
2. Борис М. Витларов
3. Борис М. Витларов

и тримата честити Българи от гр. Щип

Щипското градско общинско управление удостоверява, че горните подписи на Михаил Т. Барутчиев, търговец, Тодор М. Джебевров, сводар и Борис М. Витларов хлябар и тримата от гр. Щип са действително сложили в наше присъствие.

Щипското градско общинско управление удостоверява, че горната животописна бележка е ВЪРНА и следва лицето да получава Народна пенсия.

№ 1015, гр. Щип, 16. II. 1943 год.

ОБЩО ГРАДСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ
КМЕТЪ : Борис М. Витларов
СЕКРЕТАРЪ : Михаил Т. Барутчиев

Животописна бележка на Дончо Живадинов от Щип;
пенсия № 171

3

Необходимо съгласно закона за отпускане на народни пенсии на особено заслужилите за освободителни борби дейци - Държавни бр. 24, от 3. февр. 1943 г.

Удостоверение,

Велешкото гражданско общинско управление удостоверява, че семейното положение и материалното състояние на Диме Иванова Пърличковъ от гр. Велесъ се състои както следва:

а) семейно положение:

1. Самият той Диме	роденъ	1897. год.
2. Мария	съпруга	" 1877. "
3. Петър	синъ	" 1911. "
4. Превла	сина	" 1914. "
5. Йорданъ	внукъ	" 1934. "
6. Сута	внукъ	" 1942. "

б) материално състояние:

Самият той Диме декларира въ района на Велешката община една къща оценена на 15.000-лв.

Самият е постоянен жител на гр. Велесъ, отъ български преисходъ, чийто месечен доходъ възлиза на 2.200-лв. на синята му Петъръ който се чува въ семейството му.

Настоящото се дава на Диме Иванова Пърличковъ отъ гр. Велесъ, съгласно влязването му вх. Н-тъ 3584/43. на да му пенсия за отпускане на народни пенсии за особено заслужилите за освободителните борби дейци.

Д. Поповъ,
Д. Войковъ.

Секретаръ: Дим. П. Поповъ

Семейно удостоверение на Диме Пърличко от Велес;
пенсия № 177

ЖИВОТОПИСНА БЕЛЕЖКА

Подписаният Марко Христов Касабов
 родом от село Кунци - Кайлярко на възраст 74 год.
 живее в гр. Варна ул. Надзирател № 16, влявява.

Поревителствата и организирането в 1895 год. първо от селск
 работниците на възрастни макед. нац. камиши, пожелателни
 сарафови, от които и рече, отне речеви на граждината на бу-
 лев. урание в македонските възможности на селскостроителство.
 Като бозукчи, поруч. мушкетери, поруч. (мушкетери) наред и поруч.
 Маркович, но бързо се възвращава от македонския фронт.

В началото на 1896 год. бързо изстрелва от организа-
 ционата в македония, Като стига до Като Курнез науду
 гр. Битолска, Леринска и Кайлярска а и сего бързо започва да
 работи на оръжие от турци с средства на Комитета до
 1899 год., Като и организирането и съставяне на много сел-
 ски Комитети в македония и Като Курнез.

Започва работи от турци в
 Битолска, селски и македония македония и македония
 и Битолска. През 1902 год. в отиши селската на Битолска
 на македония граждината, бързо възвращава от Битолска.

По нареждане на македонския комитет, в селската на Битолска
 Битолска, македония и др. бързо предлагат много селската на
 Битолска работи и македония граждината.

При върха на македония до селската Битолска селската на
 отграждат и бързо от бързо селската на Битолска селската
 и в Битолска селската на Битолска бързо работи.

През селската бързо отиши селската на Битолска.

Подпис: М. Касабов

Гр. Варна. 18. III... 1943 год.

Потвърждаване горното: I. Ст. ив. мисел
 II. Ст. мисел
 III. Ст. мисел

Животописна бележка на Марко Касабов от с. Кунци, Кайлярко;
 пенсия № 455

Животописна бележка

Подписаният Никола матево Георгиев

родомъ отъ гр. Велес на възраст години,

живущъ въ гр. Скопје ул. 305 № 16

Работилъ е в военната лан. к-р. Г-в. организация като Велестаръ
 и живее у дома при протектирната къща и веди протект.
 Велесъ. Билъ е милицинтъ прѣз 1902 г. въ с. Граховецъ съ дружината си.
 Протектирната организация отъ една страна и на другата страна
 на града. Билъ е много знаятъ у дома на дванадесетата отъ години,
 който е бил раненъ и който е билъ отъ една въ града ти.
 Билъ е арестуванъ отъ турските власти като политич-
 ески протектирникъ въ Михаилъ Шедерменджиев. Слѣдъ да е
 билъ много риданъ на турския камикашкикъ, бѣлъ отъ сарай
 на 8 месеци въ турския политически затворъ. За турския устѣ
 по сарайтъ бѣлъ арестуванъ въ скопска отъ знаменитъ
 претелъ и политически въ затворъ прѣз 1912 год. като
 1943 год.

Подпись: Никола матево Георгиев

Потвърждаваме горното

Свидетели:

1. Момчил Георгиев Момбил
2. Анко Аздов
3. Кеменовъ Т. Погоровъ

Докато бѣлъ одику въ урочисне
 доси въ 1912 г. е билъ арестуванъ въ скопска
 и политически въ скопска отъ знаменитъ
 претелъ и политически въ затворъ прѣз 1912 год. като

Животописна бележка на Никола Сребрев от Велес;
 пенсия № 495

ЖИВОТОПИСНА БЕЛЕЖКА

5

Подписаният Нако Ташовъ Узуновъ, родомъ отъ с. Гявато, Богданска община, Гевгелийска околия, на възраст 73 навършени години, живущъ въ с. Гявато родното ми село, съмъ постапилъ въ редоветъ на Вътрешната Македоно-Одринска Революционна Организация презъ 1899 год., взелъ съмъ живо и активно участие въ движението презъ Турския режимъ, като куриеръ и войвода на селската ~~македонска~~ младежъ.

Презъ 1904 год. пролѣтътъ, когато четитъ на Аргиръ Манасиевъ, Гевгелийски войвода, Дельо Калъчевъ, районенъ войвода въ околията, Лука Ивановъ, Воденски войвода и Спири, Мерински войвода на брой 75 души общо, бѣха въ с. Гявато, ПРенасяйки 12 товара пушки и др. съоружения, предназначени чени за Воденска и Меринска околия се откриха отъ Турския аскеръ, азъ бѣх раненъ отъ засада въ лѣвата ръка надъ китката и слабнитъ на корема ми на лѣвата страна, вследствие, което останахъ инвалидъ съ лѣвата ръка.

На другия денъ бѣхъ заловенъ отъ Турската войска, арестувахъ ме, оковаха ме въ вериги и ме осмидиха на 4 год. строгъ тамниченъ затвор и ме изпратиха да излѣжавамъ наказанието си въ Солунския затворъ "ЕДИ-КУЛЕ", отъ кдѣто бидохъ освободенъ на Турския хурнетъ презъ 1908 год., заедно съ всички политически затворници тогава.

Както се вижда отъ гореизложеното, азъ освенъ, че останахъ инвалидъ съ лѣвата ми ръка и станахъ негоденъ за работа, най красивото време отъ живота ми, съмъ прекаралъ въ борба за свободата на родината ми, сега макаръ и да е освободена Македония, азъ съмъ забравенъ и преживѣвамъ последнитъ дни отъ живота ми въ с. Гявато съ споменитъ отъ миналото ми въ тихъ старчески животъ.

с. Гявато, 29 Мартъ 1943 год.

Подпись: *Нако Т. Узуновъ*

Потвърждаваме горното:

1. *Серафимъ Т. Димовъ*
2. *Петко Т. Бейковъ*
3. *Ташо Узуновъ*

№ 1263

Богданското селско общинско управление, Гевгелийска околия удостоверява, че лицата: *Серафимъ Т. Димовъ*, *Петко Т. Бейковъ*, *Ташо Узуновъ* сички жители на с. Гявато, истинно иматъ положени потпишетъ си върху настоящото въ пълно съзнание.
 № 1263. С. Богданци 6. IV. 1943. год. Мнато: *М. М. М. М.*
 Сепр. Спр. *М. М. М. М.*

Животописна бележка на Нако Узунов от с. Гявато, Битолско;
 пенсия № 496

Животописна беленка 9

Подписаният Наум Дамбрев Кръстев
 родомъ отъ с. Въмбел, Костурско на възраст 70 години,
 живущъ въ Варна ул. Д. Тимитова № 15

Презъ Илинденското въстание 1903 г., като четникъ в четата на Поповица Димовъ в Македонският районъ взелъ участие въ всички акции и сражения с турски аскеръ. Следъ общата амнистия се лебализиралъ в родното си село. Презъ 1907 г. по аферата се откриване четата на Бандо Сидиъ станъ арестуванъ и издванъ въ Костурски затворъ, където лежалъ 3 мѣс. Презъ 1908 г., като селски войвода допривзвучаване македурски ахуриетъ, по аферата се поставенъ оръжие отъ България на предателство отъ с. Врзникъ, който станъ арестуванъ и издванъ въ Билища, а оттамъ въ Костурски затворъ, но не оубавилъ на ахуриетъ. Презъ Балканската война 1912 г. се приключилъ с оръжие къмъ доброволческиятъ партизански отряди, които дотога въ Костурско, наемалъ с. В. Захаровъ, М. Попъ и др. Презъ Илинденското въстание 1903 г., вселотъ имъ биде отбраненъ и отбранено отъ турски аскеръ. Убитотъ имъ много много се издори и обаналъ болъ. Братъ имъ Ивотко, наедно с 38 турци седилъ убилъ. Следъ общата война, поради местниятъ издевателство на българскиятъ андартъ, станъ принуденъ да емигрира и се прибралъ въ свободна България.

Варна, У, III. 1943 год.

Подписъ: Н. Д. Кръстевъ

Потвърждаваме горното, като некои друбини и участници въ освободителниятъ имъ борби въ Македония ги свѣдѣти на личн. изсѣтане.

1. Михайл (с. Поповъ Костовъ)

Свидетели: 2. Петъръ Н. Космевъ

3. Ваня Андарева

Животописна бележка на Наум Кръстев от с. Въмбел, Костурско;
 пенсия № 497

5

Животописна бележка
 на
 Никола ^и Тодоров ^и Кочаневски
 пенсия № 500

Тодор е роден в село Лазарополе
 Галичка околина на 1843 година.

Редният годишник членстване е бил
 в Пущка в рзга и членстването от
 902 до 1908 год. вкл. в четири на
 Анастаси Тодоров в Лазарополе - Ричево
 в Македонскиот револуционен борбни
 борбни Тодор е бил в гр. Русе като
 легален райони в Сиринскиот
 друштво и комитет в Борне Сара
 фова. След това се обърнал другари
 в София и пожелали за Македо-
 ния през Сарафна изпратени от Тодор
 Кочанев, под водството на Никола
 Тодоров от гр. Тодор и Вавиле Тодор-
 слов (Карапанов) Лазарополе, но
 по ред причини од Врана били задо-
 зорени и на дено Великден, ктаниати
 и изпратени в Бугарскиот затвор.
 Били в следници изпратени и вгра-
 ни обратно в гр. София и от там
 в сите замисли за Македония, посиди-
 ватки в четири с секретар в Римини
 друштво от гр. Охрид.

Участува бил дейно в рзг
 ераиски. На врхот инициатива 903 години
 окопа гр. Ричево и инициативата "Бзда

Животописна бележка на Никола Кокалевски от с. Лазарополе;
 пенсия № 500

с. Клементов. сражават се с Ричард
Бекер, боре в мистичността и в
в Бисера и Пашина сражават се с
Бедрака и Турската войска и Бачибузучи,
в мистичността и Армянски Камбур,
Кочур. околото Мадаротаре, а най-
важното за мене биче сражават се в
Кратовско. Рочанско - село Гиганци в
мистичността и Мингура сражават се
с на каца ситанос и чешити на Ан-
наево Бабаца, Правейко Ареево и Ричард
Бекер (тогава аз имам чета от 3 души,
при които бях във раните на 3 мистичности).

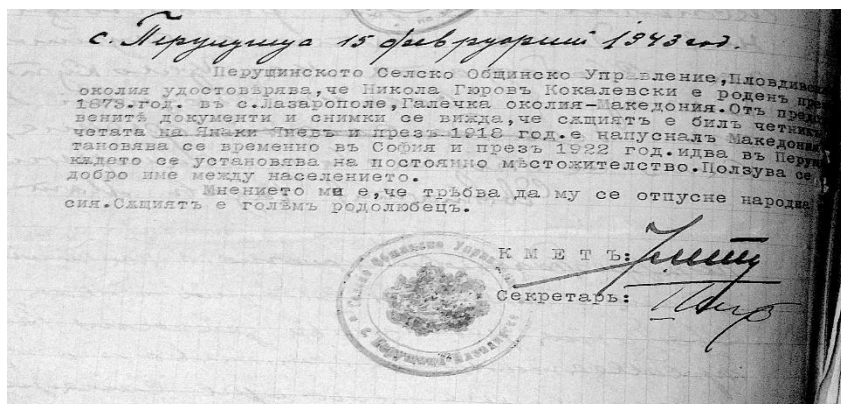
Робинзон ови заедно и с Томас
Бабичев, Ермито Узунев, Даме Груев,
Тоде Кочев, Деметър Саунов, Мозор
Александров и много др. дейци.

Трети джурини бях с Ермито
Майков в Заграднието представител
от в гр. София и поем заедно с
Майков и Бабичевата Добри Васка-
лов от Тимфеу слезнахме до София
заедно и аз станал си отидох в родно
село Пасрецайтеки ме най-радушно и
сърдечно извади от моето наследство с вълну-
ващи ми мисли и радостна река войска.

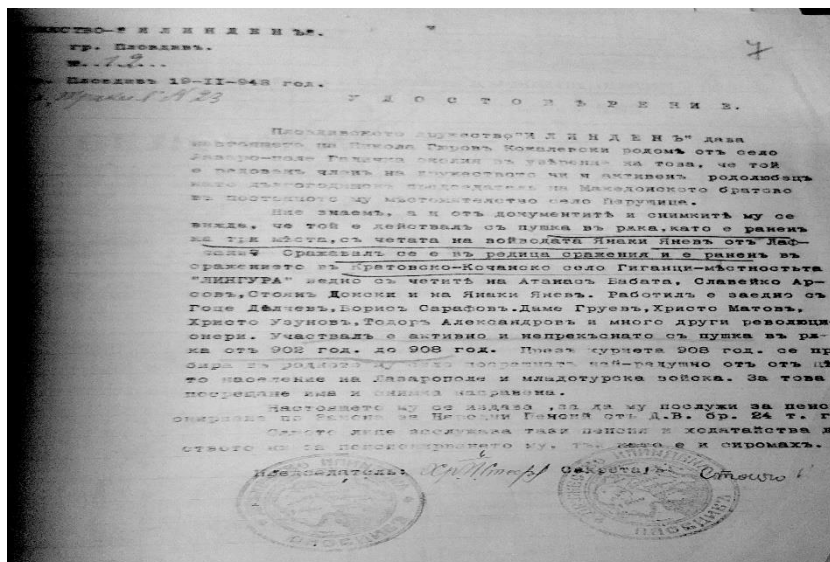
918 год. джурини мисля ми за сега
така работя за България, която съм в
и джурини президент на Българ-
ния и Германия и нито основател.

Въз основаване

Нелово джурини Тимфеу
от Битум Тимфеу Тимфеу Тимфеу
въз основаване Тимфеу Тимфеу Тимфеу
въз основаване Тимфеу Тимфеу Тимфеу

Удостоверение от Перуцинското общинско управление за Никола Кокалевски; пенсия № 500

Удостоверение от Илинденската организация за Никола Кокалевски от с. Лазарополе; пенсия № 500

№ 22

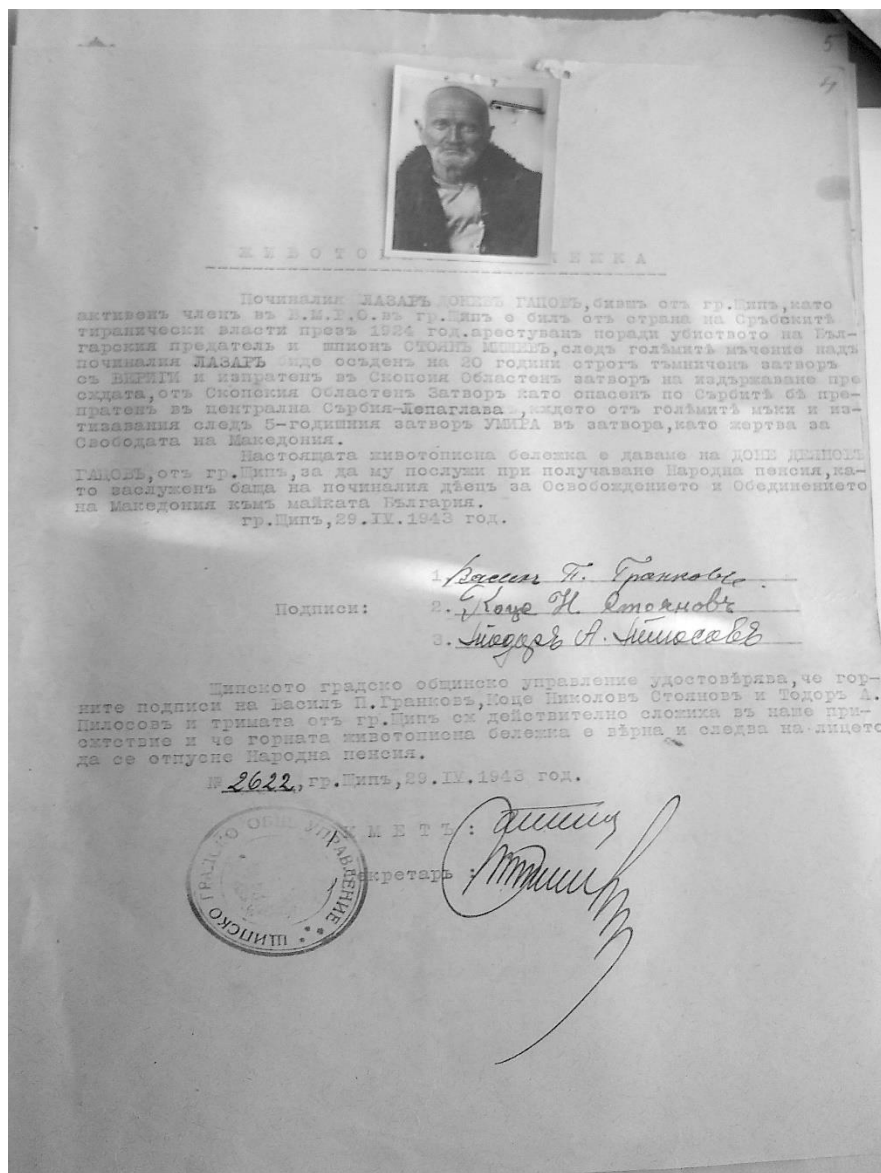

Трайко Манев (под стрелката) от Шип, след задържането си от сръбските власти; пенсия № 392

№ 23

Лазар Донев Гацов (№2) от Шип като затворник в Лепоглава (дн. Хърватия), фотографиран малко преди да почине в затвора; пенсия № 376

Животописна бележка на Лазар Донев Гацов от с. Шип,
написана от баца му Доне; пенсия № 376

№ 25

Леринският войвода Пандил Шишков; пенсия № 405

№ 26

Никола Гюров Кокалевски (6) заедно с войводите от Дебърско-Кичевския революционен район; пенсия № 500

ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ

А

Абдул Хамид II – 50, 299, 383
Абедин бег – 210
Абдураманов, Дине – 41
Аврамов, Стефан – 321
Аджаларски, Васил – 75
Айдара (турчин-арнаути) – 106
Акрабов, Никола П. – 236
Александров, Тодор – 52, 107, 138, 206, 396
Алябакот, Иван Оровчанов – 28, 202
Амди чауш – 330
Ананиева, Иванка – 235
Анастасия от Радовиш – 196
Ангелов, Коста (Кочо Мана) – 215
Ангелов, Пано – 100, 144
Ангелов, Пеню – 144
Ангелов, Петър – 90, 99, 151, 154, 333
Ангов, Христо Костадинов – 290
Антонов, Константин – 233, 234, 280
Антонова, Тота Дончева – 280
Апостолов, Никола – 307
Апостолова, Сребра – 27, 28
Апчев, Никола Петров – 314
Асенов, Кръстю – 60, 95, 178, 211, 372
Аргиров, Димитър – 347
Аристиди – 72, 363
Арсов, Славейко – 390, 396
Аскитис, Теодорис – 221
Атанасов, Вълчо – 49
Атанасов, Мирчо – 360

Атанасов, Сотир – 177
Ацев, Гога (Георги) – 204
Аянов, Димитър – 137, 269

Б

Бабаеленов, Христо – 89, 385, 386
Бабата, Атанас Димитров – 396
Бабянски, Димитър – 175
Бабянски, Христо Думчев – 114, 115, 139, 176
Бакалов, Атанас – 255, 324
Бакалов, Стоян Лазаров – 271
Балабанов, Атанас – 215
Балджиев, Милан – 221
Баташки, Георги – 381
Бахтиара – 43, 45
Баценски, Костадин – 381
Бебев, Георги Ив. – 236
Бегинин, Гоне – 176
Бекиров, Иван – 113
Белокапов, Петър Д. – 310
Белялот от Баровица – 176
Бесвинец, Стефан Николов – 327
Биков, Христо Ефремов – 302
Благоев, Костадин – 167
Блатски, Кузо – 102
Блатцалията, Мице (Мите) – 107, 191, 201
Близнаков, Пандо – 113
Богатинов, Янко – 332
Богоев, Венчо – 29
Бойчев, Стойко (Дядо Странджа) – 205
Бончев, Сийко – 163
Бончев, Янко – 163

Ботков, Минко – 256
Ботошанов, Иван – 382
Бояджиев, Григор – 332
Бояджиев, Костадин – 332
Бояджиев, Славчо Димитров – 326
Бродалията, Георги Радев – 48, 348, 395
Бръндев, Коле – 318
Бузуков, Антон – 364
Буйнов, Александър – 203
Буров, Ставро Кала – 113
Бучков, Ангел П. – 236
Българията, Кръстю – 107, 111, 169, 171, 271, 323, 333
Бърльо, Иван (Йован) – 74, 206, 394

В

Варналиев, Иван – 259
Василев, Бончо – 102
Веселинов, Илия – 307
Веселинов, Милан – 307
Ветерски, Пано Николов – 219
Винички, Ангел – 106
Влаха, Митре (Панджаров) – 144, 161, 254, 263, 313, 347
Вълков, Христо Манолов – 296
Въндев, Георги – 47, 68

Г

Гавазов, Георги – 212
Гаврилов, Иван Лазаров – 217
Гаврилов, Йордан – 309
Гайков, Петър – 246
Галишки, Ангеле – 391
Ганджов, Георги – 381
Ганчев, Михал Димов – 303, 304
Гарванов, Иван – 89, 115
Гацов, Лазар Донев – 300

Гевешеков, Тодор Г. – 302
Генадиев, Павел – 33, 324
Георги Попето – 82
Герджиков, Михаил – 33, 76, 99, 100, 134, 167, 211, 288, 317, 319, 322
Германчето, Петър Христов – 387
Гилева, Мара П. – 210
Гилева, Сия – 210
Гоге Копелето (Георги Тодоров или Чучев) – 191
Гоголов, Димитър – 49
Горганов, Георги Петров – 295
Горгов, Петко Димов – 328, 329
Градева, Ковня – 169
Граматииков, Йоаким Петков – 293
Грежов, Иван – 113
Груев, Дамян – 46, 285, 311, 396
Групчев, Климент – 396
Гущанов, Димитър – 65, 150, 348
Гюмюшев, Никола – 98
Гюрлуков, Милан – 202
Гюрнев, Стоян Ст. – 308
Гърличков, Диме – 141

Д

Давидов, Стефан Кръстев – 287, 290
Давидов, Стоил – 310
Давидов, Тома – 116, 396
Давидович, Любомир – 309
Даев, Михаил – 65, 72, 193, 211, 212, 302
Дальчев, Митре Михайлов – 38
Даскалов, Димитър – 321
Даскалов, Добри – 396

Даскалов, Йосиф – 320, 321, 322
Делев, Тано Янов – 298
Делов, Васил – 222
Делчев, Гоце – 46, 65, 67, 81, 106, 138, 148, 150, 198, 202, 208, 215, 220, 245, 257, 258, 284, 311, 320, 348, 349, 395, 396
Делчев, Костадин – 139
Дерменджиев, Михаил – 392
Дечев, Никола – 28
Дечев, Стефан – 294
Джелебов, Дико – 32, 39, 72, 76, 83, 90, 99, 101, 111, 120, 151, 154, 172, 195, 211, 253, 300, 302, 303, 329, 363, 385, 386, 387
Джинов, Ицо – 220
Димитров, Илия – 103
Димитров, Ичко (Христо) – 175
Димитров, Стефан – 265
Димитров, Фотаки – 383
Димитрова, Нунта – 347
Димов, Васил – 163
Димов, Пеце – 289
Динката, Костадин Дробенов – 112, 353
Добрева, Хрусана – 279
Добродийски, Колю – 347
Домазетов, Митко Хр. – 308
Домазетов, Михаил – 309
Донски, Стоян – 396
Дражев, Киро – 143, 172
Дражева, Тодора – 143, 172
Дрангов, Борис – 281
Дръдалов, Никола – 257
Дудуков, Павел – 82
Думев, Велко – 157
Дуров, Христо – 113
Дядо Яни – 31

Е

Едрев, Станю П. – 319

Елеменов, Петре – 282
Еменеджиев, Петко Вълчев – 299
Енвер ходжа – 239
Ефтимов, Димитър – 100

И

Иванишевич, Джуро – 82
Иванов, Андрей – 283
Иванов, Лука – 106, 392
Иванов, Марко Димов – 316
Иванов, Паскал – 72, 364
Иванов, Спас Ангелов – 397
Иванчо (сръбски учител) – 372
Иванчо (тракийски войвода) – 31
Идризовски, Ибраим Юсуфов – 391
Икономов, Йордан – 372
Икономов, Петър Попначев – 364
Икономов, Стамат – 168, 385
Илиев, Иван (Хаджи Иван) – 24
Илиев, Христо – 167
Ильо от Лебаово (Либахово) – 176
Ильов, Димитър – 156
Ингеловски, Иван Анастасов – 323

Й

Йосифов, Стоян – 373
Йотов, Дачо – 203, 360
Йотов (Гьотов), Трайко – 138, 214, 221

Ж

Жеков, Добри – 279
Желевски, Трайко Тодоров – 275

Жостов, Константин – 252

З

Занков, Георги – 52, 110, 111, 150, 348, 349

Збирков, Иван – 56

Здребечков, Петко Ст. – 322

Златков, Дончо – 92, 93, 140, 261

Зографов, Крум – 109

Золев, Ставре – 113

К

Каймакамов, Ефтим – 90, 151, 154

Казака, Митю – 95

Казанлиев, Георги Траянов – 304

Каламатиев, Михаил – 309

Календжиев, Васил – 41

Калъчев, Делю – 211, 392

Камилски, Стоян – 98, 169, 213, 322

Каназирев, Владимир – 96, 256

Каназирев, Владислав – 256

Каназирев, Петър – 114, 197

Канев, Иван Янакиев – 291

Кантуров, Стоян – 287, 318

Капитанов, Христо Ат. – 306

Капитанов, Христо П. – 142

Караасан, Павле Гаврилов – 396

Карабиберов, Илия – 314

Карадимов, Димитър – 246, 260

Караджата, Стефан Кръстев – 80

Караджорджевич, Александър I – 152

Караманджуков, Христо – 234

Каранджов, Никола (Лаки) – 263

Карасулев, Митю – 175

Карасулията, Иван Христов – 126

Каридов, Никола – 255

Касъм ага – 254

Катерина от Радовиш – 216

Качарков, Андон – 17, 52, 295, 403

Кенков, Георги – 272

Кенков, Димитър – 272

Керекичин, Янко – 100

Керемидчиоглу, Костаки – 117, 127, 207, 259

Керкалски, Тунара – 176

Киприлов, Петър Димитров – 55, 71, 162

Кирияков, Атанас – 295

Киселинчев, Георги – 222

Киселинчев, Лазар – 222

Китанов, Александър – 81

Клинчарски, Симеон Г. – 271, 291

Кляшев, Пандо – 58, 155, 174, 223, 254, 264, 274, 292, 302, 310, 312, 347

Ковачев, Владислав (Славчо) – 177, 281

Ковачев, Георги Ив. – 332

Ковачевич, Владимир – 82

Ковачевич, Михайло – 152, 285, 286

Ковачки, Антим – 318

Коларов, Ангел (Ацко

Коларчето) – 38

Кондолов, Георги – 30, 39, 72, 83, 91, 98, 101, 143, 156, 172, 193, 211, 212, 259, 302, 317, 320, 333, 363, 364

Конемладски, Васил Котев – 145

Константинов, Панчо – 214, 219

Копанаров, Георги Исидоров – 257

Копанаров, Никола Исидоров – 257

Копаран чауш, Иван

Апостолов – 148, 203, 208, 225

Костов, Атанас – 349

Костов, Ташко (Гегата) – 35

Костовски, Атанас – 59, 365

Костовска, Султана – 365

Костурков, Ради – 123

Костуркова, Мария – 123

Костурски, Иван – 175

Костурски, Кочо – 176

Кръстев, Коста – 227

Кръстев, Цветко Ламбрев – 395

Кукутанов, Иван – 196

Кулджиев, Атанас Н. – 319

Курандов, Атанас Г. – 333

Куртев, Цено – 100, 333

Кутруля, Христо Димитров – 82

Кушински, Дионис – 176

Кушински, Павле – 176

Кьосето, Андон Янев – 198, 214

Кърджиев, Никола – 33

Кърманов, Петър – 113

Кърчовски, Илия – 48, 202

Кършаков, Атанас – 254, 274, 313

Кюстендилец, Йордан – 150

Л

Лазаров, Арсо – 309

Лазаров, Стоян Гоцев – 286

Лазов, Лазо – 44, 71, 78, 170, 255, 324, 325

Лафазанов, Сотир – 254

Лачин, Петър – 256

Лекаров, Атанас Г. – 301

Лелов, Димитър – 97

Лерински, Марко (Георги Иванов) – 35, 41

Лесев, Петър – 66, 170

Лефтеров, Никола – 26, 35, 61, 78, 79, 159, 164, 227, 250, 252, 261, 273, 277, 296, 345, 347

Лецов, Панче – 283

Лилинков, Илия – 285

Лилинков, Пана – 285

Лясков, Ставри – 228

М

Майсторов, Христо Тодоров – 28

Мазнейков, Коста – 196

Маджаров, Лазар – 31, 54, 55, 71, 146, 164, 165, 173, 206, 251, 255, 265, 268, 288, 325

Македончето, Серафим – 72, 193, 364

Максимов, Благой – 140

Максимов, Васил Георгиев – 288

Мамин Кольо, Никола Коев – 26

Манасиев, Аргир – 51, 106, 214, 220, 221, 373, 392

Манасиев, Христо Тоев – 217

Мангинов, Яни Тодоров – 317

Манделата, Ангел – 52

Манев, Трайко – 315

Манолов, Мицо – 372

Манолев, Никола – 138, 178

Манчев, Г. – 24

Марков, Петър – 113

Мартинов, Даме – 202

Марчелов, Георги – 42

Марчелов, Димитър – 42

Матеев, Евстатия Радев – 397

Маткович, Добрица – 309

Матов, Христо – 115, 320, 396

Матракуля, Мицо – 175

Матушаков, Васил – 113

Мачкоевски, Митю – 176

Милас капетан – 313

Мечкаров, Пандо – 57
Мешков, Йордан Георгиев – 108, 111
Миков, Велко – 106
Миладинов, Ефрем – 206
Милев, Петър – 37, 121, 159, 160, 208, 226
Минков, Аргир – 73
Митрачински, Глигор – 104
Митренцев, Митре – 221
Митрушев, Наум – 311
Митю от с. Бурсук – 178
Михайлов, Панчо – 84, 317
Михайлов, Сава – 221, 276
Мице от Златарани – 390
Мишев, Стоян – 92, 300, 353
Младенов, Славе – 92
Мокренски, Никола Андреев (Алай Бей) – 57, 274, 289, 347
Моллов, Стоян – 325
Монев, Благой (Кратовец) – 285
Москов, Иван – 223
Москов, Лазар – 312
Мурджов, Атанас – 159, 277
Мутафов, Васил – 364
Мутафчиев, Коце – 257
Мълчанков, Стоян – 41, 47, 103, 110, 139, 147, 226, 282

Н

Наим бей – 349
Найденов, Георги – 299
Насте от Ресен – 390
Настев, Константин – 159
Настев, Христо – 116, 127, 207
Насъм бег – 210
Наутлиев, Миялче Тр. – 317
Начович, Григор – 50
Недков, Димитър – 353
Нежи Ефенди – 98
Нивички, Атанас – 46, 198, 400, 401, 402

Никлев, Атанас – 176
Николов, Иван – 39
Николов, Слави – 280
Николов, Таню – 50, 124, 135, 319
Николов, Тома (свещеник) – 389
Николов, Христо – 28
Ниновски, Кане – 273
Нисторов, Гоце – 221, 372, 373
Новоселски, Кръсто – 43, 45, 81, 122, 198, 248, 367
Нунков, Коста – 49
Нури бей – 234, 280
Нуридин бей – 347

О

Овчаров, Александър – 252
Олчев, Спиро – 390
Опилски, Мите – 351

П

Павлов, Градю – 169
Пазарджиклията, Никола Груйчин – 225
Палчев, Янаки – 273
Пальоски, Иван Пальошев – 175
Пангалос, Теодорос – 313
Паница, Тодор – 203, 227, 294
Панов, Васил – 129
Пачков, Атанас – 113
Пашалийски, Иван – 82
Пашата, Иван Димов (Йован; Йон) – 38
Пеко, Пецан – 176
Пелтеков, Георги Тодоров – 299
Пендов, Димко – 28
Перо от Съпотско – 390
Петканчин, Герасим Огнянов – 81

Петко от Дриньовци – 156
 Петков, Вълчо – 31
 Петров, Гьорче – 46, 155, 264
 Петров, Колю (Даскала) – 372
 Петров, Райко – 98, 212, 323
 Петров, Рачо – 50
 Петров, Стоян – 122, 123, 167, 259, 317, 383, 384
 Пехливан, Божин – 26
 Пецев, Атанас – 42
 Пешков, Никола – 396
 Пинзо, Ставро – 273
 Пиперката, Йордан – 140
 Пирчев, Славчо – 277
 Погончев, Петър – 274
 Полски, Евтим Ташов – 84, 200, 201
 Поп Христо – 266
 Попадийски, Велко Апостолов (Попадинец) – 219
 Попвасилева, Стойна – 129
 Попдимков, Александър – 391
 Попиванов, Димитър – 146
 Попконстантинов, Симеон – 94, 124
 Попмуджов, Михал – 142
 Попниколов, Георги – 33
 Попниколов, Димитър – 117
 Попниколов, Тодор – 50
 Попов, Алексия Я. – 60, 366
 Попов, Атанас – 256
 Попов, Иван – 58, 144, 155, 161, 174, 254, 264, 274, 281, 289, 313, 394
 Попов, Георги – 214
 Попов, Тома Василев – 330, 331
 Попов, Христо – 73
 Попов, Яни – 54, 117, 163, 165, 255, 268
 Попова, Калужка – 129
 Попстамов, Димитър – 69
 Попстефов, Кузман (Кузо) – 246, 260

Поптеофилов, Георги
 Николов – 331
 Поптомов, Васил – 330, 331, 332
 Поптрайков, Лазар – 113, 174, 210, 291, 312
 Попхристов, Георги – 49
 Попщереv, Андон – 312
 Поройлията, Алексo Николов – 26, 82
 Прангов, Иван Я. – 381
 Прелич, Велимир – 392
 Прешленков, Янко – 113
 Протогеров, Александър – 52, 92, 159, 254, 296
 Пухов, Петко – 98
 Пърличев, Илия Г. – 305
 Пърнаров, Йордан – 159

Р

Равашола, Никола Атанасов – 100
 Радев, Тасе – 373
 Радналията, Иван – 125
 Радовишки, Стамен Темелков – 23, 106, 216
 Развигоров, Ипократ – 285
 Развигоров, Мише – 106
 Рачков, Димитър – 150
 Рачков, Илия Я. – 391
 Рашайков, Никола – 210
 Рашенов, Александър – 335
 Рашков, Анания Николов – 235, 236
 Рашков, Никола Ананиев – 236
 Репавцов, Христо – 311
 Рогле - Лисолаец, Йован – 168
 Розов, Манол – 67, 155, 228, 246, 260, 280
 Розов, Михаил Николов – 155, 246, 260

С

Саев, Тодор – 53, 92, 93, 229, 252, 261, 296
Самарджията, Кузо – 274
Самоковлията, Киро Узунов – 83
Сандански, Яне – 257, 382
Саракинов, Христо – 250
Сарафов, Борис – 29, 41, 48, 56, 67, 106, 123, 155, 203, 222, 223, 239, 249, 254, 311, 364, 396
Сейменски, Гаврил (Гаво Гугин) – 292
Семенов, Никола – 50
Серафимов, Пеко – 65
Серски, Таската (Врански) – 227, 395
Сидов, Пандо – 254, 264, 276, 393
Силянов, Христо – 228, 254, 264, 292, 313
Симеонов, Христо – 217, 354
Синчов, Никола Георгиев – 222
Скендеров, Михаил – 52
Славов, Георги – 156
Смоларски, Иван Тасев – 26
Совичанов, Кирил Христов – 49, 398
Спасов, Йордан – 245
Сребров, Диме – 157
Ставрев, Яни – 254
Стамболиев, Иван Атанасов – 318
Станчев, Димитър – 296
Станчев, Любен Д. – 296
Стерьовски, Стерьо – 310
Стоев, Георги – 50
Стоенчев, Любомир – 364
Стоичков, Петър – 53
Стойчев, Боби – 158, 220, 281
Стойчев, Димитър – 292
Стойчев, Тане – 41, 327

Стойчев, Тодор – 333
Стойчев, Янко Тодоров – 333
Стоянов, Васил – 216
Стоянов, Коста – 255
Стоянов, Софрони – 53
Стоянов, Фоте – 48, 49
Стоянов, Янко – 255
Странджата, Иван (Гого) – 93
Сугарев, Георги – 28, 37, 38, 168
Събева, Мария – 335
Сюлов, Реджеб – 27

Т

Тагарев, Никола Алексос – 287
Тамахкярова, Нана – 211
Танушев, Христо – 365
Тапанарски, Насъф – 331
Татарчев, Христо – 89
Ташев, Димитър – 123
Ташев, Тодор – 294
Тенев, Георги – 116
Тенишев, Коста – 78
Теплиев, Коста – 255
Терзиев, Апостол Петков – 31, 51, 114, 139, 153, 157, 158, 160, 174, 175, 218, 247, 258
Терзиев, Жеко Атанасов – 193
Терзиев, Тано Петков – 175
Тетимов, Илия – 112, 297
Тешовски, Атанас – 26, 27, 37, 48, 120, 147, 159, 169, 226, 294, 326, 348
Тиков, Борис – 318
Тодев, Радон – 197
Тодорачки, Гоце – 138, 178
Тодоров, Яни – 384
Тонев, Ставри Янев – 288
Тонев, Тодор Янев – 288
Тошев, Пере – 351
Трайчов, Наум – 373
Трайчов, Иван – 305

Тричков, Иван С. – 332
Турунджев, Александър – 155,
209

У

Узунов, Григор – 175
Узунов, Мильо – 77
Узунов, Христо – 396
Ушлинов, Цветко Марков –
28
Ушлинова, Донка – 28

Ф

Филипов, Стоян – 110, 348,
354
Франше д'Еспере, Луи – 339

Х

Хаджиев, Д. – 165
Хаджиманов, Кочо – 47
Хаджисюлейманов, Юмер – 96
Хаджитонов, Кочо – 221
Халачев, Димитър Т. – 30, 77,
171, 323
Халца, Димитър – 31
Хилми паша – 221
Хлеббаров, Атанас – 101
Христов, Павел – 264
Христов, Петър Костов – 326
Христов, Тодор – 391
Хърлев, Андрея – 150

Ц

Цанев, Григор – 192
Цветков, Парашкев – 168
Цветков, Христо – 254, 264
Ципушев, Константин – 94
Цончев, Иван – 83, 140, 257,
314, 363, 364, 382
Църцаров, Иван Илиев – 292

Църцаров, Илия Михов – 292
Църцарова, Ракита – 293

Ч

Чавдар войвода – 330
Чавдаров, Стефан – 110
Чакаларов, Васил Гамандов –
73
Чаков, Михаил – 147, 282, 395
Чакъров, Александър – 106
Чакъров, Стефан – 280
Чаулев, Петър – 396
Чауш, Киряк – 165
Чекаларов, Васил – 29, 58, 67,
113, 144, 145, 171, 173, 174, 222,
223, 224, 227, 228, 254, 263, 264,
273, 280, 292, 302, 307, 311, 312,
385, 394
Чернопеев, Христо – 43, 45, 59,
68, 81, 82, 110, 122, 138, 174,
198, 205, 249, 260, 367
Чифлигаро, Анастас Милев –
82
Чолаков, Марин – 234
Чопката, Атанас
(Градоборлията) – 176
Чорбаджи, Никола Иванов –
211
Чундев, Трайчо – 149
Чучков, Ефрем – 394

Ш

Шиваров, Пеню – 118, 284
Шивачев, Георги Костадинов –
98

Шиндарски, Илия – 84
Шипков, Антон – 179, 256
Шишков, Пандил (Марко) –
35, 155, 250, 277, 327, 348
Шишманов, Тодор – 76, 167,
288, 316, 383

Шкуртов, Киряк – 347
Шумлянски, Юлиан – 50

Щ

Щерянова, Ерина – 193

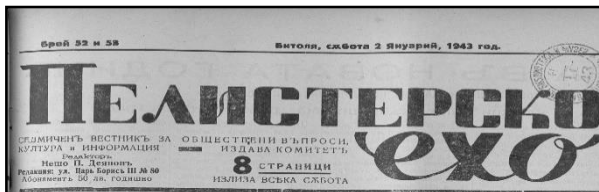
Ю

Юруков, Петър – 390, 391
Юсуф бег – 210

Я

Явер паша – 356
Яворов, Пею – 65

Яландиков, Дико – 144, 172
Янев, Атанас Христов – 205
Янев, Георги Маринов – 49
Янев, Наки – 396
Янев, Никола – 117
Янков, Анастас – 35, 92, 114, 159, 176, 197, 246, 257, 293, 328, 331, 366, 383, 395
Янков, Ангел – 49
Янков, Димо – 97
Янкова, Керекица – 333
Янчев, Христо – 22
Яръмдудаков, Никола Ив. – 297

ЗАКОНОПРОЕКТЪТЪ ЗА ПЕНСИИ НА ЗАСЛУЖИЛИ БЪЛГАРИ ОТЪ ОСВОБОДЕНИТЪ ЗЕМИ

Кои лица ще иматъ право на пенсия

Внесенниятъ отъ министъра на финансите законопроектъ за пенсия на заслужили българи отъ освободенитъ земи има следниятъ повдигнатъ постановки:

Чл. 1. Участникитъ въ освободителнитъ борби въ Македония, Тракия, Добруджа, Западнитъ покрайнини, Гиротско и Морванско: а) които, като членове на организирани чети, съ образже въ бржа съ военн участие въ сражения срещу поробителитъ на българския народъ; б) или сж били съдени най-малко на нивуръ отъ чуждата властъ за денния целици

освободителнитъ или защитата на българска народностъ; в) или сж били матретириани отъ чуждата властъ или неини органи въ връзка съ борбата за освобождение или за защита на българската народностъ; сж оставили инвазията най-малко съ 50%, загубена работоспособностъ, могатъ да получатъ народна пенсия по общитъ условия на този законъ.

Споредъ постановениетъ на чл. 5 могатъ да получатъ пенсия и тѣзи законъ, както и тѣ случаи когато наследодателитъ имъ сж били убити или отвлечени въ неизвестностъ отъ органитъ на чуждата властъ или неини органи.

Споредъ чл. 2 народни пенсия могатъ да получатъ и лица или тѣзи наследници, които сж били най-малко 10 години екархийски учители въ областитъ упоменати въ закона и останали на постоянно мѣстожителностъ въ тѣхъ до 6 априлъ 1941 г. или до дѣна на смъртитъ имъ ако сж починали преди тѣзи дѣна.

Споредъ чл. 3 народна пенсия могатъ да получатъ и лицата, които по своя полъ, безъ да сж били записани въ списъцитъ на войската и безъ да сж подлежали на повикване, сж послужили въ Македония одринското оупълчение презъ 1912-13 година и сж взели участие въ оперативна зона определена съ заповѣдь по действителностъ. Тѣзи пенсия сж лични и не преминаватъ въ нѣру наследници.

Народнитъ пенсия по този законъ сж отпущатъ на онѣзи (Следва на 6 стр.)

Законопроектътъ за пенсия на заслужили българи отъ освободенитъ земи

(Продължение отъ 3-та)

лица изирани въ закона, които отговарятъ на следнитъ условия:

а) Да сж навършили 60 години. Това условие не важи за лицата сж загубена работоспособностъ най-малко 50%; б) Да не получаватъ друга пенсия или да сж отпущатъ отъ нея; в) Да нѣматъ доходи повече отъ 2,500 лв. месечно; г) Да не сж на служба, които се зачита за пенсия и д) Да не сж провинили противобългарски и противодържавна дейностъ или чувства. Съпругата и децата могатъ да получаватъ пенсия ако съпругата не е въстжила въ бракъ, децата сжмо и да не сж по-възрастни момчетата отъ 21 и момчетата отъ 25 години и да нѣматъ доходи месечно повече отъ 2,500 лв. или да получаватъ пенсия.

Родителитъ-бащи и майки — могатъ да получатъ наследствена пенсия, ако наследодателъ имъ нѣма жена и деца и тѣ не получаватъ пенсия по този законъ за лична заслуга и да нѣматъ доходи въ размѣръ на повече отъ 2,500 лв. месечно.

Личнитъ пенсия сж отпущатъ въ размѣръ на 18,000 лв. годишно 1500 лв. месечно. Наследницитъ получаватъ: само съпруга 50%, отъ този размѣръ, съпруга съ малолѣтни деца 40% за себе си по 20% за всѣко дете до пълния размѣръ на пенсията; наслѣствитъ сж разсѣ 50%, 2 сирака 75% и три и повече сирака пълния размѣръ на пенсията. Родителитъ получаватъ половината отъ пенсията следваща се на сивостѣ.

Исканията за отпущане на

тѣзи пенсия трѣбва да се направятъ въ двумесечен срокъ отъ влизане на закона въ сила. Тѣ се представятъ предъ съответнитъ областни директори. Какъ тѣхъ сж правитъ документи установяващи условията изирани въ закона и се прави животописенъ очеркъ. Областнитъ директори нареждатъ проверки за вѣрността на изнесеното.

Заявленията за отпущане на пенсия въ този срокъ трѣбва да подаватъ и онѣзи, които не сж навършили възрастъ изискуема по закона за да знаатъ правото си да я получатъ следъ като навършатъ този възраст.